

EENVOUDIGE OEFENINGEN

TWEEDE BUNDEL MET 12 OEFENINGEN

DOOR

WULFERT FLOOR

UITGAVE: Kampen, Kok z.j. 2e onveranderde druk.

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2017**

INHOUD

EERSTE OEFENING

OVER PRED. 12:13^b

Vrees God, en houd zijn geboden; want dit betaamt alle mensen.

TWEEDE OEFENING.

OVER 1 TIM. 6:6

Doch de Godzaligheid is een groot gewin.

DERDE OEFENING

OVER JES. 45:22a

Wendt u naar Mij toé, wordt behouden

VIERDE OEFENING

OVER PS. 90:12

Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen.

VIJFDE OEFENING

OVER EZECHIËL 18:31

Werpt van u weg al uw overtredingen, waardoor gij overtreden hebt, en maakt u een nieuw hart, en een nieuwe geest; want waarom zoudt gij sterven, o Huis Israëls?

ZESDE OEFENING

OVER JOH. 15:14

Gij zijt Mijn vrienden, zo gij doet wat Ik u gebied.

ZEVENDE OEFENING

OVER PSALM 73:1

Een Psalm van Asaf. Immers is God Israël goed dengenen, die rein van hart zijn

ACHTSTE OEFENING

OVER PSALM 118:15

In de tenten der rechtvaardigen is een stem des gejuichs en des heils; de rechterhand des Heeren doet krachtige daden.

NEGENDE OEFENING

OVER PSALM 39:7, 8

Immers wandelt de mensen als in een beeld, immers woelen ze ijdelijk; men brengt bijeen, en men weet niet, wie het naar zich nemen zal. En nu, wat verwacht ik, o Heere! Mijn hoop, die is op U.

TIENDE OEFENING

OVER RUTH 3:11b

De ganse stad mijns volks weet, dat gij een deugdelijke vrouw zijt.

ELFDE OEFENING

OVER OPENB. 21:7a

Die overwint, zal alles beërven.

TWAALFDE OEFENING

OVER HOSEA 2:18 en 19

En Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid; ja Ik zal u Mij ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht, en in goedertierenheid en in barmhartigheden. En Ik zal u Mij ondertrouwen in geloof.

EERSTE OEFENING

OVER PRED. 12:13^b

Vrees God, en houd zijn geboden; want dit betaamt alle mensen.

VOORAFSPRAAK

Wij lezen Ps. 34:12: Komt, gij kinderen! hoort naar mij; ik zal u des Heeren vreze leren. Dit zijn woorden van koning David, die zelf de Heere vreesde en ook ernstig begeerde dat zijn onderdanen Hem mochten leren kennen en vrezen, en zo zouden behouden worden voor de eeuwigheid; daarom gaf hij zijn dierbare Psalmen in het licht; daarom vermaande hij hen bij alle geschikte gelegenheden; daarom bad hij tot de Heere dat zijn lippen mochten geopend worden, en dat de vrijmoedige Geest hem mocht ondersteunen tot dit gewichtig en noodzakelijk werk, (Ps. 51:14-17).

Acht en dertig koningen en één koningin hebben er over Jakobs nageslacht geregeerd, maar slechts zeer weinige van die allen waren zo gesteld als David.

De meeste gekroonde hoofden waren door alle tijden heen onbekeerde mensen, die zich weinig aan de Heere en Zijn dienst, en aan het eeuwig heil van hun onderdanen lieten gelegen liggen. Het is dus zeer gelukkig voor een land en volk, als hun vorst niet alleen een koning, maar tegelijk ook een Prediker is, gelijk weleer David en zijn zoon, die beiden aan het volk de vreze des Heeren zochten te leren; en niet minder is het gelukkig voor een huisgezin, als de huisvader er zijn werk van maakt om zijn huisgenoten de vreze des Heeren in te prenten, en zo doet zoals de Heere eist, daar Hij zegt: En deze woorden, die ik u heden gebied, zullen in uw hart zijn. En gij zult ze uw kinderen inscherpen, en daarvan spreken, als gij in uw huis zit, en als gij op de weg gaat, en als gij neerligt, en als gij opstaat, (Deut. 6:6,7).

Bovenal is het voor elk onzer gelukkig, als wij die kinderlijke vree Gods bezitten, die de mensen ons wel kunnen leren, maar toch niet kunnen geven.

God heeft een weergaloos groot goed weggelegd in de hemelen, voor degenen, die Hem vrezen, (Ps. 31:2); maar die Hem niet vrezen, en in die toestand door de dood overvallen worden, zullen eenmaal aanlanden in die plaats waar de rook van hun pijniging zal opgaan tot in alle eeuwigheid, (Openb. 14:11).

Hoe betamelijk en noodzakelijk is het dan voor elk van ons om de Heere te zoeken en te vrezen! En dit wens ik thans uit des Heeren Woord nader aan te wijzen.

TEKST: PRED. 12:13b. *Vrees God, en houd zijn geboden; want dit betaamt alle mensen.*

In de overdenking van deze woorden, zullen wij op de volgende twee zaken acht geven:

- A. Vooreerst letten wij op de vermaning tot een tweeledige plicht.
- B. En dan op de drangrede: want dit betaamt alle mensen.

A. Een tweeledige plicht wordt ons dan hier voorgesteld, namelijk om God te vrezen en Zijn geboden te onderhouden.

Vele mensen zijn er, die ten enenmale van alle vreze Gods ontbloot zijn, die zorgeloos en onbekommerd voortleven, ja zó leven alsof er noch dood, noch eeuwigheid, noch hel, noch oordeel bestond.

Ik heb mensen gekend, die met de dood, ja zelfs met de hel durfden te spotten, en ook met het vrome volk, en met de weg naar de hemel, en die zó leefden alsof er na dit

leven geen loon of straf te wachten was; en zulken mensen worden er niet weinig gevonden, gelijk wij dagelijks genoeg zien kunnen.

Andere mensen nochtans, die even zulke grote liefhebbers van de zonde en even zulke grote haters van de nauwe weg der godzaligheid zijn, leven niet altijd zo zorgeloos en zonder vrees daarheen, maar zijn telkens bij de ontwaking van hun geweten aangedaan met een schrik en vrees, die wij een slaafse vrees noemen, of ook wel een richterlijke vrees, omdat zulke mensen schrikken en vrezen voor God als een rechtvaardig Rechter, die de zonde zeker straffen zal, en ook hen niet straffeloos zal voorbijgaan. Deze slaafse vrees treffen wij aan in de zondaren te Sion, en de huichelaren te Jeruzalem, die wij horen uitroepen: Wie is er onder ons, die bij een verterend vuur wonen kan? En wie is er onder ons, die bij een eeuwige gloed wonen kan? (Jes. 33:14). Die slaafse of richterlijke vrees, ontmoeten wij ook in de koning Belsazar, toen die hand tegenover de kandelaar op de kalk van de wand schreef, en toen de glans van de koning veranderde, en zijn gedachten hem verschrikten, de banden van zijn lenden los werden, en zijn knieën tegen elkaar aanstootten, (Dan. 5:5,6). Ook wordt die slaafse vrees wel eens in een onbekeerd mens vernomen onder een ernstige preek, of in een groot levensgevaar, inzonderheid op het doodsbed. Ja dan wordt de zondaar wel eens met Felix bevreesd, en zou ook gelijk die man wel tot de dood willen zeggen: voor ditmaal ga heen! (Hand. 24:25), en zou dan graag met Bileam de dood der oprechten willen sterven, (Num. 23:10).

Ik heb van een roekeloze jongeling gelezen, die zijn leven in spotternij en baldadigheid had doorgebracht; maar in de bange nacht toen God zijn ziel van hem afeiste, en hem opriep naar de eeuwigheid, werd zijn geweten wakker, en toen kermde hij over zijn verloren tijd, en riep bij herhaling: „Och, geef mij uitstel tot morgen! Geef mij uitstel tot morgen!" Van een andere oude zondaar heb ik gehoord, dat hij op zijn doodbed angstig klaagde over zijn acht en zeventig jaren, die hij oud was, en die nu voor eeuwig voorbij waren, terwijl hij nu gereed stond om die ontzagelijke overtocht te doen naar de eeuwigheid, waarvoor hij zich onbereid bevond.

Ziet, zo kan de slaafse vrees voor een rechtvaardig God, en voor een eindeloze eeuwigheid in het hart van een zondaar zijn in zijn gezonde dagen, en ook op zijn doodbed, gelijk wij in Felix, Belsazar en anderen gezien hebben.

Deze vrees is geenszins genoegzaam tot zaligheid, maar kan evenwel nuttig zijn om de mens nog van vele zonden te weerhouden, die hij anders doen zou, en is dan zeker nuttig, als de Heere die als een middel tot bekering belooft dienstbaar te maken.

Als de Prediker evenwel in onze tekst opwekt om God te vrezen, dan bedoelt hij die vreze, die wij de kinderlijke noemen, en geenszins de slaafse, waarover wij tot nu toe gesproken hebben. Die kinderlijke vreze is dat diep en kinderlijk ontzag voor Gods Hoogheid, Majesteit en Alwetendheid, gepaard met liefde en begeerte om die God te dienen en zich biddende voor de zonde te wachten; of om het iets naders te zeggen, die kinderlijke vreze Gods heeft de volgende eigenschappen:

Ten eerste. Zij begint in armoede des Geestes, in arm zondaarsgevoel, in gezicht en gevoel van zijn verloren staat buiten God, waaruit de arme, onmachtige en doemschuldige zondaar om genade begint te kermen, en tot Jezus om Jezus begint te roepen, die hij voor zich nodig keurt als schuldovernemende zoenborg, als Koning en Profeet, ja als weg en wegwijzer tevens, en die hij onmogelijk missen kan.

Ten tweede. Zij gaat gepaard met strijd tegen, en haat en afkeer van alle zonden. Daarom zegt de wijze man: De vreze des Heeren is te haten het kwade, (Spreuk. 8:13), en David zegt uit dat beginsel: Alle valse pad heb ik gehaat, (Ps. 119:128).

Ten derde. De kinderlijke vreze des Heeren gaat ook gepaard met lust en liefde tot al de bevelen des Heeren.

Wij lezen daarom van Job, dat hij God vreesde, en tevens dat hij was oprecht en vroom en wijkende van het kwade, (Job 1:1). Om de vreze Gods had Nehemia niet gedaan gelijk de vorige landvoogden, die vroeger het land regeerden, en die het volk met lasten bezwaard hadden. Zie Cap. 5:15. En de godvrezende Elisa had zich door genade zó gedragen dat men van hem zeggen kon: Zie nu, ik heb gemerkt dat deze man Gods heilig is, (2 Kon. 4:9). En ziet, zo is het de keus van al het godvrezende volk om met al hun doen en laten bestendig blijken te geven voor allen die hun omringen, dat ze in oprechtheid en waarheid aan God verbonden zijn, en dat hun Godsdienst geen gemaaktheid of ijdel voorwendsel is. Wij lezen Neh. 7:2 van iemand, die een man van getrouwheid was en godvrezend boven velen. Och! het is de keus van het nieuwe leven, om ook eens eenmaal een man van getrouwheid gemaakt te worden en nauwgezet en teer te leven tot de dag des doods toe; evenwel zal niemand van al Gods volk tot die mate van heiligmaking geraken die hij begeert; maar hun zoeken en streven zal er toch altoos naar zijn, om met die genoemde man, getrouw te worden voor de Heere en Zijn zaak, en godvrezend boven velen.

Ten vierde. Deze kinderlijke vreze Gods gaat ook altijd gepaard met liefde tot het arme en verachte volk van God. Obadja zeide tot de profeet Elia dat hij de Heere *had gevreesd van jongs af*; en het blijkt dat hij daarvan gegeven had, *was dat hij honderd verachte en vervolgte dienaren van de God Israëls*, in een tijd van vervolging en verdrukking in een spelonk had verborgen, en die alle met spijs en drank had onderhouden. Zie 1 Kon. 18:12,13. Dit was waarlijk een blijk dat hij de Heere zeer vrezende was, gelijk in het derde vers van het genoemde hoofdstuk gezegd wordt; en deze innige broederliefde die zich zelfs tot de armste onder Gods volk uitstrekt, zal ook onze vreze Gods moeten vergezellen en anders is zij maar een ijdele vertoning; al hebben wij geen geld en goed om honderd vromen slechts één dag te kunnen onderhouden; al moeten wijzelf door anderen onderhouden worden, wij moeten toch een hart hebben om meer dan honderd duizend vromen lief te hebben, en naar ons vermogen en gelegenheid te dienen door de liefde, en anders mogen wij niet zeggen, dat wij met Obadja de Heere vrezen.

Gij ziet dus, dat de Heere te vrezen geheel iets anders is, dan alleen de overtuiging dat men een zondaar is; geheel iets anders dan om van verschrikkelijke dromen te kunnen spreken, of doorgaans te huilen in de kerk, of alleen van de zonde tot de uitwendige deugd bekeerd te zijn. Al deze dingen kan men hebben zonder nochtans God in waarheid te vrezen.

Nu, tot dat vrezen des Heeren worden wij in de tekst vermaand, en dan ook tot het houden van Zijn geboden. Over het onderhouden van Gods geboden, waartoe wij hier worden opgewekt, zullen wij kort het volgende opmerken.

Ten eerste. Al des Heeren arm en ellendig volk ontvangt de zaligheid uit genade om het enige slachtoffer van Christus aan het kruis volbracht; gelijk ons terecht geleerd wordt in vraag 66 van de Catechismus; niemand ontvangt het eeuwige leven omdat hij dit zou verdiend hebben door het betrachten van Gods geboden; en dit was in de dagen van Salomo ook zo en ook door alle tijden heen, en daarom zegt ook de Apostel met betrekking tot de vaderen van de oude dag: Maar wij geloven door de genade des Heeren Jezus Christus zalig te worden op zulke wijze als ook zij, (Hand. 15:11). Als dan onze tekst zegt: *onderhoud zijn geboden*, dan wordt niet bedoeld, dat wij Gods geboden moeten betrachten met die gedachte, dat wij daardoor geheel of ten dele het eeuwige leven zullen verdienen. Nee, wij zijn en blijven onnutte dienstknechten, die als arme vloekelingen op het Lam Gods moeten zien, en alleen van Hem onze zaligheid moeten verwachten, en die moeten leren om nul te rekenen voor al onze beste deugden en plichten.

Ten tweede. Als de Prediker hier tot het onderhouden van Gods geboden opwekt, zo verwacht hij niet dat iemand van des Heeren volk dit aan deze zijde des grafs volmaakt zal doen. Ja, wel jagen zij naar de volmaaktheid of zij die ook grijpen mochten, maar ook moeten zij steeds blijven zuchten onder de last van een lichaam der zonde en des doods, en zullen altijd reden hebben om met de Apostel te klagen: Wij struikelen allen in vele, (Jak. 3:2). Alles zal hier toch steeds ten dele blijven, en de beste zal nog slechts een klein beginsel der gehoorzaamheid bezitten, als eenmaal bij de dood de ziel alle zondig gebrek ontvliegen zal.

Ten derde. Hoewel niemand tot de volmaaktheid komen kan, zo is het houden van Gods geboden toch een noodzakelijke plicht voor elkeen, die hoopt zalig te worden; want al zijn wij hier steeds gebrekkig, zo moeten wij toch in het oog houden, dat niemand zonder heiligmaking de Heere zien zal; daarom is het zo nodig ons hart te zetten op dat woord daar de Heere zegt: Mijn zoon! bewaar mijn redenen, en leg mijn geboden bij u weg. Bewaar mijn geboden, en leef, en mijn wet als de appel uwer ogen, (Spreuk. 7:1,2). Al biddende moet een reiziger naar de eeuwigheid dan Gods geboden onderzoeken om er de rechte zin van te verstaan, en al biddende om 's Heeren licht en kracht moet hij die uit dankbaarheid onderhouden.

Ten vierde. Deze twee plichten, namelijk *om God te vrezen en Zijn geboden te onderhouden*, worden nu hier samen gevoegd, en kunnen ook waarlijk nooit van elkaar gescheiden worden. Iemand die de geboden des Heeren uitwendig onderhoudt, maar toch in zijn hart God niet vreest, die is een huichelaar, die wel de gedaante der godzaligheid heeft doch niets meer, terwijl integendeel iemand die voorgeeft dat hij in zijn hart God vreest, en toch de geboden niet onderhoudt, een leugenaar is. Daarom is het hier terecht vrees God en onderhoud Zijn geboden! En op een andere plaats zegt de Schrift: Welgelukzalig is de man, die de Heere vreest, die grote lust heeft in Zijn geboden, (Ps. 112:1). Dit moet dan altijd samen gaan; en het gaat ook overal samen, daar een waar oprecht christen gevonden wordt. Het is de rechtvaardige blijdschap recht te doen; maar voor de werkers der ongerechtigheid is het verschrikking, (Spreuk. 21:15).

De Heere te vrezen en Zijn geboden te onderhouden is dan de plicht, waartoe wij hier vermaand worden, en het is ook de zekere eigenschap van het nieuwe leven der genade. Iemand die dit leven bezit, zal dus gedurig om de Geest bidden om door Hem bekwaamheid te ontvangen om in de dienst en vreze des Heeren toe te nemen.

B. Maar laat ons nu in de tweede plaats letten op de drangrede die door de Prediker gebruikt wordt om zijn vermaning nader aan te dringen. *Het betaamt alle mensen.* En o ja, waarlijk het betaamt ons, en het betaamt alle mensen om God te vrezen en Zijn geboden te betrachten; en dat wel om de volgende redenen:

Ten eerste. Het betaamt alle mensen om God te vrezen, omdat Hij zo hoog is, en wij zo laag zijn. De machten over ons gesteld, moeten wij onderdanig zijn, (Rom. 13:1). De kinderen moeten ontzag en vrees hebben voor de ouders. Jongelieden moeten eerbied bewijzen aan de hoog bejaarde grijsaard. Voor het grauwe haar moeten wij opstaan, en het aangezicht des ouden moeten wij vereren, (Lev. 19:32). En zou het ons dan niet veel meer betamen ontzag, eerbied en vreze in onze harten te hebben voor die God, die grotelijks geducht is in de raad Zijner heiligen, en vreselijk boven allen, die rondom Hem zijn; (Ps. 99:8). Voor wiens aangezicht de volkeren der aarde zijn als een druppel aan de emmer, en als een stofje aan de weegschaal, (Jes. 40:15), voor wie de aardse keizers en koningen slechts majesteiten zijn van stof en as; gekroonde wormen, en stukken leem, die zich zonder Zijn wil niet roeren noch bewegen kunnen.

Och, wat is de mens toch tegenover God! Hij is een arme mier, een naakte worm, een gering schepseltje; ellendig zowel uit- als inwendig. Daarom betaamt het ons en alle mensen God te vrezen.

Ten tweede. Het betaamt ons en alle mensen om God te vrezen en Zijn geboden te onderhouden, omdat Hij onze Schepper is, en wij Zijn schepselen zijn, die Hij op de handen gedragen en duizend zegeningen gegeven heeft. Hij heeft ons gedragen en gered van jongsaf; gezondheid, voedsel en deksel heeft Hij ons overvloedig verleend; uit dreigende gevaren heeft Hij ons verlost, en met veelvuldige weldaden omringt Hij ons nog dagelijks, hoewel wij een ondankbaar en boos geslacht zijn. Hierom betaamt het ook mij en u, om toch onze Weldoener niet te vergeten, maar Hem te dienen om te vrezen al de dagen onzes levens.

Ten derde. Die hoge en heilige God, die de arme en vuile zondaar niet nodig heeft, wil zich met der mensen zaligheid bemoeien, en heeft daarom Zijn Zoon in de wereld gezonden, om in de plaats van duizenden arme slaven des satans, de helse smart en pijn in de hof en aan het moordhout te lijden. Hij laat ons vrede en behoud in het bloed des Lams verkondigen, en zoekt de verloren zondaar op, alsof Hij hem niet missen kon. En om dit alles betaamt het ons, om Hem eerbiedig en met volharding te vrezen, en Zijn rechtmatige geboden te betrachten.

Ten vierde. Het betaamt ons en alle mensen om God te vrezen en Zijn geboden te onderhouden, omdat Hij alleen uit Zijn vrij welbehagen een genadig loon in tijd en eeuwigheid beloofd heeft aan degenen, die Hem vrezen en Zijn geboden onderhouden. Trouwens, in de onderhouding van Zijn geboden is grote loon, (Ps. 19:12). Die Mij eren, zal Ik eren, zegt God, (1 Sam. 2:30). De goedertierenheid des Heeren is van eeuwigheid tot eeuwigheid over degenen, die Hem vrezen, (Ps. 103:17). Daarom zegt ook de wijze man: „Ik weet toch, dat het die zal welgaan, die God vrezen, (Pred. 8:12).

Nu dan, indien wij dan ons eigen heil en de welstand van onze arme zielen beminnen, betaamt het ons dan niet God te vrezen en Zijn geboden te onderhouden?

Ten vijfde. Het betaamt ons ook, omdat God ons eenmaal voor Zijn geduchte rechterstoel roepen zal. Dit schijnt de wijze man ook wel bijzonder in het oog gehad te hebben, daarom zegt hij eerst in onze tekst: *Vrees God en onderhoud Zijn geboden.* En dan laat hij volgen: *Want God zal ieders werk in het gericht brengen, met al wat verborgen is, hetzij goed hetzij kwaad. Wij moeten dan allen geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus;* en indien wij dan geweigerd hebben om de Heere te vrezen; indien wij op Zijn bevelen geen acht geslagen hebben; indien wij onbekeerd buiten Christus geleefd hebben, en zo gestorven zijn, dan zal ons let vreselijk zijn in de toekomst, en wij zullen eeuwig gepijnigd worden in de buitenste duisternis, waar de rook der pijniging zal opgaan tot in alle eeuwigheid, (Openb. 14:11).

Nu dan, om alle deze redenen betaamt het ons God te vrezen en Zijn geboden te onderhouden. En niet alleen ons, maar het betaamt ook alle mensen. Het betaamt koningen en vorsten, prinses en wereldgroten; het betaamt predikanten en andere geleerde lieden; het betaamt mensen van een middelbare stand in de wereld, en ook de geringe bedelaar. Het betaamt de man met de vrouw; en ook zowel de bloeiende jongeling, als de uitgeleefde grijsaard. Met een woord: het betaamt ieder mens om de Heere te vrezen en Zijn geboden te betrachten, opdat het hem mag welgaan, hier en in de eindeloze eeuwigheid.

TOEPASSING

Wij lezen Gen. 20: 11, dat Abraham van het hof van de koning Abimelech, of van de inwoners van Gerar zeide: *Alleen is de vreze Gods in deze plaats niet*. De landstreek was goed, en de mensen waren vriendelijk; maar men miste te Gerar het enige nodige: de vreze Gods werd noch bij de koning, noch bij zijn onderdanen gevonden.

Indien Abraham zijn hoofd uit het graf kon opsteken, indien hij zijn tent in het midden van ons kon opslaan, zou hij dan niet van vele dorpen, buurten en huisgezinnen, van vele overheden en onderdanen, aanzienlijken en geringen, ouden en jongen, ouders en kinderen, ook moeten zeggen: Alleen wordt de vreze Gods in deze plaats of persoon niet gevonden? Zou David, indien hij vandaag leefde ook niet moeten zeggen: Behoud, o Heere! want de goedertierenheid ontbreekt; want de getrouwen zijn weinig geworden onder de mensenkinderen, (Ps. 12:2). Ons land is evenals Gerar goed om te bewonen; God geeft ons menigvuldige zegeningen, roepstemmen, waarschuwingen en genademiddelen; maar alleen, er wordt weinig vreze Gods in gevonden. De Naam van de Heere wordt ontheilgd met vloeken en lasteren, en Zijn dierbare dag met arbeiden. Zondig vermaak wordt nagejaagd, zonder dat noch het een noch het ander, door ouders en overheden wordt gestraft. Hoererij en onkuisheid wordt gepleegd door ontelbare personen, alsof het geen gruwel was, waarop Paulus de verdoemenis bedreigt, 1 Cor. 6:10 en Hebr. 13:4. Een schare van ouders leven zelf zorgeloos, en maken er geen werk van om hun dierbare kinderen in de waarheid en in de vreze des Heeren op te voeden, terwijl ook weer een grote menigte ontaarde kinderen hun dierbare ouders hartzeer aandoen door een zorgeloos leven in de zonde, en in de dienst van satan.

In de dagen van Rehabeam was er veel ellende, maar er waren ook in Juda nog goede dingen, (2 Kron. 12:12); en zo zijn er ook nog goede dingen in ons vaderland, maar tevens is er veel zonde en ellende, en er wordt weinig ware vreze des Heeren onder ons gevonden.

Hoort dit nu, gij jongen en ouden, rijken en armen, ouders en kinderen, mannen en vrouwen, wie gij ook zijt, het betaamt u allen om de Heere te vrezen en Zijn geboden te onderhouden. Gij zijt het aan God en aan uw eigen eeuwig belang verschuldigd. O! zoekt en vreest dan toch de Heere, dan zal het u eeuwig welgaan; ja, het zal u dan welgaan in uw leven, welgaan in de ure des doods en ook welgaan tot in alle eeuwigheid. Maar indien gij de Heere niet vreest, en geen lust hebt in de kennis van Zijn wegen; indien het u geen behoefte is of wordt om voor de Koning Jezus te buigen; indien gij niet leert roepen en bidden om de Heilige Geest, die de Geest der vreze des Heeren genoemd wordt in Jes. 11:2, en die alleen de werkmeester van die ware vreze des Heeren in uw hart kan zijn, indien de zonde en de plagen van uw hart, u nimmer als een zware last beginnen te drukken, en gij uw troost buiten Jezus

in de wereld blijft zoeken, dan is er naast de duivel geen ongelukkiger schepsel dan gij zijt. Ja, wee uwer dan, als het eenmaal op een sterven zal aankomen! Dan zal wellicht uw slapend, zorgeloos geweten wakker worden, dan zult gij moeten zeggen, het betaamde mij om God te vrezen, maar ik heb het niet gedaan; het betaamde mij om mijn zaligheid eerst en voornamelijk te behartigen, maar ik heb mij slechts alleen bezig gehouden met de wereld en met de weg der zonde. Nu zie ik mijn schone tijd voor eeuwig achter me, en een eindeloze, rampzalige eeuwigheid zie ik vóór mij. En of gij mogelijk al zorgeloos gaat sterven, dan zal nochtans uw ongeluk niet vermindern, want er komt een oordeelsdag, en een eeuwigheid waarin gij het benauwd zult hebben als gij onbekeerd blijft, en gij moet dan in zulk een staat met God te doen hebben.

Och, ik bid u, zoek toch bij Christus, en in Hem alleen, uw arme ziel geborgen te krijgen voor de eeuwigheid, want anders gaat gij naar die plaats, waar de rook der

pijniging opgaat, en waar ze gepijnigd worden dag en nacht in alle eeuwigheid, (Openb. 14:11; 20:10).

Nu is het nog de zoekenstijd, en nu kunt gij nog gered worden; en daarom bid ik u, stel uw hart op deze zaak, en gun u toch geen rust voor dat Jezus u voor Zijn rekening genomen heeft en Zijn vreze in uw hart gewerkt heeft door Zijn goede Geest.

Maar gij, vromen in ons midden! Het ware beginsel van de vreze des Heeren is in uw harten. Het bewijs daarvan is dat gedurig vluchten van uw zielen tot Jezus; dat klagen over de plagen van uw hart; dat smeken om Zijn Geest; dat gedurig worstelen in het gebed met God; dat strijden tegen de zonde, en dat innig verlangen en uitzien naar een nauwe en nette Godzaligheid; en meer andere dingen, die gij boven de wereld in uw zielen ondervindt.

Klaagt er nochtans vrij over, dat gij nog zo weinig van die ware kinderlijke vreze Gods bezit, en dat gij nog zulke gebrekkige onderhouders van Zijn geboden zijt. Immers de volgende dingen zijn nog bewijzen dat gijlieden nog weinig ware vreze Gods in uw harten hebt.

Ten eerste. Wat zijt gij nog menigmaal ontevreden met de weg, die de Heere met u houdt, en wat durft uw trotse hart de Heere nog menigmaal rekenschap van Zijn doen af te vorderen, als het u op deze wereld niet naar wil en wens gaat. Recht anders als Paulus, die geleerd had om overvloed te hebben, en gebrek te lijden; verzadigd te worden, en ook honger te lijden, en die alles vermocht door Christus, die hem kracht gaf, (Fil. 4:12,13).

Ten tweede. Hoe weinig vurige liefde tot de Heere is er nog in uw harten, om onder vriend en vijand voor de naam en zaak van uw God uit te komen; en hoe zeldzaam leeft en spreekt gij nog zodanig onder uw reisgenoten naar de eeuwigheid, dat men van u zeggen kan: Zie, ik heb gemerkt dat deze man Gods heilig is, (2 Kon. 4:9). Integendeel, er is immers menigmaal meer vrees in uw hart voor het arme nietige schepsel, dan voor de Heere uw God.

Ten derde. Ook is er menigmaal weinig vurige liefde in uw hart, tot dat volk, dat met u de Heere vreest.

Ach vrienden! Wij leven in zulk een tijd nog niet als waarvan de profeet zegt: *Efraïm zal Juda niet meer benauwen, en Juda zal Efraïm niet meer benijden.* Wij beleven integendeel dagen, waarin de onderlinge broederlijke liefde zozeer verkoud is. Wij beleven dagen, waarin men vier of vijf vromen tot zijn lieve vrienden verkiest, en de andere waarmee men mogelijk in denkwijze over bijzaken enigszins verschilt maar al te droevig liefdeloos behandelt. Ja wij beleven dagen, waarin men maar weinig acht geeft op dat gewichtige woord van de Apostel, daar hij zegt: Broeders! spreekt niet kwalijk van elkaar; want die kwalijk van zijn broeder spreekt, en zijn broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wet, en oordeelt de wet, (Jak. 4:11). Och, dat ook wij aan die liefdeloosheid, en aan dat kwaadspreken van onze broeders niet mochten schuldig zijn! Geliefden, laat ons niet langer zo partijziek, zo kwaadsprekend en liefdeloos zijn, tot vreugde voor de hel en wereld, en tot smart voor alle arme en heilbegerige zielen; maar laat ons toch vereniging en liefde zoeken met al Gods duurgelokchte volk, met wie wij eenmaal onze kronen hopen neer te werpen voor de Troon des Lams.

Ten vierde. Dat wij nog maar weinig van de ware vreze des Heeren bezitten, en nog zeer trouweloos zijn in het onderhouden van Gods geboden, blijkt ook daaruit, dat wij in de gehele koers van ons leven zo weinig hebben van dat wakend en biddend verkeer met God in het eenzame, van dat nederig en zachtmoedig bestaan dat een christen zo tot een geestelijk sieraad verstrekt; van dat leven met het hart boven 't stof als ware vreemdelingen die dag bij dag naar het hemelse Vaderland verlangen; en van

die ware menslievendheid waardoor wij in staat zouden zijn om niet alleen vriendelijk, verdraagzaam en zachtmoedig te zijn omtrent al onze naasten, maar ook om innig medelijden te hebben met de zielentoestand van onze onbekeerde medezondaren, die gedurig aan de Heere op te dragen, en ook te arbeiden dat ze (kon het zijn) voor Christus mochten gewonnen worden.

Och, mochten wij eens zóveel medelijden met onze medezondaren krijgen als Paulus had, wiens biddende toelag het was, om een iegelijk mens te vermanen, en een iegelijk mens te leren in alle wijsheid, opdat hij een iegelijk mens mocht volmaakt stellen in Christus Jezus, (Kol. 1:28). Maar ach, wat hebben wij in deze weinig liefde! Wat zwijgen wij menigmaal daar wij behoorden te spreken!

In alle deze en veel meer andere zaken, blijkt het hoe weinig wij nog van Gods Beeld hebben, hoe trouweloos en nalatig wij zijn en hoeveel redenen er bestaan om ons te schamen voor God en mensen.

Och! laat ons dan voor de Heere erkennen dat wij onze eerste liefde verlaten, en Zijn kastijdingen verdiend hebben. Laat ons na het onderzoeken en doorzoeken van onze wegen, tot Hem wederkeren, en daartoe veel roepen om de leiding van Zijn Geest. *God te vrezen en Zijn geboden te onderhouden betaamt wel alle mensen, maar inzonderheid betaamt het zulken, die niet met zilver of goud, maar door het bloed van het onbestraffelijke en onbevleete Lam gekocht zijn, en verlost uit hun ijdele wandelingen, en die nu bewaard worden tot een eeuwig, hemels Koninkrijk.*

Nu, ik wens, dat de Heere dit geringe dan nog tot uwe verwakking zegenen zal, en ook inzonderheid tot bekering van zondaren tot Zijn eer, om Zijns Zoons wil.

Amen.

TWEEDE OEFENING.

OVER 1 TIM. 6:6

Doch de Godzaligheid is een groot gewin.

VOORAFSPRAAK

Indien gij wijs zijt, gij zijt wijs voor uzelf; en zijt gij een spotter, gij zult het alleen dragen. Zo spreekt de wijze koning (Spreuk. 9:12). Is iemand onbekeerd; leeft hij naar de begeerlijkheid der tegenwoordige wereld, en is hij een spotter met God en Zijn dienst en volk; voorzeker in de eeuwigheid zal hij zijn pak alleen moeten dragen, indien hij zo sterft als hij geleefd heeft. Hij zal de straf van zijn ongerechtigheid ondervinden, en de vervulling van die geduchte bedreiging gewaar worden, daar de Heere zegt: Dewijl ik geroepen heb, en gijlieden hebt geweigerd; mijn hand uitgestrekt heb, en er niemand was die opmerkte; en gij al mijn raad verworpen, en mijn bestraffing niet gewild hebt; zo zal ik ook in ulieder verderf lachen, Ik zal spotten, wanneer uw vreze komt, (Spreuk. 1:24-26). Maar integendeel, indien iemand wijs is, zo is hij ook wijs voor zichzelf. Bezit hij die ware wijsheid welke beginsel de vreze des Heeren is; is hij zó wijs, dat hij met Maria het goede deel uitkiest, en zich toelegt op het enige nodige; is hij zó wijs, dat de wereld hem dwaas keurt omdat hij hier als vreemdeling zoekt te leven; is hij zó wijs, dat hij de aarde onder zijn voeten treedt, Jezus in zijn hart, en de hemel in het oog heeft: dan is hij ook wijs voor zichzelf, en zal het eenmaal ondervinden dat het niet tevergeefs is God te dienen, maar dat de Heere er acht op geeft, en dat er een gedenkboek voor Zijn aangezicht is, (Mal. 3:16). Hij zal eenmaal ondervinden, dat het niet vruchteloos was Jezus te zoeken, en de gerechtigheid na te jagen. Hij zal in de grote dag ondervinden, dat de Heere het gebrekkige goede door hem betracht, heerlijk zal belonen, en dat hij, die hier moest zuchten en strijden, eenmaal de kroon op het hoofd zal krijgen, en met alle de hemelingen wandelen zal voor de Troon Gods.

Deze even aangestipte waarheden, zal ik thans breder zoeken voor te stellen, sprekende over het gewin der godzaligheid in dit leven, maar vooral in de toekomst.

TEKST: 1 TIM. VI: 6a. *Doch de Godzaligheid is een groot gewin.*

Over twee gewichtige stukken hebben wij hier te spreken:

- A. In de eerste plaats moeten wij spreken over de godzaligheid.
- B. En dan ten tweede over het nut en voordeel daarvan.

A. Belangende onze eerste hoofdzaak. Godzaligheid is onze zaligheid in God te zoeken en te vinden. Ik ben een godzalig mens, als ik in de zalige God alleen mijn troost en heil zoek, en Hem achter aankleef, met David, Ps. 63:9; en als het mijn enige toeleger mag zijn om Hem te dienen en te verheerlijken. Of, om het wat duidelijker in enige bijzonderheden voor te stellen, een godzalig mens zal kennis hebben aan de volgende zaken:

Ten eerste. Hij leerde zich vroeger of later kennen als zulk een, die de ware godzaligheid geenszins bij zijn geboorte mee had ter wereld gebracht; maar die integendeel met alle mensen, van God vervreemd was, van de baarmoeder af, (Ps. 58:4). Die niet minder was dan een vijand en hater Gods, (Rom. 5: 10). Mogelijk

leefde hij vroeger zedig en onberispelijk en zag toen door de verduisterdheid van zijn verstand, zijn zedigheid en harteloze godsdienst voor ware godzaligheid aan, en meende wellicht met Simon de tovenaer, dat hij wat groots was, (Hand. 8:9). Maar toen Gods Geest kwam en hem aan zichzelf ontdekte, zag hij zich zó ellendig, zó van God gescheiden, zó arm, zó naakt en ontbloot van geestelijk leven, dat hij een walg kreeg aan zichzelf, en uit diepte van ellende aan het roepen raakte tot de Heere om genade. Toen ook begon hem Christus noodzakelijk en dierbaar te worden in al zijn ambten en staten; en hij leerde tot Hem toevlucht nemen, om alleen door Hem met God verzoend, en tevens ook van de harde slavernij der zonde verlost te worden.

Ten tweede. Hij leerde de Heere kennen als een ontzaglijke en hoge Majesteit, en ook als heilig en rechtvaardig, maar tevens ook als een God die er Zijn eer in stelt om aan zondaren Zijn barmhartigheid en genade te bewijzen; en wiens goedertierenheid zo luisterrijk doorstraalt in het werk der verlossing. En dit leert hem met de profeet uitroepen: Omdat niemand U gelijk is, o Heere! zo zijt Gij groot, en groot is uw naam in mogendheid. Wie zou U niet vrezen, Gij Koning der heidenen? want het komt U toe, (Jer. 10:6,7). En zo wordt het dan ook zijn keus en oprechte begeerte om zijn oude diensthuis te verlaten, en zich aan de Heere voor tijd en eeuwigheid te verbinden. O! zeer graag begeert hij zich aan God over te geven, en zou ook wel wensen, dat alle mensen hem hierin navolgden; en hij zoekt dan ook, als 't ware met de hand te schrijven, ik ben des Heeren, (Jes. 44:5), gelijk een soldaat die dienst neemt bij een nieuwe koning.

Ten derde. Na die overgave en hartelijke verbintenis aan de Heere, tracht hij ook in het harnas te staan tegen zijn zonden, die hem tot zijn leedwezen nog steeds blijven aankleven. Dat lichaam der zonde en des doods, dat zoveel leden en delen heeft, is hem zulk een pak waaronder hij zucht en kwijnt en dat hem telkens met David doet roepen: ik ben bekommerd vanwege mijn zonde, (Ps. 38:19). Hij nochtans zoekt ze te bestrijden en af te sterven in Christus' kracht, zoveel hij kan, en hij is daarmee bezig tot aan zijn doodbed toe.

Ten vierde. Niet alleen is het zijn wens en begeerte om, was 't mogelijk, de zonde te ontvlieden, maar ook om de daar tegenover staande plichten van de godzaligheid te betrachten. Hij vliedt niet alleen de zonde, maar jaagt ook naar gerechtigheid, godzaligheid, geloof, liefde, lijdzaamheid en zachtmoedigheid, (1 Tim. 6:11). Al wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat liefelijk is, al wat wel luidt, en zo er enige deugd is, en zo er enige lof is, bedenkt datzelve, (Fil. 4:8). Och! Hij weet dat Petrus zegt: Hoedanig behoort gij te zijn in heilige wandel en godzaligheid, (2 Petr. 3:11). Dit maakt hem aan de ene zijde beschaamd wegens zijn nalatigheid en gebrek, en aan de andere kant wekt het zijn lust en begeerte op om toch eenmaal zo te worden. Zeker is zijn beste doen nog onvolmaakt; zeker kleeft hem de boosheid nog altijd aan; zeker heeft hij rechtmatige redenen tot klachten tot aan zijn sterfbed toe; maar ook zeker jaagt hij met Paulus naar de volmaaktheid of hij ze ook grijpen mocht, en heeft hij het gezet op gelijkvormigheid aan Jezus Christus, zijn Heer en Koning.

Ten vijfde. In het uitwendige doen berust hij niet, maar zijn godsdienst moet een godsdienst des harten zijn, of hij laat zijn ziel steeds mager en moedeloos. Maar even zo min behoort hij ook tot diegenen, die altijd schreeuwen over de oprechtheid van hun hart en die evenwel met hun daden tonen, dat ze geen aasje ware godzaligheid bezitten. Nee, nu uit de doden levend geworden zijnde, zo wenst hij (hoewel met gebrek) zijn licht te laten schijnen voor de mensen, opdat die zijn goede werken mochten zien, (Matth. 5:16). Hij pronkt en tooit zijn lichaam en huis zo niet meer op als voorheen, maar zoekt in dezen in eenvoudigheid zonder aanstoot te zijn. Hij

begeert van God genade om geen luiaard te zijn, maar om met werken zijn eigen brood te eten. Hij bedriegt zijn naaste niet, maar zoekt eerlijk en trouw te zijn. Hij heeft zijn naasten lief, en zoekt dat allerwege door daden te tonen; en zoekt zijn tong en al zijn andere leden te stellen tot wapentuigen der gerechtigheid, om God en zijn medezondaren te dienen zolang als hij hier is, en zoekt daartoe zijn korte en onzekere tijd uit te kopen en te werken terwijl het dag is.

Ten zesde. Ook heeft hij een dagelijkse behoefte aan Gods Woord en de middelen der genade. Gods Woord is toch de leer der waarheid die naar de godzaligheid is (1 Tim. 6:3), en daarom heeft ook een ware godzalige daartoe een gedurige zielsbehoefte, om dat Woord te gebruiken als zijn kompas om naar te varen op deze wankelende wereldzee, waarop hij veilig koers kan maken naar de haven der eeuwige rust. Dat Woord zoekt hij dan ook gedurig te raadplegen en biddend te onderzoeken; tevens woont hij ook gedurig het gezelschap van zijn medegodzalige vrienden bij, daar hij dat Woord hoort verklaren en toepassen, en daar hij zijn oren mag open zetten, om te horen spreken over de wegen en werken Gods.

Ten zevende. Met één woord: in alles wenst hij zich als een ware godzalige aan te stellen; en omdat hij weet dat hij daartoe uit zichzelf ten enenmale onbekwaam is, zo roept hij gedurig tot de Heere om de kracht, het licht en de troost van Zijn goede Geest; en trouwens, dat is ook zo boven alle dingen nodig, want de Apostel Petrus zegt ons, dat de Heere *door Zijn Goddelijke kracht* geven wil al hetgeen tot het leven en de godzaligheid nodig is, (2 Petr. 1:3). O! hoe nadrukkelijk zijn toch deze woorden. Een Goddelijke kracht hebben wij dus nodig om godzalig te kunnen zijn, en niets kunnen wij zonder dezelve uitvoeren; daarom is het zo noodzakelijk voor ons, arme, machteloze zondaren, om gedurig tot God op te zien, terwijl Hij toch alleen bekwaam is om ons voor struikelen te bewaren, en ons toe te rusten tot een godzalige wandel.

Ten achtste. Laat ons niet vergeten om hier eindelijk als een eigenschap der ware godzaligen bij te voegen, dat God hun leert om voor al hun godzaligheid nul te schrijven. Dat wil zeggen: zij rekenen er geen verdiend loon voor, hier of in de toekomst. Zij eisen niet streng voor al hun arbeid, gelijk het werkheilig Jodendom waarvan wij lezen, (Jes. 58:3). Zij verklaren zich voor God als onnutte dienstknechten. Zij leren om onder hun plichten te schrijven: *deze zijn des doods waardig*; en al hun hoop voor een naderende toekomst is alleen gelegen in het eniggeldend slachtoffer van Christus. Op Hem zien zij, tot Hem vluchten zij, bij Hem schuilen zij, en zij zeggen met Petrus: Maar wij geloven door de genade des Heeren Jezus Christus zalig te worden, (Hand. 15:11). Dus door niets anders; en daarom ook niet door hun gebed, ootmoed, godzaligheid of volstandigheid. De godzaligen zijn dus armen, die zich op de Heere Jezus verlaten, en in Hem alleen voor de toekomst rust zoeken en vinden.

Ach! mochten wij samen gedurig de Heere te voet vallen, om ontdekking en ontbloting te leren smeken, opdat wij afgedreven van elke verkeerde grond, alleen op Jezus en Zijn lijdende liefde mochten pleiten, en ook door die Goddelijke kracht bekwaam mochten worden om godzalig en oprecht te wandelen al onze dagen. Zeker, dit zou ons nuttig en voordelig zijn in de tijd en in de eeuwigheid.

B. Dit laatste zullen wij nog nader zien, als wij nu in onze tweede hoofdzaak acht geven op het voordeel der godzaligheid. De godzaligheid is toch volgens onze tekst *een groot gewin*; of zo men ook zou kunnen zeggen: een groot voordeel; een zaak waaraan uit genade, de dierbaarste zegeningen voor tijd en eeuwigheid verbonden zijn.

Maar indien het waarlijk zo is, dat de godzaligheid een groot voordeel en gewin is, hoe komt het dan, dat de godzaligen doorgaans zo gering, zo arm en veracht zijn? Men vindt ze doorgaans niet op een koninklijke troon, of zittende in de rechtbank, of wonend in een schoon paleis. Zij zijn in 't algemeen arm en veracht in de wereld. Velen van hen behoren tot de dienstbare stand, of zijn geringe landlieden, of hebben een ander gering beroep in de wereld. Hier komt nog bij, dat ze nog al dikwijls vele tegenspoeden hebben; dat ze doorgaans overal tegengesproken worden; dat ze weinig vrienden onder de aanzienlijken dezer wereld hebben, de vijandschap van hun eigen huisgenoten telkens moeten ondervinden, niet zelden met het hoofd omlaag moeten treuren en zuchten, wegens de aanhoudende strijd tegen hun inwonende zonde en ook over donkerheid en verberging Gods te klagen hebben.

Hoe kan het dan toch zijn, dat de godzaligheid zulk een gewin en voordeel is? Zouden wij niet veel liever moeten zeggen: *het is te vergeefs, God te dienen, en in 't zwart te gaan voor het aangezicht des Heeren?* Ja, zouden wij niet veel liever moeten zeggen, als wij de voorspoed der goddelozen zien: en nu wij achten die hoogmoedigen gelukzalig; ook die goddeloosheid doen, worden gebouwd; ook verzoeken zij de Heere, en ontkomen, (Mal. 3:14,15). Ja, zouden wij niet mogen zeggen: de zedeloosheid en zorgeloosheid is een groot gewin? Dezulken immers hebben geen banden tot hun dood toe, en zij zijn niet in moeite als andere mensen, (Ps. 73:4,5). Dit schijnt zo te zijn, en toch moeten wij zeggen: Nee, niet de goddeloosheid, maar *de godzaligheid is een groot gewin*. Dit kan ons duidelijk genoeg blijken in de volgende zaken.

Ten eerste. Een godzalige mag hier soms weinig in de wereld hebben; hetgeen hij evenwel heeft, is genoeg voor zijn tijdelijk leven; en vooral, hij heeft het in de gunst van God, zijn hemelse Vader; en dit is het, dat het weinige van de rechtvaardige beter maakt dan de overvloed veler goddelozen, (Ps. 37:16). En het gezicht en gevoel daarvan doet de ziel van de rechtvaardige weleens zo verblijd zijn, zelfs temidden van zijn geringheid, dat hij op verre na met de koning niet zou willen ruilen. Hij heeft wel geen weelde en schatten, zijn huis is geen paleis, en hij kan als Nabal zijn tafel zo overvloedig niet aanrichten, dat hij een maaltijd houdt als een koningsmaaltijd (1 Sam. 25:36), evenwel; als hij Gods nabijheid aan zijn hart geniet, is hij vergenoegd met hetgeen hij heeft, ziet hij alles onwaardig te zijn, en is verblijd dat hij alles in de gunst des Heeren genieten mag, en dat de Heere hem zal dragen en redden, en al zijn zaken zal uitrichten zonder hem immer te verlaten.

Ten tweede. Een godzalige wordt weleens in zijn beroep bijzonder gezegend; al wat hij doet gelukt hem, en elk wil door hem bediend worden omdat hij eerlijk en trouw is, en men op zijn woord en gedrag staat maken kan. Hij wordt rijk in de wereld en de Heere geeft hem daarbij een nederig en dankbaar hart, zodat hij weleens in verwondering met Jakob moet zeggen: Ik ben geringer dan al deze weldadigheden en dan al deze trouw, die Gij aan uw knecht gedaan hebt, (Gen. 32:10). De Heere geeft hem in zijn aardse grootheid weleens zoveel losmakende genade, dat hij milddadig is, en kan en wil weldoen aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs. Obadja spijsde honderd verdrukte profeten. Job kleedde de lendenen der armen met de vellen van zijn lammeren. Dorcas maakte rokken voor de arme weduwwrouwen. En als zo de Heere de gegoeden onder Zijn volk ook belijft te gebruiken tot nut en dienst van anderen, dan is het gelukkig rijk te zijn, want het is zaliger te geven dan te ontvangen.

Ten derde. Maar het is hier op aarde een bestendige onbestendigheid; een godzalige kan soms zeer arm zijn, of hij kan terwijl hij rijk was, weer arm worden. Het kan hem gaan als Job, dat hij alles kwijt raakt, en dat het hem gaat als die weduwe, die haar godvrezende man verloren had door de dood, en die nu onmogelijk de harde

schuldeisers kon voldoen, (2 Kon. 4:1,2). Echtgenoot, kinderen en vrienden, have en vee, huis en erf, geld en goed kan hij verliezen; maar zijn godzaligheid behoudt hij; dat is een onverliesbaar goed, een schat die onder de wenteling van allerlei omstandigheden altijd blijft. Zijn goederen kunnen hem ontfrofd worden, maar geen duivel of wereld kan hem zijn godzaligheid ontfroven, omdat de getrouwe God hem bewaart. En zou dan de godzaligheid niet een groot gewin zijn?

Ten vierde. Hetzij de godzalige man rijk is of arm, aanzienlijk of gering, hij is een vriend van God, en wordt bewoond en bewerkt, geleid en vertroost door de Heilige Geest. Zeker heeft hij moedeloze tijden, zeker moet hij door een weg van felle strijd heendringen; maar ook wordt hij telkens heerlijk door die Geest vertroost. Die Geest leert hem, om met een geheel ander oog en hart de werken Gods te beschouwen, dan de wereld dit immer doen kan, die Geest vertroost hem telkens onder de middelen, of in zijn eenzaam bidvertrek, of als hij langs de weg gaat, of soms zelfs wel onder het gewoel der wereld; zodat het aan zulk een mens weleens gegeven wordt om zich te verblijden in de Heere, en in het zalig voorgevoel van Zijn hemelse erfenis, die hij na deze tijd zal genieten, in die stad die fondamenteen heeft, en welker kunstenaar en bouwmeester God is; zodat zulk een godzalige weleens met de Dichter uitroept: wij zullen juichen over uw heil, en de vaandelen opsteken in de naam onzes Gods, (Ps. 20:6). Wat zegt gij, is de godzaligheid dan niet een groot gewin?

Ten vijfde. Ook is godzaligheid een groot gewin, als de dagen van de mens hoog klimmen, en hij een oud uitgeleefd mens wordt. De grijsheid is voor de mens een sierlijke kroon, als zij op de weg der gerechtigheid gevonden wordt; maar een oud grijs zondaar, die onbekeerd is, en met zijn ene voet in het graf wandelt, is naast de duivel het ongelukkigste voorwerp dat wij kennen.

In de oude dag en in de dag der dodelijke krankheid, als alle hoop op herstel begint verloren te raken, dan is het een onschatbaar voorrecht, een onbegrijpelijk gewin, als men dan aan God verbonden mag zijn. Het kan wel zijn dat een vrome ziel met duisterheid en bestrijding te worstelen heeft op zijn ziekbed; maar toch ligt hij daar geheel anders als een wereldling. Hij weet geen andere weg dan om Jezus aan te kleven. Hij zoekt met God te worstelen, en op de algenoegzaamheid des Middelaars, en Zijn bloed en voorbeding te pleiten. En zelfs midden in zijn donkerheid, zou hij zijn bestreden deel voor geen duizend werelden willen verkopen. O ja! als het op een ziekbed, of uitgeleefde ouderdom aankomt, dan kan de wereld het soms wel zien dat er toch waarlijk gewin, groot gewin in de godzaligheid is.

Ten zesde. Eindelijk komt de dood, en dan zal het gewin der godzaligheid eerst voornamelijk ondervonden worden. De godzaligen blijven niet altijd hier, maar als zij de raad Gods hebben uitgediend moeten zij gelijk alle mensen sterven, en door een weg, die afschuwelijk is voor de natuur, van de aarde naar de hemel vertrekken.

Stel u eens een godzalige voor, die op zijn ziek- en doodbed gelegen is, en zo gereed staat om de aarde te verlaten. Er staat in Ps. 37:37: Let op de vrome. Het is altijd goed om op de vromen te letten, ten minste als wij het met een goed oogmerk doen, om hun geloof, liefde en lijdzaamheid na te volgen en van hun wat goeds te leren; en niet om met een boos oogmerk op hun struikelingen acht te geven, gelijk ergens de profeet Jeremia klaagde dat zijn vredegenoten letten op zijn hinkingen. Maar bijzonder is het nuttig om op de vromen te letten, als ze gereed staan om naar het beste Vaderland te vertrekken.

Daar ligt dan een vrome op zijn doodbed; hij is verzekerd van zijn deel aan Jezus, en is inwendig opgeruimd, hij heeft nog voor de laatste maal zijn huisgenoten, zijn burens en vrienden vermaand, en de vromen die voor zijn bed stonden, moed ingesproken en vaarwel gezegd; maar nu begint de dood hem te naderen, zijn stem wordt hees, ja

eindelijk kan hij geen verstaanbaar geluid meer geven; zijn aangezicht begint te vervallen, zijn ogen beginnen gebroken te worden, zijn borst begint te ratelen, een vale doodskleur verspreidt zich op zijn aangezicht, en eindelijk blaast hij zijn laatste adem uit en hij is dood. Maar wat nood! Zijn dode romp ligt daar op zijn bed, maar de heilige Engelen hebben zijn ziel reeds bij Jezus gebracht. Terwijl het schor geluid van de brommende doodklok zijn overlijden aan de wereld bekend maakt, is zijn geest reeds in de haven der gelukzaligheid. Hij geniet daar, naar de ziel, reeds de vreugde des hemels, en Jezus heeft er voor ingestaan, om ook zijn lichaam eenmaal weer uit het stof op te wekken en hem dan met lichaam en ziel een hemelvreugde te geven waarvan wij de grootheid nimmer recht doorpeilen kunnen, en die tot in een eindeloze eeuwigheid duren zal.

Wat dunkt u, mag Paulus dan niet met recht zeggen: De godzaligheid is een groot gewin?

TOEPASSING

Ziedaar, zo heb ik dan iets gezegd van de ware godzaligheid, en ook van het voordeel dat daaraan verbonden is. Maar nu is het zeer ongelukkig dat er zo weinig godzalige mensen in ons land, en in de plaats onzer woning gevonden worden.

Veel mensen, ook van degenen die aan deze plaats tegenwoordig zijn, bemoeien zich wel met zonden en ijdelheid, en leven zorgeloos voort, maar om de nauwe weg der godzaligheid denken zij niet eens, omdat zij daartoe noch lust noch begeerte hebben. Is het, dat de straffen Gods aan de ene zijde, en het voordeel der godzaligheid aan de andere zijde, hun wordt voorgesteld, dan achten zij het niet eens de moeite waard om daarnaar te luisteren; zij hebben oren, maar horen niet, en ogen maar niet om te zien; en zij hebben geen hart om op te merken.

Andere mensen zijn overtuigd dat het met hen de weg der godzaligheid in zal moeten, of dat ze anders verloren moeten gaan; zij zijn ook wel eens onrustig en bekommerd over hun toestand voor de eeuwigheid, maar het drijft hun zelden of nooit tot Christus, en ze roepen niet om Zijn Geest, omdat ze geen lust hebben in het leven voor de Heere, en nog te zeer gezet zijn op het gewin dezer wereld. Maar och, het gewin van enige tonnen goud, of van een koninkrijk, of van een werelddeel, is geen groot, maar slechts een klein gewin, ja in plaats van een groot gewin, is niet zelden het gewin der wereld een groot verlies, omdat de mens door rijkdom en grootheid menigmaal des te meer verwilderd en verhard wordt. Menig mens zou zo trots en heerszuchtig niet zijn, indien hij niet zo rijk was. De voorspoed van de zot verderft hem, gelijk de wijze man ons leert, (Spreuk. 1:32). Och, mochten de mensen dit opmerken! Er bestaat uit die oorzaak meer reden om te vrezen voor rijkdom, dan om ernaar te verlangen.

Weer andere mensen hebben een gedaante der godzaligheid voor het oog der wereld, maar zijn in hun harten goddeloos en blijven liefhebbers der wereld.

Nog andere mensen berusten in een uitwendig eerlijk en burgerlijk leven, en willen dat voor ware godzaligheid gehouden hebben, en menen ook daardoor in te gaan door de enge poort des hemels. Deze mensen stellen zich de weg naar de hemel te gemakkelijk voor, en denken dat zij maar zo zonder strijd en vernieuwing des harten zullen binnen komen.

Weer anderen denken dat het ware godzaligheid is, als ze telkens eens naar hun dwaze verbeelding een duivel zien, of als ze zich inbeelden dat de duivel hen op het lijf ligt, of als ze eens een Engel ontmoeten, of als ze Jezus in een menselijke gedaante menen te zien, of als hun eens een schone belofte te binnen komt, daar ze wat door verblijd en opgeruimd worden.

Als zulke mensen deze, en meer andere soortgelijke dingen, bij zichzelf gewaar worden, dan doen ze geen onderzoek of ze wel werkzaamheden kennen als een arm doodwaardig zondaar met Christus; of ze wel immer recht voor God vernederd zijn geworden; of ze wel smart gevoelen over de dagelijkse zonden, en het bederf van hun harten, en of ze wel gezet zijn op dat nauwe leven in tere godsvrucht voor de Heere; maar zij zijn dadelijk genegen om het goede van zichzelf te besluiten, en zich zelfs voor vergevorderde godzaligheid uit te geven.

Gij, die aldus gesteld zijt! Och! waagt er toch uw arme ziel niet aan, om op zulke dwaze nietige zaken, uzelf gerust te stellen voor de eeuwigheid; want gij zoudt er u eenmaal zeer droevig en te laat over moeten beklagen. Ja maar, zult gij mogelijk zeggen, ik heb toch de duivel gezien, en heb hem zeer dicht bij mij gehad. Ik antwoord: och mens! Gij zult het u wellicht verbeeld hebben; en indien het waar is, dan hebt gij nog niets meer gehad als al de verdoemden in de hel hebben, want die hebben die boze geesten altoos bij hen, en blijven toch eeuwig ongelukkig. Maar gij zult mogelijk zeggen: Ik heb een Engel gezien! Ook dit hebt gij u waarschijnlijk ingebeeld; maar laat het zo zijn, dan hebt gij nog niets meer gezien als de ezel van Bileam, die evenwel onder dat alles niets meer was als een jukdragend stom dier, (2 Petr. 2:16). Maar mogelijk zegt gij; Ik heb vele, en schone beloften gekregen! Nu, dit voorrecht worden Gods lieve kinderen ook wel eens deelachtig; maar gij hebt nochtans nodig om biddende te onderzoeken of de duivel u ook misleid en bedrogen heeft, die niet zelden deze en gene schriftuurplaatsen in de gedachten van een onbekeerd mens brengt om hem langs die weg des te zorgelozer te maken in zijn dienst en hem met een ingebeelde hemel naar de hel tracht te zenden.

Kortelijk dan. De inbeelding dat gij een boze of goede geest gezien hebt, zal u niet uit de hemel houden, indien gij waarlijk godzalig zijt. Het zien van duizend Engelen of duivelen zal u niets helpen indien gij onbekeerd zijt, en de Heere Jezus mist. Uzelf op het krijgen van een belofte, die u onverwacht op 't hart valt, gerust te stellen, is zeer gevaarlijk.

Niets is heilzamer en beter, dan om zich gedurig al worstelende en biddende, met Gods Woord te vergelijken, onderzoekende of daarin uw genadestaat gegrond is.

Gij dan, die nog niets van de ware godzaligheid bezit, en de bevindingen, die ik in de verklaring heb voorgesteld, nog niet kent. O! laat ik toch niet vergeten om tot u te zeggen, dat uw toestand niet reddeloos is aan de zijde des Heeren, al zijt gij ook een oud man, of uitgeleefde vrouw; laat ik toch niet vergeten om u als mijn arme medezondaar ook nog voor ditmaal op de almachtige en gewillige Jezus te wijzen, die niemand uitwerpt die tot Hem komt; laat ik toch niet vergeten om u van de weg der zonde af te manen, en u de zalige dienst des Heeren aan te prijzen; laat ik niet vergeten u toe te roepen: gaat toch in het eenzame, en zoekt de Heere terwijl Hij nog te vinden is. Maar laat ik ook niet vergeten, u te zeggen dat gij naar de hel gaat, indien gij onbekeerd blijft; dat het eenmaal vreselijk zijn zal om te vallen in de handen van de levende God, Wiens lankmoedigheid gij nu veracht, en Wiens waarschuwingen en roepstemmen gij verwaarloost. De godzaligheid is een groot gewin; maar het voortgaan op den weg der wereld, der zonde en zorgeloosheid, is een groot verlies dat eeuwig duren zal.

Maar gij, die kennis hebt aan hetgeen ik naar het Woord van God van de bevindingen der godzaligen meen gezegd te hebben, waarlijk, gij zijt een gelukkig volk; een volk nochtans dat zich behoorde te schamen omdat gij nog zo weinig van de ware godzaligheid bezit, hetwelk bij de stukken nader blijken kan.

Ten eerste. Al lang hebben wellicht uw voeten op de weg der godzaligheid gestaan; maar ach! wat hebt gij nog weinig vordering gemaakt in de kennis van die waarheid, die naar de godzaligheid is. Want gij, daar gij leraars behoorde te zijn vanwege de tijd, hebt weer van node dat men u lere, welke de eerste beginselen zijn der woorden Gods, (Hebr. 5:12). Gij behoorde u wel te schamen over uw onkunde in Gods Woord en wegen; temeer omdat die onkunde niet zozeer voortvloeit uit gebrek aan de middelen, of de kortheid van uw geheugen, als wel uit uw luiheid en schandelijk tijdverzuim.

Ten tweede. Wat zijt gij nog weinig opgegroeid in uw geloof. Wat zijt gij nog weinig bekend met dat gelovig werkzaam zijn met de Heere Christus, als die grote Middelaar tot reiniging van uw dagelijkse schuld. Wat zijt gij nog weinig gestorven aan dat wettisch woelen; aan die rusteloze toeleeg op zelfverbetering. Zeker, dit is nog een vrucht van onze aangeboren hoogmoed, en behoorde ons dus in gelovige schaamte voor God te brengen.

Ten derde. Wij hebben al veel gepraat, en al veel geklaagd maar zijn nog weinig gevorderd in de ware Evangelische heiligmaking. Of, is er iemand onder ulieden die met Paulus zeggen kan: *Hoewel de uitwendige mens verdorven wordt, zo wordt nochtans de inwendige mens vernieuwd van dag tot dag?* Bij mij staat dit zo ruim niet. Op sommige tijden laten wij onze handen slap hangen, en werken dus in het geheel niet, en op andere tijden maken wij met al ons tobben en arbeiden, niets anders dan verkeerd werk; en zodoende komen wij weinig vooruit, indien wij nog maar niet achterwaarts keren, gelijk de zonnewijzer van Achas, (Jes. 38:8).

Ten vierde. Waar is onze zelfverloochening, die hoofddeugd der godzaligheid? Zijn wij al aan eigen eer en aards gewin gestorven? Dat behoorde toch zo te zijn in een volk dat zulk een groot en hemels gewin deelachtig is. Hebben wij niets en niemand zo lief in deze wereld, of zouden wij het om Gods wil kunnen, en ook willen missen? De Heere zegt: koopt de waarheid, wijsheid en tucht, (Spreuk. 23:23). Maar hebben wij het al geleerd om de zo nuttige tucht of kastijding des Heeren niet alleen te dragen, maar zelfs te kopen, te beminnen en te begeren, als de Heere het wil, en het voor onze zielswelstand nuttig is? Of zouden wij graag geen banden hebben tot aan onze dood toe?

Ten vijfde. Waar is onze vrijmoedigheid om onder vriend en vijand voor de zaak des Heeren uit te komen? Kunnen wij met Paulus zeggen: *Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet?* En met de Dichter: *Ik zal voor koningen spreken van Uw getuigenissen, en mij niet schamen!*

Ten zesde. Waar is onze broederlijke liefde, en de liefde tot alle onze naasten in het algemeen? Dragen wij Sions noden op het hart? Bidden wij in ernst en gedurigheid voor onze arme medezondaren? Zijn wij altijd vriendelijk, bescheiden, behulpzaam, milddadig en zachtmoedig?

Geliefden! Ik vind mij hier in elk opzicht schuldenaar, en indien het met ulieden ook zo is, laat ons dan tot de Heere wederkeren als zulken die wegens het verlaten van onze eerste liefde voor God beschaamd zijn; en laat ons de Heere daartoe bij aanhoudendheid aanlopen om Zijn alles bewerkende Geest. Amen.

DERDE OEFENING

OVER JES. 45:22a

VOORAFSPRAAK

Ons kort en kostelijk leven behoort een oefening, een voorbereiding te zijn voor de naderende eeuwigheid. Alles wat wij kennen en bezitten moeten, moet hier geleerd en verkregen worden, want aan de overkant van het graf is het te laat; dan blijft de ziel eeuwig in die staat, waarin ze was, toen de dood kwam. En als de boom naar het zuiden valt, of naar het noorden, in de plaats waar de boom valt, daar zal hij wezen, (Pred. 11:3). Hoe gewichtig is toch deze zaak! Hoe behoorde het ons aan te zetten, om toch zorgvuldig acht te geven op onze dierbare genadetijd, en op zoveel even dierbare middelen, die nog tot ons eeuwig zielenheil worden aangewend.

Het is waar, indien wij slechts één dag vóór onze dood veranderd en bekeerd worden, dan is het vroeg genoeg; ja zelfs een enkel uur voor ons sterven wezenlijk wedergeboren worden, zou voor ons genoeg zijn om ten hemel in te gaan, zoals duidelijk genoeg uit het voorbeeld van de moordenaar aan het kruis te zien is. Maar nu, mijn medezondaar! deze dag, dit uur, terwijl gij dit leest, kan de dag, kan het uur zijn, waarna gij over een dag, over een uur zoudt kunnen worden opgeroepen naar de eindeloze eeuwigheid. Indien wij dan noodzakelijk één dag vóór onze dood bekeerd moeten zijn, dan moeten wij vandaag nog bekeerd zijn of bekeerd worden, want morgen kunnen wij reeds voor de grote Rechter staan, en kan ons lot onherroepelijk beslist worden.

Zoals wij geboren zijn, kunnen wij niet ten hemel ingaan. Er moet een wonder Gods aan ons gebeuren; onze natuurlijke lust moet een last, en onze last moet een lust worden. Jezus moet ons noodzakelijk en dierbaar worden, zowel tot heiligmaking als tot verzoening van onze zondenschuld. Het gedurige gebed moet de ademtocht van onze ziel worden, waarbuiten wij zo min leven kunnen, als buiten het brood dat wij eten. Gods kinderen, hoe veracht ook in de wereld, moeten onze lieve vrienden worden; en in ons gedrag en wandel moeten de mensen het aan ons zien kunnen, dat wij onze aangezichten naar Sion gekeerd hebben.

En nu, wat is het groot, dat de hoge God zich nog bemoeien wil met het heil van arme zondaren; dat Hij ons nog voor de hel laat waarschuwen, en van de hel laat afmanen; en dat Hij arme zondaren nog roept en nodigt: *laat u met God verzoenen; wie is slecht? hij kere zich herwaarts; zo wie dorst heeft, die kome: en die wil, neme het water des levens om niet.*

Bij een van deze dierbare uitnodigingen, waardoor aan een arm, snood zondaar, enige genadige vergunning gegeven wordt om tot God te komen, hopen wij thans stil te staan, en wensen dat het enig nut voor onszelf en onze medezondaren mocht teweeg brengen.

TEKST: **Jes. 45:22^a** *Wendt u naar Mij toé, wordt behouden.*

Enige jaren geleden kwam ik eens langs de straatweg, en toen ik voorbij een schone buitenplaats kwam, vond ik aan het einde van een laan, die naar genoemde buitenplaats uitliep, een plank staan met het opschrift: *toegang verboden!* Toen ik bij een andere laan kwam, die naar datzelfde herenhuis toeliep, vond ik weer een plank

met het opschrift: *toegang verboden!* Nog ik nog bij een andere uitweg liep naar het goed van diezelfde heer, stond er alweer hetzelfde opschrift op een derde plank.

Ik mocht voor die tijd aan twee voet grond genoeg hebben; en begeerde door Gods genade, met Abraham noch draad noch schoenriem van die aanzienlijke man; en ik dacht daarom bij mijzelf, er is mij zeer weinig aan gelegen, of de *toegang* tot die schone lustplaats mij vergund of verboden wordt.

Maar ik mocht verder denken, en bij mijzelf zeggen: o, wat is het toch een zonderlinge genade van de Heere, dat ditzelfde opschrift niet aan het begin van de weg naar de hemel gevonden wordt!

De engelen, mijn hoorders, die hun beginsel niet bewaard hebben, zijn eenmaal van God afgefallen en duivelen geworden. De Heere heeft ze daar uit de hemel geworpen in Zijn geduchte toorn en rechtvaardigheid; en heeft voor alle die afgefallen engelen aan het begin van de weg ten hemel dit opschrift gesteld, namelijk: *verboden toegang!* De mens is ook een afvallige van zijn God geworden, heeft alle dienst en gehoorzaamheid aan zijn Maker opgezegd, en heeft zich in goddeloosheid bij de duivelen gevoegd, en nochtans behaagt het de Heere om voor mensen, voor snode zondaren, voor beelddragers van de duivel, nog een weg ter verzoening en verlossing te openbaren. Voor afgefallen engelen is en blijft de *toegang* tot Christus en tot de hemel voor eeuwig verboden, want Paulus zegt: waarlijk, Hij neemt de engelen niet aan, (Hebr. 2:16). Daarom riepen ook de boze geesten tot de Zaligmaker: Jezus, gij Zone Gods! wat hebben wij met U te doen? (Matth. 8:29). Zij hebben wel met Jezus te doen als Rechter, maar nooit hebben zij iets met Hem te doen als Zaligmaker. En toch, voor vuile zondaren, die de duivel in snoodheid gelijk zijn, staat er niet: De toegang tot Christus en de hemel verboden; maar in tegendeel: De toegang geopend, ja geopend in het dierbaar bloed des Lams. Deze zaak gaf God mij toen door te denken. Gij kunt denken, dat het voor een zondaar van die hardnekkigheid, doemschuld en machteloosheid, als ik mijzelf toen bevond, een wonder en altijd onvergetelijk ogenblik werd, en ik mijzelf biddend moest verwonderen, dat juist zulken tot een dierbare Jezus genodigd werden om zich met het aangeboden levenswater te verkwikken, en alleen in Jezus vrijdom van de hel, en een genadig zielspardon deelachtig te worden.

En nu, mijn geliefde Vrienden! de voorgelezen tekstwoorden geven er ook het duidelijkste bewijs van, dat voor een arm zondaar de toegang tot Christus, en in Hem de toegang tot de hemel niet wordt verboden.

Wij zullen dan met Gods hulp, deze vriendelijke uitnodiging des Heeren onderzoeken, zover wij kunnen, en daartoe letten :

- A. *vooreerst*, op de nodigende persoon;
- B. *ten tweede*, op de nodiging zelf;
- C. *en ten derde*, op de bijgevoegde belofte.

A. De nodigende persoon is hier niet Jesaja, die zelf maar een behoeftig zondaar was, en zich een man van onreine lippen moest noemen, (Cap. 6:5). Niet een ander bloot mens, waarvan toch de dichter zeggen moet: niemand zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen; hij zal God zijn rantsoen niet kunnen geven, (Ps. 49:8). Het is integendeel een persoon die in het slot van ons tekstvers zeggen kon: *Ik ben God en niemand meer*, en die ook indertijd de menselijke natuur heeft aangenomen, om zo een bekwame borg voor zondaren te kunnen zijn, en van wie men dus zou kunnen zeggen: *gewisselijk in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte*, volgens het 24^e vers van dit hoofdstuk, en die *de Heere, onze Gerechtigheid*, genoemd wordt in Jer. 23:6. Het is dus de Heere Jezus Christus, de tweede Persoon in de aanbiddelijke Drie-

eenheid, Hij, die *voorgekend* en tot borg verordineerd is voor de grondlegging der wereld, (1 Petr. 1:20). Die beloofd werd aan onze stamouders in het Paradijs, (Gen. 3:15). Die verwacht werd door de gelovige vaders van de oude dag; wiens dag Abraham begeerde te zien, en heeft hem gezien, en is verblijd geweest, (Joh. 8:56), en op wiens aan te brengen gerechtigheid al de Vaders gestorven zijn in hope. Het is die zoete Jezus, wiens vermaken zijn met der mensen kinderen, (Spreuk. 8:31). Die niet alleen bekwaam is, maar ook gewillig om arme zondaren te zaligen. Die reeds vele snode zondaars door Zijn bloed heeft afgewassen, en in de hemel heeft binnen gebracht, en Die ook wij, arme zondaren, zozeer nodig hebben, naardien wij door onze eigen gerechtigheid voor God niet bestaan kunnen.

Deze Persoon was zó dierbaar voor Abraham, dat hij met verheuging verlangde om Zijn dag te zien; zó dierbaar voor Job en Jakob, dat die mannen in grote verdrukking, en in het stervensuur zich alleen in Hem konden gerust stellen; zó dierbaar voor de oude Kerkbruid, dat zij in verwondering uitroept: Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk (Hoogl. 5:16); ZO dierbaar voor Paulus, dat hij alle dingen schade en drek achtte om Christus maar te gewinnen en in Hem gevonden te worden (Fil. 3:7-9), en ook is Hij dierbaar voor allen die geloven (1 Petr. 2:7).

Maar nu, mijn vrienden! is Hij ook al dierbaar voor uw zielen geworden? Job, Jakob, Paulus en allen die Jezus niet missen kunnen, en Hem gedurig aankleven met al hun zonden en ellenden, die worden ongetwijfeld zalig; maar wordt gijlieden nu ook zalig? Die de Heere aanhangt, is één geest met Hem, zegt Paulus (1 Cor. 6:17); maar hebt gij Hem nu al leren aanhangen? Kent gij het al, om de versmaadheid van Christus groter rijkdom te achten dan al de schatten van Egypte? Of, is dat gemoedsbestaan van Mozes, en is die keus van Jozua, om met zijn huis de Heere te dienen, u nog vreemd? Waarlijk, als gij een bezitter zijt van enige tonnen goud, en enige honderden bunders vet land, en een schoon paleis om te bewonen; dan bezit gij maar een kleinigheid; dat zult gij op uw doodsbed ook moeten zeggen, als gij gereed staat om die geduchte overtocht te doen uit de wereld naar de eeuwigheid. Maar die Jezus te vriend heeft is waarlijk rijk, hetzij hij veel of weinig van het aardse bezit. God heeft er Zijn volk altoos doorgeholpen, hetzij dat ze over een groot kapitaal te beschikken hadden, of dat ze in een kleine hut woonden, en zich met een gerecht van groen moes moesten generen, zonder immer een gemeste os te genieten, (Spreuk. 15:17).

Och! zoekt over deze gewichtige zaak eens ernstig na te denken, en rust toch niet voordat gij Christus gezocht en gevonden hebt, en met de dichter zeggen kunt: Och Heere, zekerlijk ik ben uw knecht! Gij hebt mijn banden los gemaakt, (Ps. 116:16).

B. Nu ik iets van de nodigende persoon gezegd heb, ga ik in de tweede plaats over, om op Zijn nodiging zelf te letten. Hij zegt dan: „wendt u naar Mij toe”. Over deze woorden zullen wij kort het volgende opmerken:

Ten eerste. Als de Heere ons roept om ons tot Hem te wenden, dan geeft dit te kennen, dat wij ons door de zonde van Hem afgewend hebben. Och ja! wij zijn van nature zulke mensen, die ver van God de weelde zoeken; die Hem onze trotse nek toe keren; die met ons hart en gedrag zeggen: *wijk van mij, want ik heb geen lust in de kennis Uwer wegen*. De mens is geneigd om zich van de Heere af te wenden niet alleen, maar is ook geboren in een staat van verwijdering en vervreemding; en hieruit vloeit vanzelf voort, dat hij zich altijd heenwendt naar zulke plaatsen die hem nadelig zijn. De een wendt zich naar de komedie, een ander naar de kermis, of naar een huis van ontucht, of naar een ander zondig gezelschap, een ander wendt zich naar de weg van aards gewin, en wil groot en rijk in de wereld worden, hetzij met recht of onrecht; een ander wendt zich naar de weg van eer en achting, en wil òf om zijn geld, òf om zijn

deugd, òf om zijn macht gevreesd en geprezen worden; een ander wendt zich naar de weg van eigengerechtigheid, is er een vijand van om naakt en bloot uitgeschud te worden, en denkt dat God verplicht is om hem de hemel te geven, omdat hij wat zediger leeft dan andere mensen. En dit alles komt daaruit voort, omdat wij in een vervreemde staat van God geboren zijn, en ons in Adam geheel van de Heere hebben afgewend.

Ten tweede. Als de Heere hier roept: „*wendt u naar Mij toe,*” en dat roept tot arme zondaren zoals wij zijn, dan doet Hij ons een eer aan die onbegrijpelijk is; dan bewijst Hij ons een goedertierenheid die wij niet genoeg bewonderen kunnen. Denkt eens vrienden! wij zijn mensen die ons moedwillig en vrijwillig van God hebben losgerukt, en die nog dagelijks de dood voor het leven kiezen; en de zalige God heeft ons niet nodig. Evenwel doet die hemelse Majesteit zulke dure betuigingen, en zegt: Komt, want alle dingen zijn gereed, (Matth. 22:4). Zoekt Mij en leeft, (Amos 5:4). Waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls, (Ezech. 33:11). Is dat niet een bewijs van wonderlijke goedheid Gods? Kon de Heere niet rechtvaardig tot ons gezegd hebben: *wendt u van Mij af, want Ik ben niets anders voor u dan een verterend vuur, en een eeuwige gloed, bij wie niemand wonen kan?* Had Hij alle mensen niet rechtvaardig kunnen voorbij gaan, zoals Hij de afgefallen engelen voorbijging? Waarom zijn er onder de mensen nog duizenden uitverkoren tot zaligheid? Och! het is een wonderbare goedheid des Heeren, dat Hij ons arme, afkerige zondaren, nog nodigt en laat nodigen, om ons tot Hem te wenden.

Het was een gevaarlijk waagstuk voor Esther, om tot de koning in het paleis in te gaan, en tot zijn troon te naderen; zij zei ervan: en alzo zal ik tot de koning ingaan, 't welk niet naar de wet is. Wanneer ik dan omkome, zo kom ik om (Esth 4:16).

Maar nu, medezondaren! Zich tot Koning Jezus te wenden is geen waagstuk. Esthers komen was niet naar de wet: het komen van een arm zondaar tot de zoete Jezus is wel naar de wet. Hoort dit, uitgeleefde grijsaard! Hoort dit, man of vrouw, die onder de last van uw zondenschuld gebogen gaat! Tot Jezus te komen is geen vermetelheid, maar het is gehoorzaamheid. Dat God verharde en verloren zondaren nodigt, geeft u het recht om te komen zo slecht als gij zijt.

Ten derde. Als de Heere hier zegt: „*Wendt u naar Mij toe,*” dan moet gij u nochtans niet inbeelden dat dit een zaak is die gij door eigen kracht volbrengen kunt.

Gij kunt op uw eigen voeten tot Christus niet gaan; gij zijt te onmachtig om aan deze genadige eis, of liever aan deze genadige vrije vergunning, te voldoen. Maar wat dan? Och vrienden! mocht gij uw onmacht ten goede eens recht leren kennen, en daarbij de noodzakelijkheid leren inzien, om zonder uitstel tot Christus te komen, en mocht gij dan eens leren kermen om getrokken te worden, en eens met de bruidskerk leren bidden: trek mij, en wij zullen U nalopen, (Hoogl. 1:4). Och, mocht gij dan eens van harte leren zeggen: Heere, het is Uw vrije goedheid dat Gij mij roept, maar het is mijn schuldige onmacht dat ik niet komen kan; och trek mij dan, en wend U eerst tot mij, dan zal ik mij tot U wenden.

Het gebod moet een gebed worden; dat wordt op de weg ten hemel zo geleerd door al Gods volk, hetwelk steeds een aangeboren neiging houdt om zich van de Heere af te wenden, en zich ook steeds onbekwaam bevindt om zich naar Hem toe te wenden. Daarom, als de Schrift zegt: Naakt tot God, en Hij zal tot u naken, (Jak. 4:8), dan keren zij dit biddend om, en zeggen: O Heere! naakt Gij toch eerst tot mij, en dan zal ik tot U naken! Zo biddend bij de Heere schuilen, met onze schuld en machteloosheid moeten wij allen leren.

Ten vierde. Als de Heere hier zegt: „*Wendt u naar Mij toe;*” dan leert ons dit ook, dat wij ons moeten leren afwenden van alles dat buiten Hem is.

Medesterveling! Hebt gij lust om u tot Christus te wenden, dan moet gij ook lust hebben om u van de herberg, en van de speelhuizen en ijdele vermaken af te wenden, want gij kunt net zo min met uw hart als met uw lichaam op twee plaatsen tegelijk zijn. Hebt gij lust om u tot Christus te wenden, dan moet gij ook lust hebben om u van het zoeken der aardse rijkdommen af te wenden, want gij kunt ook in dezen geen twee heren tegelijk dienen. Sommigen willen hier een middenweg kiezen, en willen Jezus en de wereld elk de helft van hun hart geven. Zij hebben, gelijk ze zeggen, een afkeer van het al te grof, en ook een afkeer van het al te fijn; en zo willen zij een derde weg uitkiezen; een weg zonder strijd en zelfverloochening, en ook waarop zij vele beminde zonden kunnen aan de hand houden, en vrij zijn van de haat der wereld. Met deze middenweg zult gij nimmer in de eeuwige rust aanlanden; want het naar Jezus toewenden, veronderstelt wat de oprechte keus betreft, een hartelijk en blijvend afwenden van de wereld, met een ernstige begeerte om hier als een vreemdeling door te reizen naar het beste vaderland. Ook moet er dan, als gij u naar Jezus toe wenden wilt, een afwending van uw eigengerechtigheid plaatshebben; gij moet ophouden nog langer uw rust in uw deugden te zoeken; maar u als een doemschuldige tot Christus wenden, met uw doodvonnis in uw hand.

Ten vijfde. Als de Heere hier zegt: „*Wendt u naar Mij toe,*” dan leert dit ons ook, dat wij de Persoon Christus moeten hebben, en niet zozeer Zijn instellingen of iets anders. Zo wordt het dan ook beschouwd door elke ware zoekende ziel, die het met niets minder dan met een volle Jezus doen kan.

Bij zulken wordt gevonden een gedurig wenden der ziel tot Jezus, als de grote Profeet en leraar der gerechtigheid. Zij kennen zich als van nature dwaas, blind en verduisterd in het verstand, en hebben daarom zulk een machthebbende Leraar nodig, om hun dag bij dag door Zijn Woord en Geest te onderwijzen. Ook wendt hun ziel zich gedurig tot Hem, als tot de grote Hogepriester en Voorbidder voor ellendige, doodschuldige zondaren, en zij leggen zo door het toevluchtnemend geloof, het ganse gewicht van hun zaligheid op Hem; terwijl zij weten, dat ze tienduizend talenten schuld hebben, en geen enkele penning bezitten om te betalen. Zij wenden zij zich ook tot Hem als een Koning der koningen, opdat Hij hun van de macht des satans en van de heerschappij der zonde en wereld moge verlossen, en Zijn dierbare wetten in hun verstand en hart mocht inschrijven.

Dit wenden van hun zielen tot Hem, of dit schreeuwen en kermen om tot Hem getrokken, en door Hem geleerd en geleid te worden, is hun ook een aangename en zalige bezigheid, en niets doen ze naar het vernieuwde deel liever, dan om werkzaam te zijn met het bidden tot Jezus en raad vragen aan Jezus.

C. Maar nu is de vraag of zulke zielen met die werkzaamheden, al of niet beschaamd zullen uitkomen? Deze vraag zal ons beantwoord worden, wanneer wij nu in onze derde hoofdzaak acht geven op de behoudenis die de Heere belooft aan zulke zielen die zich naar Hem toewenden.

Wordt behouden! Zalig woord! Het is alsof er stond: indien gij u met uw ganse ziel tot Mij leert wenden, zo zult gij behouden of eeuwig zalig worden.

Dat behouden worden en het zalig worden toch slechts één zaak is, leren wij uit de vergelijking van Joel 2:32 met Hand. 2:21. Hetgeen Joel behouden worden noemt, dat noemt Petrus zalig worden; tot een teken dat de Heilige Geest, een en dezelfde zaak bedoelt. Zo dan ook in onze tekst: wendt u naar Mij toe, en gij zult behouden, gij zult zalig worden.

Over dit behouden worden, willen wij nu nog kort het volgende opmerken:

Ten eerste. Als er hier gezegd wordt: „*wendt u naar Mij toe, en wordt behouden,*” dan leert ons dit, dat de mens van nature in een zeer gevaarlijke staat verkeert en daarom hoog nodig redding en behoud behoeft.

Het is alsof hij in de uiterste zeenood verkeerde, en op het punt stond om te vergaan, en maar ter nauwernood *behouden* kan worden. Het is alsof zijn huis in brand stond en hij maar met groot gevaar kan gered worden. Ja geliefden! er is geen mens ter wereld, die het gevaar beschrijven kan, waarin een natuurlijk mens verkeert, die nog buiten Jezus leeft. Hij dartelt gerust voort langs de rand van een onpeilbare afgrond der verdoemenis. Zijn leven hangt aan een dunne draad, en als die draad breekt, valt zijn arme ziel in de hel. De duivel doet alle mogelijke moeite, om hem nog een korte tijd zorgeloos te houden, opdat hij hem dan voor eeuwig tot zijn buit en eigendom mocht bezitten. In dezen zeer gevaarvolle toestand heeft de mens redding en behoud nodig; en die is nu alleen bij en in Christus te vinden.

Ten tweede. Als wij hier lezen: „*wendt u naar Mij toe, en wordt behouden,*” dan leert ons dit, dat de zaligheid niet zozeer wordt vastgemaakt aan de werkzaamheden van een welverzekerd Christen, als wel aan het zoeken, verlangen, gelovig reikhalzen en uitzien naar Jezus; hetwelk zelfs in de zwakste van des Heeren volk gevonden wordt; daarom zegt de Heere ook, dat Hij een beloner is dergenen die Hem zoeken, (Hebr. 11:6). Zalig zijn zij die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, (Matth. 5:6). En zij zullen niet beschaamd worden die Mij verwachten, (Jes. 59:23) en meer andere plaatsen, daar wij uit zien kunnen, dat het arme, God en Christus zoekende volk, al worden zij ook dikwijls door de vijand bestreden, even zowel door de Heere worden zalig gesproken, als degenen die op de weg des heils ver gevorderd zijn.

Ten derde. De behoudenis en zaligheid, die hier beloofd wordt, begint reeds bij de eerste daad van het toevluchtnemend geloof, waardoor een arme ziel zich oprecht tot Jezus wendt. Dan reeds krijgt hij ontslag van de toorn Gods, en van de vloek van Zijn heilige Wet: dan reeds wordt hij gerechtvaardigd, en krijgt vrede met God, dan reeds begint hij bij aanvang te ondervinden, hoe zoet en zalig het is om de Heere te dienen; en heeft dus een geheel ander en nieuw leven. Deze behoudenis en zaligheid zal echter pas echt voltooid worden in de zalige eeuwigheid, als al de liefhebbers van Jezus een zaligheid zullen genieten, die zo groot zal zijn dat de Apostel ervan zegt: *Geen oor heeft het gehoord, en geen oog heeft het gezien, noch het is nimmer in eens mensen hart opgeklommen, hetgeen God bereid heeft voor die Hem liefhebben.*

TOEPASSING

Ziet daar, meer kan ik er tot verklaring van deze tekst niet bijvoegen. Nu blijft er nog over, om het te beklagen, dat zulk een vriendelijke Jezus zo weinig liefhebbers heeft, die zich op Zijn roeping tot Hem wenden om bij Hem te schuilen, en ook eeuwig Hem tot dienstknechten of dienstmaagden te zijn. Men vindt nauwelijks een enig mens in een huisgezin, die kennis heeft aan dat wenden der ziel tot Jezus, en die aan Hem en Zijn dienst verbonden zijn.

Duizenden van onze medereizigers naar de eeuwigheid horen liever naar de roepstem der zonde en der wereld, die roepen: *wendt u naar mij toe, en zoekt bij mij de rust voor uw gemoed! Wendt u naar mij toe, en wandelt in de wegen uws harten, en in de aanschouwingen uwer ogen! Wendt u naar mij toe, en eet, drinkt en weest vrolijk, en bekommert u nog niet om God en Zijn dienst, om Jezus en Zijn volk, want gij zijt nog te jong om u aan dat droge en treurige leven over te geven! Ziet daar! dat is de roepstem van de duivel, de zonde en de wereld, die door duizenden wordt opgevolgd.*

En hoe is het met ulieden, mijn vrienden? Naar wie luistert gij toch; naar Jezus, of naar die kwade roepers, die de eeuwigen ondergang van uw arme zielen zoeken? Och, wat ik u bidden mag, bij het heil van uw onsterfelijke en kostelijke zielen; luistert toch niet naar de roepstemmen der zonde, maar naar de Heere Jezus, die het zo wel met u meent, en die u alleen redden kan en wil voor eeuwig.

Gij dan, kinderen en jonge mensen! O! wendt u toch vroeg naar Jezus toe. Gedenk aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap, eer de kwade dagen komen, en de jaren naderen, van welke gij zeggen zult: ik heb geen lust in dezelve, (Pred. 12:1).

Zo doende zult gij het verderf der wereld ontvlieden; gij zult vroeg rijp worden voor de eeuwigheid; gij zult een kroon en vreugde voor uw ouders zijn; inzonderheid als die ook de Heere vrezen, en gij zult veel troost en ondervinding hebben van de nabijheid des Heeren aan uw hart, daar gij integendeel uzelf en anderen ongelukkig maakt, als gij nalaat de Heere te zoeken en te vrezen. Och, buigt dan toch vroeg uw knieën voor de dierbare Jezus. *Gewent u aan de Heere, en hebt vrede: daardoor zal u het goede overkomen.* Gij, man en vrouw! o, dient toch samen de Heere! wendt u naar Jezus toe en wordt behouden.

Of vindt gij u te onmachtig om tot Jezus te komen? Vindt gij uw hart zo vast aan de wereld en de zonde verkleefd, dat gij het niet kunt losrukken? Wel vrienden, dat is ook een werk boven uw vermogen. Mocht het u nochtans behoefte worden, en mocht gij dit nodig werk biddend Jezus aanbevelen en om Zijn trekking leren zuchten.

Vaders en moeders! Wendt u naar Jezus toe en wordt behouden. Hier leeft gij als man en vrouw, met uw kinderen in één huis. O! laat het u dan zorg en arbeid kosten, om ook eenmaal samen in de hemel te komen. Vreest samen de Heere, en vermaant uw kinderen tot Zijn dienst. Och, koopt uw kinderen geen goud of zilver; leert ze geen haarvlechten; pronkt ze niet op, maar bidt de Heere dat die hen mag versieren met de klederen des heils, en omhangen met de mantel der gerechtigheid van Christus; opdat gij in die dag vrijmoedig kunt zeggen: Ziet Heere, hier zijn wij en de kinderen die Gij ons gegeven hebt.

Grijsaards in ons midden! Wendt u naar Jezus toe, en wordt behouden.

O! Wat is het een grote zaak, dat dit woord ook u nog mag worden toegeroepen, hoewel gij uzelf al zoveel jaren hardnekkig van Jezus hebt afgewend, en u hebt toegewend naar de dienst der wereld en der zonde. Ook nog tot ulieden zegt de Heere: Ziet, Ik sta aan de deur en Ik klop, (Openb. 3:20). Nog is Hij het langdurige roepen, nodigen en kloppen niet moe geworden. Och! mocht het u dan nog ernst worden om Jezus open te doen, eer Hij van uw deur vertrekt voor eeuwig. Van uw jeugd af tot vandaag toe, heeft de nodigende en kloppende Jezus al aan uw deur gestaan, en heeft daar geklopt door allerlei soorten van middelen der genade.

Eerst heeft Hij geklopt, met u te laten onderwijzen in de scholen. Gij zegt: de scholen waren vroeger veel beter dan tegenwoordig: wij hadden in onze jeugd vrome meesters, die ons in de Godsdienst onderwezen en goede boeken, zoals: de trap des ouderdoms, de Spreuken Salomo's, de Bijbelse historie, en meer andere die ons met waarheid en Godsdienst bekend maakten.

Maar nu, arme, onbekeerde grijsaards, door die goede meesters en door die goede boeken, is de Heere al begonnen te roepen: *wendt u naar Mij toe*, maar gij hebt niet gehoord, en er was bij u geen stem noch antwoord, noch opmerking, (1 Kon. 18:29). Toen heeft Jezus geklopt door het wegnemen van bijna allen die in uw jeugd met u school gingen, en die de dood al heeft weggemaaid, en heeft u nog laten staan tot op deze dag. Nog heeft Jezus bij u aan de deur geklopt, door zoveel betuigingen en ernstige vermaningen, die gij wellicht in uw jeugd gehoord hebt in de kerken, van de getrouwe wachters op Sions muren.

Hij heeft geklopt, door het wegnemen van veel van uw betrekkingen, door de onverbiddelijke dood. Misschien zijt gij al voor lange tijd weduwnaar of weduwe, die al een eerste of tweede echtgenoot in het graf hebt; of gij hebt wellicht uw kinderen, uw ouders en andere van uw betrekkingen reeds gevolgd achter de lijkbaar. Al verder heeft de Heere geklopt en geroepen, wendt u naar Mij toe, door voor- en tegenspoed, door gezondheid en krankheid, door gevaren en uitreddingen die gij ondervonden hebt; hetwelk allen roepstemmen waren, waardoor Jezus u toeriep: *waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls!* Nog heden klopt en roept ook de Heere, door uw grijze haren, donkere ogen, stijve leden en vervallen krachten, hetwelk u alles indachtig behoort te maken, dat gij reeds stervende daarheen wandelt, eerlang onder het geweld des doods zult moeten bukken, en aan het graf zult worden overgegeven.

Eindelijk, de Heere roept ook nog door Zijn Woord, en betuigt nog in dezen avond: *laat u toch met God verzoenen!*

Komt dan, lieve medezondaar of zondares! Valt nog voor de Heere neer; zegt de zonde en wereld nog de dienst op; smeekt nog om de Geest van God; en geeft uzelf toch geen rust, voordat gij Jezus tot uw deel en borg hebt. En gaat dan gerust en zalig sterven, en wij zullen ons verblijden in uw dierbaar zalig lot.

Maar gij, zoekende zielen! Immers gij kent dat wenden van uw ziel tot de zoete en dierbare Jezus, om Hem te bezitten als uw lerende Profeet, als uw schuldverzoenende Hogepriester en wetgevende Koning? Zeker, uw eenzame binnenkamers zijn getuigen van dat vluchten naar Jezus, van dat manen en pleiten op Zijn dierbaar Woord, en dat kiezen uwer ziel van Hem en Zijn dienst. Uw binnenkamers zijn tevens getuigen van uw klachten en dat hartelijk bedroefd zijn over al uw zonden: van die hartelijke droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering werkt, tot zaligheid, (2 Cor. 7:10).

Laat mij u dan nogmaals te binnen brengen, dat de behoudenis en zaligheid, juist op deze werkzaamheden beloofd wordt, in onze tekst en elders meer. Maar laat nochtans ook niet na, om ernstig te staan naar voortgang op de weg. Zoekers moeten vindere worden; en kinderen moeten tot jongelingen, mannen en vaders opgroeien. Zij, die nu een klein mosterdzaadje zijn, moeten er naar staan, om eenmaal eikenbomen der gerechtigheid te worden. Daarom roep ik u uit onze tekst toe: Wendt u nog gedurig tot Jezus, en maakt bij de voortgang een vrijmoedig gebruik van Hem, om op te groeien in de genade. En zo doende, zal het ook u gegeven worden, om te groeien in de voorhoven des Heeren.

Eindelijk, gij allen tezamen die de Heere vreest! Het was Gods algemene goedheid, dat Hij door Zijn Woord tot u riep: *wendt u naar Mij toe, en wordt behouden*; maar het was Zijn bijzondere genade, dat Hij bij deze roeping een krachtige trekking voegde; en dat Hij u - evenals een dode en reeds bij aanvang verteerde Lazarus - uit het graf van uw zonde opwekte. O wonderbare, vrije genade van God! Gij waart in uw treurig eertijds, in een vreselijk gevaar; veel erger dan wanneer uw huis boven u in onuitblusselijke brand stond, veel erger ook dan wanneer gij in een vreselijke storm op zee verkeerde: maar gij zijt er nog behouden afgekomen. En dat niet door uw wijsheid of waakzaamheid; want gij waart onmachtig, zorgeloos, en als *slappende in de top van een mast*; maar de Almachtige hand Gods heeft u gered, en als een *vuurbrand uit het vuur* gegrepen. Hier geniet gij nu de eerstelingen van het leven der zaligheid, en de voltooiing van uw behoudenis moogt gij met vreugde tegemoet zien. Hier zijt gij een zodanig gelukkig volk, dat *alle dingen u moeten medewerken ten goede*; dat de Heere uw leidsman is op alle uw wegen; dat gij telkens moogt ondervinden dat het goed is *nabij God te zijn*, en dat de Heere u altijd getrouw zal bewaren. En hierna zijt

gij zo gelukkig, dat God u eeuwig kronen zal met eer en heerlijkheid, tot lof en prijs van Zijn genade in de hemel.

Komt vrienden! leert dan ook voor Hem leven, die voor u gestorven is.

Zoekt verloochend te zijn aan uzelf, en aan aards gemak, eer, hoogheid en weelde.

Tracht de voeten van uw medebroeders te wassen, door nederige liefde en dienstvaardigheid. Hebt elkaar vurig lief uit een rein hart.

Bidt om de vrede van Jeruzalem. Betreurt het diep verval van het Sion onzer dagen, en wacht u van twistgierigheid, maar zijt vreedzaam en nederig, en verkeert toch veel in bidden en waken in het verborgene.

En voorts: weest verblijd over het zalig deel dat voor u bewaard wordt in de hemel, en dat gij eenmaal in vol bezit zult verkrijgen, als gij hier in dit aardse jammerdal de raad van uw God en Koning zult hebben uitgediend, en dan met al de heiligen gekroond zult worden in de hemel.

Amen

VIERDE OEFENING

OVER PS. 90:12

VOORAFSPRAAK

Eenmaal zijn wij geboren, en door die God in het aanzijn geroepen, van wie de Schrift zegt: dat Hij is een God die de doden levend maakt, en roept de dingen die niet zijn, alsof ze waren, (Rom. 4:17). En ook eenmaal moeten wij weer sterven. Dat is ons gezet; en van de dood komt niemand vrij, al werd hij zo oud als Methusalem, en al was hij zo sterk als Simson, en zo wijs en rijk als Salomo, en zo vroom als Daniël, die een zeer gewenst man genoemd werd door den Engel Gabriël (Dan. 9:23), en toch werd ook tot hem gezegd: maar gij, gaat heen tot het einde, want gij zult rusten, en zult opstaan in uw lot in het einde der dagen, (Dan. 12:13). Twee mensen hebben er ooit op aarde geleefd, die niet gestorven zijn, maar al de overige miljoenen zijn door de dood weggenomen, of zullen nog weggenomen worden. De dood, als een koning der verschrikking, gaat met zijn verdervende prikkel de aarde rond, heeft reeds honderdduizenden neergeveld, ontziet noch rijk noch arm, zal ook eenmaal ons treffen, en geeft zijn ganse buit aan het donkere graf over. Ik en gijlieden, wij moeten sterven; ons lichaam moet mogelijk vele eeuwen lang in een donker graf liggen; wij moeten verrotten, en door de kruipende dieren opgegeten worden. Waarlijk een vernederend denkbeeld voor ons mensen, die zulk een natuurlijke neiging omdragen, om als Simon de tovenaars te denken, dat wij *wat groots zijn*. Maar nog meer: bij onze dood begint ons eeuwig geluk, of ons eeuwig ongeluk. Onze ziel is voor geen sterven vatbaar, en mag met recht een onsterfelijke ziel genaamd worden; en ons lichaam zal bij de glorieijke verschijning van Christus, weer levend worden, weer met de ziel verenigd worden, en zo samen Gods gunst of toorn eeuwig ondervinden. Dus aan ons sterven is alles verbonden. De dag des doods is onze allerbeste dag, of het is onze allerslechtste dag; die dag maakt een begin aan onze hemelvreugde, of een begin aan onze eindeloze rampzaligheid.

Denkt hieraan en neemt uw kostelijke genadetijd boven alles in acht, want na deze tijd zal er geen tijd meer zijn.

Doch hierover hopen wij tegenwoordig iets breder te handelen, als wij eerst des Heeren Aangezicht zullen gezocht hebben.

TEKST: PSALM 90:12 *Leer ons also onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen.*

In de behandeling van deze zeer gewichtige woorden geven wij kort acht op de volgende zaken:

- A. *Eerst onderzoeken wij waarom onze leeftijd hier dagen genoemd wordt, en niet jaren of eeuwen.*
- B. *Ten tweede wat het zeggen wil, om deze dagen te tellen.*
- C. *Ten derde geven wij acht op het godzalig oogmerk daarvan, namelijk het krijgen van een wijs hart.*
- D. *En ten vierde zien wij hoe de Dichter in deze bezigheid God nodig had, en daarom bad: leer ons dat.*

A. Belangende het eerste. Waarom wordt onze leeftijd hier en elders maar dagen genoemd, en niet jaren of eeuwen? Dit geschiedt om de twee volgende redenen:

Ten eerste. Omdat gelijk een dag zeer spoedig voort gaat en ten einde loopt, zo gaat het ook met de tijd van ons leven hier op aarde. Al levende, gaan wij ongevoelig van het leven naar de dood. Wij beginnen reeds te sterven, als wij beginnen te leven, en onze tijd gaat zeer haast voorbij.

Voor een zeer korte tijd gingen wij nog naar school. Wij zijn zeer haastig en ongemerkt mannen en vrouwen geworden. Als wij nog enige dagen en nachten mogen doorbrengen, dan zij wij uitgeleefde grijsaards, die met David moeten zeggen: Ik ben jong geweest, ook ben ik oud geworden, (Ps. 37:25). Mozes zegt in het tiende vers van onze tekstpsalm, dat wij daarhenen vliegen. Waarlijk dit is zo; Bijbel en ondervinding leren het ons.

Dus, het gaat met ons vliegende naar de eeuwigheid! Och! dan mag het voor het minste, toch ook wel kruipende naar de Heere Jezus toe zijn.

Ten tweede. Gelijk elke heldere en lichte dag, door een zwarte en akelige nacht wordt opgevolgd en afgewisseld; zo zullen ook onze korte levensdagen door de donkere dood en het akelige graf verwisseld worden.

Duizenden mensen bezwijken reeds door de dood als ze pas geboren zijn. Anderen gaan sterven als frisse jongelingen, terwijl ze nog waren in de kracht van hun volkomenheid, en terwijl zij om niet minder dachten, dan om hun onverwacht afscheid van de wereld. Anderen worden als mannen en vrouwen op een meer gevorderde leeftijd aan de zijde van hun lieve betrekkingen door de onverbiddelijke dood weggerukt. Enkelen klimmen op tot 70 of 80 jaren; maar hoe 't ook gaan mag, niemand komt vrij van de dood. De dood is de weg van de ganse aarde, (Joz. 23:14). Als wij van Adam lezen dat hij 930 jaren oud werd, dan lezen wij er ook dadelijk bij: en hij stierf (Gen. 5: 5), en als wij van de alleroudste mens lezen dat hij 969 jaren oud werd, dan volgt aanstonds hetzelfde woord, (Gen. 5:27). Van de grote, rijke en wijze koning Salomo, lezen wij eerst welk goed en kwaad hij gedaan heeft, welk een rijkdom en heerlijkheid hij bezeten heeft, en hoe hij zoveel goud verzameld heeft dat het zilver in zijn dagen voor niets geacht werd, en dat hij de cederen maakte te zijn als wilde vijgenbomen, die in de laagte waren in menigte; en dan volgt er eindelijk: daarna ontsliep Salomo met zijn vaderen, (1 Kon. 11:43). En even dezelfde woorden vinden wij gezegd van meest al de koningen van Juda en Israël, gelijk uit het vervolg van de boeken der koningen te zien is. Hieruit blijkt, dat hoog en laag, jong en oud, koning of bedelaar, allen hetzelfde lot moeten ondergaan; en dat het ook ons na verloop van enige dagen gezet is om te sterven, (Hebr. 9:27).

Ziet daar dan, omdat onze leeftijd haastig voorbij vliegt; en omdat de dood zeker op ons leven volgen zal; daarom wordt onze voorbereidingstijd voor de eindeloze eeuwigheid, geen eeuwen of jaren, maar slechts dagen genoemd, in de woorden van onze tekst, en elders meer.

B. Laat ons nu in de tweede plaats zien, wat het is om die dagen te tellen. Dit wil hier zeggen, dat het onze plicht, of ook enigszins een nuttige bezigheid zou zijn, ons het getal der dagen uit te rekenen die wij reeds geleefd hebben, hetwelk zeer gemakkelijk te doen is, maar ook even zo nutteloos als gemakkelijk wezen zou. Nog minder wil het zeggen, dat wij zouden moeten tellen, hoeveel dagen wij nog leven zullen: om zo de juiste dag van onze dood te weten, gelijk sommige goddeloze mensen zich wel eens onderwinden, die voorgeven dat ze iemand de dag zijns doods uit de planeten kunnen berekenen.

Maar als hier van het tellen der dagen gesproken wordt, dan geeft dit te kennen: een nauwkeurig acht geven op de gedurige vermindering van onze leeftijd, die ons hier op aarde gegeven is ter onzer voorbereiding voor de eeuwigheid. Zo zei David eenmaal tot de Heere: Gij hebt mijn omzwerven geteld, (Ps. 56:9). Dat wil zeggen: Gij hebt door Uw zeer wijze Voorzienigheid, in al mijn tegenspoed, en in het vluchten voor mijn vijanden, mijn persoon en lotgevallen zeer nauw in acht genomen en vaderlijk voor mij gezorgd. Nu, als er dan hier van dagen tellen wordt gesproken, dan wil dit ook zeggen, een in acht nemen van onze korte leeftijd.

Men is genegen eerder zijn geld dan zijn stroobossen te tellen: niet zozeer om er het juiste getal van te weten, als wel, terwijl wij op het eerste meer acht geven en ons hart er meer aan verkleefd is. Dagen tellen is dan nauwkeurig acht op de dagen geven, onze genadetijd boven alles dierbaar te achten; steeds biddend op de schielijke vermindering van onze kostelijke leeftijd te letten, en daarvan een recht gebruik te maken tot ons nut voor de eeuwigheid. zo menigmaal als de klok slaat, hebben wij alweer een dierbaar uur minder; aan het einde van elke week zijn wij alweer een week nader aan ons eeuwig huis.

Bedenk dit, o mens! en begin er toch vroeg aan, om uw zaligheid uit te werken met vren en beven. Tel uw dagen, en bedenk dat elke dag, ja elk uur dat gij hier laat verloren gaan, eenmaal door u zal moeten verantwoord worden in die dag.

De mensen kopen kaarten, en houden biljardtafels en bezoeken speelhuizen en kermessen, en houden lange en ijdele winteravondgesprekken; en dit alles moet dienstbaar zijn tot een vermakelijk *tijdverdrijf*. Wel! heeft God dan de kinderen Adams zoveel tijd gegeven, dat ze meer dan tweederde daarvan missen kunnen? Waar bleven de aartsvaders dan toch wel met die lastige tijd, die voor de zondvloed geleefd hebben, en die zeker negen delen langer leefden dan wij tegenwoordig? Toen moeten er wel zowel komediën en speelhuizen geweest zijn, als er struiken op het veld staan. Of zou het u ook eeuwig berouwen, o arme wereldling! dat gij dit onzalige woord *tijdverdrijf*, ooit in uw mond genomen hebt? *Tijdverdrijf* komt uit de hel. Nee, gij en ik, wij behoeven onze tijd niet te verdrijven, maar zijn verplicht die uit te kopen, en te werken terwijl het nog dag is, eer de nacht komt waarin niemand werken kan. Als wij spaarzaam zijn met ons geld, en verkwistend met onze tijd, dan is het een teken dat wij ondieper geworden zijn door de zonde die ons gezond oordeel in het Paradijs verloren hebben, en daarom met de schelpjes gaan spelen, gelijk de kinderen, terwijl wij het goud vertrappen met onze voeten. O mens! tel uw dagen, en laat ik de mijne tellen, opdat wij geen berouw mogen hebben, als wij eerlang met de dood zullen worstelen, en gereed zullen staan om te vertrekken uit de wereld naar Jezus' geduchte rechterstoel.

C. Nu willen wij in de derde plaats eens letten op het oogmerk waartoe de vrome dichter de dagen wilde geteld hebben, hetwelk was om *een wijs hart te bekomen*. De man Gods Mozes, die deze Psalm gemaakt heeft, bedoelt hier geenszins zulk een wijs hart, waardoor men verstandig en voorzichtig is in allerlei aardse zaken, gelijk de wereldse mensen doorgaans nog al verstandig zijn in hun beroep en broodwinning; waarom ook Jezus zei: De kinderen dezer wereld zijn voorzichtiger dan de kinderen des lichts, (Luk. 16:8). Ook bedoelt Mozes hier geen wijsheid in taal-, natuur- en aardrijkskunde, welke wijsheid hij zelf zeker genoeg zal bezeten hebben, want hij was onderwezen in alle wijsheid der Egyptenaren, (Hand. 7:22). Ook bedoelt hij geen wijsheid waardoor een natuurlijk mens grote vorderingen kan hebben in het uitwendig verstaan van de letter der Waarheid, en welke kennis de mens hoogmoedig en *opgeblazen maakt*, naar Paulus' leer. Maar Mozes bedoelt hier een hart hetwelk

geestelijke wijsheid bezit en betracht. Laat ons dit in enige bijzonderheden nader nagaan.

Ten eerste. Een wijs hart is een naar God zoekend hart. Door zulk een wijs hart ziet men dat God het hoogste goed is, in wiens gunst en gemeenschap alleen ware troost en zaligheid te vinden is. God tot zijn deel te hebben, acht zulk een ziel oneindig boven alle schatten en gaven dezer wereld, en hij kan niet rusten, tenzij hij met de Profeet kan zeggen: De Heere is mijn deel, zegt mijn ziel, daarom zal ik op Hem hopen, (Klaagl. 3:24).

Ten tweede. Zo grote gelukzaligheid als zulk een mens door hemelse wijsheid in de Heere ziet, zo groot een ellende ziet hij door diezelfde wijsheid in zichzelf. Hij beschouwt zich te zijn een arm sterveling, die door zijn afval van God het leven verbeurd heeft: een kind des toorns en des doods, ontvangen en geboren in zonde en ongerechtigheid; en die ligt onder de vloek der overtreding van Adam, (Rom. 5:12).

Ten derde. Door hemelse wijsheid wordt hij geleerd om te vlieden en te vluchten tot Jezus Christus, de Borg van zondaren, wiens bloed en verdienste hij berekenbaar en genoegzaam acht, om zijn arme ziel met God te verzoenen; hij maant en pleit op de zeer vriendelijke nodiging van Jezus in Zijn Woord, en wenst aan Zijn voeten te blijven liggen, totdat hij zich voor eeuwig gered en getroost vindt. Hij beschouwt Jezus als het ware tegenbeeld van de opgerichte koperen slang, die aan het kruis verhoogd is, om arme zielen voor eeuwig te genezen van de dodelijke beten der helse slang, (Joh. 3:14,15). Hij gelooft dat Christus is: de opstanding en het leven, en dat een iegelijk die in Hem gelooft, zal leven al ware hij ook gestorven, (Joh. 11:25). Die de Zijnen verlost van het geweld der hel, en vrijmaakt van de dood, (Hos. 13:14).

Ten vierde. Een wijs hart haat de zonde, en vliedt daarvan als van het hoogste kwaad. Hij, die een wijs hart bezit, zegt met Paulus: De zonde is mij de dood geworden, (Rom. 7:13). De zonden hebben Gods deugden ontlusterd, Gods Wetten vertreden, Gods Zoon aan het kruis genageld, en onze naasten ontsticht, en tevens brengen ze donkerheid, onvrede, en Goddelijke verbergingen over ons gemoed, en brengen onze zielen in gedurige wanorde en verwoesting.

Die nu zo wijs mag zijn, om dat te weten, en de zonde in dat licht te beschouwen, die kan niet anders dan de zonde gedurig betreuren, en daartegen strijden in de kracht van zijn Overste Leidsman; en het zou hem een blijde zaak zijn, indien hij zich voor altoos van de zonde ontdoen kon.

Ten vijfde. Hoewel een wijs hart vooruit weet, dat het steeds met zonde en onvolmaaktheid zal te worstelen hebben, en levenslang maar een klein beginsel van ware gehoorzaamheid aan God bezitten zal, zo kan het toch niet nalaten (en het is ook de aard van het geestelijk leven), om naar de volmaaktheid te jagen, of men die ook grijpen mocht. Door een wijs hart, tracht men het beeld van Christus te vertonen in al zijn bedrijf, bij aanvang en voortgang. Het is de keus van zulk een mens om als vreemdeling op aarde te verkeren, en haat en verachting om Jezus' wil te verdragen; hij bidt God, om daartoe verwaardigd te worden dat hij de aarde mag treden onder zijn voeten, en dat hij mag leven met Jezus in het hart, en de hemel in het oog; zoekende de heiligmaking biddende te voleindigen in de vreze Gods.

Ten zesde. Een wijs hart is een arm hart. Het is onze zondige dwaasheid en gemis aan ontdekkend licht, als wij ons op iets verhovaardigen dat God ons gegeven heeft, terwijl wij toch van onszelf geen ander eigendom bezitten, dan zonde en blindheid; maar als de Heilige Geest een mens verlicht en hemelse wijsheid geeft, dan gaat hij naar de laagte, en wordt een arme bedelaar, gelijk wij zonderling in de wijze Paulus zien, die zich door Goddelijke ontdekking hier de geringste der Apostelen noemt; daar de minste van alle de heiligen; en weer op een andere plaats de grootste der zondaren.

Ten zevende. De gerichten en oordelen Gods, die in onze dagen op de aarde zijn, merkt een wijs hart aan als daden van Gods rechtvaardigheid, en het gevolg van het versmaden en bespotten van Gods heilige geboden door de goddeloze wereld, maar ook als rechtvaardige bezoeken van de Heere, over de zonden van Zijn eigen volk, tot welke Hij gezegd heeft: Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend: daarom zal Ik al uw ongerechtigheden over ulieden bezoeken, (Amos 3:2). Het ziet dat God recht is in al Zijn wegen en dat het ook waardig is om aan die vreselijke pestziekte te sterven, die thans alreeds haar duizenden verslagen heeft. Het wenst zich onder God te vernederen; het zoekt biddende voor land en volk met Abraham te blijven staan voor het aangezicht des Heeren, en het smart hem, als het zich ongevoelig bevindt onder de slaande hand Gods.

Ten achtste. Een wijs hart zoekt zijn tijd uit te kopen, om in en onder alles de Heere te zoeken, terwijl Hij te vinden is; opdat zijn werk afgedaan mocht zijn, als God komt om hem weg te nemen. Het smeekt gedurig de Heere om rijp te zijn voor de hemel, als de dood komen zal en om steeds onder alles wakende bevonden te worden.

Ziet daar, dat is iets van een wijs hart gezegd; en nu was het Mozes' oogmerk in het tellen der dagen, opdat hij zulk een wijs hart mocht *bekomen*. Dit nu, leert ons, dat een wijs hart geen vrucht is van 's mensen eigen akker; hij moet het van boven *bekomen*, en anders heeft hij een onwijs hart, een hard hart, een geveinsd hart, een aardsgezin hart, een onmachtig, ja een dood hart; een hart vervuld met vijandschap tegen zijn Maker en ontbloot van al wat geestelijk en Goddelijk is. Als Mozes echter voor zijn eigen persoon om een wijs hart bidt, dan bedoelt hij niet, dat hij van die hemelwijsheid ten enenmale ontbloot was; maar wel dat hem nog veel dwaasheid en wereldliefde tot zijn smart aankleefde, en dat hij wist dat zijn ware wijsheid nog gebrekkig was, en grotelijks toenemen nodig had.

D. Nu zullen wij eindelijk in onze vierde hoofdzaak zien, dat onze dichter wist, dat hij tot deze bezigheid van het tellen van zijn dagen de Heere nodig had. Daarom zegt hij niet: ik zal met een wijs hart mijn dagen tellen; maar hij zegt: Heere, leer het ons! Mozes was een groot dienstknecht van God, die reeds ver gevorderd was op de weg der heiligmaking, en die meer van de ware wijsheid in zijn hart had, dan wij een van allen en nochtans bidt hij om nog meer daarvan deelachtig te worden, en vindt zich ook uit zichzelf onbekwaam, om recht ernstig de kortheid van zijn dagen in acht te nemen, en alzo zijn gehele leven in des Heeren dienst aan te leggen. Dit tellen zijner dagen acht hij een oefening van zo hoge wetenschap, dat hij geen minder leermeester in deze heilige rekenkunst verzoekt, dan God zelf.

Evenzo is het nu gesteld met al het volk van God, in alle de plichten der godzaligheid, en ook met opzicht van het recht ter harte nemen van de kortheid en onzekerheid van het leven. De dood is een spook voor de menselijke natuur, waarvoor ook zelfs menigmaal een godzalige schrikken kan. Daarenboven heeft niet zelden de wereld en de zonde zodanig een invloed op het hart der vromen, dat zij ook niet zelden hun sterfelijkheid vergeten en daarom zo gedurig bij vernieuwing met Mozes nodig hebben om te bidden: *Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen*. Of met David: Heere, maak mij bekend mijn einde, en welke de mate mijner dagen zij; opdat ik wete hoe vergankelijk ik ben, (Ps. 39:5).

TOEPASSING

Ten allen tijde is de bede van Mozes in de woorden van onze tekst nodig, om door elk onzer behartigd te worden; evenwel dunkt mij, dat ik niet zal mistasten als ik zeg dat

ze bijzonder moest behartigd worden in onze tijd, nu wij zoveel horen van koorts en andere ziekten, en bijzonder nu al weer vele mensen aan die verschrikkelijke cholera zijn weggenomen. Maar in welke leeftijd of omstandigheden wij ook verkeren, wij moeten toch zeker eerlang sterven, en dat is voor elk onzer een alles beslissende stap, waar eindeloos heil of eeuwige rampzaligheid op volgen zal.

Och, onbekeerd zondaar! Mocht het u eens groot en wonderlijk worden, dat gij nog tot heden van het verderf verschoond en genadig gespaard zijt; en mocht gij uw tijd nog eens in acht beginnen te nemen, uw dagen leren tellen, en de Heere leren smeken om een wijs hart. Maar och, wat is het toch te beklagen, dat vele mensen zorgeloos in zonde en roekeloosheid blijven leven, en bijna nooit aan dood of eeuwigheid denken; ja, zo leven alsof er nimmer dood of eeuwigheid te wachten was, en of ze een verbond met de dood gemaakt hadden, en een voorzichtig verdrag met de hel, (Jes. 28:15).

Andere mensen leven niet zozeer in uitwendige gruweldaden; het zijn geen vloekers, hoereerders of dronkaards, maar zij brengen hun korte genadetijd alleen maar door met slaven en sloven om het nietige goed dezer wereld; zij knopen slapeloze nachten aan rusteloze dagen, en dat maar alleen tot verkrijging van dat goed, hetwelk de dood hun wellicht morgen of overmorgen weer ontnemen zal. Och, wat is de mens toch, indien hij hier een ganse leeftijd het doel zijner bestemming vergeet! Wat is de mens toch, als hij hier een halve eeuw in het stof gewroet heeft, en dan onbekeerd naar de eeuwigheid vertrekt! Wat is de mens toch, als de dragers, die hem eenmaal ten grave zullen brengen, niets anders van hem zullen kunnen zeggen, dan dat hij een goed werkman, een trouw verzorger van zijn huisgezin was! Indien gij, o mens, geen andere roem achterlaat, dan ziet het er waarlijk donker met u uit, en gij hebt hier dan een moeilijke weg en na deze een zwaar en schrikkelijk lot.

Weer andere mensen zijn er die niet geheel zorgeloos zijn, maar nog wel eens ernstig over dood en eeuwigheid bekommerd worden; maar och! het brengt hen niet aan de voeten van Jezus; zij hebben geen behoefte aan Zijn Geest, om alleen door Hem een waarlijk wijs hart te bekomen; ze klagen en huilen wel eens over hun toestand, maar men vindt ze nooit in de eenzame plaatsen om voor Jezus neer te buigen, en daarom zeggen wij hun met zekere dichter:

„Die 't zware pak beklaagt, draagt daarom niet te lichter;

„Die 't lekkende schip beschreit, zeilt daarom niet te dichter."

Het zal u niet baten dat gij weet ongelukkig te zijn, en een onbekeerd en onwijs hart om te dragen, indien gij met dat alles op uw zondenweg blijft voortgaan.

Nog zijn er andere mensen, die nog wel eens gedurig bidden en om genade roepen, maar niet gewillig zijn om zich geheel en al aan de leiding en heerschappijvoering van die genade over te geven, met een hartelijke afstand van zonde en wereld, en innige zucht om zich voor eeuwig aan God en Zijn dienst te verbinden: maar zij zouden gaarne God en de wereld samen dienen, en willen dus iets samenvoegen dat God wil gescheiden hebben. En aldus blijven deze arme mensen ook altijd staan tussen Sodom en Soar, totdat zij wellicht haastig door een gewis verderf overvallen worden.

Weer anderen zijn er, die altijd zeggen: „ik ben een te groot zondaar; de Heere Jezus zal mij niet willen aannemen, ik ben te oud; ik heb het te lang tegen God uitgehouden; mijn tijd is voorbij, en het is voor mij te laat!"

Geliefden! Dit is juist de taal en het bestaan van Kaïn, (Gen. 4:13). Zulk een Kaïnstal zal nimmer God behagen, noch uw ziel redden; nee, maar gij moet leren om u te haasten en te spoeden, om uwer ziel wil, om met vrijmoedigheid tot Christus te gaan, want Zijn bloed reinigt van alle zonden, en waar de zonde meerder is, daar is de genade Gods ook veel meer overvloedig, (Rom. 5:20).

Gij allen dan, die nog buiten Jezus leeft! O! laat de zaak u toch ernst worden, en vliedt nog tot Christus en smeekt om de reiniging door Zijn bloed, en om een wijs hart door Zijn duur verworven Geest; want morgen kan het voor eeuwig te laat zijn.

Ik spreek niet als een gezant Gods in Zijn Naam; maar ik zeg u, op grond van de Bijbel en de dagelijkse ondervinding de dood aan. Gij gaat sterven; gij moet een ontzaglijke stap doen naar de eeuwigheid; een stap die nimmer kan herdaan worden; en aan die stap hangt zaligheid of verdoemenis. Misschien is deze gebrekkige vermaning de laatste die gij immer horen zult; mogelijk zijn op aanstaande rustdag de wormen reeds bezig om uw vlees te doorknagen in het donkere graf.

O! indien uw arme ziel u dan nog iets meer waardig is dan een handvol vermaak in de wereld en de zonde, valt dan nog voor God neer, en blijft al worstelende en biddende bij Hem aanhouden, totdat gij uw ziel gered bevindt voor de eeuwigheid.

Nu nog een woord tot u, Godzaligen! Gij die met Mozes dezelfde Koning dient, naar hetzelfde Vaderland reist, en ook dagelijks met hem diezelfde behoefte aan bekwaammakende genade van boven hebt.

Ten eerste dan. Zoekt naar een vaste verzekering van uw aandeel aan Christus, en de zaligheid door Hem verworven. Brengt al biddende en smekende alle naarstigheid toe tot de volle verzekerdheid der hoop tot het einde toe, (Hebr. 6:11). Het zou wel kunnen zijn, dat gij eerlang de weg van alle vlees moet gaan; en dan zoudt gij het immers niet gaarne op het onzekere wagen? Welnu dan, ziet dan eens gedurig uw rekening over; zoekt veel met de dierbare Borg van het Verbond der Genade werkzaam te zijn, en smeekt Hem dat Hij licht en schijnsel over Zijn eigen werk mocht believen te geven, opdat gij moogt kennen de dingen die u van God geschonken zijn, (1 Kor. 2:12). Waarlijk, verzekering is te verkrijgen; waar zoveel vromen deze verkregen hebben, daar kunt gij ze ook om niet deelachtig worden. Roept dan ook in deze tot God om Zijn licht, en om een ruime ingang in het hemels koninkrijk, opdat gij blijmoedig van de aarde en van uw vrienden kunt scheiden, als gij wellicht over enige dagen opgeroepen zult worden.

Of is het, dat gij zoveel verzekering op dit ogenblik in uw hart hebt, dat gij met Thomas kunt zeggen: *Mijn Heere en mijn God!* Bidt dan de Heere dat gij die zoete verzekering behouden mag, en dat de vijand uwer zaligheid niet tussenbeiden komt om uw troost weg te rukken; want deze zoete verzekering zal u zozeer te pas komen, als gij mogelijk binnenkort op uw doodsbed liggen zult.

Ten tweede. Godzaligen! Bidt toch ook gedurig met Mozes: *Leer ons also onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen.* Gij zult toch ook in de hemelse telkunst nog niet genoeg onderwezen zijn, en daarom moet gij dit nog zoeken te leren. De goedertierenheid en wonderen Gods kunt gij niet tellen; uw zondige struikelingen kunt gij ook niet tellen, de gebreken van andere mensen moogt gij niet tellen; maar uw dagen tellen, moet gij zoeken te leren. Zoekt dan uw sterfelijkheid gedurig te bedenken, en te leven onder de indrukken dat elke dag de laatste kan zijn, opdat gij daardoor meer en meer van wereldliefde en andere zonden gereinigd zult worden, en moogt zoeken en bedenken de dingen die boven zijn.

Ten derde. Gelijk Jezus eenmaal tot Judas zeide: *hetgeen gij doen zult, doet dat haastelijk*, zo mogen wij ook elkander wel toeroepen: zoekt toch haastelijk uw arbeid hier op aarde afgedaan te krijgen, want gij hebt mogelijk niet lang tijd meer. Is er nog wat te doen voor uwe arme huisgenoten, vrienden en betrekkingen, vromen of onvromen! O! doet dat dan haastelijk. Is er nog wat voor u te arbeiden in Gods wijngaard? Doet het haastelijk, want uw tijd kan zeer kort zijn. Leeft gij soms nog enigszins in onvrede met uw medebroeder of zuster? Maakt haastelijk vrede, want de dood achtervolgt u, en uw twist- of scheurziekte zou uw ziel benauwen, indien gij

wellicht eerlang op uw doodbed kwam te liggen. Hebt vurige liefde tot al de vrienden van Jezus, en weest godvruchtig in al uw wandel, want gij gaat spoedig heen in de weg van alle vlees.

Ten vierde. Treurt niet te zeer, als God uw vrome vrienden of betrekkingen aan uw zijde wegneemt. Het zijn de wegen des Heeren, en wij mogen daar niets tegen inbrengen, maar moeten erkennen dat al Gods doen Majesteit en heerlijkheid is. Daarenboven zult gij ze welhaast wederzien in de zalige hemel, om dan nimmer weer van hen gescheiden te worden.

Ten vijfde. Ziet niet te zeer op tegen uw dood, want uw sterven zal een verlaten zijn van de huilende wildernis en een ingaan in de hemelse rust. Een zekere godzalige vrouw was gewoon om te zeggen: „och, ik zal sterven moeten, of ik wil of niet." Mij dunkt, het is nog niet goed als de vromen zo over hun heengaan spreken. Zij moesten liever eens met vermaak aan de dood denken, en ernaar verlangen; terwijl de dag des doods toch voor het volk van God de beste van alle hun dagen zijn zal, waardoor zij dan ingebracht zullen worden in de eeuwige heerlijkheid.

Nu, ik wens dat de Heilige Geest dit geringe nog zegenen zal, en dat wij arme zondaren samen het sterven leren zullen voor de dood komt. En als eenmaal ons sterfuur zal gekomen zijn, dan wens ik dat wij een goede grond voor onze zielen zullen hebben, en dat wij zoveel geloofslicht, geloofskracht, geestelijke ruimte en losmaking van de aarde zullen hebben, dat wij vrijmoedig tegen de dood zullen kunnen zeggen: Kom in, gij gezegende des Heeren, waarom zoudt gij buiten staan? Gelijk Laban weleer zei tegen Abrahams knecht, (Gen. 24:31). Dat geve God.

Amen

VIJFDE OEFENING

OVER EZECHIËL 18:31

Werpt van u weg al uw overtredingen, waardoor gij overtreden hebt, en maakt u een nieuw hart, en een nieuwe geest; want waarom zoudt gij sterven, o Huis Israëls?

VOORAFSPRAAK

Wij lezen 1 Sam. 16:7, de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de Heere ziet het hart aan. Inzonderheid deze laatste woorden, *de Heere ziet het hart aan*, zijn vol nadruk en lering voor elk van ons. Ja, mensen kunnen wij met onze tong voldoen; mensen zien alleen op het uitwendige; mensen zijn in staat om anderen te bedriegen en kunnen ook door anderen bedrogen worden: maar de Heere laat Zich door geen schijn misleiden; *Zijn ogen zien naar waarheid in het binnenste en Hij kent van verre onze gedachten*. Zoudt gij wel gaarne willen, mijn vrienden, dat de mensen altijd uw hart zagen? Zoudt gij uw heimelijke gedachten, bedoelingen en oogmerken altijd wel open en bloot durven te leggen voor uw naasten? Is er niet menigmaal iets in uw hart, dat gij niet graag zoudt openbaren aan uw beste vriend? Schuilen er wellicht ook zondige en onreine gedachten in uw hart, zelfs dan als gij bidt, of leest, of over goede dingen spreekt? Zijt gij waarlijk altijd in al uw woorden en bedrijven zó gesteld, dat gij vriend en vijand, vroom of onvroom, in uw hart zoudt durven laten lezen? Antwoordt zelf; maar indien gij geen vreemdeling van binnen zijt, zo zult gij met mij moeten belijden, dat uw hart ondeugend en verkeerd is, en dat er menigmaal iets in omgaat, dat gij liefst zelfs voor uw vriend wilt verbergen.

Maar nu, *de Heere ziet het hart aan*; en dat is voor elk van ons beschamend, en het is nodig dat wij ons diep voor Hem verootmoedigen en in het stof vernederen, en een genadig pardon en vergeving zoeken in het enige slachtoffer van Jezus Christus, dat aan het kruis volbracht is voor arme zondaren. *De Heere ziet het hart aan*; en als het trots en ongebogen is, en vervuld met hoge inbeeldingen van eigengerechtigheid en deugd, dan zal de Heere het aanzien met afkeer en heilige gramschap. Even zo zal de Heere ook het hart aanzien dat vervuld is met onbetreunde zonden, en dat elke snode lust opvolgt, en zich in de ongerechtigheid vermaakt. Maar het hart dat om Jezus kermt, om de Heilige Geest smeekt, zich aller zonden vijand verklaart, en zich vermaakt in de wandeling op het nauwe levenspad, hoe vol gebrek het nog is, de Heere zal het met welgevallen aanzien en er Zich in verlustigen, (Jes. 62:4).

Over de toestand van ons hart, en de noodzakelijkheid der vernieuwing hopen wij heden te handelen.

TEKST: EZECH. 18:31

Werpt van u weg al uw overtredingen, waardoor gij overtreden hebt, en maakt u een nieuw hart, en een nieuwe geest; want waarom zoudt gij sterven, o Huis Israëls?

De profeet Ezechiël, uit wiens boek onze tekst genomen is, was niet gelijk Amos, een ossenherder en wilde vijgenlezer van zijn beroep, maar was uit het geslacht van

Aäron, en zijn vader was een Priester in Israël, gelijk uit Hoofdst. 1:3 te zien is. Hij profeteerde bijna gelijktijdig met Jeremia en leefde volgens de geleerde *Staringh*, zes honderd jaren vóór de geboorte van Christus. Van zijn dood wordt in de Bijbel niets gezegd, maar een oud schrijver verhaalt dat hij in Babel zou vermoord zijn door een Overste, die hij over zijn afgoderij bestraft had, en dat hij in het graf van Sem en Arfachsad zou begraven zijn. Wat daarvan waar is, is mij onbekend.

Hij was een teer godvruchtig man, en het is opmerkelijk dat de Heere hem meer dan negentigmaal de naam van *mensenkind* geeft. Waarom de Heere dit deed, weten wij niet zeker, maar ik zou denken om hem door die naam zijn oorspronkelijke ellende en de geringheid van zijn afkomst te binnen te brengen en om hem arm en nederig te houden te midden van de wonderlijke openbaringen en Godsverschijningen die hem te beurt vielen. Och! de Heere weet juist wat naam Zijn volk nodig heeft, naar gelang de omstandigheden en gestalten, waarin Zijn volk verkeert. Is een Daniël in een bedrukte toestand, en verslagen onder het gevoel van zijn schulden, dan wordt er in Gods naam tot hem gezegd: gij zijt een zeer gewenst man, (Dan. 9:23). Is het nuttig voor Nathanaël, dan zegt Jezus van hem: ziet, waarlijk een Israëliet, in wie geen bedrog is, (Joh. 1:48). Is het nuttig voor Petrus, dan zegt Jezus: Zalig zijt gij, Simon Bar-Jona, (Matth. 16:17), maar heeft die vrome man ook weer bestraffing nodig, dan zegt zijn wijze Meester weer: ga weg achter mij, satanas, gij zijt Mij een aanstoot, (vs. 23 van dat hoofdstuk). En Hij noemt de vrome Emmaüsgangers, onverstandigen en tragen van hart, (Luk. 24:25). In elk geval, voor Ezechiël is het zeker nuttig geweest, dat de Heere hem 93 maal de naam van mensenkind wilde geven. Een vroom Christen is toch niets meer dan een ellendig mensenkind, en de Heere zou rechtvaardig zijn met hem duivelskind te noemen, en tot hem te zeggen, als Paulus tot Elymas: o, gij kind des duivels, vol van alle bedrog, en van alle arglistigheid, vijand van alle gerechtigheid, (Hand. 13:10). O! dat willen degenen die zichzelf kennen, zo gaarne toestemmen; want ze weten dat ze van nature met alle mensen uit de vader de duivel zijn, die een leugenaar en mensenmoorder was van den beginne, Joh. 8:44.

Nochtans, hoewel Ezechiël een arm duivelskind was van nature door de zonde, en een behoeftig mensenkind door de geboorte, zo was hij evenwel ook een gelukkig kind van de hemelse Vader, door een nieuwe geboorte van boven. En hij was niet alleen een bekeerd mens, maar ook een van God geroepen Profeet, die zóveel getrouwmakende genade had ontvangen, dat hij de mensen geenszins over het hoofd heen predikte, maar het enige nodige, en wederom het enige nodige verkondigde, en in Gods naam op een gehele verandering van het hart en staat aandrang, gelijk wij ook bijzonder uit onze tekst zien kunnen. Hier roept de Profeet dan, uit de mond des Heeren: *Werpt van u weg al uw overtredingen, waardoor gij overtreden hebt, en maakt u een nieuw hart, en een nieuwe geest; want waarom zoudt gij sterven, o Huis Israëls?* Wij vinden hier:

- A. *Ten eerste.* Een afmaning van het kwade;
- B. *Ten tweede.* Een aansporing tot het goede,
- C. *Ten derde.* Een nadrukkelijke drangreden.

A. In de eerste plaats zullen wij dan stilstaan bij de afmaning van het kwade, welke aldus luidt: *werpt van u weg al uw overtredingen, waardoor gij overtreden hebt.*

Hier moeten wij opnieuw kort drie dingen nagaan: Eerst. Er wordt hier te kennen gegeven dat wij schuldig zijn aan *overtredingen*. Dan, Het wordt ons bevolen om die *weg te werpen*. Eindelijk. Wij moeten ze *allen* weg werpen; niet sommigen die wij het liefst missen willen, maar zonder onderscheid *allen*.

Vooreerst dan: er wordt hier te kennen gegeven dat de mens schuldig is aan *overtredingen*. En ja, het volk waaraan de Profeet hier regelrecht schreef, was ten minste van overtredingen niet vrij te pleiten; zij worden *rebellierende volken* genaamd in Cap. 2:3; en wat verder heten zij een wederspanning huis, Cap. 3:27. Zij waren een onbarmhartig volk, die de handen der nooddriftigen niet sterkten, en onder hetwelk hoogmoed, overdaad en andere zonden bijzonder ten top geklommen waren, gelijk in het zestiende hoofdstuk in het brede voorgesteld wordt. Dus, Israël was schuldig aan *overtredingen*; en ook wij allen, wij zijn mensen die van de buik af overtreders genaamd zijn, (Jes. 48:8). Wat kunnen wij toch anders, naardien het beginsel der gedachten onzer harten toch alleen boos is van onze jeugd aan, (Gen. 8:21). Nalaten van het goede, en bedrijven van het kwade in allerlei opzichten; dat is onze natuurlijke toestand, als zulke mensen die tot alle goed werk ondeugend zijn, (Tit. 1:16).

Ten tweede. Deze overtredingen moeten wij, naar Gods bevel in onze tekst, *wegwerpen*. Als men iets wegwerpt, dan geeft men te kennen, dat men daarvan afkerig is. Zo werpt men een zwaar pak of last van de schouders weg, als men dat niet langer dragen kan, en gevaar loopt daaronder neer te zakken en te bezwijken; zo werpt men ook een vergiftig dier weg, dat ons wil bijten, gelijk Paulus die adder van de hand af schudde en in het vuur wierp, (Hand. 28:5). Als ons dan hier wordt bevolen om de overtredingen van ons weg te werpen dan leert ons dit, dat wij de zonde moeten beschouwen als een zware last die ons te zwaar is om te dragen, als een ondraaglijk pak, waaronder onze arme ziel zou bezwijken en eeuwig wegzinken in de hel; het leert ons, dat wij de zonde moeten beschouwen als zulk een vergiftige adder, die ons in eeuwige ondergang zou brengen als die niet haastelijk werd afgeschud en weggeworpen; het leert ons, dat wij met een ware haat en afkeer tot de zonde behoren te zeggen: henen uit! henen uit! (Jes. 30:22). Het leert ons, om onszelf te verfoeien, van onszelf te walgen; haat en afkeer van onze zonden te hebben, omdat ze God onteren, en dat wij verplicht zijn ons hoe eerder hoe beter te ontlasten van al onze ongerechtigheden.

Hoewel nu niemand van allen die reeds voor de Troon zijn, hier op aarde al zijn zonden is te boven gekomen, maar zelfs de beste slechts een klein beginsel der gehoorzaamheid deelachtig is geworden, en levenslang onder de zondelast heeft moeten zuchten; zo wordt evenwel hier gevorderd, dat wij onze overtredingen moeten wegwerpen; en dat wordt ook de lust, keus en behoefte van allen die weleer zorgeloos in de zonden leefden, maar die nu over die adder en onder dat pak hebben leren zuchten en treuren.

Ten derde. Wij moeten ook niet zonder opmerking voorbijgaan, dat er gezegd wordt: werpt *al* uw overtredingen weg; niet sommige, maar *alle*. Al onze zonden toch zijn overtredingen van Gods wet; allen zijn ze bedervers van onze arme zielen, en allen zijn ze tot nadeel en ontstichting van onze naasten; daarom moeten wij ook een biddende toeleeg hebben om (was het mogelijk) *al* onze overtredingen weg te werpen. Het is niet genoeg om met Herodes sommige, ja zelfs vele goede dingen te doen, en ons van vele zonden te wachten, maar het wordt hier gevorderd om ze alle weg te werpen; de zogenaamde *kleine* zonden even zowel als de grote, en de verborgene ook zowel als de openbare. De ware aard der waarachtige bekering brengt mee dat men niet alleen sommige, maar alle zonden van harte vijandig is. Daarom horen wij de dichter ook getuigen; alle valse pad heb ik gehaat, (Ps. 119:128). Zo moet het met een mens gaan: hij moet niettegenstaande zijn blijvend gebrek van harte afstand leren doen van al zijn vorige wegen; van duisternis moet hij licht in de Heere worden; hij moet opstaan uit de dood, en Christus moet over hem lichten.

B. Dit zullen wij nu nog nader beschouwen, als wij in onze tweede hoofdzaak acht geven op de vermaning en opwekking om het goede te doen, en zich daartoe te maken, *een nieuw hart en een nieuwe geest*. Hart en Geest, worden hier zoals meer-malen in de Heilige Schrift, bij elkaar samengevoegd, en betekenen de redelijke ziel van de mens. Als nu hier gezegd wordt: *maakt u een nieuw hart en een nieuwe geest*, dan wordt ge-eist een gehele verandering ten goede; een verandering niet minder dan een gehele nieuwe geboorte. Wij moeten dus andermaal geboren worden, van oud nieuw gemaakt worden, en uit de geestelijke dood opstaan in een nieuw leven der godzaligen.

Er worden dan hier twee dingen verondersteld.

Ten eerste. Dat ons hart, of geest, of redelijke ziel, geheel bedorven, onrein, walgelijk en dood is.

Ten tweede. Omdat dit zo is, is het noodzakelijk dat elk mens een gehele verandering ondergaat, en anders is hij ongeschikt voor de hemel.

Vooreerst zei ik, dat onze redelijke ziel, hier door hart en geest uitgedrukt, geheel bedorven, onrein en dood is. De mens heeft door zijn afval van God alle goed verloren; en is niets anders dan een klomp van zonden, blindheid en vijandschap tegen zijn Maker. Beide hun verstand en geweten zijn bevlekt, (Tit. 1:15). Hij is alleenlijk boos, (Gen. 8:21). Iemand nu, die *alleenlijk* boos is, kan onmogelijk enige ware deugd of goedheid bezitten. Dit te stellen, zou niets anders zijn dan onbeschaamde tegenspraak tegen de Bijbel, die ons leert dat de mens uit zijn eigen aard een hater is van God de Vader en van Zijn Zoon Jezus Christus, (Joh. 15:24), en dat het bedenken des vleses vijandschap is tegen God, (Rom. 8:7), en dat de mens dood is in de zonde en misdaden, (Ef. 2:1 en 5), en dat hij geen goed kan doen, zomin als een moorman zijn huid kan veranderen, (Jer. 13:23). Dit nu is een algemene zaak onder wijzen en dwazen, rijken en armen, zedigen en roekelozen. Een onbekeerd koning op zijn heerlijke troon is even zowel dood in de zonde, als de arme en verachte landloper die om een aalmoes gaat; de eerwaarde en hoogerwaarde, de geleerde en zeergeleerde heer, of wie het ook zij, is van nature even zowel *uit de vader de duivel*, als alle de anderen. Ach! de wereld is door de zonde een groot beenderenhuis geworden; een vallei vol doodsbeenderen, die zeer dor zijn.

In Egypte was er slechts één dode in elk huis, toen God al de eerstgeborenen in de nacht door een Engel verslagen had; maar in de wereld vindt men niet zelden vele doden in hetzelfde huis, en het is een voorrecht als er meer dan een levende in een huisgezin gevonden wordt.

Omdat dit zo is, blijkt het waarheid te zijn wat ik ten tweede zei, dat elk mens een waarachtige vernieuwing en bekering alleszins nodig heeft. O ja, wij kunnen in het hemelrijk niet ingaan of wij moeten andermaal geboren worden.

Ons verstand is verduisterd, ja zo diep verduisterd dat een natuurlijk mens niet kan begrijpen de dingen die des Geestes Gods zijn, (1 Cor. 2:11). Dit verstand moet door de Heilige Geest weer verlicht worden, zodat de ziel door die verlichting kennis krijgt aan zijn eigen verloren, reddeloze en radeloze toestand; kennis krijgt aan de dierbare weg der verlossing; en ook kennis krijgt aan het zoete en zalige, dat er in de Heere en Zijn dienst genoten wordt.

Ons oordeel is verdorven, en zelf zó verkeerd, dat wij genegen zijn om te oordelen dat wij goede en onschuldige mensen zijn, en dat de schuld bij de Heere ligt indien wij niet zalig worden. Daarom is het nodig dat wij een nieuw hart en een nieuwe geest krijgen, opdat wij beter van de wegen des Heeren, en van onze eigen staat mogen oordelen; en dus niet met oud Israël zeggen: de weg des Heeren is niet recht. De vaders hebben onrijpe druiven gegeten, en de tanden der kinderen zijn stomp

geworden, (Ezech. 18:2 en 25), dat wil zeggen: des Heeren wegen zijn niet recht, want onze vaders hebben gezondigd, en wij worden daarvoor gestraft. Zulk een scheef en onrechtvaardig oordeel zijn wij ook genegen te vellen, aangezien wij goed denken van onszelf en hard over de Heere.

Ook onze wil is gans verkeerd. Wij hebben wel een vrije wil, die in alles vrijwillig werkzaam is; maar die vrije wil is een arme slaaf van de zonde en van de duivel, en kan niet anders willen als datgene dat de Heere niet wil. Wij kunnen het goede niet doen, en wij kunnen niet eens *willen*, omdat wij van nature gewillige en vrijwillige slaven der zonde zijn.

Daarom is het nodig dat wij een nieuw hart en een nieuwe geest deelachtig worden, opdat dan ook onze wil mag geheiligd worden, en wij een zeer gelukkig volk mogen zijn op de dag van des Heeren heirkracht (Ps. 110:3), en zeggen met Samuël: Spreek Heere, want uw knecht hoort, (1 Sam. 3:10), en met Paulus: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? (Hand. 9:6).

Onze hartstochten zijn ongeregeld, zodat wij van nature vrolijk zijn over datgene waarover wij treurig moesten zijn; en treurig over hetgeen ons moest verheugen. Daarom moeten wij inwendig vernieuwd worden en onze hartstochten moeten door de Heilige Geest worden geregeld en in orde gebracht, zodat wij met David vrolijk worden in de weg van Gods getuigenissen, en bekommerd vanwege onze zonden; terwijl het bij de onbekeerde mens juist het tegendeel is, omdat hij treurig is in de weg van Gods geboden en vrolijk in de zonde.

Uit dit alles zien wij dan, hoezeer elk mens een nieuw hart en een nieuwe geest nodig heeft, indien hij eenmaal zal ingaan in het hemelrijk. Daarom is het ook dat de Heere er zo op aandringt, zeggende: *Maakt u een nieuw hart*. De Heere zegt niet, maakt u een nieuwe tong, die vlug en vaardig over goede dingen kan spreken; maar: maakt u een nieuw hart. Praten is dus hier de zaak niet; het koninkrijk Gods is niet gelegen in woorden, maar in kracht, (1 Cor. 4:20). De waarachtige bekering moet van het hart af beginnen, en anders deugt het niet.

Maar eer wij nu hier afstappen, moeten wij eerst nog een vraag doen, namelijk: is de mens niet onmachtig? Is hij niet dood in de zonde? Ja, de mens is dood in de zonde, en kan zich dus geenszins een nieuw hart maken. Hij kan evenmin een zon of maan maken, als een nieuw hart. Maar waarom vordert de Heere dan dat wij ons een nieuw hart, en een nieuwe geest maken zullen? Ik antwoord: God is rechtvaardig in Zijn eisen, maar wij zijn onbekwaam om daaraan te voldoen; wij hebben ons door moedwillige afval en ongehoorzaamheid aan God onbekwaam en machteloos gemaakt, en nu blijft de Heere evenwel vrij om van ons te eisen hetgeen wij niet doen kunnen.

Indien wij een knecht hebben die ziek is, en wij vorderen evenwel dat hij zijn gewone werk zal doen, dan handelen wij te streng met hem; maar als de knecht niet ziek, maar dronken is, en wij blijven dan de gewone arbeid vorderen, dan doen wij hem geen onrecht aan; want het was eigen schuld en moedwil; het was zijn zondig lopen in de kroeg; het was zijn baldadig verkeer in het kwaad gezelschap, dat hem in zulke toestand bracht, waarin hij onbekwaam werd om ons werk te kunnen doen. Nu, zo is het hier ook; God doet ons geen onrecht als Hij in Zijn Wet van ons eist wat wij niet doen kunnen, want wij liggen als een dronkaard, die voor oud vuil ligt, onmachtig en zorgeloos bij ons werk te slapen, en het was en is eigen schuld dat wij zo geworden zijn.

Gelukkig is het dat wij in deze niet met God twisten, maar Hem gerechtigheid toeschrijven; en intussen Zijn *gebod* tot ons *gebed maken*.

Het is het recht van God om van ons te eisen. Het is de liefde van God, dat Hij ons laat onderwijzen en vermanen tot onze plicht. Het zal ons voorrecht zijn, als wij de noodzakelijkheid gevoelen, om een nieuw hart en een nieuwe geest te bezitten; als wij ons tot het maken daarvan verplicht gevoelen, en toch de onmogelijkheid van onze kant beseffen. En als de noodzakelijkheid aan de éne en de onmogelijkheid aan de andere kant ons dan biddende naar God mag uitdrijven, met de bede van David in mond en hart: Schep mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest, (Ps. 51:12). Heere, Gij hebt geboden, dat men Uw bevelen zeer bewaren zal. Och, dat mijn wegen gericht werden, om Uw inzettingen te bewaren! (Ps. 119:4 en 5)

C. Nu zullen wij nog een ogenblik acht geven op onze derde hoofdzaak, namelijk, de bijgevoegde reden van aandrang *“want waarom zoudt gij sterven, o Huis Israëls!”* De aanspraak is dan hier gericht tot het Huis Israëls; tot dat *wederspannige huis*; tot die *rebellierende volkeren*; tot dat huis, waarvan weleer een andere profeet zei: hoe, is de getrouwe stad tot een hoer geworden! zij was vol recht, gerechtigheid herbergde daarin, maar nu doodslagers, (Jes. 1:21). Aan zulke mensen laat de lankmoedige God zich nog gelegen zijn: Hij zendt nog Zijn knecht Ezechiël om hen tot bekering op te wekken; Hij loopt hen nog met Zijn genade achterna, en roept hun en ook ons toe: *Waarom zoudt gij sterven?* Het wordt ons dan hier nog aangeboden om van de dood vrij te komen; niet van de tijdelijken dood, die wij allen moeten ondergaan, maar van de eeuwige dood of helse verdoemenis, die het zekere lot zal zijn van allen die onbekeerd blijven, totdat ze de eeuwigheid ingaan. Het is dan alsof God hier oud-Israël, en ook ons toeriep: „O huis Israëls! „kies toch wie gij dienen wilt! Ik heb u al mijn Profeten gezonden, en zoveel kosten en moeiten aan ulieden laten besteden, hetwelk Ik eenmaal met woeker van u zal teruggeisen; Ik heb u zegen en vloek, leven en dood laten voorstellen; wat is er meer aan te doen, hetwelk Ik aan u niet gedaan heb? Och, waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls? Kies toch niet vrijwillig de dood boven het leven. Keert weder, gij afkerige kinderen! Ik zal uw afkeringen genezen, (Jer. 3:22). Ik ben nog bereid om menigvuldiglijk te vergeven, (Jes. 55:7). Ik ben die God van Wie met recht gezegd mag worden: Want Gij Heere zijt goed en gaarne vergevende, en van grote goedertierenheid allen, die U aanroepen, (Ps. 136:5). Uw staat is nog niet hopeloos, want er is in Mij een volheid van Genade en Kracht. En hoe boos gij ook geweest zijt, zo zal Ik nochtans uwer zonden in eeuwigheid niet gedenken, maar zal ze in de diepte der zee werpen, als gij tot Mij komt om gered en gezaligd te worden.

Maar keert u ook haastelijk tot Mijn bestraffingen, eer gij door de dood overvallen wordt: want aan de overzijde des grafs ben Ik een onverbiddelijk Rechter, die tot de zondaar zeggen zal: Dewijl Ik geroepen heb en gijlieden geweigerd hebt; mijn hand uitgestrekt heb, en er niemand was die opmerkte: En gij hebt al mijn raad verworpen, en mijn bestraffing niet gewild; zo zal Ik ook in ulieder verderf lachen, Ik zal spotten, wanneer uw vrees komt." (Spreuk. 1:24-26).

TOEPASSING

Vóór alle dingen, zal het u wel de moeite waard zijn, dat ik en gijlieden eens gaan onderzoeken, of het ons door de bijzondere genade Gods ook is te beurt gevallen, om zulk een nieuw hart, en een nieuwe geest te bezitten. Weet gij wel wat het voor mensen zijn, die dit voorrecht deelachtig zijn? Het zijn mensen, die de volgende zaken bij zich ondervinden.

Ten eerste. Misschien hebben wij wel veertig of vijftig jaren of meer of minder, met een oud hart geleefd en toen hebben ze misschien gevloekt, gelogen, gestolen, dronken geweest, naar de kermissen gereisd, het lichaam hovaardig opgepronkt en aan meer andere zonden schuldig geweest. Aan deze zondige weg, aan dit treurige eertijds, kunnen zij nu niet dan met schaamte terugdenken. Zij kunnen het niet zonder weedom en smart vertellen, dat ze de duivel zo trouw gediend hebben. Een oud wereldling lacht er soms om, als hij verhaalt, hoe hij in zijn jeugd de mensen gedwongen, geslagen, geplaagd, of misleid en bedrogen heeft; en als hij verhaalt welke zogenaamde kluchtige gezelschappen hij heeft bijgewoond. Maar, mensen, die een nieuw hart ontvangen hebben, die schamen zich over die openbare schandelijke bedrijven; en ook nog wel telkens bekruipt hen zodanig het zondig gedrag van hun jeugd, dat ze met David bidden: Heere, gedenk niet der zonden mijner jongheid, (Ps. 25:7).

Ten minste, zij schamen er zich over. Dit kunt gij zien in die gelovige Romeinen, waar Paulus tegen zegt: wat vrucht dan hadt gij toen van die dingen, waarover gij u nu schaamt? (Rom. 6:21).

Ten tweede. Als het mensen zijn die in hun jeugd zo buitensporig niet geleefd hebben, of die misschien met Obadja kunnen zeggen: *ik vrees de Heere van jongs af*, dan hovaardigen zij zich daar niet op, noch houden zich niet uitmuntender dan anderen; maar zij wijten het God en het smart hun dat ze evenwel zoveel tijd hebben laten verloren gaan, en dat ze ook nog zoveel tijd vermorsen, en onophoudelijk tegen Gods licht en liefde zondigen.

Ten derde. Hetzij vroeg of laat, hetzij jong of oud: zij kennen een tijd, dat zij om een nieuw hart bij de Heere gesmeekt hebben. Het oude hart begon hun zo lastig te worden; dat bevonden zij zulk een stinkende modderpoel, waar zij zo gaarne van ontdaan wensten te zijn. O! een nieuw hart dat werd hun zulk een begeerlijke zaak; ja begeerlijker dan alle andere dingen. Indien gij toen aan hen gevraagd had, wat ze liever hadden, een nieuw hart of een geheel koninkrijk, zij zouden het eerste gekozen hebben.

Ten vierde. Zij bidden ook nog dagelijks om een nieuw hart; hetzij omdat zij nog bevreesd zijn voor zelfbedrog, en menen dat ze dit grote voorrecht nog missen; of anders als ze overtuigd zijn dat ze al een nieuw hart hebben, dan achten zij nog nodig om met David gedurig te bidden, dat de Heere ze toch een vernieuwd hart en een vaste geest mocht geven. De Heere geeft aan Zijn volk een vleselijk hart, maar het heeft Hem behaagd, ook nog veel steenachtigheid daarin over te laten; Hij geeft hun een nieuw hart, maar zij moeten nog met een oud deel worstelen. Hun oude aangeboren natuur wordt bij de bekering wel onderdrukt, maar niet opgelapt en verbeterd, zodat zij daartegen moeten strijden al hun dagen. Daarom bidden zij dagelijks om meer geheiligd te worden, en kracht van God te ontvangen om de zonde tegen te staan. Dat zoudt gij horen, indien gij dat arme volk afluisterde in de eenzame binnenkamers. O! de zonde die zij nog zo menigmaal doen, is hun toch een lastig kruis, daar zij zo gaarne van verlost zouden wezen. Daarom bidden zij met de dichter, *leer mij Uw welbehagen doen*, en maak mij bekwaam om al mijn overtredingen weg te werpen.

Ten vijfde. Hoewel zij het niet kunnen om al hun overtredingen weg te werpen, noch ook enige daarvan, omdat de zonde een kwaad is, dat zich zo gemakkelijk niet laat uitwerpen, en dat eerst bij de dood geheel vergaan zal, zo leven zij evenwel toch anders dan de wereldlingen. Zij denken gaarne over de dierbare Jezus, en over de ganse dienst van God, en over al Zijn wonderlijke wegen en werken; en als ze daar hun gedachten niet bij kunnen krijgen, dan zijn ze niet in hun element; maar als ze met eerbied en verwondering de wegen en werken Gods mogen overdenken, dan zegt

daarvan hun hart: Heere! bij deze dingen leeft men, en in dit alles is het leven van mijn geest, (Jes. 38:16). Ook met woord en daad zoeken zij te tonen, dat in hen een ander leven is als in de wereld.

Ten zesde. Al hun gaan onder de middelen, hun lezen, zingen en bidden, en al de plichten die ze betrachten, die doen ze niet uit geveinsde inzichten, om van de mensen gezien en geprezen te worden; noch uit een werkheilig beginsel, om er de hemel mee te verdienen; maar om in eenvoudigheid de Heere te dienen en gehoorzaam te zijn en om Jezus en de weg der verzoening bij aanvang en voortgang te leren kennen.

Aan al deze genoemde zaken hebt gij immers geen kennis, arme wereldling! Daarom bid ik u, indien gij nog enige prijs op het behoud van uw arme ziel stelt, val nog heden de Heere te voet, en smee om de vernieuwende genade door Zijn Geest, die Hij toch beloofd heeft aan allen die er om bidden. En ach! mocht gij het nog eens recht leren geloven, dat het nog hier op aarde de innige begeerte uwer zielen zal moeten worden, om al uw overtredingen van u weg te werpen. En als gij dit niet leert kennen, maar een liefhebber van de zonde en de wereld blijft, dan zal God u eenmaal wegwerpen in de buitenste duisternis, waar wening der ogen en knarsing der tanden zijn zal tot in alle eeuwigheid.

Daarom, o Huis Israëls! waarom zoudt gij sterven? Waarom zoudt gij sterven, terwijl er nog zulk een dierbare volheid in de nodigende Jezus is, die gekomen is om op te zoeken en zalig te maken dat verloren was? Waarom zoudt gij sterven, terwijl u nog een algenoegzame Zaligmaker wordt aangeboden? Waarom zoudt gij sterven, terwijl God nog betuigt, ja zweert bij Zijn Heiligheid, dat Hij geen lust heeft in de dood der goddelozen, maar dat Hij lust heeft in hun bekering? Indien gij dan sterft en voor eeuwig verloren gaat, dan zult gij het in de eeuwigheid uzelf te wijten hebben.

Maar iemand van u zal wellicht zeggen: Ik ben gans onbekwaam en machteloos; ik kan niets aan mijn eeuwig heil toebrengen! Ik antwoord: Mocht gij uw onvermogen gaan klagen bij de Heere Jezus! Mocht het de taal van uw hart worden: „trek mij, Heere Jezus, dan zal ik U nalopen; wees Gij voor mijn lamme en gans machteloze ziel, de eerste en de laatste, het begin en het einde." Jezus heeft er al zoveel duizenden gered, die even zo onmachtig waren als gij; Hij zal u ook redden, indien gij nog zielsbehoefte aan Hem mocht krijgen.

Een ander zal wellicht zeggen: „ik ben misschien niet uitverkoren, en dan zal toch alles vruchteloos zijn." Ik antwoord: Dit kunt gij niet weten, o mens! Al was er slechts één uitverkorene in ons ganse vaderland, dan moest gij nog strijden om in te gaan, en zeggen: „O Heere, mocht ik het eens wezen?" En nu mag ik u wel verzekeren dat er nog velen zijn die nog toegebracht moeten worden. Wie weet het, of gij er niet één van zijt. Daarenboven mag ik u zeggen, dat gij er niet eens naar behoeft te vragen of gij wel uitverkoren zijt. Gij moet in Gods besluit niet indringen, maar de verborgen dingen voor de Heere laten, en zoeken dan maar met uw zonden naar Jezus te lopen, die niemand van de hand wijst die het alleen bij Hem zoekt. Hier moet ik nog bijvoegen, dat het ootmoedige komen tot Jezus, om met al zijn schuld bij Hem te schuilen, en zich geheel en al aan Hem over te geven en toe te vertrouwen, voor tijd en eeuwigheid; dat ootmoedige komen als een arme bedelaar aan de genadedeur; dat inroepen van Zijn Koninklijke heerschappij over de ziel; dat wachten voor de poort van de rijke Jezus; dat is, zeg ik, een klaar en beproefd merkteken van een uitverkorene te zijn. Die dit dan door de genade Gods hebben mag, die behoeft aan zijn eeuwige verkiezing niet te twijfelen. Dit kunt gij zien in Joh. 6:37, waar Jezus zegt: *Al wat mij de Vader geeft, zal tot Mij komen.* Niemand komt derhalve oprecht tot Jezus, als de gegevene des Vaders; en nu moeten wij verder zeggen: het komen *tot*, het

roepen *om*, het schuilen *bij*, en het zien *op* Jezus als een dierbaar geslacht Lam Gods, is het eerste teken van de eeuwige verkiezing.

Nu, de Heere schenke mij en ulieden de genade om bij Hem te schuilen, bij de aanvang of voortgang! Ruth was uit der Moabieten land gekomen, om toevlucht te nemen onder de schaduw der vleugelen van de God Israëls, (Ruth. 2:12), en het zal voor mij en u veilig zijn als wij dit ook doen. En het is mijn hartewens, voor elk onbekeerd zondaar die dit leest of hoort, dat hij of zij moge leren, om de zonde te kennen, te haten en te bestrijden; en zonder ophouden op Jezus te zien, en Hem gedurig aan te hangen, opdat wij eenmaal samen met Maria mogen kunnen zeggen: grote dingen heeft aan mij gedaan Hij, die machtig is, en heilig is Zijn naam. (Luk. 1:49).

Nu heb ik eindelijk nog een kort woord aan het volk des Heeren, die door genade een nieuw hart en een nieuwe geest deelachtig zijn geworden.

Vooreerst. Doet dagelijks een biddend onderzoek naar uw staat en toestand voor de eeuwigheid. Beproeft uzelf gedurig aan de tekenen die de Heere in Zijn Woord van Zijn volk opgeeft, opdat gij moogt weten de dingen die u van God geschonken zijn (1 Cor. 2:12), en moogt komen tot de volle verzekerdheid der hoop, tot het einde toe, (Hebr. 6:11). Het is zo wenselijk en zo nodig, dat een vrome ziel tot vastheid van zijn staat komt. Daarom moet gij daar veel de Heere om aanlopen, en uzelf dan zo eens bij het Woord van God neerleggen, en vragen eens of gij ook een arme geest, hongerende en dorstende naar de gerechtigheid, treurige Zions, zachtmoedige en vreedzame zijt, die in de Bijbel worden zalig gesproken.

Ten tweede. Indien gij tot het besluit mocht komen, dat gij een nieuw hart zijt deelachtig geworden; zo moet gij er evenwel ernstig naar staan, om meer en meer vernieuwd te worden. Paulus getuigde in 2 Cor. 4:16 dat zijn inwendige mens vernieuwd werd, van dag tot dag. Gij zult immers ook nog wel nodig hebben, om zo van dag tot dag vernieuwd te worden, en meer en meer geheiligd te worden, om voor de Heere te kunnen leven. O ! staat dan naar die dagelijkse vernieuwing; en zoekt ook nieuwe daden en vruchten voort te brengen, opdat de wereld mag zien, dat gij een zaad zijt hetwelk de Heere gezegend heeft.

Ten derde. Zoekt ook bij aanvang en voortgang de Heere alleen de eer van al Zijn werk te geven.

O geliefden! hebt gij een nieuw hart en een nieuwe geest, zo bedenkt toch dat gij dit bij uw geboorte niet mede ter wereld gebracht hebt; maar het is u uit loutere genade van God geschonken, als een dierbaar goed, vloeiend uit het Verbond Gods. En dat dan nog in het voorbijgaan van zoveel duizenden, die niet bozer zijn dan gij. Gij laagte op het vlakke des velds, walgelijk en vertreden in uw bloed; en geen oog had medelijden met u; maar God ontfermde zich over u, en riep u toe in uw bloed: leeft! (Ezech. 16:4-6). Wij lezen in Matth. 11:25,26 dat de Heere Jezus tot zijn Vader zei: Ik dank u, Vader, Heere des hemels en der aarde! dat gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen hebt verborgen gehouden, en hebt dezelve de kinderkens geopenbaard. Ja Vader, alzo is geweest het welbehagen voor U! — Dankte de Heere Christus aldus voor u; nam Hij zulk een innig genoegen in dat welbehagen, waardoor het aan de kinderkens is geopenbaard! O! dan moogt gij zelf ook wel dankbaar zijn; want vrije genade, eeuwige verkiezing, daarin zult gij altoos moeten eindigen, zowel in de eeuwigheid als hier.

Ten vierde. Hebt gij een nieuw hart en een nieuwe geest! O! weest dan wel gemoed en verblijdt u. Het is beter een nieuw hart dan een nieuw huis, het is beter een nieuw hart dan een huis vol nieuw geld; ja beter een nieuw hart, dan duizend werelden met al het oud en nieuw dat daar op is, of immer op komen kan.

Hij, die u een nieuw hart gaf, zal u ook eenmaal erfbezitter maken van *een nieuwe hemel en een nieuwe aarde waarin gerechtigheid woont*. Hij zal Zijn begonnen werk in u voleindigen, en u dan als gij hier Zijn raad hebt uitgediend, brengen in het gezelschap der zaligen hierboven. Daarom, verblijdt u in de Heere te allen tijd, (Fil. 4:4).

Maar er is mogelijk een arme bekommerde ziel, die dit hoort of leest, en intussen bij zichzelf denkt: ik mag mij met de hope der heerlijkheid niet verblijden, want mijn hart is een oud hart; als het nieuw was, dan zouden er zulke kwade gedachten en boze bedenkingen niet in omgaan; maar nu gaat het er soms van binnen zó toe, dat ik van mijzelf moet walgen. Niet alleen wordt mijn arme ziel met zulke kwade gedachten gekweld onder mijn werk, maar ook onder mijn horen, onder mijn lezen, ja wat nog erger is, zelfs onder mijn verborgen gebed. Daarom moet ik walgen van mijn hart, en moet gedurig roepen: Och Heere, vernieuw en bekeer het toch! Maar hierop moet ik antwoorden: Arme zielen! Ik zou zeggen dat dit juist een goed teken van de vernieuwing is.

Het walgen van onszelf is waarlijk geen ongeluk, maar het is de vervulling van een belofte van het genadeverbond. Hoort wat de Heere zegt: Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwe geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u een vlesens hart geven. En Ik zal mijn Geest geven in het binnenste van u: en Ik zal maken, dat gij in mijn inzettingen zult wandelen, en mijn rechten zult bewaren en doen. En gij zult Mij tot een volk zijn, en Ik zal u tot een God zijn. En dan volgt er: En gij zult een walging van uzelf hebben, (Ezech. 36:26-31). Leest dit eens met biddende aandacht na; en mij dunkt gij zult daaruit zien, dat het een gevolg is van het ontvangen van een nieuw hart; een gevolg van de overtuiging en inwoning van de Heilige Geest; een gevolg van de wonderwerken Gods, die aan elke ziel moeten gebeuren; als een mens leert walgen van zichzelf, zich leert schamen voor God, leert treuren over zijn zonde, en leert vliesen tot een algenoegzame Zaligmaker. Daarom houdt moed, al valt gij dag bij dag uzelf tegen, en al leert gij uw zonde en zondige aard hoe langer hoe meer kennen.

Gij bidt immers om ontdekking? Welnu dan, als God dan ontdekking geeft, dat behoorde u niet te ontmoedigen en veel minder hopeloos te maken; maar gij moest zoeken te leren, om als zulk een ellendige een gedurig geloofsgebruik te maken van die Jezus, die al Zijn volk leert walgen van zichzelf.

Ik weet het, dat de wereld hiermee spot, maar in dit geval hebben wij met de wereld niet nodig; en het is onze troost dat er een arm en ellendig volk zal zalig worden, die eeuwig de roem van hun zaligheid aan de vrije genade zullen toekennen.

Nu, ik hoop dat dit woord door de Heere zal worden gezegend, tot Zijn eer en ons heil. Amen

ZESDE OEFENING OVER JOH. 15:14

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in 1 Kon. 4:5 van een *Zabud*, een zoon van *Nathan*, die was in een aanzienlijke dienst bij de koning *Salomo*, en tevens wordt hij ook een bijzondere wijze genoemd, *des Konings vriend*. Hij schijnt een vriend onder de vrienden, een bijzondere gunsteling van deze aanzienlijke Koning van Israël geweest te zijn; en mij dunkt *Zabud* was er goed mee dat hij zo bij uitnemendheid *des Konings vriend* genoemd wordt. Een vriend te zijn van een man die zo arm en hulpbehoevend is als *Lazarus*, dat bevalt ons doorgaans minder, terwijl zulk een vriend ons naar de handen ziet, zo dikwijls wij hem bezoeken, en wij toch meestal zelf maar eigenaar van al ons geld en goed willen blijven. Een vriend te zijn van iemand die wel niet heel arm is, maar toch tot de geringe en onaanzienlijke stand in de wereld behoort, wordt door ons ook zelden op zeer hoge prijs geschat; maar een Koning tot vriend te hebben, en wel zulk een onnoemelijk rijke en aanzienlijke koning als *Salomo* was, wiens drinkvaten allen van goud waren; in wiens dagen het zilver niet voor enig ding geacht werd; ja die het zilver in Jeruzalem maakte te zijn als stenen, (1 Kon. 10:21-27). Zulk een koning tot vriend te hebben, acht men voorzeker een zeer wenselijke zaak: een zaak die ons grote voordeden zou aanbrengen. En zeker, indien wij een koning als *Salomo* tot onze boezemvriend hadden, dan zouden wij hier nimmer gebrek lijden. Het zou immers schande voor een koning zijn, indien hij zijn vriend liet bedelen, of op een andere geringe manier zijn brood liet zoeken? Nee, indien wij 's konings vriend waren, dan mochten wij zeker aan zijn tafel eten en zouden een deftig leven hebben al onze dagen; of het mocht ons gaan als *Haman*, die ook weleer des Konings vriend was, maar die toch eindelijk op zijn bevel werd opgehangen aan een hoge galg. En zo kan het toch onder Adamskinderen gaan. Die heden een *hovel* is, kan morgen een *verschoveling* worden. Die vandaag bij de koning ten maaltijd genodigd wordt, kan morgen aan de galg hangen. *Zabud* was *Salomo's* vriend, maar of hij het levenslang gebleven is, weten wij niet; en zeker, toen de dood kwam, had hij weinig meer aan 's Konings vriendschap.

Maar Geliefden! Ik weet een betere *Salomo*, en die Hem tot vriend hebben, zijn in deze gelukkiger dan *Zabud*. Het is de Koning der koningen, die veelal Zijn vrienden heeft onder de geringen en armen der wereld, en wiens vriendschap bij de dood niet afsterft, maar eeuwig duren zal. Hij, die Jezus te vriend heeft, is rijk genoeg. Die is rijk voor de tijd en ook rijk in de eeuwigheid. En toch, die Jezus, Hij wil geringe mensen, Hij wil arme zondaren in Zijn liefde en vriendschap doen delen, zodat er voor ons nog mogelijkheid is om vrienden van Jezus te worden als wij het nog niet zijn.

Komt, over die Jezus, die arme zondaren ontvangt en met hen eet (Luk. 15:2), over die Jezus, die een vriend van zondaren wil zijn, en over het heilzame van Zijn vriendschap, die eeuwig duren zal, hopen wij nader te handelen.

TEKST: JOH. 15:14 *Gij zijt Mijn vrienden, zo gij doet wat Ik u gebied.*

- A. Eerst letten wij hier op het gebod van Jezus, en hoe dit door de Zijnen gedaan wordt.
- B. En dan, op het voorrecht om een vriend van die grote persoon te zijn.

A. Belangende onze eerste hoofdzaak. Het is vooreerst een zeer voornaam gebod of bevel van Jezus om in Hem te geloven, (Joh. 14:1). Nu, zo komt dan de ziel tot Jezus met afzien van zonde en wereld, waarin zij zich vroeger alleen en geheel vermaakte, of ten minste zocht te vermaken. Met afzien ook van die deugden en plichten, van dat zelfverbeteren, daar de reeds overtuigde zondaar zijn rust nog zo in zoekt. Zo naakt en ellendig, zo onrein, machteloos, red- en radeloos als een goddeloos en verdoemelijk hellewicht, die tienduizend talenten schuld heeft, en geen enkele penning bezit om te betalen; zo komt zij tot Jezus, op grond van Zijn altoosdurend middelaarsleven en zeer vriendelijke uitnodigingen, en zegt dan (hoewel soms bevend) hetzelfde tot Jezus dat Samuël tot Eli zei, namelijk: Ziet, hier ben ik, want gij hebt mij geroepen, (1 Sam. 3:5). O ja! Zo'n ziel gelooft toch, dat in de uitnodiging van het Evangelie, de goddelozen waarlijk bedoeld worden, zoals hij er zich één bevindt te zijn; en hij wil zo gaarne eens een beet doen in dat ware levensbrood, door het geloof. Hij kan niet rusten, of hij moet Jezus tot zijn eeuwig eigendom in bezit hebben. Hij zoekt Jezus, als hij in de bijbel leest. Hij zoekt Jezus in de prediking van het Woord, en in en onder alle middelen der genade, omdat hij bij aanvang en voortgang overtuigd is, dat hij Hem niet missen kan, maar ook, dat hij in Hem alles vinden zal, wat hij behoeft voor de tijd en voor de eeuwigheid, naardien Zijn dierbare verdienste en voorbidding genoegzaam en berekenbaar is, om hem met God te verzoenen, en hem alles weer te geven wat hij in zijn eerste verbondshoofd verloren heeft.

Ziet, zó te komen met het doodvonnis in de hand; zó bij aanhoudendheid Jezus aan te hangen, zó op Jezus' bloed en verdienste te pleiten; zó met eerbied de Heere vast te zetten op Zijn eigen woord; zó met Jacob te zeggen: *ik laat U niet los tenzij Gij mij zegent*; zoals een arme en ontblote zich op de Heere te verlaten; dat is een wezenlijk doen, hetgeen Jezus gebiedt. Wie zo tot Jezus vlucht en komt, doet ook hetgeen hij gebiedt, als Hij zegt: zo wie dorst heeft, die kome tot Mij en drinke, (Joh. 7:37). En, o alle gij dorstigen! komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt, en eet, ja komt, koopt zonder geld, en zonder prijs, wijn en melk, (Jes. 55:1). Wij zouden soms denken dat wij meer op het spoor waren om te doen wat Jezus gebiedt, als wij met Kaïn zeiden: mijn misdaad is groter dan dat zij vergeven kan worden (Gen. 4:13); wij zouden genegen zijn om te denken, dat het goed met ons stond, als wij belijden een ondier van boosheid voor God te zijn; maar er tevens bij te voegen: ik ben te oud, of te groot zondaar, Jezus zal mij niet willen zalig maken.

Nee, vrienden! niet het wegblijven, maar het komen tot Jezus, zo vuil en snood als wij zijn, met al onze banden des doods en angsten der hel, die wij niet kunnen losmaken of wegwerpen, dat is het doen van hetgeen Hij ons gebiedt.

Maar ten andere. Het is ook een bevel van de gebiedende Jezus, om geloofsdeugden te oefenen, en geloofsvruchten te dragen. Daarom zegt Hij: hierin is mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt, (Joh. 15:8).

De ziel, tot Jezus gekomen zijnde, moet en wil nu ook anders leven dan voorheen. Hij moet en wil nu de Heere vrezen en in zijn wegen wandelen, (Ps. 128:1). En dat niet uit slaafse vrees, of uit werkheiligheid, maar uit dankbaarheid, en omdat hij ziet, dat de Heere het zo waard is. Jezus is voor haar gestorven, en daarom wil hij nu graag voor Jezus leven.

Hij leert strijden tegen zijn zonde; tegen dat monster dat hij nog van binnen omdraagt, en dat zich maar zo gemakkelijk niet laat uitdrijven; tegen dat vergif, dat ons overal en

ten allen tijde aankleeft, zodat wij met Paulus moeten zeggen: als ik het goede wil doen, ligt het kwade mij bij, (Rom. 7:21). Nochtans, hoe een bekeerde ziel ook door zijn inwonende zonden wordt gekweld en geplaagd; hoe hij zich ook nog steeds melaats en onrein vindt van het hoofd tot aan de voeten; hoe hij zich ook altijd moet blijven aanklagen als een onnutte dienstknecht, zo leeft hij evenwel geheel anders, dan in zijn treurig eertijds.

Hij verkeert geheel anders in zijn huis, waarin hij vroeger ten aanzien van zijn huisgenoten, de zonde en de wereld diende; maar nu dient hij God en spreekt telkens met de zijnen over het enige nodige, dat elk reiziger naar de eeuwigheid volstrekt niet missen kan. Of, is het dat hij weinig vrijmoedigheid heeft, om met zijn huisgenoten over de dingen van de eeuwigheid te handelen, omdat hij zich schaamt wegens zijn gebreken, die nergens duidelijker gezien worden als in zijn huis: zo is dit nochtans waarheid, dat hij met al zijn gebrek in zijn huis leeft, als iemand die uit de geestelijke dood is opgestaan tot een nieuw en geestelijk leven, en dat hij voor zijn huisgenoten in het verborgen God bidt om hun bekering.

Hij leeft ook anders dan tevoren onder de mensen waar hij mee handelt en verkeert. Vroeger behoorde hij mogelijk onder de schraapzuchtige en oneerlijke geldzoekers; maar sedert hij een ootmoedige Godzoeker geworden is, is zijn geldzucht nog wel niet geheel gedood, maar toch gekruist; en het is zijn dagelijks gebed, om eerlijk en vroom met zijn naasten om te gaan, en anderen in alles zó te handelen als hij ook zelf graag wil gehandeld zijn.

Door zijn verbintenis aan de Heere heeft hij ook geleerd om Gods dag bij de aanvang te heiligen. Vroeger maakte hij wellicht een ezelsdag van de dag des Heeren of een koopdag, of een werkdag, of een dag van aards en zondig vermaak; maar nu zoekt hij op die dag voorraad op te doen voor zijn onsterfelijke geest, en de Heere te dienen in het openbaar en in het verborgene.

Ook leerde hij biddend letten op het haastig wegvliegen van zijn korte voorbereidingstijd voor de eeuwigheid. Vroeger toen hij op de weg van zorgeloosheid wandelde, die de kortste weg naar de hel is, toen kon hij tijd genoeg missen om in duizend nietige dingen te besteden; maar nu, al is het dan ook nog met veel gebrek, wil hij zijn korte leven in des Heeren dienst besteden, en werken terwijl het dag is, wetende dat er spoedig een nacht des doods komt, waarin niemand werken kan, (Joh. 9:4). Hij wenst dan nu Gods dierbaar Woord te gebruiken tot voedsel voor zijn ziel, en een veilige wegwijzer naar de hemel, en naar dat Woord wenst hij zijn wandel in te richten, terwijl hij zijn tijd uitkoopt om de Heere te dienen.

Ook heeft hij geleerd om gedurig de naam des Heeren aan te roepen, terwijl hij in zichzelf zwak en ellendig is en God in en tot alles nodig heeft. Hij kent het gebed, als de zoete ademtocht van een heilbegerig zondaar; hij weet het, hoe nodig en ook hoe nuttig het is om in elk geval des Heeren aangezicht te zoeken. Hij kent ook zelf daaraan de grote nuttigheid en heilzaamheid van het gebed, omdat hij gedurig ondervindt dat de duivel er zozeer tegen is en er hem graag geheel van zou afhouden. Daar een Christen bidt, daar brult de duivel. Menigmaal zoekt hij het gebed te beletten, of anders te verijdelen. Als een Christen zijn verzoek naar de hemel zit te schrijven, dan zal de duivel aan zijn arm stoten om de letters onleesbaar te maken, indien hem dat door God wordt toegelaten. En daarom, roept zoveel te meer tot God, want zonder bidden komt gij in de hel, maar niet in de hemel.

Iemand die gehoorzaam is aan hetgeen Jezus beveelt, die heeft ook geleerd, om het arme volk van God lief te hebben. Tezamen zijn ze enerlei van hart en keus, en zijn allen tezamen heilige broeders, die een hemelse roeping deelachtig zijn, (Hebr. 3:1).

Daarom hebben ze ook elkaar lief en zoeken hand aan hand te gaan op de weg ten hemel.

Ziet nu, die alzo doet hetgeen Jezus hem gebiedt, al is het tot zijn smart, met duizend zwakheden en gebreken, die heeft volgens mijn tekst het kenmerk dat hij een vriend van Jezus is omdat Jezus hem eerst heeft lief gehad, en hem heeft gekocht uit de wereld, verlost door Zijn dood, en hem ook bij de aanvang heeft geleerd en geheiligd door Zijn Geest.

B. Laat ons nu, in onze tweede hoofdzaak, letten op het zalige voorrecht om zulk een gebrekkige vriend van Jezus te zijn, en zulk een groot persoon tot een trouw vriend te hebben, hetwelk ons in de volgende zaken blijken kan.

Ten eerste. Het wordt hier in de tijd een groot geluk geacht, om een koning of ander machtig persoon tot vriend te hebben. Maar wat moet het dan voor u wel een groot geluk zijn, o volk van God! om zulk een persoon tot vriend te hebben, die gezegd heeft: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde, (Matth. 28:18). Hij zal dan ook uw uitredder zijn in de dag der benauwdheid hier op aarde, en terwijl hij de erfgenaam van alles is, zal hij u eenmaal tot zijn mede-erfgenamen stellen, en geven u een onbeweeglijk koninkrijk en het genot van een ongestoorde hemelvreugde, die zó groot zal zijn, dat David er in verwondering over uitriep: O hoe groot is uw goed, dat Gij weg gelegd hebt voor degenen die u vrezen! (Ps. 31:20).

Ten tweede. Als wij onder de mensen een echte hartsvriend hebben, dan heeft die ook medelijden met ons, als wij in benauwdheid en nood zijn. Maar geeft dan hier eens acht, volk van God! wat de schrift van uw vriend Jezus zegt: in al hun benauwdheden was hij benauwd, (Jes. 63:9). Hij heeft zelfs *medelijden met u*, terwijl gij dag bij dag nog met zondige zwakheden te worstelen hebt. Datgene wat zijn rechtmatige toorn mocht opwekken, dat wekt integendeel het medelijden op van uw liefhebbende en teerhartige vriend. Hij geeft acht op uw treuren over uw zonden, en zal u eenmaal verblijden met de volkomen verlossing van al de plagen van uw hart bij de dood.

Ten derde. Een vriend die ons waarlijk lief heeft, die komt ons telkens bezoeken. En nu kunt ge niet zeggen, dat Jezus u ook weleens bezoekt? Ondervindt gij Zijn nabijheid, die de wereld niet kent, nimmer aan uw hart? Is de Heere u een dorre woestijn, en een land van uiterste duisternis? (Jer. 2:31) Och, dit kunt gij immers niet zeggen, zonder u schuldig te maken aan grote ondankbaarheid!

Ten vierde. Als uw vriend wil hij u, bij aanvang en voortgang deel geven aan het vertrouwelijk onderwijs van zijn Woord en Geest. Daarom zegt hij in het vers dat onmiddellijk op onze tekst volgt: Ik heet u niet meer dienstknechten, want de dienstknecht weet niet wat zijn heer doet, maar ik heb u vrienden genoemd, want al wat ik van Mijn Vader heb gehoord, dat heb ik u bekend gemaakt. Och kom, vromen! gaat dan maar gedurig met uw dwaasheid en blindheid naar deze machthebbende leraar, die tegelijk uw liefhebbende vriend is. Op de Academie van Jezus, studeert men *voor niets*, en men wordt er wijs tot zaligheid.

Ten vijfde. Als uw vriend zal hij u ten alle tijde trouw blijven, en u nimmer verlaten. Van David lezen wij, dat hij een zodanige trouwe vriend had, die hem getrouw bleef toen hij voor Absalom moest vluchten, en zwoer hem, dat hij hem nooit zou verlaten, hetzij ten leven, of hetzij ten dode (2 Sam. 15:21). Maar nog veel meer is Jezus een zodanige vriend, die u zal geleiden in dit leven, en ook niet zal verlaten bij uw dood. Nee, maar in dat bange uur, zal hij ook tonen dat hij uw vriend is en u zoveel genade geven, dat gij in dien strijd niet zult bezwijken.

Ten zesde. Als uw vriend, zal hij ook steeds voor u pleiten in de hemel. Jonathan was de vriend van David, en was ook zijn voorspraak bij Saul, hetwelk evenwel David

geen nut deed dan alleen dat hij er een blik van hartelijke vriendschap in ontdekte, want Saul was een monster van wreedheid, op wiens hart Jonathan's voorspraak niet de minste invloed had (1 Sam. 20:27-33). Maar Jezus is uw voorspraak in de hemel, die altijd voor u bidt, en ook altijd verhoord wordt. Och, geef dan geen moed verloren, al bevindt gij u een ellendig schepsel. Jezus zal als uw vriend, uw gebrek in liefde verdragen, voor u bidden in de hemel, en u eenmaal derwaarts opnemen in heerlijkheid.

TOEPASSING

Ziet nu eens vromen, hoe groot uw dure verplichting is, om zulk een vriend gehoorzaam te zijn. Een man die vrienden heeft, heeft zich vriendelijk te houden, zegt de wijze man (Spreuk. 18:24), en geeft hiermee te kennen, dat er zulk een toezien moet zijn om zijn vrienden niet te vertoornen, of oorzaak te geven, dat ze zijn vijanden worden. O! hoe moet gij dan deze vriend in ere houden, die eenmaal voor u, en in uw plaats aan de geselpaal stond, en aan het vloekhout voor u is opgehangen, en die ook in de dag des Oordeels u als Zijn vrienden erkennen zal. Maar wat dunkt u, is het niet zeer ongelukkig, dat wij zo weinig van deze vriend spreken, en Hem zo weinig aanprijzen aan onze naaste; en dat wij zo weinig met Hem op hebben, en Hem zo menigmaal ongehoorzaam zijn? Ja, en mij dunkt dat dit ook grotelijks de oorzaak is van onze twijfelmoedigheid, en dat wij zo donker leven, en wel eens met de moedeloze kerk van de oude dag zeggen: mijn sterkte is vergaan, en mijn hoop van de Heere (Klaagl. 3:18). Menigmaal brengt een vriend van Jezus, eerst zijn schone tijd door met het ongehoorzaam zijn aan het bevel van Jezus, zijn trouwe Heer en lieve vriend; met het afwijken van de Heere, en met het hunkeren naar het goed van de wereld. En als hij dan, zo levende, zijn troost en gemoedsvrede van binnen begint te verliezen, dan weer begint hij zijn schone tijd door te brengen met het ontkennen van het werk des Heeren, en met het zeggen: Ik ben nog onbekeerd; ik ben maar een naloper; ik zal nog eeuwig moeten omkomen, en meer andere moedeloze, en niet zelden harde uitdrukkingen, die tot oneer van Jezus gezegd worden.

Maar geliefden, wat winnen wij daar toch mee? Het was beter dat wij ootmoedig tot de bloedfontein van Jezus liepen, die toch geopend is tegen allerlei zonde en onreinheid, (Zach. 13:1). En dat wij weer opnieuw de keus deden om de Heere met verlaten van de zonde hartelijk te dienen en te volgen, want dan ook zouden wij weer opnieuw de bewijzen van zijn gunst en vriendschap aan ons hart genieten.

Och vromen, Absalom vroeg eens aan Husai: is dit uw weldadigheid aan uw vriend? Waarom zijt gij niet met uw vriend weggetrokken? (Sam. 16:17). Maar, als wij eens letten op onze lauwheid, plichtverzuim en dagelijks gebrek in woord en wandel - en dat een volk dat met zulk een dure prijs gekocht is — en reeds zoveel vriendschap van Jezus genoten heeft — mag men dan ook aan ons niet weleens vragen: Is dit uw weldadigheid aan uw vriend?

Och, volk des Heeren! Betreurt en belijdt uw lauwheid en snoodheid, en keert biddende tot uw dierbare vriend terug, en zoekt toch veel met Hem werkzaam te wezen, en hier reeds Zijn naam groot te maken, terwijl gij het spoedig volmaakt zult doen in de hemel.

Maar gij arme wereldlingen! O, mocht gij het eens een grote en dierbare zaak leren achten, om ook eens een vriend van Jezus te worden; daar gij nu waarlijk nog vijanden van zijt. Mocht gij nog eens verlegen raken met uw vijandschap tegen zulk een *lieve Jezus*. Maar ach, zover is het met ulieden immers nog nooit gekomen. Vele mensen bekommeren zich nooit over hun ellendige staat voor God, en hebben ook geen

begeerte om vrienden van Jezus te worden, en ook Hem tot vriend te hebben; nee, zij hebben daar geen tijd voor om over zulke dingen eens met ernst te denken, zij zijn te druk met de wereld en zonde, en liggen verdrongen in de zorgeloosheid.

Andere mensen zouden Jezus naar hun mening nog wel tot vriend willen hebben, maar dan moest het doen van zijn bevelen daaraan niet verbonden zijn.

Weer anderen zouden Jezus wel tot vriend willen hebben, en dan ook sommige van zijn bevelen willen doen, als ze dan maar delen mochten tussen God en tussen de wereld, en tegelijk vroom zijn, en met vermaak sommige zonden aan de hand houden, en daarin ook leven, hetzij in het openbaar of in het verborgene, en terwijl inzonderheid de laatsten zich veeltijds de hemel beloven, en ook wel eens gemoedelijke aandoeningen hebben, en op hun bevindingen roemen, zo moet ik tot hen, en ook tot de anderen zeggen: *uw hart is niet recht voor God*, gij zijt nog een vijand van Jezus, en de weg der nauwe godzaligheid. En wee uwer, indien gij zo blijft, want eenmaal zal Jezus zijn vrienden bekronen en zijn vijanden voor zijn aangezicht vermorzelen als pottenbakkersvaten.

Ik bid u dan. bij het heil van uw arme zielen, vraagt God eens om ziel ontdekkende genade, opdat gij uzelf eens mocht leren zien als vijandig, vuil, walgelijk, stinkende en onrein; en leert God toch eens te voet vallen; om met Hem, door de dood van Jezus verzoend te worden, eer de dood u hier de ogen sluiten zal; want na deze korte en geheel onzekere tijd zal er geen tijd van bekering meer zijn, tot in der eeuwigheid.

Het einde zal de last dragen. Amen

ZEVENDE OEFENING

OVER PSALM 73:1

Een Psalm van Asaf. Immers is God Israël goed dengenen, die rein van hart zijn

Voorafsprak

Wij lezen Jes. 49:14, dat Sion klaagt: de Heere heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten. En in Klaagl. 3:18, lezen wij: mijn sterkte is vergaan, en mijn hoop van de Heere. En in Ps. 77:10 wordt moedeloos gevraagd: heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij zijn barmhartigheden door toorn toegesloten? Uit deze en meer andere dergelijke moedeloze uitdrukkingen, die telkens Gods gunstgenoten ontglipt zijn, leren wij, hoe donker en treurig het soms in een gelovige ziel kan gesteld zijn.

Als God zijn lamp doet schijnen over ons hoofd, en wij bij zijn licht de duisternis doorwandelen, gelijk weleer Job zei (Cap. 29:3), dan kunnen wij nog al zeggen dit weet ik, dat God met mij is, (Ps. 56:10), dan kunnen wij, als weleer de kamerling *onze weg met blijdschap reizen*, en met Paulus, *roemen in de hoop der heerlijkheid*. Maar indien bij ons de zonde haar levendigheid van binnen vertoont; indien de Heere zijn licht en troost inhoudt, en de vijand op ons wordt los gelaten; dan ontvallen ons ook wel eens zulke moedeloze woorden, of tenminste, treurige gedachten vervullen onze harten, en wij beginnen te vrezen dat wij van God verlaten zijn.

Evenwel, nee nimmer verlaat God de zijnen. Rondom Jeruzalem zijn bergen; alzo is de Heere rondom zijn volk, van nu aan tot in der eeuwigheid, (Ps. 125:2).

De Heer zal, in dit moeilijk leven,
Zijn volk erfdeel nooit begeven:
Het oordeel keert, vol majesteit,
Haast weder tot gerechtigheid:
Al wie oprecht is van gemoed,
Die merkt het op, en keurt het goed. (Ps. 94: 8.)

Nu, dat de Heere goed is voor zijn volk, en dat Hij het nimmer zal verlaten; maar in licht en donker, in zoet en bitter, en in allerlei ziels- en lichaamstoestanden, steeds met hun zijn zal, dat is de zaak die wij thans nader wensen te beschouwen.

Tekst Ps.73:1 Een Psalm van Asaf. Immers is God Israël goed dengenen, die rein van hart zijn.

Deze Psalm is, blijkens het opschrift, gemaakt door Asaf. Deze Asaf was een tijdgenoot, en tevens een harte vriend van David. Hij was een afstammeling van Levi, en dus een Leviet, gelijk uit zijn geslachtsregister te zien is, (1 Kron. 6:39-43). Hij was een zanger en muzikant, die deze dienst waarnam bij de uitoefening van de openbare godsdienst (1 Kron. 15:19). Maar behalve dat hij een muzikant en Leviet was, was hij ook een knecht des Heeren. Door Hizkia wordt hij een ziener genoemd, (2 Kron. 29:30). Ook was hij een godvruchtig dichter, die de vijftigste Psalm gemaakt heeft, en ook deze 73^e en de tien volgende.

Een Psalm van Asaf, zo begint dan ook dit lied, waarvan wij thans een klein gedeelte zullen overdenken, en waarin deze vrome man verhaalt, h e hij als een groot en onvernuftig beest, bij zichzelf geredeneerd had over de handelingen Gods met de mens; hoe hij met zijn Maker getwist had, omdat hij dagelijks in verdrukking en

tegenspoed leefde, terwijl hij met nijldige ogen de voorspoed der goddelozen aanzag. Maar hoe hij ook uit deze toestand verlost was door het ingaan in Gods heiligdom, waar hij gezien had hoe de goddelozen op gladde plaatsen gesteld worden, en eeuwig zullen omkomen omdat ze ver van God de weelde zoeken en waar hij integendeel gevoeld had, dat het goed is nabij God te wezen; zodat hij toen geenszins lust had, om met de goddelozen zijn staat te verwisselen, al hadden die dan ook geen banden tot aan de dood toe; al waren ze niet in moeite als andere mensen; ja al hadden ze, met de rijken man in de gelijkenis, *alle dagen kunnen leven, vrolijk en prachtig*. Asaf zegt dan in onze tekst, uit de volle overtuiging van zijn gemoed: *immers is God Israël goed dengenen, die rein van hart zijn*. Naar aanleiding van onzen tekst, zullen wij op drie zaken letten.

- A. Vooreerst onderzoeken wij, wie er door die Israël verstaan worden, die ons nader als reinen van hart beschreven worden.
- B. Ten tweede geven wij acht op de goedheid Gods in 't algemeen, omtrent alle zijn schepselen.
- C. En ten derde op zijne bijzondere goedheid voor zijn Israël, of de reinen van hart.

A. In ons eerste stuk, vragen wij dan: wie moeten wij verstaan door dit Israël dewelke reine harten hebben? Voorzeker niet het ganse nageslacht van Jakob, want dit was over het algemeen een zeer verbasterd volk; een volk van een vuile levenswijze, hetwelk toonde dat zij ook een vuil hart hadden.

Velen onder dat volk leefden zeer goddeloos en roekeloos, en werden daarom in latere tijd door de profeet Jesaja met de inwoners van Sodom en Gomorra vergeleken, (Jes. 1:9 en 10). Deze behoorden wel uitwendig tot Israëls kerk- en burgerstaat, maar lieten zich weinig aan Israëls godsdienstige instellingen gelegen zijn, en leefden slechts naar het goeddunken van hun boze harten, midden in de wereld en in de wereld der zonde. Zulke mensen zijn er door alle tijden heen vele geweest: mensen gelijk men wel eens zegt, die in geen kerk of kluis komen; of indien zij er nog een enkele keer komen, dan al bevreesd zijn, dat ze te lang in de kerk zullen moeten blijven, en dat de dienst langer dan een enkel uur duren zal. Die graag in kwaad gezelschap verkeren, en onbekommerd zijn omtrent de dingen der eeuwigheid; die het in goed en godvruchtig gezelschap niet houden kunnen; en die het daarom in de hemel ook niet zouden kunnen houden, al was het dat ze daarin werden toegelaten. Ja, zulke mensen hebben dikwijls ook nog de mond vol van de hemel, en toch moeten wij zeggen, indien zij er kwamen, de hemel zou een hel zijn voor de zodanigen.

Anderen, die inwendig ook tot Israël behoorden, ten minste uit Jakobs geslacht waren, hadden zich geheel van Israëls God en zijn plechtige dienst onttrokken, en waren tot de dienst der nietige afgoden overgegaan, en hadden zich Baal, of een der andere afgoden der heidenen, tot het voorwerp van hun dienst en aanbidding verkoren. Tot dezulken moest de profeet Jeremia zeggen: na het getal uwer steden zijn uw goden, o Juda, (Jer. 2:28). Evenzo zijn er ook in onze dagen zeer velen, die wel uit het geslacht onzer vaders gesproten zijn, maar die de leer van onze vaders ganselijk verworpen hebben, en allerlei valse leer en godsdienst aankleven; gelijk voor enige tijd een zeker Hervormd predikant verklaarde, dat hij zich liever de hals wilde laten afsnijden, dan weer tot de leer der Dordtse vaders overgaan. Paulus zeide weleer: die zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn (Rom. 9:6); en het is ook duidelijk genoeg, dat zulken als wij daar genoemd hebben, tot het ware Israël niet behoren.

Anderen hielden zich voor het uitwendige bij de dienst van Israëls God, en wisten daar ook zeer goed over te praten; maar het was slechts alleen godsdienstigheid met de mond, en niet met het hart; waarom ze ook bestraft werden omdat ze de naam van de God Israëls vermeldden met de mond, maar niet in waarheid en gerechtigheid, (Jes. 48:1). Het waren praters, die net als een leeg vat een groot gerammel maakten, maar bij wie het een voet te hoog zat, zoals men weleens zegt. Deze behoorden ook niet tot het ware Israël, waarvan in onze tekst gesproken wordt.

Weer anderen onder het uitwendig Israël kregen telkens berouw over hun zonden en werden bevreesd voor de bedreigde straf; zodat ze voor een korte of langere tijd de besmetting der wereld ontvluchtten, en met ernst enige godsdienstige plichten begonnen waar te nemen; maar terwijl hun harten onvernieuwd en onbekeerd bleven, werden zij de dienst van God ook weldra weer moe en begonnen dan weer de wereld in te gaan. Van hen wordt gezegd, dat hun weldadigheid was als een morgenwolk of als een vroeg komende dauw die heengaat, (Hos. 6:4).

Dan waren er weer anderen die niet heel fijn waren, en ook niet heel grof (zoals de wereld zegt); zij hielden zich met een zedelijke verbetering in hun wandel tevreden, terwijl ze onbezorgd het hart lieten blijven zoals het was, en meenden nochtans zalig te worden, omdat ze uitwendig beter waren, of meenden te zijn, dan anderen. Zulke mensen werden door de profeten halfgebakken genoemd, of, *een koek die niet omgekeerd is*, (Hos. 7:8). Half gaar en half rauw, half brood en half deeg, half vroom en half werelds; en dus geenszins bekwaam voor het koninkrijk Gods.

Ziet, deze allen behoorden wel tot dat volk, hetwelk uitwendig Gods volk genoemd werd, en zo tot het uitwendige Israël, maar behoorden niet tot het ware Israël, dat in onze tekst bedoeld wordt.

Maar wie zijn dan hier het ware Israël? Welke mensen worden in de tekst bedoeld? Ik antwoord: zij die waarlijk Israël zijn, die moeten drie dingen bezitten.

Ten eerste. Zij moeten gelijk de oude stamvader, met God kunnen worstelen. Ja, dan ben ik Israël en gijlieden ook, als wij gelijk Jakob geleerd hebben, met God in het gebed te worstelen. Als wij dat kennen: *Heere ik zal u niet loslaten, tenzij gij mij zegent!* Als het ons gegeven is, om ons vorstelijk met God te gedragen, (Zie Gen. 32:24-30 en Hos. 12:4,5). Dat is een eigenschap van Israël, als wij gedurig de Heere aanhangen, Hem niet missen kunnen, en Hem dagelijks alle onze wegen vertellen, (Ps. 119:26).

Ten tweede. Dan zijn wij Israël, als wij zoals die aartsvader, op Jezus zien, en alleen op Zijn zaligheid wachten, (Gen. 49:18). Als wij afgedreven van alle ijdele gronden onze enige hoop vestigen, als arme uitgekledde zondaren op Jezus' lijdende liefde en dadelijke borggehoorzaamheid. Er staat in Matth. 17:8: En hun ogen opheffende, zagen zij niemand dan Jezus alleen. Indien het nu geestelijk met ons ook zo geworden is, dat wij afzien van alles buiten Jezus, en dat wij op niets en niemand zien dan op Jezus alleen; op Hem zien als het *Lam Gods* als de enige genoegzame Zaligmaker van verloren zondaren, tot heiligmaking zowel als tot rechtvaardigmaking, dan en niet eerder zijn wij Israël.

Ten derde. De stamvader Israëls wordt ons beschreven te zijn een oprecht man, (Gen. 25:27). En nu dan zijn wij ook Israël, als wij met Israël oprecht zijn. Volmaaktheid wordt niet geëist, maar wel oprechtheid. Zijt gij oprecht tot de vreze des Heeren genegen? Zijt gij oprecht in schuldbelijdenis als gij gezondigd hebt? Zijt gij oprecht in het zelfonderzoek, uzelf gedurig met David neerleggende, om te zeggen: *Ziet Heere, of er een schadelijke weg bij mij is, en leidt mij op de eeuwige weg.*

Dan zijt gij ook Israël, en dan kan er ook voor u gezegd worden:

Die zal door 's Heeren gunst geleid.
 En zegen en gerechtigheid,
 Van God den God zijns heils ontvangen.
 Dit 's Jakob, dit is 't vroom geslacht,
 Dat naar God vraagt, zijn wet betracht,
 En zoek zijn aanschijn met verlangen. (Ps. 24:3).

Dit Israël wordt ons nu nader beschreven als dezulken *die rein van hart zijn*. Die rein van hart zijn, zal naar mijn inzien, hoofdzakelijk het volgende insluiten:

Eerst. Een rein hart is een arm hart. Zulke mensen weten dat de Heere niet aanziet wat voor ogen is, maar dat Hij het hart aanziet; en nu, zij hebben door genade ook hun harten leren aanzien, en dat aanziende, zo bevonden ze het een modderpoel van boosheid en goddeloosheid tot in deszelfs diepste grond. Dit gezicht maakte hen verlegen en bekommerd; en hoe meer zij van de toestand van hun harten te zien kregen, hoe armer ze bij zichzelf werden.

Ten tweede. Zij leerden kennen, dat het hen onmogelijk was en is en blijft om dat vuile hart rein te maken. Al waste gij u met salpeter, zegt de Heere, en nam u veel zeep, zo is toch uw ongerechtigheid voor mijn aangezicht getekend, (Jer. 2:22). O ja Heere, zegt zulk een ziel hierop met Job, al waste ik mij met sneeuwwater, dan zouden mijn kleren nog van mij gruwen, (Job 10:30,31). Al reinigde ik mij als Naaman zevenmaal in de Jordaan, zo bleef nog steeds mijn ziel even vuil en walgelijk. Ik kan mijn hart wel onreiner maken door de zonde; maar om het te reinigen is een werk boven mijn vermogen.

Ten derde. Dit gezicht van de onmogelijkheid om zichzelf te reinigen, en tegelijk van de noodzakelijkheid om gereinigd te worden, dreef hen uit tot Christus en Zijn dierbare borggehoorzaamheid; zijn bloed en geest, zagen zij als een geopende fontein, tegen zonde en onreinheid, (Zach. 13:1). O! zij lieten niet af van te smeken, om de afwassing hunner zielen in dat *dierbare bloed van dat onbevleete Lam Gods*; met dat gevolg, dat Jezus hen ook niet ongereinigd liet, en hun borg en voorspraak werd in de hemel.

Ten vierde. Nu is het ook door genade hun lust om voor God te wandelen. Al wat waarachtig, liefelijk en rein is, zoeken zij nu te bedenken, naar de les van de Apostel (Fil. 4:8), en bidden dagelijks om veel vruchten tot Gods eer te dragen. Ja, het is hun innige begeerte om in des Heeren kracht, zich te reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreze Gods, (2 Cor. 7:1). Om mede in des Heeren kracht, zichzelf te oefenen om altijd een onergerlijk geweten te hebben bij God en de mensen. (Hand. 24:16).

Evenwel moet niemand denken, dat deze reinen van hart hier op aarde ooit of nimmer komen zullen tot een volmaakte reinheid. Nee, die wordt alleen in de hemel gevonden, maar op aarde zal de beste altijd moeten zeggen: *wij struikelen allen in vele*. De beste heeft nog een dagelijkse behoefte aan de vergevende genade, en zal met een zeker kerkvader altijd moeten zeggen: „de Heere beloont zijn eigen werk, en Hij vergeeft het onze.”

Maar waarom worden zulke gebrekkige mensen, dan reinen van hart genoemd? Ik antwoord: De Heere gelieft ze zo te noemen, en er zijn ook redenen voor, namelijk: wat de rechtvaardigmaking betreft, dan zijn ze volkomen rein en volmaakt in Christus; en wat de heiligmaking betreft, zij zijn een waarachtig beginsel (hoe klein dan ook) van deze reinheid door genade deelachtig; en zij verlangen naar meer reiniging, daarnaar jagende, of ze die ook grijpen mochten.

B. Nu moeten wij in de tweede plaats acht geven op de goedheid Gods in 't algemeen, omtrent alle zijn schepselen. Heere, gij zijt goed en goeddoende, zegt de vrome dichter (Ps. 119:68), en op een andere plaats zegt hij: De Heere is aan allen goed, en zijn barmhartigheden zijn over al zijn werken. Want Hij doet zijn hand open, en verzadigt al wat er leeft, naar zijn welbehagen, (Ps. 145:9,16). En weer op een andere plaats, is hij zo verslonden in het gevoel en gezicht van de goedheid des Heeren, dat hij wel zes-en-twintigmaal achtereen uitroept: De goedertierenheid des Heeren, is tot in der eeuwigheid, (Ps. 136:1). Maar, waarin blijkt het dan, dat de Heere zo goed en goeddoende is omtrent al zijn schepselen? Dat blijkt in de onderhouding en verzorging van al Zijn schepselen, en in het bijzonder in de verzorging van de zo diep gevallen mens. O zondaar! gij hebt God verlaten; gij werkt dagelijks, om door overtreding zijner wet, de ogen van Gods heerlijkheid te verbitteren, (Jes. 3:8). Gij zoekt en dient de wereld en de zonde, en gij verwaarloost uwe arme ziel, die voor de eeuwigheid geschapen is. En nochtans is de Heere zo goed, dat Hij u regen en vruchtbare tijden geeft, vervullende uw harten met spijs en vrolijkheid, (Hand. 14:17). O ! mocht het uw ziel nog eens een wonder worden, dat de Heere nog spijs in overvloed op uw tafel brengt; en dat gij nog dag bij dag deksel en kleding hebt, tot uwe verwarming. Mocht het u eens een wonder worden, dat gij niet dagelijks een medicijnmeester in uw huis, of aan uw bed nodig hebt! Gij, en de uwen, zijn nog samen gezond, boven duizenden, en gij geniet nog zeer vele verbeurde zegeningen. Mocht de beschouwing hiervan u nog eens voor God leren buigen, uitroepende: het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn! (Klaagl. III: 22).

Ook toont de Heere zijn goedheid nog daarin, dat Hij u, oude man en vrouw, nog tot van daag toe, laat leven en gezondheid genieten. Hij heeft reeds zestig, zeventig of meer jaren, uw leven van het verderf verschoont. Gij hebt het gezocht, om door uw zonde en hardnekkigheid verloren te gaan; maar de Heere heeft het nog tegengehouden, en laat nog mest om deze oude boomen leggen, die hij nog gespaard heeft van de bijl des doods, terwijl er al vele duizenden zijn uitgehouwen en in het vuur geworpen. Och, wat ik u dan bidden mag, veracht de rijkdom zijner goedertierenheid niet, en verdraagzaamheid, en lankmoedigheid niet, wetende dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt, (Rom. 2:4).

Nog eens: het is een bewijs van des Heeren goedheid, die geen palen kent, dat Hij nog het Evangelie in ulieder midden laat verkondigen. Of is het niet enkel goedheid Gods, dat Jezus nog met geopende armen staat om daarin nog arme slaven des satans te ontvangen. Is het geen goedheid Gods, dat Hij nog heden van Zichzelf laat getuigen: de Heere is goed en recht; daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in de weg, (Ps. 27:8). O zondaar! waarom zijt gij niet een geboren heiden, moor of indiaan? Waarom heeft de Heere u al van jongsaf met zijn woord en genademiddelen nagelopen? Is het niet alleen zijn goedheid? Och, weegt toch niet langer uw geld uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan, maar komt tot Hem, opdat Hij met u een eeuwig verbond maakt, en u geeft de gewisse weldadigheden Davids, (Jes. 55:2,3). Of zo niet, weet dan, dat het u in der eeuwigheid berouwen zal en dat uw lot door de gerechtigheid Gods veel zwaarder wezen zal als dat van Sodom, en van de duizende blinden heidenen.

Nog eens: ook toont de Heere nog Zijn goedheid in de bemoeiingen die Hij nog heeft met ons diep gezonken Vaderland. De Heere roept nog tot Nederland: O land, land, land! Hoort des Heeren woord, (Jer. 22:29). En dit roept Hij door ziekte en bezoeken onder de mensen en het vee; door straffen en plagen over rijken en armen; en ook door zegeningen en grote weldaden. Bijzonder roept de Heere dit door

zijn woord en dienaren. Zoveel trouwe wachters op Sions muren als wij nog hebben, zoveel bewijzen hebben wij ook nog, dat de Heere goed is.

In dit alles, en in veel meer andere dingen, toont de Heere dat Hij goed en goeddoende is; en waar zal de arme mens zich eenmaal bergen, als Hij onder zoveel licht in duisternis blijft, en onder zoveel goedheid Gods onbekeerd en in de zondedienst blijft voortgaan? Nog heden leven wij tezamen, onder die aangename en waarschuwend roepstem Gods: bekeer u, gij afgekeerd Israël! spreekt de Heere, zo zal ik Mijn toorn op ulieden niet doen vallen: want ik ben goedertieren, spreekt de Heere, (Jer. 3:12). Maar gij, rijk en arm, en wie gij wezen moogt, och denkt er aan, dat Job zegt: Hij is wijs van hart, en sterk van kracht, wie heeft zich tegen Hem verhard, en vrede gehad? (Job 9:4). Onder al Gods goedheid kwaad te doen, en kwaad te blijven, dat zal een vreselijk lot verwekken in de toekomst.

C. Maar in het bijzonder is God Israël goed, *degenen die rein van hart zijn*. En hoe goed dat God voor zijn Israël is, hopen wij nu nog in onze derde hoofdzaak te overdenken.

Ten eerste. God was reeds goed voor dat Israël, eer zij nog zijn Israël waren, ja eer zij nog geboren waren, en eer nog de aarde op haar grondvesten was neergezonken. In de stille eeuwigheid was de Goddelijke wijsheid en genade al werkzaam om een weg der verlossing voor haar uit te denken, zonder krenking der Goddelijke rechtvaardigheid. Hier dacht de Goddelijke wijsheid een weg uit, die zo wonderlijk was, dat zij nooit door menserverstand, of engelenwijsheid zo kon worden uitgedacht. De genade des Vaders bepaalde de Zoon tot borg voor al de uitverkorenen, die in hun eerste verbondshoofd vallen zouden; de genade des Zoons nam de borgtocht op zich om ze in de volheid des tijds te gaan volbrengen; en de genade des Heiligen Geestes verbond zich om de verworven verlossing aan de uitverkoren zondaar toe te passen. Ziedaar, toen reeds was Gods goedheid werkzaam omtrent het heil van degenen die nog Israël worden moesten; ja die zelfs nog schepselen, nog mensen worden moesten.

Eer iets van hen begon te leven, Was alles in Gods boek geschreven.

Ten tweede. Goedheid Gods, ja dierbare en verwonderlijke goedheid Gods was het, dat er bij des mensen val, aan ons vervallen verbondshoofd werd toegeroepen: *Adam, waar zijt gij?* En dat het Evangelie reeds in het Paradijs werd verkondigd, tot zaligheid van arme verloren zondaren. Daar stapte God de hel voorbij en plantte de banier van het Evangelie in een wereld, die door de zonde aan de hel gelijk was. In een der Psalmen roept David: komt, aanschouwt de daden des Heeren; die verwoestingen op aarde aanricht, (Ps. 46:9). Maar indien wij nu mogen geloven, dat wij arme vloekelingen zijn, die ons door erf- en dadelijke schuld het eeuwige oordeel hebben waardig gemaakt, dan mogen wij met het oog op de Paradijsbelofte wel uitroepen: komt, aanschouwt de daden des Heeren, die dierbare goedheid aan snode zondaren bewijst! De zonde had een grote verwoesting op aarde aangericht; maar God kwam neer om zich over zijn vijanden te ontfermen. O, dierbaar wonder! dat eerst recht in de hemel zal worden doorzien.

Ten derde. O, hoe groot was de goedheid Gods, toen de Paradijsbelofte 1800 jaren geleden vervuld werd! Toen God Zijn Zoon zond in de gelijkheid van het zondige vlees; toen de Zoon Gods, het paleis Zijner heiligheid met een vuile beestenstal verwisselde, waarover de Engelen uitriepen: ere zij God, in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in de mensen een welbehagen, (Luk. 2:14). Hier bleek de goedheid des Vaders, die Zijn *eigen Zoon niet spaarde*; en de goedheid des Zoons, die om der

uitverkorenen wil, arm werd daar Hij rijk was, opdat zij door Zijn armoede zouden rijk worden, (2 Cor. 8:9).

Ten vierde. Hoe groot was God voor zijn Israël, toen Jezus aan het kruis stierf, en door zijn dood, opstanding, hemelvaart en zitten aan 's Vaders rechterhand, de weg opende voor zondaren tot de troon der genade! Daar leed Hij, opdat Zijn Israël niet zou behoeven te lijden in eeuwigheid; daar stierf Hij om hen van de eeuwige dood te verlossen, en de prikkel voor hen uit de tijdelijke dood weg te nemen; daar werd Hij begraven, om hun graf tot een rustbed en gezegende slaapstede te maken, daar stond hij op, om zijn volk uit het zondengraf op te wekken en hen eenmaal uit het graf op te wekken tot heerlijkheid in de laatste dag; daar voer Hij naqar de hemel, en zit als voorbidder aan de rechterhand van Zijn Vader, voor allen die ellendig zijn en daaronder diep gebogen gaan. Hoe dierbaar is Uw goedertierenheid o God! dies de mensenkinderen onder de schaduw uwer vleugelen toevlucht nemen, (Ps.36:8).

Ten vijfde. Immers was God Israël goed, toen Hij hen, uit kracht van dit aangebracht rantsoen kwam opzoeken en bekeren; toen de Heilige Geest de verworven verlossing aan hen kwam toepassen en hen een rein hart gaf. O diepte, lengte, hoogte en breedte der Goddelijke goedheid! Wij zouden nooit naar God gezocht noch gevraagd hebben; wij kozen de dood boven het leven, en de vloek boven de zegen. Wij waren haters van God, maar Hij was een liefhebber van ons. Wij draafden te post naar de hel, maar God die rijk is in barmhartigheid, heeft zich onzer ontfermd; en wij moeten nu nog zeggen: Gij hebt mij overreed, en ik ben overreed geworden; gij zijt mij te sterk geweest, (Jer. 20:7). Gij liet u uit goedheid vinden, van mij, die naar u niet zocht, noch zoeken kon, (Jes. 45:1). O! het is goed dat er een eeuwigheid komt, en dat wij dan de lof voor deze genade aan de Heere zullen toebrengen.

Ten zesde. God is zijn Israël goed, temidden van al hun nog steeds durende trouweloosheden en afwijkingen van Hem als de bron van licht en leven.

Vromen! hoe menigmaal zijn onze voeten bijna uitgeweken, en onze treden bijkans uitgeschoten. Maar o! wat is God voor ons, en voor zijn ganse Israël goed, en wat bewijst Hij dat in duizenderlei opzichten. Uit benauwdheid en donkerheid, geeft de Heere licht en ruimte; uit doodigheid en flauwhartigheid heeft Hij ons telkens opgericht. Als wij gevallen zouden zijn, heeft Hij uit genade onze val belet; en als wij bijna alle moed verloren gaven, werd ons hart gesterkt door de genade, (Hebr. 13:9).

Ten zevende. Ook dan is God zijn Israël goed, als Hij ons in Zijn wijsheid, aardse schatten en rijkdommen onthoudt, omdat Hij weet dat aardse grootheid Zijn volk op gladde plaatsen brengen zou, en dat wij daardoor in gevaar komen zouden Hem te verlaten. Het zijn sterke benen die de weelde kunnen dragen. In grote voorspoed is de menselijke natuur zo genegen, om als het gemeste vee, tegen deszelfs eigenaar achteruit te slaan. Een zeker hertog liet aan een keizer al de kostelijkheden van zijn paleis zien. Toen de keizer alles nauwkeurig bezien had, zei hij tot de hertog: „ja mijn vriend! deze dingen zijn het, die ons zo node doen sterven." Aan een andere hertog werd eens gevraagd, of hij die zeldzame komeet in de lucht wel gezien had; nee, zeide hij, ik ben zo druk met de aarde, dat ik naar de hemel niet zien kan. Maar nu, de Heere weet ook, dat indien Hij Zijn volk rijk en groot maakt in de wereld, dat zij dan een natuurlijke neiging hebben om zo druk met de aarde te worden, dat ze om de hemel niet denken kunnen; Hij weet dat aardse grootheid hen dikwijls zeer onwillig maakt om te sterven, en daarom onthoudt Hij hen doorgaans grote weelde en rijkdom. Maar, de Heere is voor Israël zo goed, dat Hij Zijn volk brood geeft, en dat Hij het gemis van aardse schatten, met Zichzelf en Zijn zalige nabijheid gelieft te vergoeden; zodat als wij lot en weg aan Hem toevertrouwen, zullen kunnen zeggen: Gij hebt vreugde in

mijn hart gegeven, meer dan ter tijd als hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn, (Ps. 4:8).

Ten achtste. Niet minder is God Zijn Israël goed, als zij in wegen van tegenspoed en kruis verkeren. Onder het kruis leren Gods kinderen menigmaal krachtadig kennen wat zij aan hun God hebben; onder het kruis geeft de Heere niet zelden de zoetste vertroosting aan het hart van Zijn gunstgenoten; onder het kruis mogen zij weleens met Paulus roemen in de verdrukking; onder het kruis zijn ze voor het minste veel gelukkiger dan een onbekeerd mens, omdat het Hoogste Goed hun toevlucht is, dat hun op het gebed Zijn ondersteuning verleent. En als het kruis voorbij is, mogen zij met David zeggen: Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uw inzettingen leerde, (Ps. 119:71).

Ten negende. Ook is God Zijn Israël goed, als Hij hen uit liefde over hun zonden kastijdt, en Zijn vriendelijk aangezicht voor hen verbergt. Als een mens, in het natuurlijke, hier op aarde tegen de koning en zijn wetten overtreedt, dan moet hij in de gevangenis tot dat zijn bestemde straftijd over is. Evenzo gaat het ook met de vromen; hun dagelijkse struikelingen wil de hemelse Vader goedgunstig overzien; maar indien ze zich aan grote misstappen schuldig maken, en tegen Gods weldaden en de stem van hun geweten in zondigen, dan moeten ze ook in de gevangenis; dan houdt de Heere Zijn licht in. Dan is het weleens benauwdheid en schrik van rondom. O, ja een wedergeboren mens moet ondervinden dat hij niet goedkoop zondigen kan. De zonde van al de uitverkorenen hebben Jezus bloed en leven gekost; en zouden zij nu maar leven kunnen naar de wil van het vlees! Waarlijk, het zijn de rechten niet, die op de vrije genade durven te zondigen, en zich aan allerlei verkeerde woorden en daden schuldig kunnen maken, zonder daaronder diep gebogen te gaan en met smart hun verkeerdheid te belijden. God doet Zijn volk Zijn vaderlijk ongenoegen over de zonde gewaar worden, en dit leert hun kennen wat het is, om met een neergebogen ziel, in het zwart te gaan voor het aangezicht des Heeren. Maar ook dit doet de Heere uit goedheid, opdat zij zich later meer voor de zonden wachten, en daartegen waken en bidden. Daarom zegt de Apostel: De Heere kastijdt degenen die Hij liefheeft, en Hij geselt een iegelijke zoon die Hij aanneemt, (Hebr. 12:6). Ja zeker, de hemelse Vader kastijdt Zijn kinderen, en laat ze de bitterheid der zonde gevoelen, en daarna wederom de zoetheid van Zijn uitnemende liefde. De godzalige en van God geleerde Rutherford zegt in zijn brieven, in zijn gewone eenvoud: als mijn hemelse Vader uitgekeven is, dan troost Hij mijn hart met Zijn dierbare liefde.

Ten tiende. God is Israël goed, als Israël het hoofd eenmaal op het doodbed zal neerleggen. O! het sterfbed van menig vrome is nog een preekstoel, van waar de deugden Gods verkondigd en Zijn goedheid geroemd worden; en waar menigmaal in het vooruitzicht der eeuwige heerlijkheid meer blijdschap wordt genoten dan de hele wereld geven kan. En of het al niet zo heel licht en ruim mocht zijn, zo zal God u evenwel goed zijn, gij die de Heere vreest, als gij op uw doodsbed ligt. Gij wordt door de dood verlost van een moeilijke en gevaarlijke wereld, van een groot deel ellende en rampen, van de macht en list des satans, en van een ontelbare menigte pijnlijke en bittere zonden; en gij wordt door de engelen naar het hemelse Jeruzalem gedragen.

Ten elfde. God zal Israël goed zijn in de dag der opstanding. Dan zal Hij uw vernederd lichaam uit het stof des doods opwekken, en het gelijkvormig maken aan het heerlijke lichaam van uw Borg. Dan zal Hij u openbaar als Zijn lieve volk erkennen, en met ziel en lichaam opnemen in de hemel, waar alle vijanden buiten en alle vrienden eeuwig binnen zullen zijn.

Ten twaalfde. God zal daar voor eeuwig Israël goed zijn, terwijl dan Israël voor altoos alle druk en smart vergeten zal, en nimmermeer zal zondigen, en een blijdschap en

zaligheid zal genieten, waarvan wij met de Koningin van Scheba zullen moeten zeggen: *de helft daarvan is mij niet aangezegd*. Hier hebben Gods kinderen het wel eens zalig voor het hart; maar och, hoe dikwijls wordt het afgebroken door de zonde; een opslag van het oog, een ijdel woord, of een scherp en bijtend woord, dat wijzelf spreken, of dat ons door een ander wordt toegesproken, kan allen troost soms weg rukken, en onze ziel verwoesten. Maar in den hemel zal geen zonde, dus ook geen donkerheid meer zijn, en Jezus zal daar Zijn dienaren eeuwig troosten, en eeuwig doen rusten van hun arbeid. De plaats, het gezelschap, het zalig genot der vreugde, en de eeuwige duur, het zal daar alles de ongekende zaligheid vergroten.

Ik wens dat wij tezamen eenmaal de hemelse gelukzaligheid deelachtig mogen worden. Maar zullen wij daar nu een welgegronde hoop op kunnen hebben, dan moeten wij tot Israël behoren, en dan moeten wij ook weten wat het is, met God te worstelen. O, mijn vrienden! weet gij wat het is, *met* God en *tegen* de zonde te worstelen? Zijn uw binnenkamers getuigen van uw roepen tot God? Bidt gij niet alleen in een zieke dag, of in een oude dag, of in een bange dag; maar in uw jonge en gezonde dagen, omdat gij uw ellende hebt leren kennen, en zo graag deel en gemeenschap aan de levende God zou willen hebben? Kent gij het, om als Israël op Jezus te zien? Is het ook met Israël uw keus om oprecht te zijn?

Och, mocht mijn vragen u eens tot vragen brengen! De tijd wacht ons niet, maar gaat zijn snelle gang, en zal ons spoedig brengen in de eindeloze eeuwigheid, en dan is er geen herroepen meer aan; zoals de dood ons dan gelaten heeft, zal het oordeel ons vinden, en zoals dan ons lot beslist zal worden, zal het eeuwig blijven. Daarom denkt toch aan het woord van David, dat hij in het laatst van zijn leven tot Salomo sprak: En gij, mijn zoon Salomo! ken de God uws vaders, en dien Hem met een volkomen hart, en met een gewillige ziel; want de Heere doorzoekt alle harten, en hij verstaat al het gedichtsel der gedachten; indien gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden; maar indien gij Hem verlaat, Hij zal u tot in eeuwigheid verstoten, (1 Kron. 28:9).

En hiermee zal ik voor ditmaal eindigen, wensende dat de Heere dit geringe mocht believen te zegenen aan de reinen van hart, en vooral aan de onreinen van hart, opdat die nog mogen leren vluchten tot het bloed van Jezus, om daarin gereinigd te worden. Amen

ACHTSTE OEFENING

OVER PSALM 118:15

VOORAFSPRAAK

Wij lezen 1 Sam 12:22: Want de Heere zal Zijn volk niet verlaten, om Zijns groten Naams wil; dewijl het de Heere liefd heeft ulieden zich tot een volk te maken. Het liefde dus de Heere om Zijns groten Naams wil zich een volk tot Zijn eigendom op aarde te vergaderen, meestal uit de armsten en geringsten dezer wereld. Dat volk is en blijft in zichzelf ellendig en ontrouw, traag, trots en aardsgezind, en verdient daarom elke dag door de Heere verlaten te worden. Om Zijns groten Naams wil nochtans, zal Hij hen nooit begeven of verlaten. Zij zullen eeuwig blijven staan, veel vaster dan de berg Sion. Bloeiende koninkrijken en sterke steden mogen te gronde gaan; de aarde mag vergaan, en de hemelen ineengerold worden als een doek; maar Gods volk heeft voor geen omwenteling te vrezen. Integendeel, God zal ze bewaren en Zijn daden aan hen groot maken. De Heere zal ze vertroosten, zodat ze in opgeruimde tijden met Gods oude volk zullen kunnen zingen: ik ben zeer vrolijk in de Heere, mijn ziel verheugt zich in mijn God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan, (Jes. 61:10). Voorzeker er wordt niet altijd gezongen op de hemelweg; maar evenzomin wordt er ook altijd getreurd door het volk dat naar de hemel gaat; en hiervan hopen wij thans een voorbeeld te zien.

TEKST: PSALM 118:15

In de tenten der rechtvaardigen is een stem des gejuichs en des heils; de rechterhand des Heeren doet krachtige daden.

De volgende zaken zullen we hier overdenken:

- A. Eerst zullen wij iets zeggen van de *rechtvaardigen*;
- B. Ten tweede van hun *tenten*;
- C. Ten derde van hun vrolijkheid in die tenten, waarin zij *juichen*;
- D. En eindelijk moeten wij acht geven op de inhoud van hun gejuich, namelijk *dat de rechterhand des Heeren krachtige daden doet*

A. Er wordt dan hier eerst gesproken van een volk, hetwelk rechtvaardigen genoemd wordt.

Het rechtvaardige volk, hetwelk de getrouwigheden bewaart, zo heten zij in Jes. 26:2. Maar zijn deze mensen dan volmaakt? Kunnen zij geheel zonder zonde leven, gelijk Adam, toen hij nog in de staat der rechtheid was? Och nee! niemand is er die goed doet en niet zondigt, allen zijn ze afgeweken; tezamen zijn ze onnut geworden, en de beste die op aarde is struikelt nog dagelijks in vele en heeft maar een klein beginsel van gehoorzaamheid. Om welke redenen worden dan deze mensen rechtvaardigen genoemd?

Vooreerst. Omdat zij gerechtvaardigd zijn in het dierbare bloed van de grote Zaligmaker. Zij leerden zich eenmaal voor God kennen als onrechtvaardig en verdoemelijk, onmachtig en onwillig om God te dienen. Zij leerden zien, dat er tussen God en tussen hen een grote verwijdering was; en dat zij verder van God gescheiden waren dan het oosten van het westen gelegen is. Zij leerden kennen, dat zij niets in zichzelf bezaten, om ooit God te kunnen bevredigen, en dat ze dus geheel verloren waren, indien God zich niet in Christus over hen ontfermde. Maar aan de andere kant; zij kregen ook het oog op Christus als die *enige Naam die onder de hemel gegeven is* tot zaligheid van zondaren. Die Jezus Christus heeft toch Zijn hoge hemelthron uit liefde tot arme zondaren verlaten. Hij is alle eeuwen gebleven wat Hij was, namelijk waarachtig God, en geworden wat Hij niet was, namelijk waarachtig mens, en heeft onze menselijke natuur aangenomen. Deze aanneming was volstrekt noodzakelijk tot onze behoud. Hij moest de menselijke natuur aannemen, omdat Hij op Zich had genomen om mensen te verlossen. Hij kon ons het leven niet verwerven, of Hij moest de dood teniet doen; Hij kon de dood niet tenietdoen, zonder zelf te sterven; Hij kon niet sterven, zonder sterfelijk geworden te zijn, en sterfelijk kon Hij niet worden, tenzij Hij onze natuur aannam. Nu, deze zo zeer gepaste Zaligmaker, die volkomen kan zalig maken allen, die door Hem tot God gaan, also Hij altijd leeft om voor hen te bidden, (Hebr. 7:25), Die wordt dan ook noodzakelijk, gepast en dierbaar voor een mens, die zich zó leert kennen als gezegd is. Die zeer vriendelijke Jezus, biedt zich met al Zijn volheid aan de zondaar aan; en de zondaar wordt ook gewillig gemaakt, om zich door Hem te laten zaligen, en zich geheel, voor nu en eeuwig, aan zulk een Jezus over te geven. Door herhaalde geloofsoefeningen draagt hij zich dagelijks aan Jezus op, met al zijn schuld, nood en behoefte; al pleitende op Jezus' eigen woord, en schuilende in Zijn wonden; en het gevolg hiervan is, dat hij voor God wordt gerechtvaardigd, en in het verloren recht ten eeuwigen leven wordt hersteld. Hij is een rechtvaardige vriend van God, en in der eeuwigheid zal de Heere nooit op hem toornen noch hem schelden, (Jes. 54:9), maar hem om Zijns groten Naams wil vrijwillig liefhebben, (Hos. 14:5). Ziedaar, daar hebt gij de rechtvaardige uit onze tekst. Het is een gezaligde zondaar, die zijn tijdelijk en eeuwig geluk alleen aan Jezus en de vrije genade te danken heeft.

Ten andere. Rechtvaardigen worden zij ook genoemd, omdat zij nu door dat arm zondaarsgeloof een andere en nieuwe natuur zijn deelachtig geworden, die rechtvaardig, of met andere woorden, vaardig tot recht is. O ja! naar hun vernieuwd deel zijn ze nu vaardig tot recht, en zeer gewillig om God te dienen op de dag van Zijn heikracht, (Ps. 110:3). Zij hebben een geloof, waardoor het hart gereinigd wordt, (Hand. 15:9). De wet huns Gods is in hun hart, (Ps. 37:31). En het is de nieuwe keus van hun zielen, om die wet dag en nacht te overdenken, (Ps. 1:2). Zij bemoeien zich nu niet meer zo met de wereld als tevoren, maar zijn hier vreemdelingen, en zoeken de dingen die boven zijn. Zij vertrouwen niet op hun eigen krachten, maar steunen op de Heere. En het smart hun dat zij nog naast hun nieuwe natuur ook een oude, boze en God vijandige natuur omdragen, waardoor ze nog zeer tot de zonde geneigd zijn en dikwijls met Paulus moeten zuchten: Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods? (Rom. 7:24). Nu dan, dit zijn de rechtvaardigen waarvan de tekst spreekt.

B. Laat ons nu in de tweede plaats spreken over de *tenten* der rechtvaardigen, waarvan ook in onze tekst gesproken wordt.

In de allereerste tijd der wereld schijnt het dat de mensen in de spelonken der bergen gewoond hebben, of onder de takken van de dichte bomen, of dat zij mogelijk enige

stukken hout tegen elkaar opzetten en daaronder woonden; tenminste *Jabel* de zoon van *Lamech*, schijnt de eerste uitvinder der tenten geweest te zijn, (Gen. 4:20). Van die tijd af, en voorts nog een lange tijd, waren deze hutten of tenten de woonplaatsen der mensen, waarin zij zich tegen de ongemakken der lucht beveiligden. Niet alleen de armen, maar ook de groten en rijken, zoals Abraham, Izaak en Jakob, hebben in tenten gewoond, (Hebr. 11:9). En van daar is het, dat in latere tijd ook nog aan woningen de naam van tenten gegeven werd, al was het dat het gebouwen waren van meer vastigheid en sieraad, dan een eigenlijke hut of tent. Door de tenten der rechtvaardigen in onze tekst kunnen wij dan in 't algemeen hun huizen of woningen verstaan.

Al het rechtvaardig volk heeft zulk een huis of tent om in te wonen gedurende hun verblijf op deze aarde. De meesten van hen bewonen hier geen paleizen en hebben geen gestukadoorde zolders, of met tapijtwerk bedekte vloeren, of bont behangen wanden; naardien God in 't algemeen het arme en verachte dezer wereld heeft uitverkoren. Dan, het zij zo, niemand van hen behoeft onder de blote hemel te vernachten. En gij, o rechtvaardig volk! laat het u genoeg zijn, dat gij hier een geringe tent tot uw woning hebt, die toch zeker beter zal zijn dan de spelonk, waar de rechtvaardige Lot in woonde met zijn twee dochters, (Gen. 19:30). Maakt ook geen afgod van uw aardse tent, hetzij dezelve aanzienlijk of gering is, maar laat de volgende dingen u redenen geven tot dankbare bewondering.

Ten eerste. Dat uw Heer en Koning eenmaal om uwentwil Zijn hemels paleis wilde verlaten, om op de vervloekte aarde te komen wonen, waar hij niet alleen in een onreine beestenstal moest overnachten, maar ook moest klagen: de vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des mensen heeft niet, waar Hij het hoofd nederlegge, (Matth. 8:20). Och! gij klaagt wellicht over uw ongemakkelijk, of te klein huis, of over de grote prijs, die gij daarin verwonen moet; maar mocht gij wat meer denken over uw voorrecht in deze, mogelijk boven Elisa, en zeker boven uw hemelse Meester. Of zoudt gij vorderen willen, dat de knecht in een paleis woonde, terwijl de meester nog geen tent tot zijn woning had?

Ten tweede. Laat het u zeer bemoedigen, dat uw tent, hoe groot of klein die ook zijn mag, gekocht, ja voor u gekocht is door uw Borg aan het kruis; zodat gij die in Zijn gunst en liefde moogt bewonen, zolang het Hem behagen zal. Het weinige dat de rechtvaardige heeft, is beter dan de overvloed veler goddelozen, (Ps. 37:16). Maar waarom dat? Is weinig dan beter dan veel? En hier wordt immers van zeer weinig, en van zeer veel gesproken, want het is het weinige van één mens, en de overvloed van vele mensen, dat hier tegenover elkaar over gesteld wordt? Hoe kan het weinige van één dan beter zijn dan de volheid en overvloed van velen tegelijk? O vrienden! het ligt hier in de verschillende personen, die bezitters van het weinige of van de overvloed zijn; de een is een verzoende met God, die wel maar weinig heeft, maar hij heeft het in Gods gunst en liefde; en de anderen zijn goddelozen, die zelf onder de vloek des Heeren liggen, en ook alles wat zij hebben. Een koning die onbekeerd is, zowel hij als het paleis dat hij bewoont, (al was het van elpenbeen, zoals Achabs paleis) is onder de rechtvaardige vloek van de Almachtige, maar een vrome hutbewoner is gezegend met hetgeen hij heeft, hoe weinig het ook is, (Deut. 28:1-19). Indien gij nu een vroom mens zijt, dan hebt gij de gaven en de Gever; de zegeningen en Hem die ze u geeft; uw huis en goed, en ook Hem die alles voor u verworven heeft door Zijn bloed. En mag dit u niet uitermate vertroosten?

Ten derde. Gij woont hier wellicht in een kleine tent maar spoedig krijgt gij een plaats in dat huis waarin vele woningen zijn, en waarheen Jezus gegaan is, om u daar een plaats te bereiden, (Joh. 14:2). In dat huis zijn vele woningen, of *verblijfplaatsen*, zeggen onze kanttekenars. Het zijn dus woningen waar gij eeuwig in blijven zult.

Hier moet gij u een weinig behelpen, maar wat nood! gij behoeft hier niet te blijven. De wereld, en ook uw woonplaats, is slechts een herberg waarin gij enige tijd als reiziger moet vernachten, en dan kunt gij voor eeuwig uw eigen woning betrekken, om daar te rusten van uw arbeid, en het stoorloos goed en zalig te hebben. Al is het dan in uw herberg wat tochtig, of wat donker, of niet zindelijk genoeg, of al is uw bed niet zacht genoeg, o vreemdeling! behelpt u wat, want spoedig trekt gij uit uw herberg naar uw eeuwig paleis.

Ten vierde. Zorgt biddende dat uw tent, die gij hier bewoont, in nadruk een tent eens rechtvaardigen zijn mag. In de tenten der goddelozen zijn ijdele maaltijden, vastenavondgezelschappen, kaartspelen, tijdverdrijvingen, twistingen, haat en nijd, en alles meer wat tot des duivels dienst behoort. Maar indien nu uw tent een tent des rechtvaardigen heten mag, dan moet er een gedurig gebed in zijn, een godzalig leven in geleid worden, een gedurige vermaning van uw dierbare kinderen door u betracht worden; en gij zelf moet zó oprecht en eenvoudig godvruchtig zoeken te leven, dat gij enigermate het recht moogt bezitten om met Gideon te kunnen zeggen: Ziet naar mij, en doet also, (Richt. 7:17). En met Paulus: weest mijn navolgers, gelijkterwijs als ik Christus. In de tenten der goddelozen leest men romans en andere vuile boeken; of op zijn best couranten, landbeschrijvingen of handleidingen tot bevordering van de landbouw, of andere boeken, waar zeer weinig nut in te vinden is; maar in de tenten der rechtvaardigen behoort vooral een goede oude statenbijbel te zijn, en veel gebruikt te worden; ook zou het naar mijn inzien wel nuttig zijn om naast en onder de Bijbel te gebruiken de boeken van Brakel, Vermeer over de Catechismus, Costerus, Groenewegen, Watson, Love en meer anderen, die ons met waarheid en Godzaligheid zoeken bekend te maken.

Jozua's keus was het, om met zijn hele huis de Heere te dienen; en dat moet ook uw keus en dagelijkse behoefte zijn; en zoveel in u is, moet gij uw tent versieren door een godvruchtige wandel, opdat dan met nadruk uw tent een tent der rechtvaardigen mag genoemd worden.

C. Nu moeten wij in de derde plaats letten op de vrolijkheid der rechtvaardigen in hun tenten, waarin zij *juichen*. Er is in de tenten der rechtvaardigen *een stem des gejuichs en des heils*. Merkt hier kort de drie volgende zaken op.

Ten eerste. Ons wordt hier niet geleerd dat er juist onafgebroken altijd gezongen wordt in de tenten der rechtvaardigen. De tenten der rechtvaardigen zijn waarlijk weleens treurplaatsen, om allerlei oorzaken. Vele zijn de tegenspoeden der rechtvaardigen, die hun weleens de tranen uit de ogen persen. Als de vrouw en de kinderen om brood vragen en men heeft het niet, dan is er al wat toe nodig om Christen te blijven, en bijzonder om dan juichende te zijn en te blijven. En nu, de Heere wil Zijn volk in deze soms wel eens zwaar beproeven, gelijk de ondervinding wellicht sommigen in hun leeftijd al eens geleerd heeft. Voorts, de huisgenoten en betrekkingen van de rechtvaardige zijn soms onbekeerde en zorgeloze mensen. Er komt een schielijk sterfgeval in de tent des rechtvaardigen, en van hem die dat lot treft, schiet geen welgegronde hoop voor de toekomst over, maar hij gaat een donkere eeuwigheid in, zonder er toe voorbereid te zijn. De toestand waarin de rechtvaardige de kerk van God ziet, is gans niet verblijdend. De Heere verbergt zich weleens en er is ongelooft en donkerheid in het hart van den rechtvaardige. Inzonderheid vinden zij zich op de duur beladen met dat nare zondenpak, dat ze maar niet afschudden kunnen. En dit alles geeft hun wel eens aanleiding om van harte bedroefd te zijn, *en hun harpen aan de wilgen te hangen*. Ja, ze zijn soms wel zo bedroefd, dat hun ziel met Asaf weigert om getroost te worden.

Ten tweede. Maar de kinderen Sions zijn ook weleens verblijd. Er is een stem des gejuichs in hun tenten. Zij zien weleens over alles heen, en sterken zich met David in de Heere hun God, (1 Sam. 30:6). O! de blijdschap over tegenwoordig en toekomstig goed kan wel eens groot zijn. ja nu, vromen! hebt gij dit wel eens niet ondervonden? Is de stem van gejuich ook weleens niet uit uw tent opgegaan? Of is de Heere voor u een dorre woestijn? Geeft Hij u nimmer enige verkwikking? Laat uw hemelse Meester u altijd op water en brood arbeiden? Och! dit kunt gij immers niet zeggen? Nee, maar in de tenten der rechtvaardigen wordt weleens gezongen:

Men hoort der vromen tent weergalmen,
Van hulp en heil ons aangebracht;
Daar zingt men blij met dankbre psalmen,
Gods rechterhand doet grote kracht.

Ten derde. Die stem des gejuichs is *een stem des heils*. Het heil des Heeren, de uit- en inwendige verlossingen, de bekering, geloof, goddelijke bewaring, gemoedsvrede, en allerlei heil dat God aan hen geeft; dat, en dat alleen, doet hen juichen en verblijd zijn. Zij kunnen niet juichen in de ondervinding van de goede gesteldheid van hun harten, of in het vooruitzicht van hun getrouwheid en heldhaftigheid boven anderen, en evenmin kunnen zij juichen omdat zij vele goederen hebben die opgelegd zijn voor vele jaren. Maar dat *heil* dat God hun gegeven heeft, nog geeft, en ook nog geven zal, dat is de enige oorzaak van hun juichen; en als wij ook over iets anders juichen, dan wordt ons juichen spoedig veranderd in teleurstelling, berouw en smart.

Een zeker heidens wijsgeer dankte de goden voor drie dingen: vooreerst, omdat hij onder de schepselen een mens was; ten tweede, omdat hij onder de mensen een Griek was; en eindelijk, omdat hij onder de Grieken een wijsgeer was. Hij was een mens, en geen beest, een Griek, en geen verachte barbaar; een wijsgeer, en geen ongeacht en onkundig schepsel. Dat was het heil, hetwelk die man van de goden meende ontvangen te hebben, en waarvoor hij dankte. En nu, de vromen hebben beter heil van God ontvangen, en danken de grote Gever ook voor drie dingen: Zij danken God dat ze een redelijk mens zijn onder de schepselen, dat ze een Christen zijn onder de mensen, en dat ze een wedergeboren Christen zijn onder al de naamchristenen. Nu dat is het heil dat God hun gaf, en waarvoor zij alleen de lof en de eer Hem schuldig zijn.

D. Nu wij de oorzaak van hun juichen gezien hebben, willen wij nog in de vierde plaats acht geven op de inhoud van hun gejuich. Wat juichen, zingen en zeggen ze toch? Zij juichen, en zeggen en belijden: de rechterhand des Heeren doet krachtige daden.

In onze rechterhand hebben wij doorgaans onze meeste kracht, en als wij in de Bijbel van Gods rechterhand lezen, dan verstaan wij daardoor het onbepaalde alvermogen Gods, waardoor Hij in natuur en genade, krachtige en wonderlijke daden doet.

-De rechterhand des Heeren doet krachtige daden in het rijk der natuur.

-De rechterhand des Heeren doet krachtige daden in het bekeren van arme, machteloze zondaren.

-De rechterhand des Heeren doet krachtige daden in het bewaren, vertroosten, heiligen en verlossen van Zijn volk.

Vooreerst zeide ik: de rechterhand des Heeren doet krachtige daden in de werken der natuur. zo iemand daarop mag acht geven, die de Heere kent en vreest, dan moet hij met de gekroonde dichter uitroepen: Hoe groot zijn Uw werken, o Heere! Gij hebt ze allen met wijsheid gemaakt, (Ps. 104:24). Ziet toch de krachtige daden van de

rechterhand des Heeren, in het voortbrengen en onderhouden van hemel en aarde. Geeft acht op die verbazend grote zon, die de aarde verlicht en vruchtbaar maakt.

Laat uw ogen zich wenden naar die heerlijke maan en de tienduizenden heldere sterren, waar het uitspannel mee bezaaid is. Ziet de schone blauwe hemel en de wolken die ons vruchtbare regen geven; hoort het geluid van de donder en ziet het weerlichten waarvan de weg niet kan worden uitgevonden. Bezie hier op aarde de grazige weiden en vruchtbare velden, en laat uw oog zich wenden naar vele duizenden vruchtbomen die ons, arme zondaren, op hun edele vruchten onthalen; of ziet naar een menigte andere bomen, die wel geen vruchten dragen, maar ons timmerhout geven voor onze huizen, brandhout voor het vuur, en planken tot onze doodskisten. Bezie het wonderlijk aardrijk, met haar bergen en dalen, zeeën, rivieren en bronnen. Let op de zomer en de winter, de lente en de herfst, de dag en de nacht, het licht en de duisternis en duizend andere dingen meer. Ziet hoe God dit alles heeft voortgebracht en nog dagelijks onderhoudt met een onbegrijpelijke wijsheid, macht en liefde. Beschouw de redelijke mens en het redeloze dier, bezie uw lichaam, denkt aan de onsterfelijke inwoner die zich daarin voor een korte tijd ophoudt en roept over dit alles met verwondering uit: *De rechterhand des Heeren doet krachtige daden!*

Ten tweede zei ik, dat de rechterhand des Heeren ook krachtige daden doet in het rijk der genade, en door het bekeren van zondaren. Of is het geen werk alleen van Gods rechterhand, om een arm zondaar te redden uit de klauwen van de satan en hem te brengen in de zalige vrijheid der kinderen Gods? Wie anders, dan Gods sterke rechterhand kan ons verlossen van het geweld der wereld en van de heerschappij der zonde? O! ziet eens wat Gods sterke rechterhand hierin al gedaan heeft van het begin der wereld tot op deze dag. Duizenden van de verlost door Gods rechterhand zijn reeds in de zalige hemel binnen; terwijl anderen hun volkomen verlossing nog tegemoet zien op aarde, die hier nog onder de mensen verkeren, tot opgerichte toonbeelden van Gods macht en liefde.

Kinderen van God! uw verlossing uit de staat der natuur en overbrenging in de staat der genade schrijft gij immers alleen aan de Heere toe? O! zingt dan ook daarop ziende: de rechterhand des Heeren doet krachtige daden.

Ten derde zei ik, dat ook de rechterhand des Heeren krachtige daden doet in het bewaren, verlossen en uitredden van al Zijn volk. Vanwaar komt het toch, dat zij niet met de hond tot zijn uitbraaksel wederkeren en weer dienaars der zonde worden? Vanwaar komt het, dat zij niet ten enenmale verstrikt worden in het boze net van die listige vijand, *die David aanporde om het volk te tellen; die Petrus zeer begeerde te ziften gelijk de tarwe; en die als een brullende leeuw al Gods volk omringt?* Vanwaar komt het, dat niettegenstaande zij een dwaas en zwak volk zijn, en vele sterke en listige vijanden hebben, zij nochtans tot het einde toe blijven volharden op de weg des levens? Een kind van God is als een kooltje vuur in het midden der sterke wateren, hetwelk midden in de golven toch blijft gloeien; het is een klein lampje in de stormwind, dat toch niet uitgeblazen wordt. O wonder! men zou zeggen, er is geen doorkomen aan; zoveel vijanden, en die allen zo sterk en listig, en de onnozele ziel moet met een der koningen Israëls zeggen: Ik ben een klein jongeling, ik weet niet uit te gaan noch in te gaan, (1 Kon. 3:7). Maar God bewaart Zijn volk; en met recht mag men zeggen: die God bewaart, is wel bewaard. De rechterhand des Heeren doet krachtige daden. Door die krachtige daden worden zij ook gedurig gered uit al hun noden en zwarigheden, zowel van het lichaam als van de ziel. God is een God der uitreddingen voor Zijn volk, tot wie wij zeggen mogen: Gij, o Heere, Gij hebt al onze zaken uitgericht, (Jes. 26:12). En door Zijn sterke rechterhand zal Hij hen eenmaal van

al hun zonden en ellenden verlossen, en hen stellen in het volle genot van de zaligheid des hemels. Wel mag dan het rechtvaardige volk hier zeggen: *De rechterhand des Heeren doet krachtige daden*. En zij komen ons in de tekst ook vóór als een volk dat niet vertrouwt op hun eigen zwaard en boog, op hun eigen kracht of wijsheid; maar dat de eer van al hun voorspoed en geluk brengt aan de voeten des Heeren, zeggende: niet onze rechterhand maar de rechterhand des Heeren doet krachtige daden; of, zo als er elders gezegd wordt: Door U zullen wij onze tegenstanders met hoornen stoten; in uw naam zullen wij vertreden die tegen ons opstaan. Want ik vertrouw niet op mijn boog, en mijn zwaard zal mij niet verlossen. Maar Gij verlost ons van onze wederpartijders, en gij maakt onze haters beschaamd. In God roemen wij de ganse dag, en uw naam zullen wij loven in eeuwigheid. Sela! (Ps. 44:6-9). Heerlijke taal! zo moet het zijn; zo is het ook de begeerte van al Gods volk, om alleen de genade de roem van 't werk te geven; en tot in alle eeuwigheid zullen zij ook daarin bezig zijn om de Heere de lof van Zijn werk te geven, en hun kronen voor Zijn voeten neer te werpen.

TOEPASSING

Hoe is het nu, mijn vrienden, behoort gij al tot het rechtvaardige volk, waar in de tekst over gesproken wordt? Ik hoop van ja, zullen wellicht sommigen zeggen, want ik heb van mijn jeugd af de waarheid nagelopen en onberispelijk geleefd en verder hoop ik op de genade Gods.

Een ander zal zeggen, ik behoor daar ook toe, want ik heb enige jaren geleden weleens zulke benauwdheid en aan de andere zijde zoveel troost en blijdschap ondervonden, dat toch zeker een werk van de Heilige Geest moet geweest zijn. En hoewel ik nu zoiets niet meer ondervind, houd ik aan dat voorafgaande evenwel vast, want ik weet dat de Heere getrouw is, al ben ik het niet.

Ik behoor ook tot de rechtvaardigen, zal een ander zeggen, want ik zou onderscheiden ware vromen kunnen opnoemen, die dat vast en zeker van mij geloven.

Een ander gelooft weer, dat hij tot de rechtvaardigen behoort omdat hij weleens gevoelig aangedaan is, en wel eens huilen moet als hij onder een ernstige preek is, of een aandoenlijke gebeurtenis hoort of leest, of bij een sterfgeval, of andere gelegenheid.

Maar tot alle deze mensen moet ik zeggen, dat het waagstuk te groot is om het op zulke en dergelijke dingen te wagen naar de eeuwigheid. Want vooreerst, indien gij een rechtvaardige zijt, dan moet gij zeker kennis hebben dat gij van nature onrechtvaardig zijt en midden in de dood ligt; en niets meer zijt dan een hatelijk en strafwaardig schepsel voor God. Dan moet gij weten, dat gij niets in uzelf bezit, om u voor God te veraangename, of met Hem te verzoenen. Dan moet gij kennis en bekommering hebben aan en over uw zonden, en de goddeloze gesteldheid van uw hart.

Ten tweede. Indien gij een rechtvaardige zijt, dan moet Christus u bij aanvang en voortgang dierbaar en noodzakelijk geworden zijn. Gij moet werkzaamheden kennen van het hart af naar Jezus toe, en op grond van Zijn vriendelijke aanbieding, moet gij u als een goddeloze en onreine aan Hem hebben leren opdragen, om de vrede met God te vinden in Zijn bloed.

Onderhandelingen met Christus maakt een Christen, en niet dromen, verrukkingen, of goedkeuringen van feilbare mensen.

Ten derde. Dan moet gij ook bij aanvang en voortgang lust hebben om alleen uit dankbaarheid vruchten en daden der rechtvaardigheid voort te brengen. Het moet de

keus van uw ziel zijn om de zonde en de wereld af te sterven; zoals de Apostel zegt: Kinderkens indien iemand de wereld lief heeft, de liefde des Vaders is niet in hem. Gij moet een vermaak hebben in de Wet Gods; want het is de rechtvaardige blijdschap om recht te doen. Uw eenzame bidvertrekken moeten er getuigen van zijn, dat de zonde u lastig en zwaar valt, en dat gij zo graag een ootmoedig vreemdeling wilt zijn op aarde. Gij moet het voor Jezus over hebben om gaarne voor Hem te leven, terwijl Hij voor u gestorven is.

Ik zou hier nog wel verscheiden dingen kunnen bijvoegen, maar het opgenoemde dat is het voornaamste volgens den leiddraad van onzen Catechismus, in de eerste Zondagsafdeling. En waar dit niet gevonden wordt, daar zal men ook het andere tevergeefs zoeken. En nu, wat zegt gij hiervan? Hebt gij kennis aan die drie stukken? Mogelijk zegt iemand: ik heb aan zulke hoge dingen nog geen kennis, want ik ben nog maar een bekommerde, een zwakke in het geloof. Ik antwoord: nee mens, dit zijn geen hoge dingen; maar het zijn nodige dingen tot zaligheid. En als gij ze niet kent, dan kunt gij wel een bekommerde zijn, maar dan is uw bekommering nog niet van de rechte stempel; en daarom raad ik u, om uzelf toch niet te vleien, en te denken dat gij een rechtvaardige zijt, want als gij u bedriegt, dan bedriegt gij u voor de eeuwigheid. Gij allen dan, die nog geen rechtvaardigen zijt! Och, mocht er eens een stem des geweens, in plaats van een stem des gejuichs in uw tenten gehoord worden!

Mocht gij eens leren treuren en rouwklagen over uwe zonden!

Mocht Jezus u nog eens noodzakelijk en dierbaar worden, en mocht gij Hem eens leren te voet vallen, terwijl het nog heden genaamd wordt, en Hij zich nog aanbiedt aan arme zondaren. O! dat zou de eerste stap voor u zijn, om nog een rechtvaardige en gelukkige ziel te worden. Gij zijt nog niet buiten mogelijkheid om behouden te worden, maar gij zult er iets van moeten leren kennen wat het zegt: zij zullen komen met geweens; en met smekingen zal Ik ze voeren, (Jer. 31:9).

Of zegt mogelijk iemand van u: Ik ben wel geen rechtvaardige, maar houd evenwel moed. Ik durf evenwel wel te juichen, en vrolijk te zijn. O mens! daar zijt gij niet beter om, en ook niet te gelukkiger. Het mag zijn dat gij hier voor een tijd vreugde hebt, in het genot der wereld en der zonde; nochtans zal het gejuich van de goddeloze maar gelijk wezen aan het geluid der brandende doornen onder een pot. Het zal welhaast bij de dood ophouden en dan veranderen in een eeuwig treuren en weeklagen in de helse verdoemenis. O mens! ik ben geen wachter op Sions muren; geen dienaar van Christus die in Zijn naam leven en dood, zegen en vloek mag verkondigen; maar als uw geringe medesterveling, die niets meer is dan gij, betuig ik u op grond des Bijbels en met al de ernst die mij mogelijk is, dat gij moet veranderd en bekeerd worden; gij moet over uw zonden leren treuren; gij moet uw verbond met de wereld leren breken; Christus moet u noodzakelijk en dierbaar worden boven alles, en die Christus moet ook alleen uw grond van hoop worden voor de eeuwigheid, en anders gaat gij eeuwig verloren. O! het is niet te zeggen, hoe gevaarlijk de toestand van alle natuurlijke mensen is, terwijl zij spoedig door de dood zullen worden verrast, en zoals de dood hen dan vindt, zullen zij eeuwig moeten blijven; en dan ook eeuwige pijn en smart moeten lijden in de hel, bij de duivelen en bij al die ongelukkige mensen, die zo erbarmelijk treuren en wenen zullen, omdat ze geen prijs gesteld hebben op zulk een schone gelegenheid om zalig te worden, maar het bloed van Jezus onder hun voeten vertreden hebben. Ik zou het u zo graag gunnen, dat gij niet alleen van dat eeuwig verderf verschoond moogt worden, maar ook deel moogt krijgen aan die dierbare zaligheid, die Gods gunstgenoten eeuwig zullen genieten in de hemel. En nu, mijn lieve vrienden! de weg staat nog open: Jezus nodigt nog, de enge poort is nog niet voor eeuwig gesloten. Ach, bedenkt u nog op dit gewichtige stuk. Geeft de Heere nog

de hand en het hart. Rukt u los van de banden des satans, en verbindt u eeuwig aan God. Of, denkt gij mogelijk: ik ben onmachtig. Nu, ik wens dat de Heere u zelf uw onmacht, onwil en afkerigheid moge ontdekken; en dat gij onder het gevoel daarvan zó verlegen en radeloos zult worden, dat gij zonder ophouden zult roepen en kermen tot Hem, die *de sterke God, de Vader der eeuwigheid*, en tevens een dierbare raadgever, en *Vredevorst is*, (Jes. 9:5). O! de Heere is zo goed; ik bid u, neem er de proef eens van, eer uw genadetijd verstreken is.

Maar gij, rechtvaardig volk! Uw tent is een tent der rechtvaardigen, al is die ook nog zo bouwvallig en slecht; en gij hebt ook redenen om uw tent te laten weergalmen van de lof des Heeren, wiens rechterhand ook aan u krachtige daden deed, nog doet, en ook nog verder doen zal. Of, is het een geringe zaak, dat om uwentwil de Zoon Gods uit de hemel kwam, om u uit de hel te verlossen? Is het een geringe zaak, dat God u door Zijn Geest heeft veranderd en bekeerd? Gij waart in uw treurig eertijds niet meelijdend ellendig, maar gij waart hatelijk ellendig. En toch, de Heere nam redenen uit zichzelf om zich tot zaligheid over u te ontfermen. En is dit een geringe zaak? Is het een geringe zaak, dat de Heere u bij voortduring getrouwheid betoont; en te midden van al uw ontrouw en afwijkingen, nog toont dat Hij Zijn werk bij u wil in het leven behouden? En is, het ook een geringe zaak, dat Hij u beloofd heeft, dat gij eenmaal alleen om Jezus' wil, en door Zijn gerechtigheid, eeuwig en volkomen zult zalig worden?

O! juicht dan vromen, om uw lot, en verblijdt u in de hoop der eeuwige heerlijkheid. Laat uw tent weergalmen, en geeft geen moed verloren, al ondervindt gij dat gij hier nog vol gebrek zijt, en ook uw aandeel hebt in de moeilijkheden dezer wereld. In de tenten der goddelozen zou een stem des gejuichs zijn, indien ze het lot van honderduizend uit de loterij trokken. Maar nu, wat is die luttele en alleszins geringe kleinigheid vergeleken bij het zalig lot, dat u door de genade te beurt gevallen is!

Maar het kan zijn, dat sommigen van u wellicht klagen, dat zij veeltijds treurig en moedeloos heen gaan, en dat zij daarom vrezen niet te behoren tot het rechtvaardige volk, aan welker zielen de rechterhand des Heeren zulke krachtige daden gedaan heeft.

Hierop antwoord ik: *Vooreerst*. Er staat in de tekst niet, dat de tent der rechtvaardigen altijd onafgebroken weergalmt van zingen en juichen over de daden des Heeren; dat wordt voor de zalige hemel bewaard, en hier komen er telkens bij de beste godzaligen nog tijden van treuren en bedroefd zijn, omdat zij zich nog zondig en ellendig bij voortduur bevinden; omdat zij soms ook rijkelijk hun deel hebben in de rampen en tegenspoeden, die aan het leven in dit aardse jammerdal verbonden zijn; en omdat zij zich menigmaal omringd bevinden van huisgenoten en lieve betrekkingen, die nog dood zijn in zonde en misdaden, en aan welke zij toch zo gaarne de hemel zouden gunnen.

Ten tweede. Ook is de vrijmachtige God zeer vrij om aan de één Zijner kinderen meer blijdschap en troost te geven, dan aan de ander. Sommige vromen zien door geloofsogen gedurig Koning Jezus in Zijn schoonheid, en zien dat vergelegen land des hemels met blijde verwondering, (Jes. 32:17). De Heere zegt telkens tot hen: Ik ben uw heil; (Ps. 35:3) en doet ze dronken worden van de vettigheden Zijns huizes; (Ps. 36:9) en laat Zijn Geest met hun geest getuigen dat zij kinderen Gods zijn, (Rom. 8:16).

Terwijl anderen van Gods kinderen, die Hem even zo lief en dierbaar zijn, meer aangevochten worden door de duivel, en ook minder vertroosting van Zijn Geest genieten. De een van Gods volk mag doorgaans zijn weg met blijdschap reizen, terwijl een ander weer telkens neerzinkt in de poel van mistrouwen, en de heuvel

moeilijkheid moet beklimmen, en de vallei der schaduw des doods moet passeren, en al eens op het kasteel van de reus wanhoop moet gevangen raken, gelijk *Bunjan* ons leert.

Wat is er ook aan gelegen of de leidingen wat verschillend zijn, de weg is toch voor al de reizigers dezelfde, en de plaats waarheen zij reizen is het nieuwe hemelse Jeruzalem.

Ten derde. Is het uw roeping om biddende te onderzoeken, of ook enige bijzondere zonde en afwijking van God, de oorzaak is van uw duisterheid, en dat gij doorgaans zo weinig van de Heere geniet. Een bekeerd mens is soms klagende en ontevreden, omdat voor anderen het gemeste kalf wordt geslacht, terwijl zij nog niet een geitenbokje krijgen, om vrolijk te zijn met hun vrienden. Maar naar mijn inzien behoort het ons tot biddend onderzoek te brengen, of wij ook op een bijzondere wijze zelf de oorzaak zijn van onze duisterheid en mistroostigheid. Er staat geschreven: Die uw wet beminnen, hebben grote vrede, en geen aanstoot, (Ps. 119:165). En wederom: Gewen u aan Hem, en heb toch vrede, (Job 22:21). Nu dan, ik oordeel u niet en weet ook dat de Heere vrij in Zijn doen is; maar ik vraag u slechts, komt uw duisterheid en magerheid ook daar vandaan, omdat gij u zo van de Heere hebt afgewend? Komt het ook, omdat gij tegenwoordig zo zeer met uw hart kleeft aan het mooie, aan het gemakkelijke en aan het vermakelijke van deze wereld; terwijl gij vroeger met Jezus tevreden waart, al moest gij dan met een bedelkorf aan de arm gaan, al uw dagen? Komt uw donkerheid ook daarvandaan, omdat gij u zo onttrokken hebt uit de gezelschappen der godzaligen; en dat gij u zo zeer inlaat in een nauwe verkering met losse wereldlingen? Of, hebt gij u ook beginnen toe te geven in het kwaadspreken van vrome mensen? Of, is uw biddeloosheid ook oorzaak van uw troosteloosheid? Oordeelt zelf.

Hoe 't zijn mag, ik geloof dat er voor mij en ulieden reden genoeg is, om ons voor God te verootmoedigen, en tot Hem weer te keren, en zoeken een gelovig gebruik te maken van die Goddelijke Borg, die Zijn bloed en leven gaf voor arme zondaren, en Die ook nog steeds een getrouwe Voorbidder is voor zulken, die dagelijks hun weg bederven, en als de grote Hogepriester, de namen van al Zijn volk op Zijn hart draagt. Nu, dit geve ons de Heere uit de volheid van Zijn genade, om Zijns Zoons wil, door de Heilige Geest. Amen

NEGENDE OEFENING

OVER PSALM 39:7, 8

VOORAFSPRAAK

Wij allen zijn mensen, die bestaan uit ziel en lichaam, die als het ware twee vrienden zijn, die nauw aan elkaar zijn verbonden. Voor beiden moeten wij bezorgd zijn, en dus ook voor het lichaam, dat wij moeten kleden en van voedsel voorzien, opdat het een geschikt huis of woonplaats mag wezen voor die onsterfelijke inwoner, die zich binnen de wanden van die lemen hut ophoudt en daar als in een herberg voor een zekere bepaalde tijd woont. Zoveel waardiger als evenwel onze ziel is boven het lichaam, zoveel te meerder moet ook onze zorg zijn, die wij daarvoor hebben. Onze ziel wordt een kostelijke ziel genaamd, (Spreuk. 6:26), en een edele ziel, (Job 30:15), niet omdat daarin enige edelheid en kostelijkheid voor God is, maar omdat onze ziel een edel en kostelijk pand is voor ons zelf, en omdat het zulk een onschatbaar verlies voor elk een zijn zal, die schade zijner ziel lijdt, (Matth. 16:26). Hierom is het ook, dat de Zaligmaker in Luk. 10:42 zegt: Maar één ding is nodig; namelijk om de eeuwige welstand van die zo kostelijke en edele ziel biddende te zoeken. Daarom is het ook op een andere plaats: Werkt niet om de spijs die vergaat; maar om de spijs die blijft tot in eeuwigheid, (Joh. 6:27).

Geef dan acht op uzelf en vraagt het toch uzelf gedurig af, o mens, of gij al meer bekommerd zijt voor uw arme ziel, dan of gij slechts alleen of grotendeels bezorgd zijt voor uw lichaam. De meeste mensen zijn zo ongelukkig en dwaas, dat zij met de mollen maar alleen in de aarde kruipen, en zo leven alsof er nimmer dood of oordeel komen zou. Onder deze zeer velen, lopen er hier en daar nog zeer weinigen, die wat anders zoeken; die het belang van hun onsterfelijke zielen ter harte nemen en die er zich door Gods genade toe gezet hebben, om te zoeken en te bedenken, de dingen die boven zijn, (Kol. 3:1).

Dat de meeste mensen de aardse dingen zoeken, en dat er ook enige weinigen zijn die de hemelse dingen zoeken, hopen wij thans te zien uit een der lofzangen Davids. Dat de Heere met ons moge zijn, is mijn wens.

TEKST: PSALM 39:7,8

Immers wandelt de mensen als in een beeld, immers woelen ze ijdelijk; men brengt bijeen, en men weet niet, wie het naar zich nemen zal. En nu, wat verwacht ik, o Heere! Mijn hoop, die is op U.

Wij vinden hier drie zaken te overdenken.

- A. *Ten eerste.* De mens van nature, in de ijdelheid van zijn bestaan.
- B. *Ten tweede.* De mens van nature, in de ijdelheid van zijn bedrijf.
- C. *En ten derde.* De wijze keus van David en alle vrome mensen.

A. In onze eerste hoofdzaak geven wij dan acht op den mens van nature, in de ijdelheid van zijn bestaan.

Hij wandelt.

Hij wandelt als in een beeld. Immers, of zeker is dit zo.

Hij wandelt, zegt de dichter. Hij wandelt van zijn geboorte naar zijn graf; van zijn wieg naar zijn doodskist. Het leven van de mens is hier een wandeling of doortocht door deze wereld naar de eeuwigheid. Op deze wandelbaan begint hij te lopen als hij op de wereld komt, en gaat zo wandelende ongemerkt naar zijn gewichtig en alles beslissend einde. En zoals een wandelaar vermaak schept in zijn wandeling, zo heeft ook de mens vermaak in zijn leven, dat hem zoet is, en dikwijls eerder eindigt dan hij zou begeerd hebben. Hoe zoet het leven is, kan men zelfs in de redeloze dieren opmerken, die de dood zolang ontvluchten als hun mogelijk is. Evenzo is het met de mens, die een natuurlijke afschrik heeft van de dood; waarom wij ook erkennen dat de grote leugenaar waarheid sprak, toen hij zeide: huid voor huid, en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven, (Job 2:4). Veel mensen zagen wij al zo heen wandelen, en zij gingen van het wandelpad af door de dood, en wij leenden onze schouders om ze naar de donkere grafkuil te dragen; een ander nam hun ambt en betrok hun woning, en zij werden weldra uit het hart vergeten. En ook wijzelf, wij hebben reeds bijna of ruim een halve eeuw gewandeld, en nu staan wij ook spoedig voor ons vertrek, en moeten ook naar het graf, en wie komt er dan in ons huis? Wie zal dan onze post en betrekking waarnemen? Onder welke personen zullen onze goederen worden verdeeld? Waar zal onze ziel blijven?

Maar laat ons nu eens zien, hoe de mens wandelt. *Hij wandelt als in een beeld*. Dit zouden wij enigszins zó kunnen verstaan, dat hij wandelt in allerlei ijdele inbeeldingen; hij heeft gedurig zijn hoofd en hart vol met plannen, voornemens en inbeeldingen; dan meent hij dit en dan weer wat anders te doen, en kan menigmaal niets ten uitvoer brengen van hetgeen hij zich had ingebeeld en voorgenomen; een onverwacht toeval doet al zijn plannen verijdeld worden, en zijn voornemens verdwijnen als luchtkastelen; of de dood komt hem verrassen en maakt een einde aan al zijn verbeeldingen; zijn geest gaat uit, en hij keert wederom tot zijn aarde; te dienzelven dage vergaan zijn aanslagen, (Ps. 146:4). De rijke dwaas beloofde zich vele, goede, geruste en vette dagen, om vrolijk en prachtig te leven. Maar ziet, zijn doodvonnis was reeds gevelde, en in diezelfde nacht werd zijn ziel opgeëist, (Luk. 12:16-20). Zo wandelt de mens in allerlei dwaze inbeeldingen die als rook verdwijnen, en zijn arme ziel leeg laten.

Maar inzonderheid, *hij wandelt als in een beeld*, dat meer schijn dan wezen heeft. Hij lijkt *wat* te zijn, meent *veel* te zijn, maar is inderdaad *niets*. Een beeld lijkt op een mens, ja zelfs op een zeer schoon mens, en toch is er geen geest noch leven in; het lijkt dus veel, en het is niets dan een stuk hout of steen. Evenzo is het nu met de mens van nature, zowel naar de ziel als naar het lichaam. Hij lijkt soms veel naar de ziel. Hij leest, hij bidt, hij geeft aalmoezen, hij onthoudt zich van grote zonden, hij is een kenner en voorstander van de waarheid, en leeft in alles geregeld; ja wat meer is, hij heeft soms kloppingen en overtuigingen, en lijkt in alles wat te zijn. En toch met dit alles, kan hij een onwedergeboren mens zijn, en dan is hij met al zijn goede hoedanigheden niets anders dan een arme slaaf van de duivel, en een vijand van God, die van binnen vol is met de snoodste gruweldaden.

Ook naar het lichaam is hij aan zulk een bedrieglijk beeld gelijk. Hij meent sterk en fris te zijn, hij meent lange jaren te leven, en grote dingen uit te voeren; hij heeft voorspoed in de wereld, en is gezond; hij is zeer aanzienlijk, hoog geacht, en wordt gevreesd door degenen die hem dienen. Maar ach, hoe schielijk kan dit beeld in stukken breken! Het gaat met een gezond, jong en sterk mens niet zelden, gelijk het

ging met het afgodsbeeld van Dagon, dat voorover vallende, het hoofd brak, en de beide palmen zijner handen, (1 Sam. 5:4). Het gaat hem als het droombeeld van Nebukadnezar; het hoofd was van goud, de borst van zilver, de buik van koper, en de schenkelen waren van ijzer en de voeten van ijzer en leem; en op het onverwachts stortte dat schone beeld neer, en verloor al zijn vermeende schoonheid en waarde, (Dan. 2: 31-35). Zo valt ook het mensenbeeld, hoe opgesierd het ook is, op het onverwachts neer en keert tot stof terug. Abimelech valt onverwachts dood onder een stuk van een molensteen, terwijl hij een stad meende in te nemen, (Richt. 9:53). Absalom, dat schone beeld, over wie de Schrift zegt (2 Sam. 14:25), dat er in gans Israël zulk een schone man niet gevonden werd als hij, die hangt daar onverwachts aan de takken van een grote eik, en wordt door Joab dood gestoken, en onder een hoop stenen begraven, (2 Sam. 18:14 en 17). Zo gaat het met de mens; hij wandelt als in een beeld, en wordt ook als een beeld zeer schielijk verbroken.

Immers wandelt de mens alzo, zegt nu de dichter, alsof hij zei: immers is het zó; de ervarenheid van alle tijden leert het immers; en gij die andere ogen van God gekregen hebt, gij kunt het immers wel zien, al ziet de blinde wereld het niet; gij, die God vreest en uzelf kent, wilt het mij immers wel toestemmen en met mij erkennen, dat de mens zódanig aan een nietig beeld gelijk is, alsof hij daarin wandelde.

B. De mens dan, die zo ijdelheid is in zijn bestaan, behoorde haastelijk daarvan zijn werk te maken, om als een hele doemschuldig zondaar tot Christus te vluchten, om zich door Hem te laten zaligen; maar in de plaats daarvan, zo vergeet hij het enige nodige, en bemoeit zich met allerlei ijdele dingen, die de ziel niet alleen niet kunnen troosten, maar die haar integendeel eindelijk brengen zullen in een eindeloos verderf. Hij is dus ook ijdelheid in zijn bedrijf, waarbij wij nu in de tweede plaats moeten stilstaan. De Dichter zegt: *Immers woelen ze ijdelijk*.

Op verschillende wijze is de onbekeerde zondaar hier op aarde bezig met ijdel te woelen.

Hier vindt gij de onbekeerde mens ijdel aan het woelen in de herberg, of in een ander snood en roekeloos gezelschap. Hij vloekt, hij lacht, hij schreeuwt, hij drinkt zich dronken en maakt een groot getier; hij woelt en werkt met al zijn macht om een plaats te krijgen onder de duivelen en verdoemde zielen, in het eeuwige verderf. Het is alsof hij zich haasten moet om een plaats te krijgen in de hel.

Daar weer is een ander onbekeerd mens bezig met ijdel te woelen op een andere manier; hij ruziet en twist, hij woelt en raast, en meent dat hij van elk verongelijkt wordt. Hier twist hij met zijn dienstvoolk, daar roept hij zijn buurman voor de rechtbank, en op een andere plaats heeft hij het weer met een ander te kwaad; hij woelt altijd even ijdel, en is over nietige en beuzelachtige dingen niet zelden zodanig aangedaan, dat hij daarvan nacht of dag niet rusten kan, zonder immer te bedenken, dat de mens zich door nijd, haat, twist en heerszucht rijp maakt voor een eeuwig verderf.

Een ander mens woelt weer ijdel door pronkzucht en hoogmoed. Hij wil gezien en geprezen worden om zijn schone lichaamsgestalte, om zijn deftige kleding, om zijn sierlijke welsprekendheid, om zijn dagelijks beroep, en inzonderheid om zijn zogenaamde goede en voortreffelijke daden. Prijst en acht men hem, dan is hij vrolijk en opgeblazen van hoogmoed; maar wordt hij veracht en versmaad, dan is hij treurig en moedeloos. Hoe geldgierig de mens van nature ook is, hij is menigmaal nog meer eergierig, en wil altijd graag geprezen zijn, niet wetende dat een arm Adamskind zijn eer verloren heeft in het Paradijs, en dat hij niets dan straf en schande waardig is.

Weer andere mensen woelen ijdellijk op een manier die henzelf, en ook aan anderen zeer goed en nuttig voorkomt. Zij woelen ijdel in het waarnemen van hun openbare of verborgen Godsdienst, men kan ijdel woelen met het betrachten van deugden en plichten; men kan ijdel woelen met bidden en lezen, en aalmoezen geven, en andere in zichzelf goede dingen. Och, hoe ijdel woelen Adams kinderen in deze weg, als ze de zaligheid niet in Jezus, maar in de plichten zoeken! Hoe ijdel woelt men, als men altijd zelfvoldoening heeft, en met oud Israël streng zijn arbeid of loon daarvoor, van de Heere eist! (Jes. 58:3). De toelag op een deugdzaam hart en gedrag is een ijdel woelen, als wij er de man door zoeken te worden voor God, en geheel of ten dele ten eeuwigen leven zoeken in te gaan door onze eigengerechtigheid.

Dan weer zijn er andere mensen, die even ijdel woelen om schatten en rijkdommen bijeen te vergaderen, en deze worden door de dichter hier vooral bedoeld.

Zij woelen en tobben van de morgen tot aan de avond, niet opdat ze in getrouwheid werkende, hun eigen brood mochten eten; maar zij woelen om de ene schat op de andere te stapelen, en om *huis aan huis, en akker aan akker te trekken*. Zij zoeken te voldoen aan hun altoos onverzadelijke gewinzucht, en bedoelen niet anders dan om groot, rijk en aanzienlijk in de wereld te worden. Zij wagen hun leven om aardse grootheid te verkrijgen. Het zij het dag of nacht is, zij zijn onophoudelijk en gedurig in nieuwe woelingen. Maar zij woelen *ijdellijk*, zegt onze tekst, en waarom? Omdat zij woelen om zulke dingen, die door de zonde ijdellijke dingen geworden zijn. Ijdelheid der Ijdelheden, zegt de Prediker, ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid, (Pred. 1:2).

Waarom is het woelen om aardse schatten nog meer een ijdel woelen? Wel omdat al de schatten van de wereld de arme ziel leeg laten, en niet één druppel ware rust en troost kunnen aanbrengen in een uur der benauwdheid of des doods. Waarom is het woelen om aardse schatten nog meer een ijdel woelen? Omdat de zucht en het verlangen naar het werelds goed, de mens hoe langer hoe meer doet verijdelen, en hij met al zijn zoeken en grijpen naar de wereld, hoe langer hoe meer verhard wordt in de zonde, en meer en meer bloot staat voor bedrog en oneerlijkheid. „Elke honderd gulden brengt „zijn gierigheid mee,” zei eens een eenvoudige man, die vroeger nog al wat geven kon, maar sedert hij zich op overwinst had beginnen toe te leggen, ook over steeds toenemende gierigheid te klagen had. Och ja! hoe meer gij jaagt naar de schatten der wereld, hoe meer gij daar naar jagen zult. De mens is een onverzadelijke bloedzuiger, wiens snode hart altijd roept: Geef, geef! (Spreuk. 30:15). Nooit is er een liefhebber van de wereld geweest, die zich aan haar schatten heeft kunnen verzadigen. Hoe rijker men wordt, hoe meer men gevaar loopt om de armen te bestelen, als men met zijn hart aan die zogenaamde lieve wereld verbonden is. En zou dan het woelen om aardse schatten geen ijdel woelen zijn?

Bijzonder is het ook een ijdel woelen, omdat men toch spoedig de wereld verlaten moet, en dan niets kan meenemen naar de eeuwigheid. Daarom zegt ook de wijze man: zult gij uw ogen laten vliegen op hetgeen dat niets is? want het zal zich gewisselijk vleugelen maken, gelijk een arend die naar de hemel vliegt, (Spreuk. 23:5). Het woelen om aardse schatten, is dus een ijdel woelen, terwijl die schatten niet in staat zijn om de ziel van de hel te redden, noch om het lichaam te bewaren dat het niet door de wormen zou worden opgegeten. Is dit dan niet een ijdel woelen voor een mens die voor de eeuwigheid bestemd is? Is het niet een ijdel woelen, daar hij onder al zijn woelen oud en grijs geworden zijnde, niet eens weet, wie genot van zijne goederen hebben zal?

Daarom volgt er ook in onzen tekst: *men brengt bijeen, en men weet niet wie het naar zich nemen zal.*

Vele mensen zijn er, die een leeftijd woelen om aards goed bijeen te schrapen, maar dat hun nooit gelukt. God blaast in al hun plannen en voornemens; hun werk wordt bij de hand afgebroken, en zij die rijk meenden te worden, dalen soms zover naar de laagte, dat ze eindelijk de metgezel van de bedelaar worden. Hij, die als een arm zondaar naar het hemelse goed zoekt, zal het zeker vinden; want de Heere is een beloner dergenen die Hem zoeken, (Hebr. 11:6). Maar met het aardse goed is het menigmaal geheel anders. Als wij beginnen de wereld na te lopen, dan loopt die niet zelden ons nog veel harder vooruit; en de mens loopt en woelt zich moe en buiten adem, om de wereld te achterhalen, en moet evenwel soms als een arm man naar het graf.

Nochtans wordt hier in de tekst verondersteld, dat de mens die er zo om gewoeld heeft, ook wat heeft bijeen gebracht; hij heeft met al zijn woelen een grote of kleine schat opgezameld. Maar nu is dit weer de ijdelheid van zijn woelen, *dat hij niet weet wie het naar zich nemen zal.*

Dit weet hij niet terwijl hij nog leeft, en hij weet het ook niet als hij zal gestorven zijn. Terwijl hij nog leeft, weet hij niet wie zijn goederen, die hij heeft bijeen gebracht, naar zich nemen zal. Hij meent die goederen wel zelf vast te houden, maar toch dit kan hem mislukken. Er kunnen dieven komen om zijn huis te doorgraven, en die kunnen zijn goederen naar zich nemen. Er kan een vijand in het land komen, die al het gewonnen geld van de arme woelgeest meeneemt. Hij kan zijn kapitaal op een groot kantoor hebben, waar hij het zeer goed vertrouwd, maar wat gebeurt er: het kantoor springt, en des armen mans goed wordt ten enenmale ingeslokt. Of anders zendt de rechtvaardige God een ziekte onder zijn vee, het onweer slaat in zijn huis, of een stormwind, hagelbui of nachtvorst bederft zijn koren en boomvruchten; en zo neemt God als de grote eigenaar, zelf het goed weer tot Zich. Zo toch kan het gaan met de onbestendige aardse goederen; daarom raad ik al mijn medezondaren, zo lief als u uw arme ziel is: zoekt toch de hemelse dingen, want die kunt gij nooit weer verliezen, dewijl ze door Christus bewaard worden in de hemel.

Maar nu, de rijke man weet dus niet wie zijn goederen naar zich nemen zal terwijl hij nog leeft. Maar inzonderheid weet hij dit niet als hij gestorven zal zijn. Mogelijk heeft hij geen vrouw of kinderen, en wie zal dan zijn goederen naar zich nemen? Maar mogelijk heeft hij kinderen, die ontvangen alles wat hij heeft nagelaten; maar wie weet, moeten die kinderen niet weer spoedig arm worden, en wie zal dan zijn goed hebben? Ook kunnen zijn kinderen wel doorbrengers zijn, die al zijn goed binnen weinig tijd aan kant helpen. Het goed door de vader in vele jaren, en ten koste van veel woelens bijeengezameld, wordt niet zelden in weinige maanden door ontaarde en roekeloze kinderen weer verspild en doorgebracht in allerlei overdaad en lichtvaardigheid. En wie zal dan het zo zuur gewonnen geld naar zich nemen? Zulke ontaarde en lichtvaardige kinderen zijn dan soms binnen weinig tijd gelijk aan een vogel in de ruitijd, gelijk iemand zegt, wie de veren ontvallen zijn, de een hier en de andere daar, en niemand weet waar de wind ze heen gejaagd heeft.

Zo is en blijft het dan waarheid, dat niemand weet wie zijn goederen naar zich nemen zal, en ook dat het een ijdel bedrijf is, om te woelen om de aardse goederen, en intussen het heil van zijn onsterfelijke ziel te verzuimen. Daarom is het raadzaam voor elk onzer, om in ons beroep, waarin God ons gesteld heeft, getrouw te arbeiden, om also met God en met eer door de wereld te komen, en toch vooral te behartigen, hetwelk wij nodig hebben voor de eindeloze eeuwigheid.

C. Dit was de wijze keuze van David en ook van alle ware vromen, die wij nu nog ten derde hopen te beschouwen. Onze Dichter zegt dan, nadat hij het oog op de ijdelheid

der wereld en haar dienaren geslagen had: *En nu, wat verwacht ik, o Heere? Mijn hoop, die is op U.* Het is alsof hij zeggen wilde: Ik verwacht mijn heil niet van de goederen dezer aarde; ik heb door Uw genade ogen gekregen om te zien, en een hart om op te merken; en hoewel mijn zondig en bedorven hart ook nog zodanig aan de wereld verkleefd is, dat ik telkens genoodzaakt ben om te klagen: mijn ziel kleeft aan het stof. (Ps.

119:25), zo weet ik evenwel, dat de gehele wereld met al haar goederen en ook mijn kroon en koninkrijk, mij toeroept: het is bij mij niet! het is bij mij niet! derhalve, mijn hoop die is op U. Gij hebt mij geleerd van mijn jeugd aan, en tot nog toe verkondig ik Uw wonderen, (Ps. 71:17). Voor de tijd en voor de eeuwigheid wil ik mij op U verlaten, en van Uw eeuwige ontferming mijn zaligheid verwachten, als ik mijn hoofd zal neerleggen op mijn doodbed. Ziedaar de wijze keuze en het zalige voorrecht van David en ook van al Gods volk.

De hoop op de Heere, is toch voor al Gods gunstgenoten, datgene, wat een anker is voor een schip, midden op de woeste baren van een ontstuimige zee. De hoop is die verwachting, die uit het geloof voortkomt, en waardoor de ziel, in vereniging met Christus, de beloofde en toekomende goederen van het genadeverbond lijdzaam tegemoet ziet. Wat het wezen der zaak betreft, zo moeten wij zeggen, dat die hoop woont in het hart van al Gods volk, zelfs de kleinste niet uitgezonderd. Nochtans gelijk er trappen in het geloof zijn, zo zijn ze ook in de hoop, hetwelk ons in het volgende nader blijken zal.

Ten eerste. Er zijn onder dat gelukkige volk donkere zielen; die zielen kunnen het bij de wereld niet meer houden; zij hebben de keus gedaan om het aangezicht naar Sion te zetten; zij voelen dat werk voor de Heere Jezus hebben, en kennen het wat het zeggen wil: mijn ziel kleeft U achteraan, (Ps. 63:9). Nochtans zij leven donker en bestreden; zij vrezen menigmaal dat zij nog zullen omkomen en verloren gaan. Maar nu is de vraag, of zulke zielen nu gans geen hoop of verwachting op de eeuwige zaligheid hebben. O ja wel! en dat blijkt, terwijl zij hun deel aan Jezus niet gaarne zouden willen verkopen, al was het voor nog zulke grote schatten. Het zijn de gebondenen die daar hopen. (Zach. 9:12). En waarop is hun zwakke, en menigmaal betwijfelde hoop gegrond? Op de vrije aanbieding van het zalig en nodigend Evangelie en op de eeuwige genade Gods in Christus Zijn Zoon, die uit vrije ontferming de God van een verloren zondaar zijn wil. Hiervan zegt de ziel: dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen, (Klaagl. 3:21).

Ten tweede. Dan zijn er weer andere vromen, die een weinigje verder in de hoop gevorderd zijn, en die zeggen: „Ik weet dat het waarheid is, dat Christus zich heerlijk zal openbaren aan al de zielen, die om Hem verlegen zijn, en die naar Hem uitgaan, en op Hem wachten; daarom zal het mij ook niet missen, ofschoon ik een goddeloze ben; zulken worden toch geroepen en niet van de hand gewezen. Ik zal daarom *wachten aan de deurposten van de Heere Jezus, die de opperste Wijsheid is; ik zal uitzien naar de Heere.* Te Zijner tijd zal Hij komen, want Hij heeft het beloofd; en Die het beloofd heeft, is getrouw, en zal het ook doen.

Ten derde. Dan weer zijn er andere vromen, die missen nog die gevoelige overbrenging in Christus; dat ingevoerd worden in het wijnhuis; dat ingeleid worden in de binnenkamer van de hemelse Bruidgom; maar zij hebben een redelijke hoop op het Woord. Ik ben een mens in Christus, zeggen zij, want dat zelfde Christenbeeld, dat God in Zijn Woord heeft afgetekend, vind ik door de genade in mijn hart. En omdat God mij daarin door Zijn vrije goedheid, licht belooft te schenken, zo reis ik mijn weg met blijdschap, en leef door het geloof. Hoewel ik overtuigd ben, dat anderen mij op de bevindingsweg vooruit zijn, en ook grotere vorderingen op de weg der hei-

ligmaking gemaakt hebben, zo mag ik toch geloven, dat de Heere het voor mij voleinden zal, (Ps. 138:8). Ik weet niet beter, of Hij heeft mij van mijn vorige doodsgonden afgebracht; mijn enig uitzicht is Jezus als grond mijner hoop voor de eeuwigheid, en ook heeft Hij mij niettegenstaande mijn natuurlijke onwilligheid van harte willig en bij aanvang bereid gemaakt om voortaan voor Hem te leven (Catech. Zond. 1). En nu wacht ik op Hem, en zie dagelijks naar Hem uit, en draag mij met al mijn schuld en blindheid aan Hem op, gelovende dat Hij het voor mij zal voleindigen. Dezulken, die in ware voorzichtigheid op deze wijze gebruik van het Woord mogen maken, die doen zeer wel, want Paulus zegt: Al wat tevoren geschreven is, dat is tot onze lering tevoren geschreven; opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften hoop hebben zouden, (Rom. 15:4).

Ten vierde. Dan zijn er eindelijk zulken die reeds ver gevorderd zijn op reis naar het hemels Kanaän. Hier hebben zij een Bethel opgericht, waar zij als het ware God gezien hebben van aangezicht tot aangezicht; daar weer hebben zij een Pniël, waar ze met God geworsteld hebben; weer op een andere tijd en plaats hebben zij een Eben-haëzer, een gedenksteen van Gods trouw en liefde. Hier maakten zij een verbond met een Drie-enige God, en daar werden zij dronken van liefde en overladen met des Geestes zoete invloeden. En door alle deze bevindingen kwamen zij tot de volle verzekerdheid der hoop. (Hebr. 6:11) en leerden zelfs in de duisternis op God vertrouwen. Tot zulke mensen zegt de Profeet: wie is er onder ulieden die de Heere vreest; die naar de stem Zijns knechts hoort? als hij in de duisternissen wandelt, en geen licht heeft dat hij betrouwe op de Naam des Heeren, en steune op zijn God, (Jes. 50:10). Zulken hebben wat vooruit boven de kleinen en zwakken, inzonderheid als zij zo gedurig in de nabijheid van de Heere mogen leven. Zulken verblijden zich bij uitstek in de hoop des eeuwigens levens en kunnen, bijzonder als het een heldere dag weer is, duidelijk op de poort van het nieuwe Jeruzalem zien, en zich dan in God verblijden, al was er geen rund in de stalling (Hab. 3:18).

Nu heb ik hier in de eerste plaats een woord aan dat arme volk, dat met David zeggen kan: *En nu, o Heere, wat verwacht ik? Mijn hoop die is op U.*

O Geliefden! David had het in de wereld niet kunnen vinden. David moest God hebben, en op Hem alleen stelde hij zijn verwachting; en zo is het met ulieden immers ook? Misschien kent gij ook wel een tijd, dat gij zo ijdel woelde in de wereld, en dat gij om God noch Zijn gebod, om Christus noch Zijn zaligheid dacht. En nu zo veranderd — en nu bekeerd — en nu aan God verbonden, en een bondgenoot van Hem geworden.

O! wat een grote en wonderlijke zaak is dit, waartoe gij de eeuwigheid zult nodig hebben, om er de Heere de eer voor toe te brengen. Buigt toch gedurig voor de Heere neer, en dankt Hem met ootmoedige blijdschap voor zulk een gelukkig lot, als u in het voorbijgaan van duizenden is in de schoot geworpen; en verblijdt u in de hoop, want daar is overvloedige reden toe, dewijl de Heere u hier in de tijd naar het lichaam en naar de ziel verzorgen zal, en u eenmaal, als gij Zijn raad hebt uitgediend, zal opnemen in de eeuwige heerlijkheid, waar uw hoop in het zalig aanschouwen zal verwisseld worden. En nu, mogelijk was er in uw treurig eertijds geen einde aan, van het ijdel woelen dat gij gedaan hebt; mogelijk hebt gij ganse nachten door gewoeld in de herberg, toen gij God nog niet kende; mogelijk hebt gij ijdel gewoeld om schatten te winnen, hetzij eerlijk of oneerlijk; mogelijk hebt gij ijdel gewoeld in hoogmoed, heerszucht, twist en onenigheid; of gij hebt wettisch gewoeld om uw eigen zaligmaker te zijn, en langs een weg van deugden en plichten ten leven in te gaan. In elk geval, gij

waart een arme satansslaaf, die God tergde, uw schone tijd vermorste, uw naasten beledigde en uw ziel verwaarloosde, hetzij meer wetens of onwetend. En ach! gij kon toen niet anders; er konden toen *geen druiven van de distel, en geen vijgen van de doorn gelezen worden*. Maar nu, nu behoort gij uw ijdel woelen te staken, en al die ijdele woelingen voor de dienaars des satans over te laten, die toch ook niet anders kunnen. Gij zijt wel verplicht om trouw te arbeiden in het beroep, waarin de voorzienigheid u geplaatst heeft, opdat gij met de uwen dagelijks brood moogt hebben, en ook in staat moogt zijn om naar uw vermogen de armen te ondersteunen; maar het woelen om schatten betaamt een waar Christen, een burger des hemels niet. Gij hebt een beter en blijvend goed in de hemelen. Denkt daar gedurig over. Spreekt er dagelijks tezamen over. Leeft verheugd en vrolijk, want niemand heeft meer reden om opgeruimd en blijmoedig te zijn dan gij, die zo duur gekocht en zo genadig uit uw slaafse banden verlost zijt.

Maar er zijn ook donkere en kleingelovige zielen, die nog menigmaal de zaak betwijfelen en vrezen dat ze nog alles missen, en nog bouwen buiten het ware Fondament. Zulken wens ik nog nuttig te zijn als het de Heere mocht behagen, en hun enige raad te geven, om in de hoop des eeuwigen levens toe te nemen. Vooreerst dan: zoekt te komen tot de volle verzekerdheid der hoop, (Hebr. 6:11).

Maar hoe zult gij daartoe komen? Zeker het zal u van den Heere moeten gegeven worden, die daarom ook elders genoemd wordt *de God der hoop*, omdat Hij zelf de werkmeester der hoop is, door Zijn geest, in het hart van al Zijn volk, bij aanvang en voortgang. Smeekt Hem dan gedurig om licht en klaarheid in uw staat, opdat gij door Zijn geest moogt kennen, de dingen die u van God geschonken zijn, (1 Kor. 2:12).

Ten tweede. Om in de hoop toe te nemen, is het ook zo nodig zich dicht bij Jezus te houden. Die ver van Hem leven, dat is een volk die geen hoop hebben, (Ef. 2: 12). O! hoe nodig is het dan, dat ik en gijlieden maar mochten staan naar die toestand, daar Paulus van zegt: die de Heere aanhangt, is één Geest met Hem, (1 Kor. 6:17). O, dat zalige hangen aan Christus! het is ons toch niet ten enenmale onbekend, maar mocht het meer gestadig en gedurig zijn! Mochten wij de wereld maar wat meer ter zijde laten liggen? Mochten wij hier maar recht met David vreemdelingen op aarde zijn, en maar zo gedurig tot Jezus lopen, die ons door onze achteloosheid, nu nog in vele opzichten, een al te onbekende Jezus is.

Ten derde. Om in die hoop toe te nemen, is het ook zeer nodig, om vlijtig en biddend Gods heilig Woord te onderzoeken, of wij ook het voorwerp van Zijn dierbare belofte mogen zijn, opdat wij, door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften, hoop hebben zouden, (Rom. 15:4).

Ten vierde. Is het alzo nodig om te staan naar kennis aan al de deugden Gods, en in het bijzonder indrukken te hebben van Zijn onbegrijpelijke goedertierenheid; waardoor Hij de gehoopte goederen Zijner genade geven wil, in de tijd en in de eeuwigheid, aan zulke ellendige voorwerpen, die alles verbeurd en de hel verdiend hebben. Daarom zegt ook David: Israël hope op de Heere, want bij de Heere is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing, (Ps. 130:7). Deze godvruchtige man had grote gedachten van de goedheid des Heeren, die hij als een ellendig zondaar, al zovele jaren achtereen had ondervonden. Dit gaf hem moed, om niet alleen zelf voor de toekomst op de Heere te hopen, maar ook aan anderen toe te roepen: O Israël, hoopt maar op de Heere, want omdat er bij Hem grote goedertierenheid is, daarom is ook bij Hem veel verlossing; en bij gevolg veel grond om op Hem te hopen.

Ten vijfde. Moet gij u telkens eens zetten om uw weg terug te gaan denken, wat de Heere toen en toen al aan u gedaan heeft, want de bevinding werkt hoop, (Rom. 5:4). Denkt dan uw weg eens zo gedurig terug, en vraagt het uzelf eens af, of gij geen

bevindingen van des Heeren zaligmakend genadewerk in uw zielen hebt ondervonden. Vroeger hebt gij wellicht volop in de wereld geleefd. Kent gij geen tijd, dat gij van keus veranderde? Weet gij er niet van, om voor het eerst bekommerd te worden over uw zonden? Werdt gij toen niet erg verlegen om Christus, en zag gij niet dat gij Zijn gerechtigheid moest hebben, of eeuwig verloren gaan? Hebt gij uzelf niet menigmaal hartelijk en ernstig aan Hem leren opdragen, en Hem van harte begeerd als uw Profeet, Priester en Koning? Hebt gij nooit gedorst naar Zijn zielreinigend bloed, en gesmeekt om Zijn Geest om dóór Hem nog eens in staat gesteld te worden, om vóór en met God te wandelen? Welnu, vraagt dan eens gedurig of dat Gods werk niet geweest is, en tracht dan met Paulus te zeggen: Die God, die ons uit zulk een grote nood en dood verlost heeft, en nog verlost; op die God hopen wij dat Hij ons ook nog verlossen zal, (2 Kor. 1:10). Daarom zegt Paulus ook op een andere plaats: *De Heere heeft mij bijgestaan*; en dan laat hij vol hoop er op volgen: De Heere zal mij verlossen van alle boos werk, en bewaren tot Zijn hemels Koninkrijk, (2 Tim. 4:18). Op deze wijze had ook de bevinding hoop gewerkt voor de man naar Gods hart, daarom zei hij tot Saul: *uw knecht heeft een leeuw en beer doodgeslagen*, en diezelfde God, die mij de overwinning gaf over die leeuw en beer, leeft nog, en zal ook mij de overwinning geven over deze onbesneden Filistijn (1 Sam. 17:34-37). Op deze wijze had ook de bevinding hoop gewerkt voor de dichter, waarom hij zei: De Heere is krachtelijk bevonden een hulp in benauwdheden; daarom zullen wij niet vrezen, al veranderde de aarde haar plaats, en al werden de bergen verzet in het hart van de zeeën. (Ps. 46:2,3). Die God dan, die Zijn werk in u begon, heeft ook kracht en genade genoeg om het voort te zetten en heerlijk te voltooien. Die God, die u zo menigmaal verlost en u deed ondervinden, dat het goed is nabij Hem te zijn, die zal Zijn werk nimmer laten varen, maar het eenmaal heerlijk belonen en bekronen; want Hij leeft nog, en is de levende God, die altijd getrouw blijft en niet beschamen zal de hoop Zijner ellendigen. Eindelijk *ten zesde*, moeten wij onszelf wachten voor zulke zonden die het geweten verwoesten, en de hoop der zaligheid in onze zielen versmoren. Gij zult tot aan uw dood toe een arm zondaar blijven, maar gij moet u in des Heeren kracht zorgvuldig zoeken te wachten, voor grote en zielverwoestende zonden; en ook tegen al uw zonden dagelijks waken. Paulus had hoop op God; en daarom oefende hij zichzelf om altijd een onergerlijk geweten te hebben bij God en de mensen, (Hand. 24:15,16). Daarom vermaant ook Petrus de gelovigen van zijn en onze dagen: daarom, geliefden! verwachtende deze dingen, benaastigt u, dat gij onbevlekt en onbestraffelijk van Hem moogt bevonden worden in vrede, (2Pt. 3:13).

Nu dan, gelovige zielen! Zo doende zult gij opwassen in de genade, en met Job kunnen hopen, al de dagen uws strijds, (Job 14:14). En God zal u eenmaal erfbezitter maken van het gehoopte goed, in de zalige eeuwigheid.

Eindelijk, nu nog een woord aan mijn arme medezondaren, die nog ijdelheid zijn in hun bestaan en bedrijf, die nog woelen in de wereld en hun hoop stellen op de ijdelheid en ongestadigheid des rijkdoms. Medezondaar! gij hebt al wat afgewoeld in de wereld, inzonderheid als uw dagen al wat hoog geklommen zijn. Eerst begon gij te woelen als kind en jongeling, in de ijdele vermaken en zogenaamde uitspanningen dezer wereld. Gij moest overal bij zijn. Er was geen markt, geen kermis, geen tentoonstelling, of gij moest er zijn. Uw ogen werden niet verzadigd van zien. Lachen, zingen, schreeuwen, vloeken en tieren en in overdaad en dronkenschap leven, was uw gedurige bezigheid. O! wat een ijdel woelen! Het was of gij uzelf moest haasten om een plaats in de hel te krijgen. Naderhand raakt gij mogelijk getrouwd, en gij komt in een betrekking; gij moet uw brood zoeken, en voor uw huisgenoten zorgen. Toen hebt gij wellicht dat eerste ijdele woelen wat gestaakt. Maar toen begon een ander ijdel

woelen. Gij moest brood hebben, geld hebben, veel geld hebben, hetzij met recht of met onrecht. En dat kostte zorg, overleg, woelingen, dag en nacht. Gij moest woelen om schatten, woelen om eer, en woelen om uw naasten te beledigen en te onderdrukken. Arme woelgeest! hebt gij daar uw dierbare genadetijd voor! Hebt gij geen onsterfelijke ziel, die voor de eeuwigheid geschapen is? Mogelijk zijt gij nu reeds oud en grijs en dan zullen uw woelingen haast een einde nemen, en gij zult over moeten gaan in een eindeloze eeuwigheid. David zei in onze tekst: *En nu Heere, wat verwacht ik?* Maar indien gij nog eens immer over de toekomst denkt, indien de eeuwigheid en het oordeel in uw beschouwing nog iets meer is als een fabel, en gij vraagt dan ook eens met onze tekst: *En nu Heere, wat verwacht ik?* Mij dunkt, dan kunt gij aan het einde van zulk een weg niet veel goeds verwachten. Of zoudt gij menen, dat gij grond hebt om nog aan het einde van uw leven de hemel te verwachten? O nee mens! gij zijt onbeschrijfelijk ongelukkig, hetwelk gij, als gij zo blijft, eenmaal zult moeten ondervinden, als gij op uw doodsbed afscheid zult moeten nemen van de gehele wereld en al haar goederen, en niets zult kunnen meenemen dan een linnen doodskleed en een enge doodskist, daar gij volstrekt geen nuttigheid van hebben zult. O, mijn onbekeerde vrienden! wat ik u bij het heil van uw arme zielen bidden mag, och, zoekt nog heden naar die schat, die u leiden kan over dood en graf, en die nog te vinden en te verkrijgen is in het bloed van de Zoon van God, die nog met uitgebreide armen staat, om zondaren tot Zijn zalige gemeenschap te nodigen. De duivel, wereld en zonde, vragen om het hart van de arme mens, en Jezus Christus vraagt er ook om. Och! zoekt het dan van nu af aan Jezus te geven, dewijl het aan Hem is toevertrouwd. Hij zal het reinigen van de zonde; Hij zal het versieren met Zijn beeld; Hij zal het bekwaam maken voor de zalige eeuwigheid. Och, mocht gij dan tot Jezus vlieden, en Hem uitroepen tot uw Koning en Leeraar! En dan kunt gij verzekerd zijn, dat deze keus u nimmer zal berouwen, want de bekering is een onberouwelijke bekering tot zaligheid, (2 Kor. 7: 10). De Heere geve dat aan ulieden allen, en make ons tezamen rijp voor de hemel, opdat wij eenmaal elkaar mogen ontmoeten voor de troon van God, in dat paleis, dat Hij zelf gebouwd heeft voor al degenen die op Zijn naam vertrouwen en op Zijn vrije genade in Christus volkomen hopen. Amen

TIENDE OEFENING

OVER RUTH 3:11b

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in Matth. 5:10, dat de Heere zegt: Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien. Merkt hier op, dat Jezus zegt: *uw licht*. Niet omdat de vromen, tot wie hier gesproken wordt, dit licht op de wereld gebracht hebben toen ze geboren werden; want van nature zijn ook de ware vromen enkel duisternis, en zijn dit geweest van hun jeugd af; maar omdat zij een licht van kennis en ware Godzaligheid van de Heere gekregen hebben bij de wedergeboorte. Dit licht is hun uit de hemel gegeven en mag uit die oorzaak *hun* licht genoemd worden. Het is dus niet het licht van een ander mens, maar het hunne, dat hun gegeven is als een vrije gift van boven, en dat in voorbijgaan van duizende anderen, die bij hunne geboorte duisternis waren, en het ook nog zijn en die bij menigte sterven, zonder immer wezenlijk licht gezien of genoten te hebben.

Van dit licht van de ware kennis van God, gerechtigheid en heiligheid, zegt nu de Heere: *laat het schijnen voor de mensen*. Zij mogen daarom hun licht niet onder een bed of onder een korenmaat zetten en verbergen; maar zij moeten het op een kandelaar zetten en laten schijnen, opdat allen die hen zien, ze mogen kennen als een zaad dat de Heere gezegend heeft. (Jes. 56:9). Zij moeten bij hun geloof deugd voegen, en kennis, matigheid, lijdzaamheid, godzaligheid, broederlijke liefde, en liefde tegen allen; (2 Petr. 1:5-7) opdat hun naasten voor Christus mochten gewonnen worden en opdat de ganse wereld mocht overtuigd worden, dat zij dat ellendig en arm volk zijn, hetwelk de Heere zal laten overblijven, (Zef. 3:12). Hiertoe worden zij ook opgewekt door Paulus, waar hij zegt: eertijds waart gij duisternis, maar nu zijt gij licht in de Heere; wandelt als kinderen des lichts, (Ef. 5:8).

Nu, om tot zulk een heilige en Godzalige wandel mijzelf en des Heeren volk nader op te wekken, heb ik mij thans voorgesteld.

TEKST: Ruth 3:11b *De ganse stad mijns volks weet, dat gij een deugdelijke vrouw zijt.*

De persoon, die naar waarheid dit getuigenis gaf, was de vrome Boaz. De persoon, van wie het gegeven werd, was Ruth, de schoondochter van Naomi en de overgebleven weduwe van Machlon, die van Moabietische afkomst was, en nu uit liefde tot haar schoonmoeder en bijzonder uit liefde tot Israëls God en Zijn dienst haar vaderland en maagschap had verlaten om onder het volk Israëls te Bethlehem te wonen.

Twee bijzondere stukken zullen wij in deze tekst opmerken:

- A. Eerst, het loffelijk getuigenis, dat van Ruth gegeven wordt.
- B. En dan ten tweede, de bekendheid, die daarvan was bij alle inwoners der stad.

A. Belangende het eerste stuk. Er wordt dan hier van Ruth gezegd, *dat zij een deugdelijke vrouw was*. Niet, dat zij enige uitwendige plichten en zededeugden bezat, van zulk soort, als waarop heden ten dage de blinde wereld zich beroemt; maar zij

bezat in waarheid zulke deugden en vruchten der gerechtigheid, die tot heerlijkheid en prijs Gods zijn dóór Jezus Christus, (Fil. 1:11). Zij was een wedergeboren mens, die zich aan God verbonden had, hetwelk uit het volgende duidelijk blijken kan.

Ten eerste. Zij was door het geloof ongeveinsd aan de God Israëls verbonden, en had onder de schaduw van Zijn vleugels toevlucht genomen, (Cap. 2:12). Ja zelfs zodanig, dat zij niet als een kleingelovige twijfelachtig van verre stond; maar dat zij die God Israëls vrijmoedig als haar eeuwig eigendom had kunnen *mijnen*, en tot haar schoonmoeder zeggen: Uw God is mijn God, (Cap. 1:16). En dus behoorde zij tot dat volk, dat met de hand schrijft: Ik ben des Heeren. (Jes. 44:5). En dat met David er zijn grootste heil in vindt om te kunnen zeggen: ik ben Uwe, (Ps. 119:94). Of, denkt het u zulk een kleine zaak te zijn, als een arm zondaar zo vrijmoedig zeggen kan: *Uw God is mijn God?* Nu, dit voorrecht was toch aan haar geschonken, zoals wij gezien hebben, en daarom zal haar deugdelijkheid ook wel de rechte geweest zijn, want die God heeft zal ook Zijn beeld niet missen.

Ten tweede. De oprechtheid en waarheid van haar verbintenis aan de Heere was gebleken in het gewillige verlaten van naar vaderland, maagschap en afgoden. Vergeet uw volk en uws vaders huis: zo zal de Koning een lust hebben aan uw schoonheid, zo staat er geschreven in Ps. 45:11,12, maar dit had onze Ruth gewillig gedaan, niettegenstaande dat haar zuster Orpa weer tot haar land en volk, tot haar goden en vrienden terugkeerde.

Ten derde. Ook bleek haar deugdzaamheid uit de hartelijke liefde, die zij betoonde aan haar oude en arme schoonmoeder. Niet alleen beloofde zij dat zij die arme moeder nimmer zou verlaten, aangezien ze zei: waar gij zult heengaan, zal ik ook heengaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten, en waar gij zult sterven, zal ik sterven, en aldaar zal ik begraven worden, (Cap. 1:16,17) maar zij toonde ook haar liefde en trouw aan haar oude, arme, maar vrome moeder, door vroeg en laat voor haar te arbeiden tot haar onderhoud (Cap. 2:7), zodat zij niet lief had met de woorden, noch met de tong, maar met de daad en waarheid, (1 Joh. 3:18). Menig kind in onze dagen, als het groot geworden is, laat de arme ouders aan hun lot over. Twee ouders kunnen beter tien kinderen onderhouden, dan tien kinderen twee ouders, zegt men; en de ondervinding leert, dat dit vreemde spreekwoord maar al te waar is. Ik heb mensen gekend, die goed hun brood hadden en deftig gekleed gingen; en zij konden zeer goed gedogen, dat hun oude, arme moeder onderhouden werd van de diaconie. Een oude, arme vader, of een oude, arme moeder zijn dikwijls ongelukkige voorwerpen, die maar hier of daar bij andere arme mensen besteed worden, en met veel smart en harteleed hun moeilijk leven moeten eindigen. Indien Paulus nog leefde, die van de kinderen vroeg, om niet alleen aan ouders, maar ook aan *voorouders wedervergelding te doen*, dan zou hij ook van deze gruwel zeggen: *om dezer dingen wil komt de toorn Gods over de kinderen der ongehoorzaamheid*. Och, of het opgemerkt werd, dat door zó met een arme vader en moeder te handelen, de vloek in het huis en over de broodwinning geroepen wordt, en dat men er het oordeel van de Almachtige op te wachten heeft in de toekomst. Ruth, die uit de velden van Moab gekomen was, dacht niet: laat nu de diaconie van Bethlehem voor die zogenaamde aangetrouwde moeder zorgen; maar zij arbeidde vroeg en laat, om voor een arm kind van God te zorgen, aan wie zij met een dubbele liefdebond verbonden was. Mij dunk, dit is een bewijs van ware deugd, en een loffelijk voorbeeld voor allen die graag Christenen willen genoemd worden. O kinderen! indien gij het voorrecht bezit dat uw ouders nog leven, eert ze toch, dient ze en hebt ze hartelijk lief, opdat gij geen pijnlijk berouw behoeft te hebben, als God ze wegneemt door de dood. Eert en dien ze, hetzij dat ze bekeerd zijn of onbekeerd; eert en dient ze al waren ze aan de snoodste zonde schuldig. Gij zult er

altijd vrede bij hebben en inzonderheid zal het u dan tot verkwikking zijn, als gij achter hun lijkbaar gaat, om hun stoffelijk overschot ter aarde te bestellen. Hebben zij nacht en dag voor u gezorgd in uw jeugd, zoekt ze dan ook op alle mogelijke wijze het leven te veraangenamen, terwijl ze oud en grijs geworden zijn.

Ten vierde. Nog bleek de ware deugd van Ruth, omdat ze met het volk van Israëls God, op het nauwste was verbonden, en dat haar volk noemt. (Cap. 1:16) omdat zij met de ware vromen was, enerlei van belijdenis, enerlei van keus, en enerlei van hart; en omdat zij ook enerlei lot van blijdschap en droefheid, haat, strijd en lijden, met dat volk wenste te delen.

Ziet, zo was Ruth dan aan den God van Israël, en aan Zijn arme volk verbonden, door een oprechte en onberouwelijke bekering tot zaligheid. Van nature was zij een Moabietische en dus een heidense vrouw: van geboorte was zij uit het goddeloze Moab, en dus *vervreemd van het burgerschap Israëls; een vreemdeling van de verbonden der belofte, en zonder God in de wereld. Maar God, die zich ontfermt dien Hij wil en verhardt dien Hij wil*, had haar van de nooit begonnen eeuwigheid af bestemd tot de zaligheid niet alleen, maar bestemd ook om de moeder te worden van Obed, de grootmoeder van Isaï, en de overgrootmoeder van David (Ruth 4:21,22). En dus om een moeder te worden van Christus, die uit het zaad van David is voortgekomen naar het vlees, om een Heere en Christus, een God en Zaligmaker te zijn, voor al Zijn arm en diep verloren volk. Zo wonderbaar liggen de wegen Gods in Zijn heiligdom. Ruth werd verwaardigd, om in haar eigen zaad te geloven, en ook haar geloof, uit haar werken te bewijzen, zodat ervan haar kon gezegd worden, dat zij een deugdelijke vrouw was.

B. Nu zegt Boaz niet alleen, dat Ruth een deugdelijke vrouw was, maar hij voegt er bij, dat al de inwoners van zijn stad dit wisten; en hierbij moeten wij nu in de tweede plaats met onze aandacht stilstaan.

Het deugdelijk en godvruchtig gedrag van Ruth was dus door de gehele stad bekend geworden. Merkt hier kort de volgende zaken op.

Ten eerste. Als God in het hart van een zondaar werkt door Zijn Geest, dan kan dit toch niet verborgen blijven. Menig arme ziel die eerst met zichzelf te doen krijgt, meent zich in de stilte verborgen te houden, en wacht zich enige tijd van het bezoeken der vromen, omdat hij vreest: het zal het rechte werk des Geestes niet zijn, dat hij in zijn hart voelt. Ach, denkt hij menigmaal, als ik al mijn ernst en zoekenslust en behoefte aan een Zaligmaker, eens weer kwijt raakte, en ik werd eens weer erger als voorheen, dan zou slechts de naam des Heeren, om zijnentwil gelasterd worden door de vijanden der waarheid en Godzaligheid. Hij heeft er reeds menigeen gezien, die een grote ophef met de mond gemaakt hebben, maar die de wereld weer ingezakt zijn, en waarbij nu geen schijn of blijk van Godsvrucht gevonden wordt. Dit doet hem vrezen, en zichzelf wantrouwen. Hij zoekt God in de eenzaamheid, maar in het openbaar durft hij niets van zichzelf te zeggen, en denkt zich ook altijd maar verborgen te houden. Hij schrikt er van, dat de ganse stad zijns volks weten zou, dat hij naar de Heere zoekt. En toch, nee, het werk van God blijft op de duur niet verborgen. Hij kan niet zwijgen van de grootheid van zijn zonde welks gewicht en vuilheid God hem doet zien. Hij kan niet zwijgen van de liefde en genade, en algenoegzaamheid, die hij nu in Jezus ziet; en ook kan hij niet zwijgen van het zielsgevaar dat zijn lieve betrekkingen dreigt, die nog voor eigen rekening staan, en in de zonde leven.

Hij moet spreken; hij moet klagen; hij moet roemen; hij moet bidden; zijn ernst betuigen en openbaar tonen dat hij van hart, weg en keus veranderd is, en ook ander gezelschap, en ander zielenvoedsel zoekt dan voorheen. Hij loopt geenszins met zijn

vroomheid te koop, maar toch moet de kaars onder het bed vandaan komen, en op de kandelaar geplaatst worden, opdat die moge schijnen voor allen die in het huis zijn.

Ten tweede. Boaz zei tot Ruth: *de ganse stad mijns volks weet dat gij een deugdelijke vrouw zijt.* De wereld wist het dus ook, en was mogelijk vijandig op deze vreemde vrouw, die Israëls God zocht, of spotte met haar; en was toch overtuigd dat er wat goeds van de Heere in haar was. zo gaat het als God een zondaar bekeert, en van de duisternis tot het licht brengt. Sommige onbekeerde mensen, als zij het werk van God in een ander zien, worden ontroerd, onrustig, en overtuigd dat er ook aan hen zulk een wonder van God moet gebeuren, en dat zij anders ongelukkig zijn. Dezen doen dan niet zelden als de barbaren, die Paulus ongewone vriendelijkheid bewezen, (Hand. 28:2). En men zou voor een tijd zeggen, dat zij ook iets Goddelijks ondervonden hadden, en ook lust gekregen hadden om de nauwe weg te bewandelen. Anderen, als God iemand van de hunnen bekeerd, worden verwonderd en twijfelachtig, en vragen verbaasd, gelijk weleer: *wat wil dit toch zijn?* Terwijl weer anderen ermee spotten, en genegen zijn om met de joden te zeggen: *zij zijn vol zoete wijn.* Evenwel hoe het ook wezen mag, het wordt openbaar naar buiten. De hemel is er verblijd over. De aarde is er verwonderd over. De hel is er verbitterd over. Maar zalig is de mens, wien het te beurt mag vallen.

Ten derde. De ganse stad, alle inwoners van Bethlehem, waren dus bekend geworden met het deugdelijk en godvruchtig gedrag van Ruth. De onbekeerde mens mocht haar om haar godsvrucht haten, nochtans in hun harten moesten zij getuigenis geven van het vroom gedrag van deze vreemde vrouw. Het volk des Heeren, dat aan die plaats gevonden werd, merkte ook zeer spoedig, dat Ruth in de wegen des Heeren wandelde, en kon daarin dus reden vinden om zich over de daden Gods te verblijden. Met een woord: vroom en onvroom, jong en oud, rijk en arm, allen die haar kenden, kenden haar als een zaad dat de Heere gezegend had; zagen in haar het beeld van God, en waren dus overtuigd van Ruths deugd en vroomheid. Dit was nu waarlijk een teken, dat zij haar geloof met een heilige wandel versierde en zo voorbeeldig leefde, dat het iedereen dadelijk bekend werd, dat zij niet tot diegenen behoorde, die een grote ophef weten te maken met hun mond, en toch met hart en daden van de Heere afwijken.

O, gelukkige Ruth! zij mocht dan hier een arme vreemdelinge zijn in Israël: zij had nochtans Israëls God tot haar deel; en met Hem, had zij alles wat haar voor tijd en eeuwigheid kon gelukkig maken. Zij had wel haar man verloren door de onverbidde dood, maar nu was haar Maker haar Man geworden, (Jes. 54:5). En Die zou haar nooit begeven noch verlaten.

TOEPASSING

Zietdaar! in het kort iets gezegd van het godvruchtig gedrag van de vrome Ruth. Nu mag ik wel eens aan de vrome mensen vragen: Is het bij ulieden ook nog al duidelijk openbaar, dat gij de Heere vreest! Kan er ook van ulieden, in de volste zin gezegd worden: de ganse stad, of dorp of buurt, of het ganse huisgezin weet het, dat gij een godzalig man, of een godzalige vrouw zijt? Kunnen de mensen nog al van u zeggen: *ik heb gemerkt, dat deze man Gods heilig is?* Of, klaagt wellicht de een over uwen hoogmoed in klerenpracht, huissieraad en andere dingen? En een ander over uw gierigheid, of over uw kwaad humeur. En weer een ander over uw onbeleefdheid; of over uw gedurig ijdele praat; of over andere aanstotelijke gebreken? Hoe is het tussen u en uw huisgenoten? Weten uw huisgenoten het wel, en worden zij het ook gedurig bij vernieuwing gewaar, dat gij waarlijk een deugdelijke man of vrouw zijt? Wat voert gij als Christen, als huisvader, als lid van uwe familie uit, op deze grote en gewichtige

reis naar de eeuwigheid? Is uw bescheidenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, hulpvaardigheid en milddadigheid aan alle mensen bekend? Of, kunnen uw burens en huisgenoten maar zelden zien, dat er enige ware godsvrucht in uw hart woont? Mij dunkt, als redeneren, twisten en oordelen, kwaadspreken en achterklappen een kenmerk van het ware Christendom was, dat er dan veel meer godzalige mensen zouden zijn, als er nu in onze bedorven eeuw zullen gevonden worden. In deze is er ook voor degenen die Jezus in waarheid toebehoren overvloedige reden, om ons voor God en mensen te schamen over onze zondige en waarlijk onterre wandel, waardoor wij vooreerst God oneer aandoen, ten andere onze naasten ontstichten, en ten derde onszelf benadelen.

Vooreerst zei ik, dat wij God onteren door onze lauwheid en onteerheid. Ja zeker, want Hij heeft geboden, dat men Zijn bevelen zeer bewaren zal, (Ps. 119: 4). Hij wordt erin verheerlijkt, dat wij veel vruchten dragen (Joh. 15:8). En heeft daartoe Zijn volk geformeerd, opdat zij Zijn lof zouden vertellen, (Jes. 43:21). Dat ze zijn zouden eikenbomen der gerechtigheid, een planting des Heeren, opdat Hij verheerlijkt wordt, (Jes. 61:3). Nu, als wij ons dan zo der wereld gelijkvormig maken, zo lauw en biddeloos verkeren, zo beschaamd zijn om voor de naam en de zaak des Heeren uit te komen, en zo vol zijn met aardse zorgen en bekommernissen, dan ontheiligen wij immers de Heilige naam des Heeren, gelijk wij dat zo dagelijks en ondankbaar doen, zonder ons daarover nog veel te bekommeren.

Vromen! Is dit uw weldadigheid aan uw vriend? O! denkt er aan, en vernedert u voor de Heere, die zoveel genade en trouw aan u, arm zondaar, betoond heeft.

Ten tweede. Door ons zondig en onzorgvuldig leven, ontstichten wij ook onze naasten. Het zondige gedrag van Petrus te Antiochië had zoveel invloed op Barnabas, dat hij mee afgetrokken werd, en zich aan dezelfde zonde schuldig maakte (Gal. 2:13). Zo wordt niet zelden de éne vrome een valstrik voor de andere, door onteerheid en een los en zondig gedrag. En behalve dat, zo wordt ook de onbekeerde mens ontsticht, en erger gemaakt door een zondig wangedrag der vromen. De een zal een zeer bedrieglijke hoop voor zichzelf hebben voor de eeuwigheid, omdat hij slechts zeer weinig onderscheid kan opmerken tussen ons verkeer en gedrag, en tussen het verkeer en gedrag van hem en zijns gelijken. Een ander zal zijn vermaak scheppen in onze onvoorzichtigheid en onteerheid, en daaruit aanleiding nemen om ons hoe langer hoe verder van de weg af te helpen. En weer een ander zal onze gebreken vergroten, en daaruit aanleiding nemen om de zaak van de Heere en Zijn volk overal te gaan lasteren. En zo komt er allerlei ellende uit ons zondig wangedrag voort.

Ten derde zei ik, dat wij door een ruim en los leven, ook grotelijks onszelf benadelen. Trouwens, zomin als het licht gemeenschap kan hebben met de duisternis, volgens het zeggen van de Apostel (2 Kor. 6:14) zomin kan noch wil de Heere gemeenschap hebben met onze zondige daden en werken. Vandaar dan ook, dat de Heere Zijn voorlichtende en vertroostende invloed van onze zielen zal inhouden, als wij Zijn wegen verlaten; zodat onze ongerechtigheden een scheiding zullen maken tussen de Heere en onze zielen, (Jes. 59:2). Waar komt het toch vandaan, dat onze ziel doorgaans zo dor en mager is? Waar komt het vandaan, dat wij zo weinig troost scheppen uit het Woord des Heeren, en zoveel dierbare middelen der genade? Waar komt het vandaan, dat ons uitzicht in de eeuwigheid menigmaal zo donker en beneveld is, daar toch de ziel in de vorige tijden, zo ruim en met grond mocht geloven het eeuwige eigendom van Jezus te zijn? Komt het niet vooral omdat wij de Heere verlaten hebben, en dat wij achterwaarts geweken zijn? Komt het niet, omdat wij onze handen hebben laten slap hangen in de strijd? Komt het niet, omdat een naar en doods gelaat op onze zielen gekomen is? Of, omdat wij temidden van onze werkeloosheid,

toch op een droevige wijze werk zoeken met in achterklap te wandelen, en te wroeten in de ingewanden der heiligen? Ik voor mij zou vrezen van ja.

Immers, de Heere is geen onverschillig aanschouwer van de zonde van Zijn volk; maar als Zijn kinderen Zijn Wet verlaten, komt Hij hun overtredingen met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheden met plagen, (Ps. 89:33). Daarentegen ontmoet Hij met Zijn vertroostende genade, de vrolijke, en die de gerechtigheid doet, en die Zijner gedenkt op Zijn wegen, (Jes. 64:5). Hierom zei David toen hij goed stond tussen de Heere en zijn gemoed: Ik zal mijzelf vermaken in Uw inzettingen. Uw inzettingen zijn mij gezangen geweest, ter plaatse mijner vreemdelingschappen. Zij zijn mijns harten vrolijkheid, (Ps. 119:16,54 en 111).

Nu dan, hebben wij dan lust aan de verheerlijking van God, aan de stichting van onze naasten, en aan de welvaart van onze eigen zielen, laat ons dan toch van de Heere smeken, dat Hij ons zelf tot Hem mocht wederbrengen, als in de dagen van ouds, en ons onberispelijk en oprecht maken voor Hem in de liefde. Opdat wij mogen schijnen als lichten in de wereld, met een nederig en arm hart.

Dan zou er ook eenmaal van ons kunnen gezegd worden: de ganse stad, of het dorp, of de buurt, of het huisgezin weten dat gij waarlijk de Heere vreest, en in Zijn wegen wandelt.

Och, werd het eens zo met elk van ons! Mochten wij eens recht in volle nadruk worden oprecht en vroom, God vrezende en wijkende van het kwade; verkondigende met woord en wandel, de deugden desgenen, die ons uit de duisternis heeft geroepen tot Zijn zalig en wonderbaar licht.

Nu, de Heere geve dat aan u en mij tezamen, tot Zijn eer, en onze zaligheid.

Maar gij, mijn vrienden, die nog ontbloot en verstoken zijt van het leven der genade? Denkt eraan, wat Boaz zei tegen Ruth: de ganse stad mijns volks weet dat gij een deugdelijke vrouw zijt. En wat weet nu de ganse stad, of het ganse dorp, of de ganse buurt van u? Ik hoop niet, dat het ganse volk van u weet, dat gij een dronkaard zijt, die huisgezin, lichaam en onsterfelijke ziel verwoest, door gedurige dronkenschap en verkeer in slechte gezelschappen, of een dief, of onheiliger van des Heeren naam en dag, of een hoereerder, of een lasteraar en leugenaar, of een schijnheilige die met Jakobs fijne stem spreekt, maar met Ezau's ruige hand werkt, of een volstrekt zorgeloze en spotter met God en Zijn dienst, die van uw belang voor de eeuwigheid niet horen wilt; want dan behoort gij tot een volk, aan hetwelk Paulus het hemelrijk ontzegt, en die zeker eeuwig zullen verloren gaan, tenzij gij nog moogt veranderd en bekeerd worden, eer de dood komt om u weg te nemen. Maar van al deze uitwendigheden zoudt gij meer kunnen vrij zijn, en integendeel zoudt gij een stil en burgerlijk mens kunnen zijn; en toch nog vreemdeling van dat zalige binnenwerk, van dat arm zondaars bestaan, van dat hongeren en dorsten naar Jezus en Zijn gerechtigheid, van dat wandelen met God, daar wij toch iets van zullen moeten kennen, ten minste in het begeren, zoeken, bidden en worstelen voor God in de eenzaamheid.

Ruth had toevlucht genomen tot de God van Israël. Dit toevlucht nemen als een arm doodschuldig zondaar, tot een genadig God in Christus, moet gij ook leren kennen. Gij moet leren zien dat gij Jezus niet missen kunt, omdat gij als een arm machteloos schuldenaar onder de vloek der wet ligt, en gebonden onder de macht des satans en onder de heerschappij der zonde, van welke banden Jezus u alleen kan losmaken. O! mocht gij nog eens zulk een vluchteling naar die ware vrijstad worden, die u nog heden in het Evangelie wordt aangeboden.

David gaf nog pardon en vrijlating van den dood aan een boosaardige Simeï die hem gevloekt had; maar Jezus wil nog als een betere David, pardon en vrijlating van de hel

geven aan mensen die aan Zijn dood schuldig staan, en Hem wel duizendmaal gevloekt hebben door allerlei moedwillige zonden en afkerigheid. Haast u dan om in Jezus' bloed pardon te zoeken, eer de zoekens- en vindenstijd voor eeuwig weg is. Leert gij dat niet, om als een arm verloren zondaar tot Jezus te vluchten, wat zou het u dan baten al hadt gij duizenden van goud en zilver, en gij moest dan zonder Jezus de wereld uit, en zonder borg voor het oordeel verschijnen. Van Ahasveros lezen wij, dat hij

regeerde van Indië af tot Morenland toe. Honderd en zeven en twintig landschappen had hij aan zijn scepter geregen; en over miljoenen mensen en schatten zal hij buiten twijfel te beschikken gehad hebben. Maar lieve mens! wat geven zulke kleinigheden bij de dood? Het graf verslijt zowel de gedaante der rijken als der armen; en die dan zonder Jezus is heengegaan, zal eeuwig ongelukkig zijn.

Ruth had uit liefde tot Israëls God afscheid genomen van haar vroeger gezelschap, en ook van de goden die zij vroeger gediend had, en tot welke Orpa nu was teruggekeerd. En de inwoners van Samaria vreesden de Heere, en dienden ook hun goden, (2 Kon 17:33). En met wie zoudt gij uzelf nu verenigd en verbonden gevoelen? Wilt gij met Ruth de vorige goden vaarwel zeggen en u aan de God Israëls alléén verbinden, of wilt gij liever met de lieden van Samaria de Heere vrezen en ook uw goden dienen? Wilt gij met een onverdeeld hart u aan God en Zijn dienst verbinden, of wilt gij God en de wereld, elk wat geven van uw hart en genegenheden? Zeker, de meeste overtuigde mensen willen die weg in; zij zoeken een middenweg; God wat, en de wereld ook wat. Maar nee, lieve vrienden! deze middenweg is een bijpad naar de hel. De zucht om God en de wereld samen te dienen, en Christus en de zonde gelijk aan te kleven, heeft reeds zijn tienduizenden verslagen, die met waarheidkennis en waarheid-liefde, en tevens met liefde tot de zonde, in de hel zijn neergedaald. Daarom, het moet met mij en ulieden tot een besliste keus komen, of gekomen zijn, en anders worden wij niet zalig. Indien wij met Israël op twee gedachten hinken, dan zullen wij naar de hel hinken; en dan zal de helse oven voor ons zevenmaal heter branden dan voor Tirus en Sidon, omdat wij de weg geweten en niet bewandeld hebben.

Eindelijk, Ruth was niet alleen een trouw dienaar van haar arme schoonmoeder, maar was ook nauw aan het volk des Heeren verbonden, gelijk wij gezien hebben. En nu, gij moet ook met Ruth leren zeggen: *dat volk is mijn volk!* Maar, welk volk is dat? Het is die zogenaamde *sekte die overal tegengesproken wordt*. Die weleer genoemd werden, degenen *die de wereld in beweging brengen*. Van de een werd vroeger gezegd: *wat wil toch deze klapper zeggen?* En een ander werd door zijn majesteit de koning Israëls genoemd, *een beroerder van het volk*. En Paulus getuigt van dat volk, dat ze zijn *aller afschrapsel, en aller wegvaagsel*. Het is een volk, dat doorgaans ongeletterd en arm naar de wereld is, en daar gij niet afkerig van moet zijn, al hebben ze soms maar een gelapt kleed aan. Maar gij zult wellicht vragen: moet ik dan juist een volk beminnen, dat door de grote meerderheid van mensen veracht en gehaat wordt? Ja geliefden! zeer zeker, want Jezus zegt: wee u, wanneer al de mensen wel van u spreken, (Luk. 6:26).

Dat volk moeten uw hartelijke zielsvrienden worden, met wie gij gaarne verkeert, en met wie gij een treffende overeenkomst in keus en gestalte bezit. Maar gij zegt mogelijk: als ik dan eens een aanzienlijk heer was, en zij waren dagloners? Wel, verwaand mens! gij zijt toch geen groter heer als die zeer aanzienlijke vorst, die met de geringsten zijner onderdanen huppelde voor de Ark des Heeren; en die daarover bespot en uitgejouwd werd door hare majesteit de koningin, en toen zijn godvruchtig voornemen aan de dag legde, om *zich nog geringer te houden dan alzo, naardien hij met deze dienstknechten en dienstmaagden, waarvan de koningin hem smadelijk ver-*

weten had, eenmaal hoopte verheerlijkt te worden. Als iemand zegt de vromen te beminnen, maar zijn staat belet hem om met hen te verkeren, dan vrees ik dat hij nog niet tot een genoegzame laagte gedaald is; en tevens dat hij reden heeft, om biddend te onderzoeken, of hij wel immer een schaap van Jezus' stal geworden is. Nu dan, onbekeerd mens! ik zal mijn gebrekkige oefening over de deugd van Ruth eindigen; en het is mijn hartelijke wens, dat het stichting mag nalaten, inzonderheid voor u; en dat gij nog eens tot die keuze moogt komen, om Israëls God aan te kleven en Zijn volk te beminnen. Mogelijk zijt gij nog jong. Och, ik wens dat gij nog een Obadja zult worden, en dat gij vroeg uw knieën voor Jezus zult buigen, en uw hart aan Hem zult geven. Spot er toch niet mee, maar denkt dat wij samen reizen naar de Rechterstoel van Christus, en dat gij daar niets in te brengen zult hebben, als gij hier uw lieve tijd verbeuzelt, en nalaat om de Heere te zoeken en te vrezen. O! denkt aan die gast zonder bruiloftskleed, hoe hij verstomde op het gezicht van de Koning, en hoe hij uitgeworpen werd in de buitenste duisternis. Kiest heden wie gij dienen wilt; en zoekt een keuze te maken die u niet berouwt in de eeuwigheid. Mogelijk zijt gij al oud!

Och, de poort kon voor u al gesloten geweest zijn! Het is nog zo niet. O! zoekt nog binnen te komen. Een uur te laat, zal een eeuwigheid te laat zijn; en dan zult gij uw verzuim en nalatigheid ook een eeuwigheid moeten bejammeren. Heden dan, zo gij Zijn stem hoort, verhardt uw harten niet. Amen

ELFDE OEFENING

OVER OPENB. 21:7a

VOORAFSPRAAK

Op vele plaatsen in (Jods Woord wordt het volk des Heeren een arm volk genoemd; weer op andere plaatsen dragen ze de naam van een rijk volk. Maar kan nu een volk wel tegelijk rijk zijn en toch arm? Kan iemand waarlijk zó arm zijn, dat hij van aalmoezen moet leven, en toch ook schatrijk zijn? Dit schijnt waarlijk een raadsel te zijn, en is ook een raadsel voor de natuur, maar is evenwel toch waarheid van alle mensen die bekeerd zijn en naar de hemel reizen. Het volk van God is en blijft steeds arm in zichzelf.

Arm zijn ze in gerechtigheid; zij hebben tien duizend talenten schuld, en bezitten niet een enkele penning om te betalen. Indien ze niet door de gerechtigheid van een ander behouden werden, dan kwamen ze nimmer in de hemel.

Arm zijn ze in kracht, zij zijn een zwak en weerloos volk, dat niet in staat is een enkele zonde in zich te doden: of een enkele verzoeking des satans af te wijzen; en menigmaal liggen ze ter zijde voor ze er aan dachten, en worden overvallen door de kracht der verdorvenheid die in hen woont.

Arm zijn ze in wijsheid; en moeten zich dagelijks als dwaas en onvernuftig bij God aanklagen, en hebben geen wijsheid genoeg om zich naar behoren te gedragen bij vriend en vijand, en zijn ook te dwaas om hun tijdelijke zaken te regelen, tenzij ze bekwaamheid van boven mogen ontvangen, zowel tot geringe, als tot meer gewichtige zaken van hun tijdelijk en geestelijk leven.

Arm zijn ze in Bijbelkennis, het zijn A.B.C. kinderen, die zich dagelijks moeten schamen en bedroeven, omdat ze nog zo weinig verstaan van dat dierbare Woord, waaruit ze anderen behoorden te kunnen onderrichten, en waarin zijzelf nog zo dagelijks onderrichting nodig hebben.

Arm zijn ze in heiligmaking en zelfverloochening; het willen wordt wel bij hen gevonden, maar in het volbrengen zijn ze steeds nog gebrekkig, en moeten zich dagelijks beklagen, dat ze zo menigmaal anders willen dan de Heere wil, bijzonder in de dag van bange tegenspoed.

Arm zijn ze niet zelden in vrienden; zij worden door de straatjongens gescholden en bespot, en door alle mensen die goed en braaf zijn in hun eigen oog worden zij gehaat en gelasterd, en voor wat vreemds gehouden.

Arm zijn ze ook weleens in lichaamskracht, sterkte en gezondheid. Caleb was een man van 85 jaren, en was toen nog zo sterk en vaardig als toen hij 40 jaren was, en nog bekwaam tot zijn werk en tot de oorlog, (Joz. 14:10,11). Maar mij dunk, er zijn weinig zulke sterke Calebs op de weg ten hemel; hoewel de Heere is vrij, en wij zeggen juist ook niet, dat zwakheid des lichaam een eigenschap van een godzalig mens moet zijn,

Nog eens: arm zijn ze ook weleens in aardse goederen. Er zijn ten allen tijde rijke en aanzienlijke mensen onder het volk des Heeren geweest, gelijk wij uit de voorbeelden van Abraham, David, Salomo, Sergius-Paulus, en veel meer anderen zien kunnen. Evenwel de meeste vrome lieden waren doorgaans niet meer rijk en groot in de wereld. Het arme dezer wereld heeft God uitverkoren om rijk te zijn in het geloof, en erfgenamen des koninkrijks, (Jak. 2:5).

En toch is het volk, dat in zoveel opzichten arm is, een schatrijk volk. *Gij zijt rijk*, zegt de verheerlijkte Jezus tot hen, (Openb. 2:9), en Paulus zegt: Alles is uwe, (1 Kor. 3:22). Die dan door Jezus *rijk* genoemd, en door Paulus eigenaar van *alles* verklaard wordt, die moet waarlijk ook wel rijk zijn; en hoe arm ook Gods volk in zichzelf is, zo zijn ze evenwel zeer rijk, om de volgende gewichtige redenen:

Ten eerste. Dat arme volk is rijk, omdat ze een rijke en almachtige Vader in de hemel hebben, wiens al het goud en zilver is, en het vee op duizend bergen, ja de ganse wereld en haar volheid, (Ps. 50:10 en 12). Die God is hun Verbondsgod en Vader, gelijk geschreven is: Ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almachtige, (2 Kor. 6:18). Wat nu deze rijkdom al insluit, kan ik volstrekt met geen woorden uitdrukken. Trouwens, het is een rijkdom die niet genoemd kan worden; het is een rijkdom die de ziel volmaakt gelukkig maakt, het is een rijkdom die eeuwig duren zal, en dus zal bestaan als alle andere rijkdommen verteerd zullen zijn. Een wedergeboren mens, is dan een rijk mens, omdat hij een rijke Vader heeft. Een onbekeerd mens heeft ook wel een vader, maar dat is een arme vader, die wel gehele koninkrijken en gouden bergen aan zijn dienaars belooft, maar het is ijdele grootspraak, want hij is zo arm, dat hij niets heeft, en ook niets als ellendige teleurstelling, schrik, smart en onrust geven kan. Daarbij is het een boze vader, een valse vader, een moordzieke vader, die zijn kinderen ombrengt, en dag en nacht niets anders zoekt als eeuwige ondergang van allen die hem dienen. Waren zijn kinderen niet *onwijs, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, hatelijk* en diep ellendig, zij zouden uit het huis van zulk een ontaarde vader weglopen, en zich smekende tot God in Christus wenden, om behouden te worden. Leest van die vader en van zijn kinderen in Joh. 8:44, en onderzoekt biddende, of gij reeds van onder zijn geweld ontkomen zijt.

Ten tweede. Dat arme volk is rijk, omdat het deel heeft aan een dierbare Bijbel vol beloften. Bladert het hele Oude en Nieuwe Testament maar eens door en gij zult overal vinden, dat God aan arme en ellendige, aan bekommerde en zoekende zielen, Zijn dierbare beloften doet; daarom leest gij ook zo met nadruk, (Luk. 6: 21) dat de Heere zegt: *Zalig zijt gij, armen!* En in al die beloften belooft de Heere hun, hetgeen zij nodig hebben, om hier en hierna gelukkig te zijn; en dit is waarlijk een zeer dierbare rijkdom; zelfs dan, als de ziel er tot haar vertroosting niet mee werken kan; want de beloften Gods zijn altijd voor de armen, hetzij dat ze zich die durven toeëigenen of niet.

Ten derde. Dit arme volk is rijk, omdat er een wezenlijke rijkdom in het arm-zijn gelegen is. Hoe meer de ziel toch arm voor God is, hoe beter zij zich van binnen voelt gesteld te zijn. Dit is wel een raadsel voor de blinde wereld, die geen armoede van geest kent, maar ik weet toch, dat Gods volk het mij gaarne zal toestemmen. O, het is zo zalig arm te zijn! en daarom wil Gods volk ook zo graag daar maar veel gebracht worden, om met David te kunnen zeggen: O Heere! mijn hart is niet verheven, en mijn ogen zijn niet hoog, (Ps. 131:1).

Ten vierde. Dit arme volk is rijk, omdat ze de Heere tot een toevlucht hebben in de bange dag van tegenspoed. Waar blijft dan toch een onbekeerd mens in zulke droevige omstandigheden, als alle menselijke hulp en troost vruchteloos gezocht wordt. Tot wie kan hij dan vluchten? Bij wie vindt hij dan troost en verkwikking? Ach, bij niemand! want hij heeft niet geleerd om bij de Heere te schuilen. Maar des Heeren kinderen zoeken dan raad en daad, hulp en kracht, redding en uitkomst, troost en rust in en bij de Heere; ja bij die God van Wie de kerk eenmaal zong: God is ons een Toevlucht en Sterkte; Hij is krachtelijk bevonden een hulp in de benauwdheden, (Ps. 46:2).

Ten vijfde. Dit arme volk is rijk in hun laatste verwachting. Hoort Job daar eens van als hij zegt: Ik weet, mijn Verlosser leeft, en als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen, (Job 19:25, 26). O geliefden! Gods volk heeft hier nog het rechte leven niet, maar verkeert hier nog in deze woestijn als vreemdelingen, die op reis zijn naar die stad Gods, die fondamenten heeft, en waar ze eeuwig blinkende zullen zijn van reine heiligheid. Naar die stad verlangen ze niet alleen, maar bij een heldere dag weer kunnen ze die dan ook weleens zien liggen aan de overzijde van de jordaan des doods, en dan zijn ze verheugd in hun zalige verwachting.

Eindelijk, rijk zullen die arme mensen ook zijn in de dag des doods, op de dag der opstanding, en tot in alle eeuwigheid in de zalige hemel. Daar zullen zij niet meer behoeven te zuchten en te klagen, noch te lijden, noch te zondigen; daar zal Jezus voor eeuwig de tranen van hun ogen afdrogen; daar zullen zij zich zonder einde kunnen verzadigen in het beschouwen en genieten van die rijkdom, die Jezus zo duur voor hen gekocht heeft; daar zal alle druk vergeten zijn, en zij zullen genieten verzadiging van vreugde tot in alle eeuwigheid.

En nu, om alle deze dingen, is een vroom mens een rijk mens. En vooral over het laatste, namelijk de rijkdom van dat arme volk in de toekomst, hopen wij tegenwoordig iets nader te handelen, en tegelijk ook te spreken van de strijd die hun eeuwige rust en zaligheid zal voorafgaan.

TEKST: OPENB. 21:7a. *Die overwint, zal alles beërven.*

De volgende orde zal ik houden, in het overdenken van deze gewichtige woorden, die gesproken zijn door Hem die op den troon zat.

- A. *Eerst* zullen wij acht geven op de strijd van de gelovigen, die noodzakelijk aan hun overwinning moet voorafgaan.
- B. *Dan* zullen wij onderzoeken wanneer zij bij aanvang en voortgang overwinnen.
- C. *Ten derde* zullen wij letten op het zalig *alles*, dat in de tekst aan hen beloofd wordt.
- D. *En ten vierde* zullen wij zien, welke troost en nadruk erin gelegen is, dat zij dit alles als een *erfgoed* ontvangen zullen.

A. Eerst zullen wij dan acht geven op de strijd der gelovigen, die noodzakelijk aan hun overwinning moet voorafgaan. Overwinning veronderstelt toch strijd, en strijd veronderstelt vijanden. Maar nu is de vraag, wie de vijanden van Gods kinderen zijn; hebben zij er veel, of zijn er maar weinig; zijn het sterke vijanden, of hebben ze niet veel kracht? Geliefden! de vijanden van een waar Christen zijn legio; het is een ontelbare schaar die hem omringt van alle zijden. Het zijn niet drie vijanden, gelijk men wel eens zegt; maar het zijn drie legers vijanden, die het tezamen op de ondergang van de arme Christen toeleggen, en die hem zeker overwinnen en verderven zouden, indien hij niet door een almachtige hand bewaard werd.

Het eerste leger is de hel, met alle de boze geesten die daarin zijn. Hoe de boze geesten toegang hebben tot onze redelijke geest, laat zich, zou ik zeggen, door ons onmogelijk verklaren; evenwel onze dierbare Bijbel leert ons, dat de duivel een *leeuw* is, die de schapen van Christus aanvalt, en gedurig *rondom gaat, zoekende wie hij zou mogen verslinden*, (1 Petr. 5:8), en dat hij een *oude slang* is, die ons overal als het ware nasluipt, en zeker ook wel in de verborgen bidvertrekken weet in te dringen, om ons gebed te verhinderen. Hij ontzag zich niet, om de Zoon van God zelf aan te vallen,

toen Die als een vernederde Middelaar op aarde was. Hij begeerde zeer, om Petrus te ziften als de tarwe. Hij sloeg Paulus met vuisten, en tiert als een brullende leeuw rondom Gods erfdeel; waarom Jezus ook al de Zijnen tegen zijn verzoeken leerde bidden. Tegen deze vijand, of liever, tegen dit leger vijanden, hebben dan Gods kinderen te strijden. Zolang de mens onbekeerd is, wordt hij gerust en zorgeloos door de duivel naar het verderf geleid, zonder dat hij het zelf gewaar wordt, terwijl hij slaapt in des duivels strikken, gelijk Paulus leert, (2 Tim. 2:26); maar als God door Zijn Geest begint te werken, en de mens mag ontwaken uit de strik des duivels, waarin hij gevangen zat, dan begint die leeuw te brullen, en zoekt de Christen op duizenderlei wijze de weg moeilijk te maken; en als God hem niet bewaarde, zou hij voorzeker tegen deze vijand de strijd verliezen, terwijl de macht en list des satans groot is, en er op zijn best van Gods volk kan gezegd worden, dat zij *kleine kracht hebben*, (Openb. 3:8); terwijl zij in zichzelf zo zwak en weerloos zijn als een lam, hetwelk nimmer tegen een leeuw bestaan kan.

Een ander leger, dat als des duivels hulpbende gebruikt wordt, is de wereld. In de wereld hebt gij de brandverzekering, hagel- en veeverzekeringen, en meer andere inrichtingen, die aanvallen op het vertrouwen op God van de Christen, en hem in hun uitnodigingen toeroepen: *langs deze weg kan men zich van die gesel* (de aardappelziekte namelijk) *vrijwaren!* Op een andere plaats heb ik in dergelijke uitnodiging aldus gelezen: *en aldus kan de vooruitziende landman zijn ondergang voorkomen*. Zietdaar! dat is de taal der wereld, die u zoekt wijs te maken, dat gij door de betaling van enige centen per vierkante roede uzelf van de gesel Gods kunt vrijwaren, naardien de maatschappij u dan schadeloosstelling geven zal, als gij een bederf in uw vruchten krijgt. En die u zoekt wijs te maken, dat het langs die weg mogelijk is, dat de vooruitziende landman zijn ondergang kan voorkomen. Indien nu de landman zo vooruitziende is, en zo omlaag ziende, en zo in het ronde ziende, dat hij nog nooit geleerd heeft omhoog te zien, dan zal hij gemakkelijk in de strik raken, en aldus dubbele schade te wachten hebben. Nog meer; in de wereld hebt gij allerlei laffe modes en zondige gebruiken om het pronkzieke hart te strelen, en u gedurig in nieuwe strikken te vangen. In de wereld woont de vuile Delila, die de zwakke Simson in haar net gevangen heeft. Daar woont de Joodse raad, die u streng zal gelasten om nooit weer te spreken in de Naam van Jezus de Nazarener. Daar woont Kajafas met zijn aanhang, die het op Jezus en Zijn aanhang gemunt hebben. Daar woont de schijnheilige Judas, die u aangrijpt en kust, met het oogmerk om Jezus maar in de boeien te krijgen. In de wereld wordt een wedergeboren mens of verdrukt, of verleid, en heeft daarom alleszins nodig om uit de ogen te zien, te waken en te bidden; zijn bescheidenheid moet aan allen mensen bekend zijn, en toch heeft hij zich te wachten van een al te nauwe gemeenschap met mensen die de zonde liefhebben. Omdat de wereld zo gevaarlijk is, daarom is het raadzaam om *niet te wandelen in de raad der goddelozen, noch te staan op de weg der zondaren, noch te zitten in het gestoelte der spotters*, (Ps. 1 : 1) .

Het derde leger, waartegen een vrome te strijden heeft, is het talloze leger van zijn inwendige verdorvenheden. Het is onze aangeboren gierigheid, wereldliefde, hoogmoed, eigenzinnigheid, ondankbaarheid, lusteloosheid ten goede, en geneigdheid ten kwade, die wij dagelijks bij ons gewaar worden. Het is die tegenzin tegen het gebed, die oneerbiedigheid voor de Goddelijke Majesteit, dat wantrouwen aan de Voorzienigheid, die geneigdheid om rijk te worden, die afkeer van de weg der verdrukking, die onverenigbaarheid met Gods weg, waar wij dagelijks mee te worstelen hebben. Onze inwonende zonde en diepe verdorvenheid is voorwaar een talloze bende, waardoor wij dagelijks worden aangevallen; het is een bende die wij niet

kennen zouden als de Heere ons die niet ontdekt had; een bende, die zich nochtans gemakkelijker laat kennen dan bestrijden, en weer gemakkelijker laat bestrijden dan overwinnen, en die nimmer geheel wordt uitgedreven aan deze zijde des grafs; die bij gevolg een gelovige handenvol werk geeft zolang hij hier is, en waarvan hij toch heerlijk rusten zal in de toekomst. Een onbekeerd mens is diep ellendig zonder het te weten; een bekeerd mens is ook diep ellendig, maar God heeft hem dit ontdekt. Een onbekeerd mens is trots en ongebogen bij de verstandelijke beschouwing van zijn gebrek; een bekeerd mens is vernederd en schaamt zich voor God en mens, omdat hij zich dagelijks meer en meer in alles ellendig bevindt. Een onbekeerd mens heeft vrede met de zonde; een bekeerd mens heeft er oorlog mee, en treurt en bidt en strijdt er dagelijks tegen. Beiden zijn ze ellendig, maar voor de één is het een lichte zaak, die hem zelfs zeer vermakelijk zou zijn, indien er slechts geen eeuwigheid op handen was; en voor de ander is de zonde op de duur een last en smart, vooral dan, als hij vast gelooft dat hij door Jezus is vrijgekocht en nimmer zal verloren gaan. Een onbekeerd mens geneest zichzelf als hij door zijn geweten genepen wordt, een bekeerd mens is zich zijn machteloosheid bewust, en vliedt met al zijn zonden dagelijks tot die Persoon, van Wie Johannes zegt: *Hiertoe is de Zoon van God geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou.*

Zietdaar hebt gij iets van de strijd, die de overwinning van Gods kinderen voorafgaat, en waarover wij nu nog met enige woorden kort het volgende zullen opmerken:

Ten eerste. Dat een mens wordt ingedeeld in het leger van de Heere Jezus, en op het slagveld verschijnt, als hij wedergeboren wordt; en dan moet hij in de wapenen blijven totdat hij door de dood wordt afgelost. Hier is geen stilstand van wapenen; hier gaat men nooit met onbepaald verlof, maar men moet in het garnizoen, of liever, op het slagveld blijven, tot dat de overwinning ten volle behaald is; hoewel het zeker is, dat het kanon van de vijand de ene dag veel harder kraakt dan de andere.

Ten tweede. Dat een waar Christen zich nimmer op dit slagveld moet veilig achten, en tijd nemen om te slapen, want dan wordt hij ongemerkt door de vijand verrast en overrompeld. Het leger van onze vijanden schijnt soms gelijk te zijn aan het leger van Saul, toen ze daarin allen sliepen, (1 Sam. 21:12). Maar nee, onze vijanden slapen nooit, hoewel het ons soms zo toeschijnt. De helse Saul en Abner met al hun onderhorigen zijn altijd in de weer, hoewel zij zich menigmaal houden alsof ze slapen, om des te meer met list onze ondergang te bevorderen. Daarom, o Christen! slaapt ook niet, maar waakt en bidt, en houdt u gestadig onder de wapenen.

Ten derde. Moeten wij hier opmerken dat een Christen nimmer beter strijden kan, dan wanneer hij kruipende is op zijn knieën. Als hij gedurig tot de overste Leidsman vliedt, smekende om kracht en wijsheid, dan kan hij het beste zijn geweer hanteren en zijn wapenen handelen, en dan heeft hij ook de meeste moed en dapperheid om zijn vijanden onder de ogen te zien; maar indien hij het ootmoedige gebed nalaat, dan kwetst hij zich links en rechts met zijn eigen wapenen, en wordt ook alleszins door de vijand geslagen en gewond.

Ten vierde. Elk moet gewaarschuwd zijn om geen grootse denkbeelden van zijn eigen bekwaamheid tot de strijd in zijn hart te laten vernachten, opdat hij door Gods hand niet enigszins wordt losgelaten, en dat hem de vijand dan zodanig de nederlaag geeft, gelijk Petrus wedervoer in de zaal van de hogepriester.

B. Laat ons nu in de tweede plaats eens onderzoek doen wanneer het vrome volk, bij aanvang en voortgang, kan gezegd worden te overwinnen.

Eerst. Min of meer kan er enigermate gezegd worden, dat zij beginnen te overwinnen, als zij beginnen te strijden. Vroeger lagen zij als slaven geboeid onder de macht des

satans en der zonde, maar nu zijn zij zover gekomen, dat ze het de duivel en de zonde niet langer gewonnen geven. De zonde heerst nu niet meer over hen, want zij zijn niet meer onder de Wet, maar onder de Genade, (Rom. 6:14). Ook regeert de duivel hun niet meer zoals tevoren, maar zij hebben hem reeds bij de aanvang overwonnen, gelijk Johannes zegt, (1 Joh. 2:13). Al is het dan, dat de arme ziel nog menigmaal denkt dat alles verloren is, omdat ze zo gebogen gaat onder de kracht der verdorvenheid, zo begint ze nochtans reeds bij de aanvang te winnen, zo dadelijk als zij door Gods genade de zonde al biddende zoekt te ontwijken, en de Heere in al haar doen en laten tracht te dienen.

Ten tweede. Hij kan verder gezegd worden in het bijzonder te overwinnen, als hij eens zoete tijden heeft, dat de satan eens moet zwijgen en zijn verdorvenheden eens wat meer stil liggen, en als hij dan eens hartelijk en ootmoedig in de dienst des Heeren mag werkzaam wezen. Er staat van Israël geschreven, dat, als Mozes zijn hand ophief, zo was Israël de sterkste; maar als Mozes zijn hand neerliet, zo was Amalek de sterkste, (Exod. 17:11). Even zo gaat het ook wel eens met een ware Christen. Soms moet hij weleens zeggen: ongerechte dingen hadden de overhand op mij. Ik ben aan 't zinken en tot hinken ieder ogenblik gereed; of: mijn hoofd is als bedolven, in de golven van mijn ongerechtigheên; ziet, dan is Amalek de sterkste, en het schijnt hem dan wel eens toe, of hij door de vijand geheel zal overwonnen worden.

Maar, dan komen er ook wel weer eens andere tijden; tijden waarin hij kan lopen zonder moe te worden, en wandelen zonder mat te worden, (Jes. 40:31). Tijden waarin hij met Paulus kan zeggen; ik bedwing mijn lichaam, en breng het tot dienstbaarheid, (1 Cor. 9:27). En waarin het zijn vurig zielsverlangen is, om getrouw te zijn tot de dood, en hier als een reizende vreemdeling te verkeren, met het oog op Jezus en op de hemel. Ziet, dan is niet Amalek, maar Israël de sterkste, en dan begint hij reeds door het geloof de wereld te overwinnen, (Joh. 5:24).

Ten derde. Ook kan hij gezegd worden bij de aanvang te overwinnen, als hij meer tot vastheid en verzekering van zijn genadestaat komt, zodat hij meer dan ooit tevoren kan roemen in de hoop der heerlijkheid, (Rom. 5:2). Als hij zo de duivel in zijn bestrijdingen en aanvechtingen meer te boven komt, en verzekerd is, dat hij een kind van God is en een erfgenaam des hemels; vooral, als zijn ruime verzekering mag gepaard gaan met een nauwe en tere wandel in Godzaligheid, zodat hij meer standvastig en onbeweeglijk wordt in geloof en verzekering, en tevens overvloedig in het werk des Heeren.

Ten vierde. Vooral zal hij overwinnen, als hij volharden zal tot het einde toe, en dan eenmaal zijn hoofd zal neerleggen op het sterfbed. Ja geliefden! het doodbed der vromen is het einde van dat moeilijke slagveld, waar zij zolang op hun post gestaan hebben, waar zij zoveel wonden kregen, en waar zij nochtans zijn staande gebleven door de kracht en de onwankelbare getrouwheid Gods. Daar zullen zij al hun vijanden voor eeuwig achter laten, en zo ingaan in het volle genot der heerlijkheid, verkrijgende het einde huns geloofs, namelijk de zaligheid der zielen.

Ten vijfde. Volkomen zullen ze overwinnaars zijn, als ook hun lichamen uit het stof des doods zullen verlost worden ten jongsten dage; als de dood ten volle verslonden zal zijn tot overwinning, en als zij dan also meer dan overwinnaars zullen zijn door Hem die ons heeft liefgehad, (Rom. 8:37).

C. Laat ons nu in onze derde hoofdzaak letten op het zalig *alles*, dat in de tekst beloofd wordt. Door dit *alles* kunnen wij verstaan de goederen van het Genadeverbond, die reeds hier in de tijd door 's Heeren volk genoten worden. Rechtvaardigheid, vrede en blijdschap door de Heilige Geest, (Rom. 14:17). God te

hebben tot zijn Vader in Christus; met die Vader een zoete vrede te hebben door de dood Zijns Zoons; een bestendige gunstgenoot van die God te zijn, en door Hem bemind en geliefd te worden, en tevens het zalig gevoel van Zijn nabijheid te genieten, en zich te vermaken in het dankbare betrachten Zijner inzetten. Ziet, als wij dit alles eens tegenover de gehele wereld met al haar goederen stellen, dan mag het reeds met recht *alles* genoemd worden, gelijk het ook zo genoemd werd door Jakob, tegenover Ezau's veel, (Gen. 33:11).

Maar, vooral zullen de ware vromen in het volle bezit van het zalige *alles* gesteld worden aan de overzijde van het graf. Hier op aarde genieten zij slechts de rente van een volle hoofdsom, die voor hun bewaard wordt in de hemelen. Hier op aarde moeten zij nog dikwijls treuren en bekommerd zijn; maar daar zullen zij eeuwige verzadiging van vreugde hebben. Hier op aarde moeten zij telkens de zoete nabijheid des Heeren aan hun harten missen; maar daar zullen zij eeuwig God kennen, God genieten, en zich in God verheugen. Hier op aarde moeten zij nog een lichaam der zonde en des doods omdragen, dat hun menigmaal hinderlijk is in de dienst des Heeren; maar daar zullen zij voor eeuwig al hun zonden hebben afgelegd, en God kunnen dienen in vlekkeloze volmaaktheid. Hier op aarde moeten ze menigmaal verkeren in zulke gezelschappen, die hun lastig en verdrietig zijn; maar daar boven zullen ze voor eeuwig verkeren in het zoet en zalig gezelschap van de Drie-enige God, van de heilige Engelen en volmaakte mensen; in het gezelschap van Abraham, Izaak, Jakob, Mozes, David, Petrus, Johannes en alle de heiligen der beide Testamenten; en ook in het gezelschap van hun lieve vrienden en vrome betrekkingen, die hun nu al vooruit zijn gereisd naar het hemelse Kanaän. Hier op aarde worden zij dikwijls gekweld en geplaagd door de duivel; maar daar zal de satan voor eeuwig onder hun voeten verpletterd zijn, (Rom. 16:20).

Met één woord: daar zullen zij tezamen een zaligheid genieten, waarvan men moet zeggen: Geen oor heeft het gehoord, geen oog heeft het gezien, en het is nimmer in eens mensen hart opgeklommen, wat God bereid heeft voor degenen die Hem liefhebben.

D. Laat ons nu eindelijk nog zien welke troost en nadruk er in ligt dat dit zalig *alles* als een erfenis beloofd wordt. Gods kinderen behoeven de zaligheid niet te kopen, noch te verdienen, maar zij zullen dezelve beërven. Een bekommerde ziel mag hier soms zeggen: ach, ik vrees, dat ik dit zalige alles nooit zal deelachtig worden, want ik ben zo'n gebrekkige strijder, en word zo menigmaal door mijn zonden overwonnen; indien de Heere mij mijn welverdiende loon geeft, dan moet ik verloren gaan. Hierop antwoord ik, dat de hemelse beloning, die op de overwinning volgen zal, ons in de tekst voorkomt onder de tekening van een erfenis. *Die overwint, zal alles beërven*. Nu, een erfenis krijgen wij nooit omdat wij die verdiend hebben, maar omdat iemand heeft goedgevonden om onze naam in zijn testament te laten opnemen. O, geliefden! er is ruim twintig eeuwen geleden een Testamentmaker gestorven, wiens Testament vast staat in Zijn dood; en die heeft tot de Zijnen gezegd: Ik verordineer u het Koninkrijk, gelijkerwijs mijn Vader dat Mij verordineerd heeft, (Luk. 22:29). Nu is het nodig, *te strijden om in te gaan door de enge poort, en te grijpen naar het eeuwige leven*, maar het is ook zeker, dat alle ware en oprechte strijders, die bij Jezus leerden schuilen, uit genade het eeuwige leven zullen ontvangen; ja, als eene vrije erfenis, die om Christus' wil, hen als een vrij geschenk zal worden gegeven en ontvangen.

Laat uw gebrek u dan niet te zeer ontmoedigen, maar ziet hier, dat de zaligheid een vrij geschenk is, voortvloeiende uit het Goddelijke welbehagen, en dat het ons betaamt bij de beschouwing daarvan nederig en dankbaar te zijn.

TOEPASSING

Tot lering voor het volk des Heeren, merken wij de volgende lessen op:

Vooreerst. Schuilt toch veel bij de Heere en bidt Hem alle dagen om de bekwaammaking door Zijn Geest, opdat gij kunt strijden en overwinnen. O! strijdt toch vooral, bidt veel op uw knieën, en weest liever een arme bidder dan een grote prater, die het maar alleen met de mond zoekt goed te maken voor de mensen. David prees de Heere, omdat Hij zijn handen onderwijst ten strijde en zijn vingers ten oorlog, (Ps. 144:1). Maar had hij zulks nodig om zijn natuurlijke vijanden te bestrijden, niet minder hebt gij aan dat Goddelijke onderwijs en aan die bekwaammaking behoefte, ter bestrijding van uw geestelijke vijanden, waarvan gij de gevaarlijkste in uw hart omdraagt, die gij dag en nacht bij u hebt. Het gebed is het grof geschut van de christen, zei Luther, en ik denk ook dat het ons beste wapen is. De Heere spreekt door Zijn Woord tot ons; laat ons dan veel door het gebed tot Hem spreken, en gedurig vragen om in de strijd gesterkt te worden.

Ten tweede. *Die overwint, zal alles beërven.* Laat dit uw troost zijn, als gij hier maar weinig bezit van het goed en goud der aarde. Mogelijk is uw kapitaal hier niet zeer groot; mogelijk behoort gij hier tot degenen die met Petrus en Johannes zeggen moeten: zilver en goud hebben wij niet, (Hand. 3:6). Maar wat nood! eerlang krijgt gij alles. Behelpt u dan hier maar met het weinige dat gij hebt. Gij leeft eenmaal in de wereld; in de wereld die zowel haar zuur als haar zoet oplevert, en waarin zich Gods volk in menige opzichten moet behelpen. En ach, wat moesten zij dit ook zeer gemakkelijk kunnen doen, naardien zij hier maar doorreizen naar het beste vaderland, waar zij over een korte tijd bezitters van het zalig *alles* zullen zijn. Mogelijk moet gij hier op een hard bed slapen, een gering kleedje dragen, en een klein huisje bewonen; zoekt er u in te schikken, en misgunt het een arme wereldling niet, al heeft die een paar tonnen goud; gij zoudt immers voor zulk een kleinigheid uw deel niet graag willen verwisselen? Uw hemelse schat is onverliesbaar, en gij hebt er mogelijk al omstreeks een vierde van een eeuw de rente van genoten, en spoedig komt gij voor eeuwig aan de hoofdsom. Leert dan met Paulus vergenoegd te zijn, en ziet op naar boven, waar uw schat en eeuwig deel is.

Ten derde. Verwondert u dagelijks, dat God u heeft verordineerd om erfgenaam van zulk een schat te zijn. U, die in uw treurig eertijds zulk een ruw schepsel geweest zijt; u, die zo over hals en hoofd in het eeuwige vuur zoudt gelopen zijn, indien de genade u niet had tegen gehouden en omgekeerd in uw zo slechte als gevaarlijke loop; u, die nog bij voortduur zo ontrouw, traag en ondankbaar zijt, en immers dagelijks verdient om als een ondeugende rank van de Wijnstok over de heining en buiten de wijngaard geworpen te worden. O! waar is dan de roem? Hij is uitgesloten, (Rom. 3:27). Eeuwige verkiezing, eeuwig welbehagen, vrije Genade - daarin moet gij hier altijd eindigen.

Dit werk is door Gods Alvermogen,

Door 's Heeren hand alleen geschied;

Het is een wonder in onz' ogen,

Wij zien het maar doorgronden 't niet.

Ten vierde. Strijdt de goede strijd des geloofs, en wandelt waardig uw roeping. Bedenkt toch, dat de wereld met arendsogen ziet op de wandel der Godzaligen. Als ik hinkte, waren zij verblijd, zegt David, (Ps. 35:15) en zo zullen de vijanden ook op uw hinken letten, en er zich in verblijden. Daarom is het uw dure plicht, om uzelf kenbaar

te maken door een tere wandel, als een zaad dat de Heere gezegend heeft, opdat de naam des Heeren om uwentwil niet gelasterd wordt.

Eindelijk. Godzaligen! in de hemel staan ze u al op te wachten; uw vrienden, die u vooruitgegaan zijn, zullen u en gij zult hen daar spoedig ontmoeten. Er blijft toch een rust over voor het volk Gods, en slechts een zeer korte tijd zal er voorbij gaan, dan zult gij in vereniging met de gezaligden aanheffen: Gij zijt waardig te ontvangen de lof, en de eer, en de dankzegging tot in alle eeuwigheid; want Gij hebt ons Gode gekocht met uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie, (Openb. 5:9).

Maar gij, onbekeerde, natuurlijke mens! zeg mij eens, hoe staat u de weg naar de hemel aan? Zoudt gij ook de weg van aanhoudende strijd wel willen inslaan? Ach! gelooft toch het Woord van God, dat u zegt, dat alleen de overwinnaars alles zullen beërven, en dat dus het Koninkrijk der hemelen geweld moet worden aangedaan, en dat de geweldigers het met geweld zullen innemen. Aan deze aanhoudende strijd hebt gij immers geen lust? Ook is het u een vreemde zaak, waaraan gij geen kennis hebt. Sommige mensen hebben maar al te zeer kennis aan strijd tegen hun naasten, maar niet aan strijd tegen hun zonden. Anderen hebben strijd tegen hun geweten, dat hun waarschuwt en onrustig maakt als zij gezondigd hebben; maar dat zij ook tot zwijgen zoeken te brengen, en in slaap zoeken te wiegen, omdat ze graag gerust en zorgeloos in de zonde voortgaan.

Bij andere mensen bestaat een strijd van de ene zonde tegen de andere. De hoogmoed bij voorbeeld kan met de gierigheid strijd voeren; de hoogmoed wil pronken en deftig zijn in kleding, huissieraad en meer andere dingen, maar de gierigheid kan daarvoor het geld niet missen, en wil liever een kamer vol geld opleggen, al moest zij dan als een arme bedelaar gekleed gaan. De overdaad en wellust wil vreten en zuipen, en met de rijke man alle dagen vrolijk en prachtig leven, maar de gierigheid strijdt daartegen, en kan het lieve geld niet missen, en heeft liever water en brood, als er dan maar wat kan worden opgegaderd voor het derde en vierde geslacht dat nog geboren moet worden. De gierigheid wil geld hebben, hetzij eerlijk of oneerlijk, al moest het ook gestolen of geroofd worden; maar de hoogmoed strijdt daar tegen, en wil niet graag met de vinger nagewezen worden, en wil graag een goede naam hebben, en geacht en voor wat groots gehouden worden. De vuile dartelheid wil uitspatten in de zonde, en zich aan onkuisheid en andere gruwelen schuldig maken; maar de hoogmoed zegt: de mensen zullen het horen, en dan was ik voor altijd mijn goede naam kwijt. Zie, zo kan in onderscheiden opzichten de ene zonde tegen de andere strijden; en men kan sommige zonden met een zondig oogmerk nalaten en tekeer gaan.

Die nu niet anders kent dan zulk een rampzalige strijd, die zal nimmer een overwinnaar worden, en in plaats alles te beërven zal hij niets beërven dan de rechtvaardige vloek en eeuwige toorn van de almachtige God. Hoort daarom nog, o zondaar! naar de volgende drie dingen, die ik u wens voor te stellen.

Ten eerste. Indien gij op uw weg zo buiten Christus blijft voortgaan, dan staat de hel voor u open. Honderdduizenden mensen die eertijds net zo dwaas en hardnekkig waren als gij nu zijt, moeten nu reeds hun ongelukkige dwaasheid betreuren bij de duivelen en verdoemde zielen in de hel; en verlangen nu voor eeuwig vruchteloos, om slechts een enkele dag tot de aarde terug te keren, en te komen in de mogelijkheid van zaligheid en behoudenis. Ach, laat dan nog dezen uw predikers zijn, en laat u door hun ongelukkig lot nog bewegen, om toch toe te zien voor uzelf. Of acht gij het een geringe zaak om verloren te gaan? Of, denkt gij mogelijk, dat God u wel zal genadig zijn, omdat gij uzelf wat beter acht dan andere mensen, die zich uitwendig wat meer verdiepen in de zonde? Of, gelooft gij wellicht met sommigen, dat gij op uw doodbed nog tijd genoeg zult hebben, om uw zaken met God te vereffenen? Of denkt gij, dat gij

zalig zult worden, omdat uw geweten het u wel eens zo bang heeft gemaakt, dat gij wel eens voor een korte tijd aan het bidden zijt geraakt om genade? Dit alles zal u bij de ingang der eeuwigheid ontvallen, als gij wellicht met benauwde ogen uw man of vrouw, of zoon of dochter, of vader of moeder, voor uw doodbed zult zien staan, zonder dat iemand van hen, noch Predikant, noch Dokter, uw arme ziel enige redding zal kunnen toebrengen. O vrienden! laat u nog van de weg der zonde afmanen, want er volgt op dit korte leven een ontzaglijke eeuwigheid, die morgen of overmorgen reeds voor u kan aanbreken; en indien gij dan nog onbekeerd zijt, dan zal God in uw verderf lachen, en spotten als uw vrees komt.

Het tweede dat ik u nog zeggen wil, is dit: Ach, laat u nog bewegen door die vriendelijke nodigingen van de Heere Jezus. Hij roept nog heden: wie is slecht? Hij kere zich herwaarts. Alle eindigen der aarde nodigt Hij nog tot zich, hoeren en tollenaars kunnen de eigengerechtigheid zoekende farizeeën nog voorgaan in het Koninkrijk der hemelen. Hij kan en wil nog zieke en melaatse zielen genezen. Hij biedt Zijn bloed nog aan, tot reiniging van allerlei zonden. De duivel wil arme zondaren van de aarde neerstoten in de hel; maar Christus wil arme zondaren van de aarde opbeuren in de hemel. O! bedenkt toch eens, wat al roepstemmen en uitnodigingen gij al gehad hebt, waaronder gij tot heden toe verhard en onbuigzaam zijt gebleven, en hoe rechtvaardig de Heere zou geweest zijn, indien Hij u reeds lang voor eeuwig had verstoten; maar nog hebt gij te doen met een lankmoedig en zeer genadig God, die nog roept tot op deze dag toe, door Woord en dienstknechten, door zegeningen en oordelen, en door allerlei middelen meer. Ach zondaar! blijf dan toch niet zorgeloos, maar haast u tot Christus om uws levens wil.

Het derde of laatste dat ik u thans zeggen wilde, is dit: Indien gij u door Christus wilt laten zaligen, zo moogt gij van Zijn bereidwilligheid om u aan te nemen ten volle verzekerd zijn, maar dan moet gij uzelf ook aan Hem overgeven zonder enig voorbeding. Gij moet de strijd willen kiezen; gij moet het Lam willen volgen, waar het ook heengaat. Gij moet voor de haat en bespotting der vijanden Gods niet bang zijn. Gij moet de weg van zelfverloochening en heiligmaking voor uw ziel begeren. Gij moet ermee tevreden zijn als Christus tot u zegt: *in de wereld zult gij verdrukking hebben*. Gij moet door uw oude vrienden, waarmee gij vroeger de wereld en de zonde gediend hebt, willen verlaten, en bespot en gehaat zijn. Gij moet leren zinken en drijven op de eeuwige genade Gods, in het dierbare bloed van het Lam, zonder immer uw eigen zaligmaker te willen zijn, of de eer voor uzelf te nemen, die God alleen toekomt.

En nu, staat u deze nauwe weg ten hemel aan? Is Christus u zoveel waard dat gij Hem boven alles verkiest en begeert, zonder dat gij gaarne God en de wereld samen zoudt willen dienen? Treedt dan maar vrijmoedig toe, wie gij ook zijt, al zijt gij reeds grijs geworden in de dienst der zonde en des satans, en al zijt gij ook zulk een afschuwelijk zondaar, dat uws gelijke in ons ganse vaderland niet gevonden wordt, en al hebt gij het ook nog erger gemaakt dan Kaïn, Ezau, of Achab. Dit zeggen wij op grond van de Bijbel: God is een God die de zonde vergeeft, en die ze later nimmer weer verwijt, (Jak. 1:5).

Nu, elk kiest naar zijn behagen, maar het einde zal de last dragen. Daarom raad ik u, stelt toch niet uit tot morgen, want dan kon de arme ziel reeds uit de vensters van de lemen hut zijn uitgevlogen, en dan was het voor eeuwig te laat.

Nu, ik hoop dat de Heere dit eenvoudige nog zal zegenen, tot Zijn eer, en tot heil van onsterfelijke zielen.

Amen

TWAALFDE OEFENING

OVER HOSEA 2:18 en 19

VOORAFSPRAAK

Toen David zou trouwen met een dochter van Israëls Koning, riep hij daarover in verwondering uit: is dat licht in ulieder ogen, om des Konings schoonzoon te worden, daar ik een arm en verachtzaam man ben, (1 Sam. 18:23). En met recht mocht hij zo spreken, want hij was toentertijd nog maar een arm man, en afkomstig uit een niet zeer aanzienlijk geslacht. Zeldzaam gebeurt het toch, dat een ambachtsman, een boer of schaapherder, met een adellijke dochter, en nog minder gebeurt het, dat zulk een met een prinses gaat trouwen. Zulk een zeer ongelijk huwelijk was dan voor David een oorzaak van grote verwondering.

Dit geval nu daar latende, vragen wij: is het niet een oorzaak van veel grotere verwondering en aanbidding, dat de Zoon van God, de God van hemel en aarde, die ons beschreven wordt als *blank en rood, en dragende de banier boven tienduizend*, dat die de Bruidegom en Man, in een gans geestelijke zin, wil worden van een arme zwarte morin; van een diep ellendig zondaar, die de eeuwige dood verdiend heeft? En nochtans dit is zo, en daarom wordt de geestelijke liefde en vereniging, die er tussen Jezus en Zijn volk bestaat, ook gedurig in de Bijbel onder de tekening van een geestelijk huwelijk voorgesteld, zoals wij dat vinden in Salomo's Hooglied, in de 45ste Psalm, in het zestiende hoofdstuk van Ezechiël, in het vijfde hoofdstuk van Paulus' brief aan Efeze, en op andere plaatsen meer.

Over het huwelijk dan, niet over het aardse, maar over het geestelijke huwelijk, over het huwelijk van Koning Jezus met een arm zondaar, hoop ik thans nader te handelen.

TEKST: Hos. 2:18,19

En Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid; ja Ik zal u Mij ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht, en in goedertierenheid en in barmhartigheden. En Ik zal u Mij ondertrouwen in geloof.

De Profeet Hosea was een tijdgenoot van Jesaja en Micha, en profeteerde dus onder de regering van de Koningen Uzzia, Jotham, Achaz en Hizkia. Hij schijnt vooral zijn profetische bediening waargenomen te hebben in het rijk der tien stammen, onder de regering van Jerobeam de tweede, en onder de regering van Zacharia, Sallum, Menahem, Pekahia, Pekah en Hosea, de laatste Koning van dat rijk; zodat hij, volgens het oordeel van een geleerd man, zeventig jaren het profetisch ambt heeft waargenomen, en dus wel negentig, of meer jaren oud geworden is. In zijn boek komen dingen voor, die zich moeilijk laten verklaren, en tevens ook zeer vele dierbare lessen en uitnemende vermaningen, die genoegzaam kunnen begrepen worden, en waarin ons Christus, en de verlossing alleen door Hem op het levendigste wordt voorgesteld. In onze tekst spreekt hij van de geestelijke ondertrouw tussen de dierbare Jezus en de arme zondige mensenkinderen, die van nature onrein en afkerig zijn, maar toch ook van harte gewillig gemaakt worden, om zich voor eeuwig aan die Jezus te verbinden.

Wij zullen hier op twee zaken letten :

A. *Eerst* zullen wij letten, hoe die geestelijke ondertrouw hier in het algemeen wordt voorgesteld.

B. En dan *ten tweede*, hoe ze nader wordt verklaard en uitgebreid.

A. *Ik zal u Mij ondertrouwen.* Ziedaar, de woorden waarmee de geestelijke ondertrouw eerst in het algemeen wordt voorgesteld, en waarin wij weer op drie dingen kort moeten letten, namelijk: op de persoon die hier de ondertrouw belooft. Op de personen met wie die ondertrouw wordt aangegaan. En dan op de zaak zelf.

De grote persoon, die hier deze geestelijke ondertrouw belooft, is Jezus Christus, die meermalen in de Bijbel als de Bruidegom en man van Zijn kerk voorkomt. Het is die grote persoon, die waarachtig God is met de Vader en de Heilige Geest, en die ook waarachtig mens is geworden, om zondaren te behouden, ons in alles gelijk, uitgenomen de zonde. Het is die Jezus, *die reeds van eeuwigheid is gezalfd en tot Zijn Middelaarsbediening voorgekend van voor de grondlegging der wereld. Die in de volheid des tijds, in het vlees verschenen is, en de gestalte van een dienstknecht aangenomen heeft. Die arm geworden is, daar Hij rijk was, opdat Zijn volk door Zijn armoede zou rijk worden. Die in de dagen Zijns vleses, gebeden en smeking, met sterke roepingen en tranen geofferd heeft, en is verhoord uit de vreze. Die nu verhoogd is tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven de bekering en vergeving der zonde.* O! wie is in staat om de allesoverklimmende voortreffelijkheid van deze grote persoon voor te stellen? Hij heeft de arme, vuile mens niet nodig, en toch is Hij gekomen om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was, (Luk. 19:10). Hij is de weg, en de wegwijzer voor arme verdwaalde zondaren. Hij spijzigt Zijn volk, en is tevens Zelf hun spijs. Hij is hun God en Koning, en tevens hun oudste Broeder, en dierbare zienvriend. Hij is hun Rechter, en tevens hun Advokaat om voor hen te pleiten. Hij pleit, geneest, verlost, bewaart en zaligt, geheel om niet; is in nood en dood een veilige en vriendelijke toevlucht voor allen die op Hem wachten, en zal al Zijn volk eenmaal volkomen zalig maken. Ziet daar, dit is nu de Persoon, die de geestelijke ondertrouw, of nauwe geestelijke verbintenis belooft.

En welke personen zijn het nu, aan wie de ondertrouw wordt toegezegd? Dat is de kerk van Christus; dat is het volk dat Hij zich ten erve verkoren heeft; dat zijn die mensen, die Hij zich gekocht en betaald heeft met Zijn bloed. Mensen, die in zichzelf arme doodschuldige, en doemwaardige zondaren zijn, en die tot aan hun dood toe moeten blijven klagen dat ze ellendig zijn, en dat ze maar onnutte dienstknechten zijn voor het aangezicht des Heeren. Ziet, met zulken wil Jezus zich ondertrouwen; met zulken wil Hij Zijn verbond oprichten, en hun geven de gewisse weldadigheden Davids, die trouwe zijn; aan zulken wil Hij zich voor eeuwig verbinden. O! ziet eens, welke zeer ongelijke partijen. Oneindig meer ongelijk, dan toen de eenvoudige vrome schaapherder aan een Koningsdochter in Israël verloofd werd; oneindig meer ongelijk ook, als toen Esther, een arm Joods weeskind, verheven werd tot echtgenote en Koningin van een grote Ahasveros, *dewelke regeerde van Indië af tot aan Morenland toe, over honderd zeven en twintig landschappen.* Ja, het is een wonder, dat Christus, voor wie al de legerscharen der Engelen eerbiedig moeten buigen, en die met een onbegrijpelijke wijsheid het heelal regeert en bestuurt, dat Hij met arme zondaren zulk een nauwe gemeenschap wil aangaan. Daarom zegt hij in de tekst: *Ik zal u Mij ondertrouwen.* Dit ondertrouwen zal dan het volgende te kennen geven:

Ten eerste. Dat Jezus' oog, al van over lang, op dat volk gevallen is, en dat Hij toen reeds Zijn hart in liefde op haar gezet heeft. In de stille eeuwigheid heeft Hij, die

eerder was dan Abraham, Zijn geestelijke bruid reeds uitgespeurd, en haar liefgehad met een eeuwige liefde, (Jer. 31:3). Dus, eerder als zij geboren waren, en eerder als ook de hoeksteen der gehele schepping gelegd is, zag Jezus' oog reeds in liefde op Zijn volk, toen Hij dat zag in de spiegel van het Goddelijk Raadsbesluit. Dus, van de zijde van de onreine zondaar zou deze geestelijke ondertrouw natuurlijk nimmer begonnen zijn; maar van de zijde des Heeren ontdekken wij reeds deszelfs beginselen in de onbegonnen eeuwigheid; toen de Heere nog niet bezig was met mensen te formeren, was Hij reeds bezig, mensen tot eeuwige zaligheid te verkiezen. Wij lezen in 1 Sam. 16:1, dat de Heere tot Isai liet zeggen: Ik heb Mij een Koning onder uw zonen uitgezien. Maar nu, ook in de eeuwigheid, heeft de vrijmachtige en genadige God ontelbare duizenden Koningen *uitgezien*, uit de boze slavenschaar van het menselijk geslacht, en die verordineerd om eenmaal naast Hem in Zijn troon te zitten in de hemel; Jezus heeft Zijn Bruid *uitgezien*, eer zij geboren was en zegt nu in de tekst: *Ik zal u Mij ondertrouwen*. Hier zien wij hoe de eer van de zaligheid geheel buiten de mens ligt, in het eeuwig welbehagen Gods, zodat alle roem is en blijft uitgesloten, en al de verlost in de eeuwigheid de eer van hun zaligheid, vrijwillig aan een drie-enig God zullen toebrengen.

Ten tweede. Tot dit ondertrouwen was ook nodig, dat Jezus om recht met Zijn bruid verenigd te zijn, haar moest vrijkopen van haar zondige dienstbaarheid, en van de geduchte vloek der Wet, die over haar was uitgesproken, door een zeer hoge en dure prijs. Hij toch, heeft haar *duur gekocht; heeft Zijn gemeente verkregen door Zijn eigen bloed, en heeft Zijn ziel gegeven tot een rantsoen voor velen*. David moest honderd zielen van zijn vijanden geven voor zijn bruid, om haar tot zijn vrouw te verkrijgen; maar Jezus moest Zijn eigen ziel en leven geven, om recht op Zijn volk te bezitten, omdat zij zich vrijwillig aan vreemde heren hadden dienstbaar gemaakt, en daarom onder de vloek des Heeren besloten lagen.

Ten derde. Ligt er ook in deze geestelijken ondertrouw opgesloten, dat Jezus zich ook aan haar komt aanbieden in de uitnodiging van het dierbare Evangelie, waarin Hij aan de zondaar niet alleen pardon en vrijlating van de straf laat toeroepen, maar ook bekend maakt, dat Hij zulke arme slavinnen als Zijn geestelijke bruid wil aannemen.

Ten vierde. Dat hij haar ook wast en reinigt van haar zondige lelijkheid en afschuwelijkheid, en haar hart tot Hem overbuigt, zodat zij niet alleen gewillig, maar ook zeer begerig wordt om afstand te doen van haar vorige vrienden, de zonde en de wereld, en zich voor tijd en eeuwigheid aan Hem verbindt, opdat Hij haar alléén door de kracht en waardigheid van Zijn bloed en verdienste, uit loutere genade mocht zalig maken, en ook meer van de zonde mocht reinigen, om Hem in geest en waarheid te dienen en hartelijk lief te hebben, gelijk geschreven is: En de vreemden die zich tot de Heere voegen, om Hem te dienen, en om de naam des Heeren lief te hebben, om Hem tot knechten te zijn: al wie de Sabbath houdt, dat hij die niet ontheilige, en die aan mijn verbond vasthouden; die zal Ik ook brengen tot mijn heilige berg, en Ik zal hen verheugen in Mijn bedehuis, (Jes. 56:6,7). Ziet, zo wordt de onwillige gewillig gemaakt en de onheilige geheiligd; en door een hoge hand, bij de aanvang bekwaam gemaakt, om voortaan naar de wil van God, in alle goede werken te wandelen. En in deze vier zaken bestaat de ondertrouw van Jezus met al Zijn arm en ellendig volk.

B. Laat ons nu in onze tweede hoofdzaak zien, hoe deze geestelijke ondertrouw onder de tekst nog nader wordt verklaard en uitgebreid. En daarin wordt dan eerst gesproken, van de duurzaamheid van deze geestelijke verbintenis. *Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid*, zegt de Heere. Onder oud Israël had men gedurig echtscheidingen; men verliet om allerlei oorzaken menigmaal trouweloos de persoon,

waaraan men met een dure belofte verbonden was. Indien een vrouw zich trouweloos gedroeg, dan gaf de man maar een scheldbrief, en zond zijn vrouw voor altoos van zich weg. Maar mijn geachte vrienden! indien gij immer hart en hand aan Jezus hebt gegeven; al moet gij dagelijks nog over uw trouweloosheid en plichtsverzuim zuchten en klagen; en al zijt gij nimmer die gij voor het aangezicht des Heeren behoorde te zijn; gij hebt evenwel geen scheldbrief van uw tere en trouwe vriend te vrezen, want het is een duurzame verbintenis, een ondertrouw in eeuwigheid. Dit zoete woord leert ons dan, dat de genadegift en roeping Gods onberouwelijk zijn, (Rom. 11:29). Dat God in Zijn verbond en belofte onveranderlijk en getrouw is, zodat Hij Zijn volk nimmer zal begeven of verlaten, ofschoon het een ontrouw en gedurig omzwervend volk is. Geen zonde, geen duivel noch wereld zal ooit dit volk van Christus' liefde scheiden, noch verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard, (Rom. 8:35). Ja zelfs de dood zal hen van deze geestelijke liefde en verbintenis aan Christus niet losmaken maar hen een middel zijn tot volkomen voltrekking van dit geestelijk huwelijk in de zalige eeuwigheid. De dood scheidt anders de ziel van het lichaam, en de man van de vrouw: maar dat volk, tot hetwelk gezegd mag worden: *uw maker is uw man*, heeft bij de dood geen scheiding te vrezen, maar Jezus en hun zalige geluksstaat zal hen volgen tot aan de overzijde des grafs, en tot in een nimmer eindigende eeuwigheid.

Verder wordt in onze tekst gezegd, dat deze ondertrouw zal geschieden *in gerechtigheid en in gericht*. Dat wil zeggen: in en op grond van die gerechtigheid, die door Mij is aangebracht, en waardoor Ik Mij het recht verworven heb, om u, die van nature het eigendom waart van de duivel, en die gebonden lag onder de heerschappij der zonde en onder de rechtvaardige vloek der Wet, voor de Mijnen aan te slaan, en eeuwig als Mijn dierbaar eigendom te bezitten. Dus dan ook in *gericht*, of naar het recht dat de opperste Rechter Mij heeft toegewezen, omdat Ik in uw plaats aan het recht Gods volkomen heb genoeg gedaan, zodat Ik nu recht heb om u als Mijn Koninklijke bruid vrijwillig aan te nemen.

Het huwelijk van sommige mensen, is gelijk dat van Ezau en Simson, tegen de wil en het genoegen der ouders; en dit heeft doorgaans het meeste plaats, als men veel geld en goed hebbende, wil gaan trouwen met iemand die niets meer heeft als de eer en de kleêr, gelijk men wel eens voor een spreekwoord zegt; of als - terwijl men van fatsoenlijke afkomst is, een huwelijk wil aangaan met iemand van een buitengewoon laag en slecht karakter. Maar nu, de gans geestelijke ondertrouw van Jezus met arme, verachtelijke, snode en slechte schepselen, wier karakter zo laag gedaald is als de bodem van de hel, is nochtans volkomen tot genoegen en verheerlijking van de hemelse Vader, die al Zijn volk in en om de gerechtigheid van Zijn lieve Zoon bemint, en als Zijn dierbare kinderen en eeuwige erfgenamen aanneemt.

Het natuurlijke huwelijk van Ezau met zijn heidense vrouwen was voor zijn beide ouders een *bitterheid des geestes*, waarover in het bijzonder zijn moeder klaagde, dat zij daarover verdriet aan haar leven had, (Gen. 26:35 en 27:46). Integendeel neemt de hemelse Vader een dierbaar genoegen in de personen, die zo geestelijk nauw aan Jezus verbonden zijn, niettegenstaande hun afkomst is uit de vader de duivel. Hij heeft *in de mens een welbehagen*, omdat Hij een welbehagen heeft in het offer Zijns Zoons. Een arm zondaar wordt dus uit genade zalig en tevens ook wordt hij zalig als vrucht van de gerechtigheid Gods, dewelke genoeg geschied is door Jezus' lijden en dood. Door Jezus' gerechtigheid zal Zijn volk verhoogd worden, (Ps. 89:17). Daarom mag een arm vernederd zondaar tot God smeken om genade en recht, en is het niet Godverheerlijkend uitgedrukt, als wij in ons gebed zeggen: O Heere! geef mij genade en geen recht!

Maar om voort te gaan, deze ondertrouw wordt ook gezegd, te zullen geschieden in *goedertierenheid en barmhartigheden*. Dat wil zeggen: hoe onwaardig gij ook in uzelf zijt, en ook altijd blijven zult, zo zal Ik u nochtans in tijd en eeuwigheid veel meer goed doen dan gij uzelf ooit hebt durven of kunnen voorstellen; Ik zal Mij over uw ellendigheden ontfermen, en medelijden hebben met uw zwakheden; Ik zal al uw zonden genadig vergeven, en nimmer Mijn verbond verbreken; Ik zal het zó goed met u maken, dat gij uzelf gedurig genoodzaakt zult vinden, om in verwondering uit te roepen: het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat ik niet vernield ben. Zijn barmhartigheden zijn elke morgen nieuw, en Zijn trouw is groot, (Klaagl. 3:22,23). Gij schat uzelf met recht zulk een onwaardige en weinig vruchtdragende rank aan de wijnstok, die dagelijks waard is om buiten de wijngaard geworpen te worden; maar nee, Ik zal u niet over de heining werpen; Ik zal al de rijkdom Mijner barmhartigheid aan u bewijzen, want gij zijt Mij niet tegengevallen, en Mijn ondertrouw is een ondertrouw in goedertierenheid en in barmhartigheden. Dit laatste woord staat hier in het meervoud om aan te wijzen de rijkdom en opeenstapeling der Goddelijke barmhartigheden en ontfermingen, die de Heere dagelijks aan Zijn volk bewijst. Ieder ogenblik nieuwe struikelingen van hun zijde, en ook ieder ogenblik nieuwe uitvloeiselen van de wonderbaarlijke barmhartigheden van de zijde des Heeren, en dat gaat zo de hele weg door, zodat de aan God geheiligde ziel dagelijks stof heeft om zich over de goedheid Gods te verwonderen.

Eindelijk volgt er in onze tekst: Ik zal u Mij ondertrouwen *in geloof*. Door dit geloof verstaan wij het arm en arm makende geloof van Gods kinderen, waardoor zij aan de aangeboden ondertrouw, die hen door Christus, of van Zijnentwege wordt aangeboden, hun toestemming geven, waardoor ze het eerbiedig en blijmoedig *jawoord* geven aan de nodigende en dierbare Jezus; waardoor ze hart en rechterhand aan Jezus geven in hun binnenkamers om voor eeuwig de Zijnen te worden, zo slecht, ellendig, blind en hulpeloos als zij ook zijn, opdat Hij met hen handele naar Zijn Welbehagen, hen reinige door Zijn bloed, en Zijn Wet schrijve in de grond van hun hart, opdat zij voor nu en steeds, Zijn Welbehagen mogen doen.

Dit geloof wordt wel van de zondaar gevorderd, om daardoor van zijn zijde de aanbidding des Heeren aan te nemen, maar het wordt ook even zowel als een genadegift van de Heere, aan de onmachtige zondaar geschonken, waarom ook de Apostel zegt: Het is u uit genade gegeven, om in Hem te geloven, (Fil. 1:29). De Heere zelf is dan de enige werkmeester van het geloof, die het niet alleen bij de aanvang geeft, maar ook gedurig in de ziel versterkt en bevestigt, bewaart en voltooit; waarom ook Jezus de overste Leidsman en Voleinder des geloofs genoemd wordt, (Hebr. 12:2). Als de Heere dan hier zegt: Ik zal u Mij ondertrouwen *in geloof*, dan is het alsof Hij zei: Ik zal u alsoo aan Mij ondertrouwen, dat Ik u het geloof geef, waardoor gij aan Mij verbonden zult worden, en uw toestemming geeft aan hetgeen ik u in Mijn Woord beloof: Ik zal het willen en het werken in uw hart geven, en alsoo voor u zijn de eerste en de laatste.

TOEPASSING

Hoe is het nu, mijn vrienden, kent gij dit ondertrouwen met den Heere Jezus? Of kom, laat ik eens wat nader vragen:

Vooreerst. Kent gij iets van dat bewonderen van de Goddelijke liefde, dat er zo'n Jezus op aarde is gekomen om arme zondaren met zich te ondertrouwen? Van dat bewonderen, dat God alsoo lief de wereld gehad heeft, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon in de wereld heeft gezonden, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve,

maar het eeuwige leven hebbe? (Joh. 3:16). O! deze zaak wordt door Gods volk wel eens bewonderd met ootmoed en aanbidding, als zij eens ingelaten worden in dat vrijwillig zenden van de Vader, en dat vrijwillige gezonden worden van de Zoon, daar God toch de zondaar niet nodig had.

Ten tweede. Kent gij iets van die begeerte, om met Jezus hartelijk ondertrouwd te worden, en om Zijn wil uw verbond met de wereld en de zonde te verbreken? O! er moet toch een beslissende keus gedaan worden tussen God en de zonde, tussen Jezus en de wereld, want beide tezamen kan men ze niet aanhangen en liefhebben. Bedenkt u ernstig op dit gewichtige stuk, mijn vriend of vriendin, voordat u de genadetijd voor altoos ontvliegt.

Ten derde. Hebt gij allen leren zien, dat het geloof, waardoor men aan Jezus ondertrouwd wordt, geen maaksel kan zijn van uw eigen hand? Heeft de noodzakelijkheid aan de ene en de onmogelijkheid aan de andere zijde u al eens uit uzelf uitgedreven, om biddende bij de Heere te zoeken, hetgeen gij nergens anders krijgen kunt? Hebt gij al leren smeken om de Geest des geloofs, en dat Die in u mocht werken of versterken zulk een geloof, waardoor het hart gereinigd, de wereld overwonnen en de ziel met Christus verenigd wordt?

O! de weg van het gebed is zo noodzakelijk en aanprijzenswaardig. Ik denk hier om onze Catechismus, welke ons in de 116de vraag leert, *dat God Zijn genade en de Heilige Geest alleen aan die geven wil, die Hem met hartelijk zuchten, zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken.*

Ten vierde. Kent gij ook enige geloofswerkzaamheden met die Goddelijke Borg? Dat gedurig opdragen en aanbevelen van uw ziel aan Jezus, dat nodig zien van Jezus voor uw ziel, als uw licht en leven, als uw troost en zaligheid, als uw spijs en drank, en als uw Profeet, Priester en Koning? Schatten van goud en zilver kunt gij missen; vele aanzienlijke vrienden in de wereld kunt gij missen; aanhoudende gezondheid en lichaamskrachten, ook voortreffelijke natuurgaven kunt gij missen; maar Jezus kunt gij niet missen. Zonder gids en leidsman door de wereldse doolhof te dwalen, zonder Borg en Voorspraak, een geducht oordeel tegemoet te reizen; zonder vertrouwelijke toevlucht en machtige uithelper te zijn in de dag der dodelijke krankheid; zonder Jezus de wereld in te komen, en ook zonder Hem daar weer daaruit te gaan, dan is en blijft men voor eeuwig ongelukkig en rampzalig, en heeft een treuriger lot in de toekomst te wachten dan het arme blinde heidendom.

Ten vijfde. Zijt ge al verlegen geworden om de gemeenschap en vriendschap met God door de Middelaar Jezus? Hebt gij al een innige lust in dat leven vóór God, dóór God, in God, met God en nabij God; valt het Godgemis u hard, en is Zijn nabijheid uw zaligheid? Doet het u leed, dat gij nog zo menigmaal God door uw zonde mishaaft en zoudt gij integendeel graag voor de Heere leven in gehoorzaamheid, graag vruchten dragen tot eer van Jezus, graag behoren tot degenen die overvloedig zijn in het voortbrengen van geestelijke vruchten, en waarvan de Schrift zegt: in een jaar van droogte houdt hij niet op van vrucht te dragen, (Jer. 17:8)?

Mogelijk zegt iemand van die zoekende zielen: Ja, deze zaken zijn mij niet ten enenmale vreemd, maar ach! ik ben toch zo zondig en ellendig, en ik leef zo duister en word zo bestreden, dat ik niet durf te geloven met Jezus ondertrouwd te zijn. Ik antwoord: Arme zielen! de inwoners van de zalige hemel zijn een gezelschap dat eertijds even zo over de zonde en ellende te klagen had als gij nu; maar nu zijn ze reeds van dit alles verlost: en de Heere is zo genadig en zo getrouw, dat Hij ook u van al uw zonden verlossen zal bij uw dood. En voorts, mag ik dit tot uw moedgeving zeggen, dat Jezus de Zijnen ondertrouwt in *goedertierenheid en in barmhartigheden*, en dat Hij steeds medelijden wil hebben met de zwakheden van Zijn arme volk. Hij

weet, wat van Zijn maaksel te wachten is, gedachtig zijnde, dat ze stof zijn, en zal niemand om zijn zwakheden van zich verstoten, die toch zulk een arme ziel ook zelf benauwen en in de weg staan.

En gij, die in het geloof bevestigd zijt! Gij, die met de oude Kerkbruid zeggen kunt: „Mijn liefste is mijne, en ik ben zijne" (Hoogl. 2:16), en die dus verzekerd zijt van uw geestelijke ondertrouw met Jezus.

O! ziet hier eens, welk een voorrecht! Gij waart toch voor uwe bekering ook maar arme slaven van de duivel en zijt nu door Jezus zelf opgezocht, en tot in der eeuwigheid met Hem verenigd en aan Hem verbonden.

O, Vrienden! hier hebt gij genoeg aan, al hadt gij niets van de wereld; hier hebt gij genoeg aan op uw doodbed, en tot in alle eeuwigheid, als gij eeuwig zalig met Hem zult verkeren, die uw Maker en tevens uw Bruidegom en Man is.

Maar, ziet dan hier ook uwe dure verplichting, om in de wegen Gods te wandelen en Jezus uw dierbare Bondgenoot welbehaaglijk te zijn. Gewent u toch meer en meer aan Hem, en hebt vrede. Wacht u van de zonden, die Jezus onteren, de Geest bedroeven, de vromen ontstichten, uw gemoed benadelen en de Filistijnen dezer wereld doen juichen in uw ongeluk.

Maar eindelijk, gij, die nog onbekeerd zijt! Geloof mij, het was beter nooit geboren, dan nooit met Jezus ondertrouwd te zijn. Gij moogt hier rijk in de wereld zijn, en vast verbonden aan haar genietingen, maar och, die band zal op uw doodbed losbreken, en dan zal het een doodsteek in uw ziel zijn om te moeten denken: nu moet ik zonder Jezus naar de eindeloze eeuwigheid!

Ach mens! denk er toch om, als gij Jezus niet hebt, dan hebt gij waarlijk niets, al zijt gij ook de rijkste van het land. De dood zal niet lang meer achterblijven, en dan geven wij er toch weinig om, of wij een aanzienlijk heer of een geringe dagloner geweest zijn; behalve, dat dan uw lot geduchter zijn zal, terwijl God u zoveel tijd en middelen gegeven heeft boven de armen, die Hij dan in Zijn rechtvaardigheid met woeker van u zal terug vorderen.

Ach! mocht gij nog eens leren treuren over de ellende waarin gij uzelf moedwillig gebracht hebt, en mocht uw lust in de zonde en uw biddeloze toestand nog eens een einde nemen.

Drie dingen zult gij moeten leren, en indien gij die niet leert, dan hebt gij ook geen welgegronde hoop op de zaligheid.

Ten eerste. Gij moet leren, om met de ootmoedige David te zeggen: Ik, ik heb gezondigd; ik, ik heb onrecht gehandeld, (2 Sam. 24:17). Hij zeide niet als Eva, de duivel heeft mij bedrogen! of als Adam, een mens heeft mij verleid! maar hij was zelf de man, die zich voor God kende als een arme schuldenaar, en boog zich voor Hem neer. En waarlijk, daar moet ook gij toe komen of gij gaat eeuwig verloren.

Ten tweede. Jezus en Zijn heilverdienste moeten u beminnelijk en noodzakelijk worden. Gij moet leren op te houden langer uw grond van hoop in uzelf zoeken. Het moet alleen Jezus en geheel Jezus zijn, want de zaligheid is in geen ander.

Ten derde. David bidt: Schep mij een rein hart, (Ps. 51:12). Och, mocht dat ook eens uw gebed worden! Het zal toch die weg in moeten; de heiligheid zal uw hemel moeten worden en de zonde uw hel. Gij zult moeten leren smeken om de Heilige Geest, en behoefte moeten voelen aan nauwe heiligheid van hart en wandel.

Och! wat ik u bidden mag, zet toch uw hart eens op deze zaken, eer gij wordt opgeroepen naar de eeuwigheid. Mogelijk zal u de dood spoedig als een wandelaar overkomen, en dan is de zaak voor eeuwig afgelopen, dan is het te laat, dan gaat uw arme ziel naar de hel, en uw lichaam naar een vervloekt graf, om daar te liggen tot dat

de hemelen niet meer zijn, en dan opgewekt te worden tot eeuwige versmaadheid en afgrijzing, zoals de Profeet zegt, (Dan. 12:2).

Sommige mensen, die tot de dode wereldlingen behoren, behelpen zich met enige weinige wettische plichten waar te nemen; niet omdat zij daar waarlijk lust in hebben, maar omdat zij menen dat ze zonder deze plichten de grimmigheid des doods en de vreselijkheid des oordeels niet kunnen afwachten. Zij hebben evenmin lust in Gods geboden, als een slaaf heeft in zijn arbeid, en van daar is het, dat zij ook zo gaarne God en de wereld tegelijk willen dienen, en een afkeer hebben van dat rechte nauwe leven, hetwelk zozeer de behoefte is van Gods ware en oprechte volk. Vandaag willen zij met het gros van oud Israël naar de wet van Horeb luisteren, en morgen willen zij met datzelfde Israël vrolijk dansen rondom een gouden kalf van wereldse afgoderij; vandaag willen zij de kerk en morgen de kermis bezoeken; vandaag zijn ze ernstig ontroerd, ingetogen en godsdienstig, aan een ziekbed of op een begrafenis; en morgen zijn ze los, dartel en roekeloos in een zondig gezelschap. En nimmer hebben zij ware behoefte aan een nieuw hart, en begeerte om in der daad met Jezus geestelijk ondertrouwd en nauw aan Hem verbonden te worden.

Zulke mensen zijn ongelukkig in een tijd van voorspoed en welvaart. Ongelukkig zijn ze in de bange dag van tegenspoed. Niet minder ongelukkig als zij oud en grijs worden. Bijzonderlijk ongelukkig op het bange sterfbed. En eindelijk ongelukkig in het oordeel en in de eeuwigheid.

Ik zei, zulke mensen zijn ongelukkig in een tijd van voorspoed en welvaart. Als toch een mens, in de dagen van voorspoed, los van God is, en zonder God in de wereld leeft, dan brengt toch de voorspoed zulk een hoe langer hoe verder van God af; hij maakt van de buik zijn God; hij is genegen om hoe langer hoe zorgelozer te worden; hij wordt meer en meer hoogmoedig en verwaand, en verheft zich op de gaven die de Heere hem gegeven heeft; hij wordt een onderdrukker van zijn naasten en is afkerig van mensen die arm en gering zijn; hij verzuimt de middelen der genade, en wordt een gedurige bijwoner van de ijdele gezelschappen der wereldkinderen. Een mens die naar rijkdom en grootheid verlangt, verlangt doorgaans des te meer naar zijn ongeluk, terwijl de weelde de zondaar veeltijds des te meer hardnekkig, onboetvaardig en trots maakt.

Verder zei ik, dat een mens buiten God en Jezus ongelukkig is in de dag van tegenspoed en ellende. In tegenspoed en rampen, dan hebben de vromen een sterkte aan de Heere hun God, tot wie zij vluchten, bij wie zij schuilen, en die hen ook wonderlijk ondersteunt en vertroost, maar een wereldling moet zijn tegenspoed alleen dragen en heeft niemand bij wie hij schuilen kan, als het water der verdrukkingen tot aan de lippen komt. Menig arm wereldkind heeft zich aan een boom gehangen, of voor het hoofd geschoten, of zich wanhopig in een rivier geworpen of op een andere wijze een einde aan zijn ellendig leven gemaakt, als vrienden en schatten hem verlieten en hij in een nare weg van kruis en onheil moest verkeren. En al komt het zo ver niet, wat is de mens toch, als hij geen geld, geen vrienden en geen God heeft?

Maar ik zei verder dat een mens buiten God en Jezus zo ongelukkig is, als hij in die nare staat oud en grijs wordt. Een oud mens, die aan Jezus ondertrouwd is, en aldus een Drie-enig God tot zijn deel heeft, is bereid om te sterven, en ziet soms door de ogen des geloofs zijn hemelse erfenis reeds in de verte liggen, aan de overzijde van het stille graf; maar een grijsaard die nog buiten God leeft, en toch reeds wegens zijn hoogklimmende ouderdom met zijn ene voet in het graf gaat, kan niet anders dan bevende zijn naderend einde tegemoet zien.

Een zekere Koning van Frankrijk verbood zijn hovelingen, dat zij ooit aan zijn hof en in zijn tegenwoordigheid de dood mochten noemen, omdat zijn hart begon te beven

als hij aan de dood dacht; evenzo is het ook wel eens gesteld met een oud onbekeerd mens, die zelf nooit over de dood spreekt, en er ook zeer ongaarne van hoort. Maar kan hij daarom de gedachten des doods geheel verbannen krijgen? Nee, of het mocht zijn, dat zijn geweten met een brandijzer is toegeschroeid, en dat hij geheel zorgeloos en gerust daarheen wandelt; maar dan ook is hij nog des te ongelukkiger.

Voorts, hoe droevig zal het eenmaal voor zulk een mens zijn, als hij eens op zijn doodbed komt te liggen. Naar doodbed voor een mens, die al zijn dagen de wereld gediend heeft, en nu moet sterven, zoals hij geleefd heeft! Daar ligt dan zulk een arme zieke lijder hulpeloos en hopeloos terneer; de hoop op herstel is verdwenen; een kostelijke genadetijd ziet hij nu achter zich, een eindeloze eeuwigheid ligt vóór hem. Gods roepstemmen heeft hij verwaarloosd, en zijn troost en heil heeft hij gezocht in de nietige wereld, die hem nu begeeft. Zijn vrienden en betrekkingen staan bij dit nare toneel te wenen, maar zij kunnen niet redden en verlossen uit de machtige hand des doods. Enige lichtzinnige en ijdele vertroosters roepen zo'n arme ziel nog toe, dat hij moet steunen op de belofte en zich moet vasthouden aan de Heere Jezus; maar deze arme mens kent Jezus niet eens, en heeft Hem ook nimmer gezocht in zijn gezonde dagen en daarom kan hem dit ook geen ware troost geven, maar vermeedert niet zelden de knagende angst van zijn ontrust geweten. De duivelen komen nu reeds aan zijn bed, om op zijne bange ziel te wachten, die zij zo aanstonds als een buit naar de hel zullen voeren. Nu rijzen de haren reeds ten berge, en de bange ziel moet, hoe onwillig dan ook, met eenen droevigen weerzin, de vensters van de leemen hut uitvliegen, om met een toornig God te doen te krijgen. Eindelijk, de man sterft, — de onsterfelijke inwoner, die zich enigen tijd in deze bouwvallige tent heeft opgehouden, gaat nu verhuizen, en het lichaam ligt daar koud, stijf en bleek neder, en wordt in eene sterke kist geschroefd, om eerlang in het donkere graf te worden neergelaten. Nu beginnen vrienden en bekenden de deugden van den overledene te verheffen; zij roemen en prijzen hem, al mochten zij hem in zijn leven niet lijden; zij hopen het beste van hem, of spreken hem onbeschaamd zalig, omdat God barmhartig is; maar de arme onbekeerde ziel, die op aarde lichtzinnig wordt zalig gesproken, is door God reeds voor eeuwig verdoemd, en heeft nut noch troost van zijne lichtzinnige vrienden, die nog op aarde zijn.

Nog meer: eenmaal komt er nog een algemeen oordeel op den groten dag, — dan moet ook het dode lichaam van den onbekeerden zondaar uit het graf opstaan, om met de wereld voor den Groten Rechter te verschijnen. O! wat een vreselijke dag zal dat zijn voor zulke mensen, die het nimmer ernstig gezocht hebben, om met Jezus ondertrouwd en door Hem met God verzoend te worden. Dan zullen zij van weedom des harten moeten uitschreeuwen: *bergen valt op ons! heuvelen bedekt ons van het aangezicht des Heeren, en van den toorn des Lams!* En zij zullen genoodzaakt zijn, om te erkennen dat zij alles hebben gezocht en nagelopen, behalve den Heere Jezus. Zij zullen moeten zeggen: „ik heb Jezus niet begeerd, ik heb mijn tijd verzuimd en mijne arme ziel vermoord." En daarom zal God hun ook allen te zamen, naar lichaam en ziel, verwijzen naar die nare verblijfplaats der verdoemden, daar zij naberouw, zelfverwijt, zielesmart en ongekende lichaamsspijnen zullen moeten verduren tot in alle eeuwigheid. Hier op aarde valt de tijd zeer kort; (uitgenomen als men smartelijk ziek is) men zegt doorgaans: waar blijft de tijd toch! Het wijzertje van onze klok loopt al rond, en wijst ons gedurig een ander uur, terwijl de op- en ondergaande zon ons gedurig een nieuwe dag aanwijst; en zo vliegt onze tijd voorwaarts, en brengt ons spoedig aan het einde van onze aardse loopbaan. Maar, mijn vrienden! in de eeuwigheid zal dat zo niet zijn. Daar zal de wijzer niet rondlopen, maar onverzettelijk op eeuwig blijven staan!

Nu, mijn vrienden! ik hoop dat gij dit eens biddende zult overwegen nu het nog tijd is, en nu er nog raad is om de welverdiende straf te ontgaan en genade in de ogen des Heeren te vinden.

Ik wens dat ik ulieden dan, die nu nog onbekeerd zijt, nog eenmaal eens mag leren kennen als arme bedelaars, die de werkzaamheden met de Heere Jezus ondervinden; als arme schuldenaars, met ernstige vreze voor zelfbedrog en dat gij buiten Jezus niet durft te rusten, wantrouwend uw eigen dodelijk hart, hongerend en dorstend naar de gerechtigheid van Jezus, en een hartelijk vermaak heeft in al de bevelen van de Heere, liefde tót, en behoefte aan Gods Woord en alle goede middelen der genade, en hartelijke liefde en verbintenis aan al het arme volk van God.

Mocht dat nog eens zo bij en in u gevonden worden! Nu, ik wens, dat de Heere dit geringe nog zal zegenen aan uw harten, en dat gij nog vóór uw dood met Jezus ondertrouwd, en alzo door Hem erfgenamen der eeuwige zaligheid zult worden.

Amen.

DE RTIENDE OEFENING

OVER NAHUM 1: 2

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in Rom. 8:31, dat Paulus zegt: zo God vóór ons is, wie zal tegen ons zijn? En waarlijk, als wij God aan onze zijde hebben, en met Hem verzoend en bevredigd zijn, dan kan niemand ons enig wezenlijk leed of nadeel toebrengen. Die God tot zijn deel heeft, mag vrijmoedig met Jakob zeggen: ik heb alles! (Gen. 33:11) want de Heere is wijs van hart, en sterk van kracht, (Job 9:4) en daarom kan men onder de schaduw van Zijn vleugels vrolijk zingen, (Ps. 63:8). Hij die zeggen kan: De Heere is mijn Herder! die mag er ook bijvoegen: mij zal niets ontbreken! (Ps. 23:1). Ja, zo God vóór ons is, dan hebben wij niets te vrezen voor tijd of eeuwigheid, maar dan zijn wij zo gelukkig, dat niemand ons geluk bevatten of bepalen kan. Maar integendeel mogen wij de bovenstaande vraag van Paulus wel eens omgekeerd beschouwen: zo God tegen ons is, wie zal dan vóór ons zijn? Al hadden wij alles wat op de wereld is, al waren alle mensen onze vrienden, al bogen alle kinderen van Adam zich ootmoedig voor ons neer, al leefden wij hier duizend jaren, en genoten alle menselijke voorrechten die te bedenken zijn, en wij hadden alleen God tegen ons dan waren wij nochtans zeer te beklagen, want God is grotelijks geducht in de raad der heiligen, en vreselijk boven allen, die rondom Hem zijn, (Ps. 89:8). En Hij zal eenmaal met vlamvend vuur wrake doen over allen, die Hem niet kennen, en het Evangelie Zijns Zoons ongehoorzaam zijn. Mozes zegt van Hem: *Wie kent de sterkte Uws toorns en Uw verborgenheid, naardat Gij te vrezen zijt!* En Paulus getuigt: *Onze God is een verterend vuur.* Daarom is zo'n mens ongelukkig die nog onbekeerd is, en dus de Heere nog tegen zich heeft. Ja zulk een is ongelukkig, al was hij een koning of keizer, hij is ongelukkig, hier en in de eeuwigheid.

Deze zaak zal ons thans nader blijken, terwijl wij wensen te handelen over de rechtvaardige strafoefening des Heeren tegen de onbekeerde zondaar.

TEKST: NAHUM 1:2

Een ijverig God en een wreker is de Heere, een wreker is de Heere en zeer grimmig; een wreker is de Heere aan zijn wederpartijders, en Hij behoudt [de toorn] zijn vijanden.

De naam van de Profeet in wiens boek onze tekst voorkomt, is Nahum, hetwelk in onze taal zoveel zegt, als een vertrooster, zo leert mij ten minste Polus bij de Engelse Godegeleerden, welke man ook zegt, dat het meer moeite zou kosten dan voordeel aanbrengen, om te onderzoeken uit welk geslacht, en van welke geboorteplaats de Profeet Nahum afkomstig was. Volgens het eerste vers blijkt het ons dat Hij door de Heere geroepen was, om aan de inwoners der grote stad Ninevé, evenals Jona, des Heeren last te verkondigen en Zijn oordelen bekend te maken. Mogelijk had de Heere, zoals later in Korinthe, nog *veel volks in deze stad*, die lagen onder het zegel van de eeuwige verkiezing, en dus nog moesten worden toegebracht, en die een naam en een plaats moesten krijgen in Gods huis en binnen Zijn muren. Hoe dit ook zij, het komt mij opmerkelijk voor, dat de God Israëls twee van Zijn dienstknechten naar deze grote

Assyrische stad gezonden heeft, om daar wet en evangelie, zegen en vloek te verkondigen, zoals, dunkt mij bijzonder in het boek van onze Nahum, en vooral in dit eerste hoofdstuk op te merken is.

Tot de verharde zondaar te Ninevé, en ook tot alle dezulken, afgezien in welke tijd of plaats zij leven, worden dan de geduchte woorden van onze tekst gericht. Ik zal mijn verhandeling over deze woorden in twee hoofdzaken verdelen.

A. *Eerst* zal ik heel kort de zin der tekstwoorden enigszins zoeken te verklaren.

B. *Ten tweede* zullen wij bij de waarheid, die in de tekst voorkomt een weinig nader stilstaan.

C. *En dan* zullen wij een toepasselijk woord hier zoeken bij te voegen.

A. De Heere wordt dan hier genoemd *een ijverig God*, een God die heilig ijvert over Zijn geschonden naam en eer. Daarom zegt de Heere ook bij Ezechiël: Ik zal ijveren over Mijn heilige naam, (Cap. 39:25). Ook wordt Hij *een ijverig God* genoemd, (Ex. 20:5) omdat Hij heilig ijvert voor Zijn naam, voor Zijn dag en woord en volk. Verder wordt de Heere hier een wreker genoemd, die zeer grimmig en toornig is. Door de toorn en grimmigheid van de Heere, waardoor Hij een wreker van de zonde is, verstaan wij dat allerheiligst ongenoegen, die strafeisende en strafoefenende gerechtigheid van God, waardoor Hij de zondaar straft, uit liefde tot Zijn heiligheid, rechtvaardigheid, waarheid, majesteit en heerlijkheid. Dit wordt genoemd een toorn en verbolgenheid, waarvan niemand de sterkte kent, (Ps. 90:11). In de zondige mens is toorn, wraakzucht en grimmigheid een ondeugd en teken van het kwade bederf dat in zijn hart woont: maar in de onbegrijpelijke God is het een deugd en bewijs van Zijn volmaaktheid.

Verder wordt er in de tekst gezegd dat de Heere Zijn toorn behoudt tegen Zijn vijanden. Al is het dat God de zondaar niet aanstonds op het begaan der zonde straft, al komt het oordeel niet haastelijk over de boze daad, al is ook daarom het hart van de mens nog te meer vol in hem om kwaad te doen: zo zal evenwel van dit lankmoedig uitstel geen afstel komen, maar God zal hem zeker eenmaal straffen, want *Hij behoudt de toorn aan Zijn vijanden*; Zijn toorn wordt door het uitstellen van de straf niet weggenomen noch verminderd en dus zal Zijn volle gramschap eenmaal op al Zijn vijanden, tot in eeuwigheid worden uitgestort, tenzij ze zich als vijanden nog mogen leren kennen, de wapens voor Zijn voeten leren neerwerpen en gelovig toevlucht leren nemen tot Christus, die Gods toorn voor de Zijnen gedragen en aan het recht der wet voldaan heeft, zodat alleen door Hem vijanden tot vrienden kunnen gemaakt worden.

Maar wie zijn nu die vijanden en tegenstanders, over wie de grimmigheid en toorn van God bedreigd wordt? Het is niet dat arme volk, hetwelk het zo innig smart en leed doet, dat zij zulk een vijandig hart omdragen, en die langs de geloofsweg als vijanden, alleen door Jezus' bloed de verzoening zoeken, en die zo graag in alles, als gehoorzame vrienden Gods begeren te leven; maar het is de zorgeloze mens, de liefhebber van de zonden, de zedige wereldling, die vreemd is van het binnenwerk, en die blind is voor zijn vijandig bestaan tegen de Heere. Zulken worden haters van de Vader en van Zijn Zoon genaamd, (Joh. 15:24) en over de zodanigen zal de Heere Zijn toorn en grimmigheid uitstorten, als zij in zulk een toestand naar de eeuwigheid gaan.

Maar wat wil het nu zeggen, dat het hier driemaal herhaald wordt, dat de Heere een wreker is? Dat leert ons om de zekerheid en de geduchtheid van des Heeren toorn te beseffen. Zo leest gij dat er ergens staat: Wee, wee, wee, dengenen die op de aarde wonen! (Openb. 8:13). En dit gebeurt om de zekerheid en vreselijkheid van dit *wee* aan te tonen. Ook lezen wij op een andere plaats: Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen, (Ezech. 21:27). Dit wordt ook daar driemaal herhaald,

en zo wordt ook in onze tekst driemaal herhaald dat de Heere een zeer grimmig wreker is over de zonde van een mens die buiten Jezus leeft, ons ter waarschuwing, opdat wij daardoor zouden worden aangespoord, om bijtijds de toekomstige toorn door het gelovig zien op Jezus te ontvlieden.

B. Laat dit weinige voor de toegevende hoorder of lezer genoeg zijn tot een eenvoudige verklaring van de betekenis van onze tekstwoorden, en laat ons nu in de tweede plaats bij de waarheid die in de tekst vervat is, nog wat nader stilstaan. Wij nemen dan uit de tekst aanleiding, om te spreken over Gods wrekende gerechtigheid en heiligheid, waardoor Hij de zonde en de zondaar in Zijn rechtvaardigheid met straffen bezoekt.

Deze zaak kan ons nader blijken bij het nagaan van de volgende dingen:

Ten eerste. Dat de Heere een ijverig God en een wreker is, die de toorn tegen Zijn vijanden behoudt, is duidelijk gebleken in het straffen van de afgefallen engelen, die hun beginsel niet bewaard hebben, maar hun eigen woonstede verlaten hebben, die heeft Hij tot het oordeel van de grote dag, met eeuwige banden onder de duisternis bewaard, (Jud. vers 6). God heeft de onreine geesten uit de hemel geworpen, heeft hen in de afgrond neergestoten, en hen voor eeuwig alle genade en herstel ontzegd. Hij is met het liefelijk Evangelie de hel voorbij gegaan, en heeft dat op aarde aan de mensen laten verkondigen. *Hij neemt de engelen niet aan, maar het zaad Abrahams neemt Hij aan.* En dit is aan de ene zijde een teken van Zijn wrekende rechtvaardigheid en aan de andere zijde een teken van Zijn wonderbare genade, terwijl toch de afgefallen mens geen meerder recht op deze wederaanneming had dan de afgefallen engelen, want beiden hadden zij tegen hun heilige Maker moedwillig gezondigd.

Ten tweede. Dat de Heere een heilig en rechtvaardig wreker van de zonde is, blijkt ook daarin, omdat Hij zich schrikkelijk vertoont, zowel over de aangeboren als dadelijke zonde, gelijk de Catechismus leert in het antwoord op de tiende vraag, in de vierde Zondag. Onze kinderen worden met erfschuld en erfsmet geboren, want door één mens is de schuld gekomen over alle mensen tot verdoemenis, (Rom. 5:18). Daarom zijn onze kinderen van jongsaf voor God verdoemelijk met de gehele wereld, (Rom. 3:19). In de eerste wereld zijn ze mede in de zondvloed omgekomen en behoren nu mede tot die zielen die in de gevangenis zijn (1 Petr. 3:19). Sodoms inwoners dragen nu de straffen des eeuwigen vuurs, (Jud. vers 7), en daar behoren dan ook de kinderen onder, die in de brand van Sodom zijn omgekomen. Ik zeg evenwel niet, dat alle jong stervende kinderen, of verreweg de meesten hunner verloren gaan, want daar is voor ons een gordijn voor gehangen. Maar dit zeg ik: dat er jonge kinderen verloren gaan, hetwelk in die van de eerste wereld en in die van Sodom gebleken is; en dat God de Rechter van de ganse aarde recht doet, als Hij ze eeuwig verdoemt, want wij zijn toch van onze jeugd aan alleen boos, (Gen. 8:21). Ik weet dat gij van de buik aan een overtreder genoemd zijt, zegt de Heere, (Jes. 48:8). En David noemt ons van God vervreemden van de baarmoeder af, (Ps. 58:4).

Onze jonge kinderen doen wel geen uitwendig kwaad als ze pas geboren zijn, maar de jonge slangen en adders benadelen ook niemand zolang ze nog in het ei zijn, of nauwelijks iets groter zijn dan een speld; en toch zou het immers van ons geen wreedheid zijn, om zulke jonge slangen of adders dood te trappen, terwijl wij weten dat er toch de kiem van addervergif in opgesloten is en dat een jonge adder nimmer een oud schaap kan worden. Och, mijn vrienden! het mensdom is door moedwillige en vrijwillige afval van God zo boos en verkeerd geworden, dat de Heere tot alle mensen van nature zegt: *Gij slangen, gij adderengebredsels, hoe zoudt gij de helse verdoemenis ontvlieden.* Eenmaal vinden wij deze woorden gesproken door Johannes de

Doper, en tweemaal door de Heere Jezus, die met alle recht zeggen kon: leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben, (Matth. 11:29). Gij vindt ze alle drie vermeld bij Matth. cap. 3:7, cap. 12:34, en cap. 23:33. En het is nodig dat wij ons hart op deze zaak zetten, want wij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods, (Rom. III: 23). Ik weet wel dat ik met zo te spreken, diegenen niet zal ergeren die bij Gods licht hun eigen hart als boos en gruwelijk hebben leren kennen; en de anderen die de algemene ellende des menselijken geslachts loochenen, daar moeten wij van zeggen, dat wij voor hun gramschap niet vrezen en op hun goedkeuring niet hopen, maar wel dat wij wensen dat hun blinde ogen mochten open gaan, en dat zij als arme rampzalige schepselen hun zaligheid alleen in Christus mochten leren zoeken.

Ten derde. Dat de Heere een heilige wreker van de zonde is, blijkt ons uit de lichamelijke straffen, die naar Zijn rechtvaardig oordeel over de zonde komen. Eenmaal heeft de Heere tot Adam gesproken: vervloekt zij het aardrijk om uwentwil, (Gen. 3:17). En die vloek rust nog op het aardrijk, en in velerhande opzichten kunnen wij daarvan de uitwerking nog zien. Beschouwt gehele landen en steden, die door grote watervloeden overstroomd zijn, of gekweld met harde winters, en hete en droge zomers, zodat de aarde van koper en de hemel van ijzer geworden is, (Lev. 26:19). Beschouwt de velden en akkers die somtijds door schadelijk ongedierte verwoest worden. Daar komt de sprinkhaan, de rups en de kruidworm, dat heir Gods, en trekt in onze akkers, (Joel 1:4). Beschouwt de droevige longziekten onder ons arme onnozele vee, waar duizenden runderen door worden weggeraapt in onze dagen, en waar wij met de Profeet van zeggen moeten: Ach! hoe zucht het vee! de runderkudden zijn bedwelmd, (Joel 1:18). Dit alles zijn nog de gevolgen van de vloek Gods over de zonde van de mens. Beschouwt de zo zwaar bewapende krijgsman als hij rammelend langs de straten rijdt of loopt, en denkt om al het bloed dat er reeds door het krijgsvolk vergoten is, en ziet daarin Gods rechtvaardige straffen over de zonde, waardoor de *aarde is vervuld geworden met wrevel*; zodat de één de ander benadeelt en doodslaat. Geeft verder acht op de plagen die huisgezinnen en bijzondere personen treffen. O! er is geen huis, of het heeft zijn kruis. Hier klaagt en zucht men, wat zullen wij eten, en wat zullen wij drinken? Daar leeft men soms in droevige twist en onenigheid, zodat de man de vrouw, en de vrouw de man niet lijden mag, of andere huisgenoten twisten dagelijks met elkaar, en arbeiden zoveel in hen is om elkaar het leven bang en bitter te maken. Daar weer hebben een vader en moeder een bitter verdriet van hun kinderen, terwijl men elders een geliefde echtgenoot ziek ligt aan de tering of aan de koorts, of aan een andere slepende kwaal, waarvan men vreest dat het einde de dood zal wezen. O! duizenderhande ellenden en smarten, rampen en plagen zijn er toch aan dit aardse leven verbonden, en dit alles is de vrucht van ons verlaten van de Heere; want wij hebben Gods majesteit beledigd, en Zijn toorn getergd, Zijn lankmoedigheid vertreden en Zijn zegen misbruikt, en ons hart van nature harder gemaakt dan een diamant, (Zach. 7:12).

Ten vierde. Dat God een ijverig God is, en een zeer grimmig wreker over de zonde, blijkt ons ook uit de geestelijke straffen, die hij op aarde tegen de zondaar uitoefent. Geestelijke straffen, wat zijn dat? Ziet het in de goddeloze apostel Judas, hij had gezondigd, verradende onschuldig bloed, en nu begon zijn geweten hem te pijnigen, de gehele wijde wereld werd hem te klein, hij verviel in droevige wanhoop en gevoelde reeds de voorsmaak van de hel in zijn hart, terwijl hij nog op aarde was en liep zo radeloos naar de strop, om een einde te maken aan zijn ellendig leven. Ziet, zo kan een verhard zondaar het soms zo bang en bitter van binnen hebben, dat hij een levende afbeelding is van de angsten der verdoemden, zonder dat hij evenwel voor God in de schuld valt en verandering van hart en weg begeert. Maar nog eens: ook dat zijn

geestelijke straffen over de zonde, als de mens terwijl hij dikwijls vermaand is door de gezanten Gods en ook door de stem van zijn eigen geweten, en nochtans onder alles in de zonde blijft voortgaan, en zelfs hoe langer hoe roekelozer wordt, en meer en meer zijn vijandschap tegen waarheid en godsvrucht begint te openbaren, dat de Heere hem dan eindelijk gerust in de zonde laat voortgaan; en toelaat dat erover hem komt een geest van diepe slaap, zodat hij ogen heeft, maar niet ziet, oren heeft, maar niet hoort, en met zijn hart niet verstaat, (Jes. 6:9,10). O! ik vrees dat dit oordeel der verharding en verblindings grotelijks gekomen is over land en volk in onze dagen, en dat het daarvan komt dat duizenden mensen jaar uit, jaar in, even gemakkelijk en rustig onder de middelen der genade leven kunnen, zonder ooit eens zorg en kommer te krijgen over hun zielstoestand voor een eeuwigheid, dat zij onder oordelen en zegeningen de nek tegen de Heere kunnen verharderen, zodat de Heere reden heeft om te zeggen: Ik heb ze geslagen, maar ze hebben geen pijn gevoeld, (Jer. 5:3).

Ten vijfde. Ook de dood, de laatste van alle tijdelijke straffen is een bewijs dat de Heere een grimmig wreker van de zonde is. Paulus zegt: Door één mens is de zonde in de wereld gekomen, en door de zonde de dood, (Rom. 5:12). Om der zonden wil is het ons gezet de dood te sterven. Op een leven vol moeite en verdriet volgt een bange en benauwde dood, zoals wij gedurig voor onze ogen zien, en ook eenmaal zelf, op Gods bepaalde tijd moeten ondervinden. Onze voorouders zijn reeds verteerd in het graf; van onze vaders en moeders zijn de meesten ook al dood en weg; van onze vrienden en bekenden zijn er velen ook al in de groeve der vertering, en ook wijzelf dragen reeds de nare voortekenen van de dood in onze sterfelijke lichamen om. De dood gaat om ons heen als een koning der verschrikking, aangegord met dodelijke wapens; hier haalt hij er één van achter de ploeg weg, daar één van achter zijn schapen, daar weer trekt hij er één van de wagen af en werpt hem op zijn bed, waar hij nooit weer afkomt; op een andere plaats wordt er één uit zijn winkel geroepen, om een korte tijd ziek te zijn en dan naar de eeuwigheid te verhuizen; of de dood haalt de krijgsman uit zijn garnizoen, en de rechter van zijn rechterstoel, ja de koning staat voor hem met de bedelaar gelijk, want ook de geest der vorsten snijdt God als druiven af, (Ps. 76:13). Hier sterft een arme man, daar een koning, hier een uitgeleefde grijsaard, en daar een frisse jongeling; en zo moeten wij allen eenmaal die weg passeren en voor elk onbekeerd mens is dit een wezenlijke straf die op zijn zonden volgt.

Ten zesde. Ook in de grote dag des oordeels zal de Heere tonen, dat Hij een grimmig wreker van de zonde is. Die dag zal in nadruk zijn de dag der wraak onzes Gods, (Jes. 61:2). Dan zal Hij alle doden opwekken en Adams kinderen van elkaar scheiden, en al Zijn vijanden aan Zijn linkerhand zetten, en voor eeuwig verwijzen naar de hel. Dan zal vrees de aarde bevangen, en benauwdheid de volkeren, die tevergeefs van angst des geestes zullen zuchten en schreeuwen van weedom des harten. God zal de onbekeerde zondaar rechtvaardig veroordelen, en dan zal het eigen geweten hun nog toeroepen: dit is uw boosheid, dat het zo bitter is, dat het tot aan uw hart raakt, (Jer. 4:18).

Ten zevende. Daarop zal dan de eeuwige straf volgen, beide naar ziel en lichaam in de hel. Wat zal de arme zondaar in de hel wel doen? Daar zal hij eeuwig zondigen tegen God. Nu, dat is immers zo erg niet, want hier heeft hij toch zijn vermaak in de zonde; de zonde is hier zijn element; zoals een vis die in het water leeft, zo leeft hij in de zonde; maar in de hel kan hij geen vermaak meer in de zonde hebben; daar zal de zonde voor hem zijn, gelijk het kokende water voor een levende vis, zoals een oud schrijver zegt. Daar zal hij zich eeuwig branden in de zonde, zonder dat hij ze evenwel een ogenblik laten kan. Nog eens: welk gezelschap zal de arme mens in de hel hebben? O! een naar gezelschap. Hij moet daar verkeren bij de boze geesten, daar hij

hier zo bang voor is. Hij moet daar verkeren met doodslagers, met dieven, met hoereerders, met tovenaars, met leugenaars, met vloekers, en met allerlei gruwelijk soort van mensen. Hij moet daar het gezelschap van alle goede mensen missen, hij moet daar zijn vrome familie missen, hij moet daar alle middelen der genade missen, hij moet daar al zijn tegenwoordig vermaak missen, hij moet alles missen wat hem maar enigszins zou kunnen vertroosten of verkwikken, hij moet daar zelfs het geringste druppeltje water missen om er zijn tong mee te kunnen verkoelen. Moet er ook pijn en smart in de hel geleden worden? Och ja! een vreselijke pijn en smart naar ziel en lichaam, die in de Schrift een onuitblusselijk vuur, een eeuwige gloed, en een gloeiende oven genoemd wordt, en waardoor al de leden van het lichaam, die hier wapens der zonde waren, vreselijk zullen gepijnigd worden. De zielenpijn zal evenwel daar nog de zwaarste straf zijn, terwijl de ziel zal gepijnigd worden met schrik, vrees, benauwdheid, en een naar naberouw over de tijd der genade die verzuimd is, en op een vreselijke wijze de toorn en gramschap Gods ondervinden zal. Maar eindelijk vragen wij: hoelang zal die straf toch wel duren? Die zal eeuwig duren, eeuw uit, eeuw in: die zal duren zonder einde, en zonder vermindering tot in alle eeuwigheid. O, nare, ontzagelijke zaak! O, eeuwigheid zonder einde! wat een woord, wat een zaak is dit!

En hieruit zien wij dan met enige woorden, dat God een wreker is van de zonde, die de schuldige geenszins onschuldig houden zal, en dat het eenmaal vreselijk zal zijn te vallen in de handen van de levende God.

Honderdduizenden mensen weten reeds wat de eeuwigheid inheeft, en velen zijn verloren gegaan, eeuwig vervreemd van God; beter was het nooit geboren, dan zulk een rampzalig lot. En hun rampzalige toestand roept ons als het ware toe: *een ijverig God, en een wreker is de Heere; een wreker is de Heere, en zeer grimmig; een wreker is de Heere, en Hij behoudt de toorn aan Zijn vijanden.*

Iemand mocht wellicht denken, dat het nuttiger zou wezen, om veel te spreken over de onpeilbare liefde en goedheid van God, dan juist over Zijn grimmigheid en wrekende gerechtigheid. Maar David zegt: ik zal van goedertierenheid en recht zingen, (Ps. 51:1).

Sommige mensen zingen altijd van Gods goedertierenheid, en nooit van Zijn recht, waardoor Hij de schuldige geenszins onschuldig houden, maar de zonde en de zondaar rechtvaardig straffen zal; terwijl anderen, die geen indrukken van de goedheid van God hebben, gestadig van Zijn recht zingen, en zich de Heere in hun denkbeeld altijd voorstellen als een harde Heer, die maait waar Hij niet gezaaid heeft en die uit een soort van onbegrijpelijke strengheid het mensdom eeuwig verstoten zal. Ik denk echter, indien de Geest des Heeren ons, arme zondaren, tot zaligheid onderwijst, dan leren wij met David van goedertierenheid en recht zingen, en wij krijgen inzicht in Gods ontfermende barmhartigheid in Christus, en tevens in Zijn vlekkeloze rechtvaardigheid, waardoor Hij rechtvaardige straffen over de zonde oefent. En zeker, als wij Wet en Evangelie aan onze medezondaren voorstellen, dan zijn wij ook verplicht om al eens met onze Profeet te roepen: *een ijverig God en een wreker is de Heere!* En met Paulus: *onze God is een verterend vuur!* En tevens moeten wij ook met onze profeet in het volgende vers zeggen: *de Heere is lankmoedig, doch van grote kracht.* En met het zevende vers: *de Heere is goed, Hij is ter sterkte in de dag der benauwdheid, en Hij kent die, die op Hem betrouwen.*

TOEPASSING

Nu heb ik tot besluit nog een woord aan de onbekeerden, en ook aan de bekeerde zondaar. Gij vromen in ons midden, komt, luistert eens naar de volgende dingen:

Ten eerste. Een ijverig God en een wreker is de Heere, en dat heeft Hij ook bijzonder getoond in de hof van Gethsémané, en op de heuvel Golgótha, waar Hij, voordat Hij de zonde ongestraft liet, die nog eerder heeft willen wreken aan Zijn eigen lieve schoot- en wonderzoon. O vrome! wilt gij het bewijs zien dat de Heere een wreker is en zeer grimmig, zoekt u dan toch veel met uw overdenkingen neer te zetten in de hof en aan de voet van het kruis. Daar hoort ge uw dierbare Borg klagen onder de zware hand van des Vaders wrekende gerechtigheid; daar kruipt Hij in het stof als een worm; daar klaagt Hij van dorst; daar stroomt Zijn heilig bloed; daar sterft Hij een vervloekte dood; en dat alles uit liefde tot arme zondaren en uit liefde tot Zijns Vaders geschonden eer en majesteit; daar ziet gij Gods wrekende gerechtigheid, en tevens Gods wonderbare liefde samen verenigd, en daarom is het voor uw zielen zo nuttig om gedurig dat lijden te overdenken.

Ten tweede. Nu dit gebeurd is, nu zal God voor u in alle eeuwigheid geen wreker meer zijn. Hoort dit, gij arme zuchtende zielen, die klaagt onder het lastige zondenpak; die uzelf kent als een vijand en wederpartijder van nature; die evenwel de wapenen leerde neerwerpen voor de voeten van Jezus; die nu begerig zijt naar een volle Jezus, en graag hoe heiliger hoe liever begeert te leven. Hoort dit, gij arm, machteloos en moedeloos volk! Hoor dit, gij, die gedurig de traan in het oog draagt, vanwege uw zonde, en de hardigheid van uw hart. Ik zeg u, nu dit gebeurd is; nu Jezus aan de wrekende gerechtigheid voldaan heeft; nu Hij heeft uitgeroepen: *Het is volbracht!* nu Hij is opgevaren in de hemel om daar een voorbidder te zijn voor al Zijn arm volk, nu zal God voor u in alle eeuwigheid geen wreker meer zijn; nee nooit zal Hij op u toornen of schelden, (Jes. 54:9). Hij zal u vrijwillig liefhebben, want Zijn toorn is van u afgekeerd, (Hos. 14:5). O vromen! laat er vallen wat er vallen wil, en laat het gaan zoals het gaan wil, gij zijt gelukkig, want gij hebt eeuwige vrede met de hoge God, door Jezus Christus.

Ten derde. Vrome! de Heere is geen wreker voor u, evenwel moogt gij wel waakzaam en biddende leven, en u wachten voor elke zondige afwijking, want Hij zal uw zonden met scherpe kastijdingen bezoeken, als gij van Hem afwijkt, en u der wereld gelijkvormig maakt. Petrus spreekt van een oordeel over het huis Gods (1 Petr. 4:17), en Job klaagt over de pijlen des Almachtigen die in hem gedaald waren, (Job 6:4). En op een andere plaats zegt de Heere, dat Hij de zonde van Zijn kinderen met de roede bezoeken zal, (Ps. 89:33). Och, waak en bid en strijd dan, opdat gij niet in verzoeking valt, en opdat gij door een slordige wandel uzelf geen kwaad moogt doen. Indien gij als een ondeugend kind ver van huis afdwaalt, dan zal het moeite en pijn kosten, als uw Vader u met slagen weer zal thuis halen. Bijzonder moet ik u vermanen, om daar toch veel tegen te bidden, dat gij moogt bewaard worden voor hoogmoed en meesterachtigheid. Als de kinderen van het hemelse huisgezin pronkziek beginnen te worden, en hoogmoedig beginnen te worden op de vrije geschenken die zij van de Vader gekregen hebben, dan krijgen ze gevoelige slagen, en misschien worden ze nog met meer strengheid gestraft, als zij de kleine kinderen beginnen te stoten en te slaan. O vrome! het is zowel tegen u, als tegen de wereld, dat de Heere zegt: tast mijn gezalfden niet aan, en doet mijn profeten geen kwaad, (Ps. 105:15).

Ten vierde. De Heere is een rechtvaardig wreker, maar u komt het niet toe om enigszins een wreker te zijn. Tot u zegt de Heere: Wreekt uzelf niet, beminden, (Rom.

12:19). Och, leef dan in vrede, en zoek toch om niet te kijven en te twisten, zomin met andere mensen als met elkaar. Toornigheid, wraakzucht, nijd en twistgierigheid zijn de werken des duivels, en de vruchten des vleeses. Zoek dan te wezen vreedzaam, eensgezind en nederig, opdat gij nuttig moogt zijn voor anderen, en geestelijk voordeel moogt genieten voor uzelf. Is het hier uw zoete voorrecht, om in vrede en eensgezindheid te leven? Waak en bid dan tegen twist en verdeeldheid, want de duivel zal u dit geluk misgunnen, en als gij eenmaal dapper aan het twisten raakt, dan gaat het zo moeilijk weer over, omdat wij zulke lelijke haatdragende harten omdragen. Of, leeft gij reeds enigermate in twist? Is er iets tussen u en uw naaste, of tussen u en uw medebroeder? Meent gij, dat iemand u enig ongelijk heeft aangedaan? Och vergeef dan dat ongelijk, en *wees haastelijk eensgezind, en laat toch de zon niet ondergaan over uw toorn.*

Ten vijfde. Eindelijk wil ik u nog bij uw geluk bepalen. Die God, die in de tekst een wreker genoemd wordt voor de zondaar, en die ook uw zonden aan uw borg gestraft heeft, daar wordt in het zevende vers van ons teksthofdstuk van getuigd: *De Heere is goed; Hij is ter sterkte in de dag der benauwdheid, en Hij kent die, die op Hem betrouwen.* Nu dan, hier in de woestijn zal Hij u bewaren, leren, leiden, redden en troosten; en als eenmaal de dag des oordeels komen zal, die in nadruk de dag der wrake onzes Gods mag genoemd worden, dan zult gij uw hoofd blijmoedig opheffen en met al de heiligen in de eeuwige heerlijkheid worden ingeleid. Daar zal de gemeenschap der heiligen volmaakt zijn; daar zal al uw zondig gebrek voor eeuwig weg zijn; daar zult gij God volmaakt kennen, dienen en liefhebben; daar zal geen rouw, noch gekerm, noch tranen meer zijn, want alle de vorige dingen zijn dan weggegaan. O! spreek dan veel over uw reis daarheen en verheug u in uw zalig lot.

Maar gij, ongelukkige natuurlijke mens in ons midden! Gij hebt gehoord dat de Heere een wreker is, en de zonde met tijdelijke en eeuwige straffen zal bezoeken. Och, hoe staat gij hier nu onder? Buigt gij uw knieën wel? Zoekt gij de eenzame plaatsen wel? Bidt gij uw Rechter wel om genade? Of hebt gij mogelijk nog niet één traan over uw zonde gelaten? O geliefden! de vromen hebben het dikwijls zo hard en bang onder het gevoel van hun zonden, en leeft gij maar zo gemakkelijk en rustig heen? O! gij gaat naar de eeuwigheid; gij zult met God te doen krijgen; gij zult eeuwig branden in de hel; gij zult eeuwig gepijnigd worden door de duivel, als gij onbekeerd sterft! Kom, arme mens, word dan nog eens ernstig met uw lot bewogen! Werp u nog eens voor Christus neer, en smee Hem nog dat Hij uw Borg, Leraar en Koning mocht worden.

Tot een besluit, wil ik u nog voor drie dingen waarschuwen:

Vooreerst voor zorgeloosheid. Zorgeloosheid verslaat zijn tienduizenden. De meesten dergenen die nu al in de hel liggen, zijn daar gekomen door zorgeloosheid. Gij hebt zoveel zorg over uw tijdelijke omstandigheden, en zult gij dan onbezorgd zijn omtrent de grote eeuwigheid? Gij hebt zoveel zorg om geld en goed bijeen te schrapen, en zult gij dan onbezorgd uw arme ziel verwaarlozen? Gij kunt naar de hemel gaan, zonder een penning in uw beurs, maar niet zonder genade in uw hart. O! laat het dan uw eerste en voornaamste zorg zijn om zalig te worden, en uw arme ziel geborgen te krijgen bij de Heere Jezus.

Ten tweede, moet ik u waarschuwen voor wanhoop. Kaïn had zwaar gezondigd, en nog daarbij een moord gedaan; David had ook zwaar gezondigd, en ook een moord gedaan. Kaïn verviel tot wanhoop, en zei: mijn misdaad is groter, dan dat zij kan vergeven worden, (Gen. 4:13). David daarentegen vluchtte met dezelfde misdaad naar God toe, en bad: zijt mij genadig, o God! (Ps. 51:3). Om Uws Naams wil, vergeef mijn ongerechtigheid, want die is groot, (Ps 25:11). De weg van David prijs ik u aan, want het is een zeer voordelige en heilzame weg; maar de weg van Kaïn leidt ten

verderve. Kom, leer eens wanhopen aan uzelfen, maar wanhoop niet aan de zijde des Heeren, want bij Hem is almacht en genade genoeg, om ook uwe arme zondige ziel te redden, al hadt gij ook een moord gedaan. En nu, gij zijt ook een moordenaarskind; want of wij uw afkomst rekenen van de duivel of van Adam, zij waren beiden moordenaars. En niet alleen zijt gij uit een geslacht der moordenaars, maar gij zijt ook zelf een wangedrocht, niet beter dan uw schandalig voorgeslacht. Die zijn broeder haat, is een doodslager; en de doodslag, ja zelfs in het meervoudige *doodslagen*, liggen in onze harten, gelijk Jezus leert in Matt. 15:19. En wat hebt gij ook al jaren achtereen, uw moorddadige handen aan uw eigen ziel gelegd, om die te verwoesten door de zonde, en te vermoorden door u te onttrekken van de Grote Middelaar Gods. Nochtans, gij rover en moordenaar! gij, die de eer van God geroofd, en uw arme ziel vermoord hebt zoveel in u is; indien gij het roven en moorden moe zijt, dan is er ook voor u nog genade bij Christus, want waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest, (Rom. 5: 20).

Ten derde. Eindelijk moet ik u nog waarschuwen, om u niet gerust te stellen indien gij vroeger of later wel eens ontroerd zijt geweest, of enige kommer over uw zonden gehad hebt, of als u mogelijk wel eens een belofte uit de Bijbel is te binnen gekomen, of als gij mogelijk zeer onbesproken leeft, en enige hoogachting voor de Waarheid hebt. Dit alles zijn ongenoegzame gronden, die u in het bange doodsuur ontvallen zouden. Gij moet Jezus hebben, en inwendig vernieuwd zijn door de Heilige Geest, gij moet op niets en niemand uw hoop vestigen buiten Hem, die alleen een oorzaak van eeuwige zaligheid zijn kan voor een arm zondaar, en die de Weg, de Waarheid en het Leven is voor allen, die op Hem bouwen. Men heeft graag goede bewijzen van eigendom als men land of huizen gekocht heeft, en zou het dan niet ontaard en vreselijk zijn, als wij waaghalzen waren met betrekking tot de grote eeuwigheid? En zou het niet nog vreselijker zijn, als wij het waagden op zulk een ondeugende grond, die elk verstandig mens zelfs, als verkeerd en ongenoegzaam in het oog valt? Wees dan voorzichtig, en zoek een vaste grond onder uw voet te krijgen, daar gij op staan kunt in de benauwde ure van de dood en in de grote dag der wrake onzes Gods. Nu dan, wie gij ook zijt, zoekt alleen door Christus de toekomende toorn te ontvlieden, en leeft dan door Hem tot in alle eeuwigheid. Dan zal het u geen nadeel zijn, als de Heere eenmaal komen zal om wrake te nemen over de zonde, en als de wereld zal verbranden, en de hemelen en al wat er is zullen vergaan met een gedruis.

Nu, ik wens, dat de Heere dit zegenen zal tot eer van Zijn Naam en tot heil van onze arme en onsterfelijke zielen.

Amen

VEERTIENDE OEFENING

OVER NAHUM 1:7

VOORAFSPRAAK

Wij lezen van de rijke man in de gelijkenis, dat hij alle dagen vrolijk en prachtig leefde, (Luk. 16:19). Hij leefde prachtig, hij leefde vrolijk, hij leefde niet een enkele dag zo, maar alle dagen. O, welk een uitnemend toppunt van wereldvreugde! Vele mensen leven wel prachtig, maar daarom nog geenszins vrolijk; zij hebben mogelijk een klein stukje wijngaard naast hun moestuin liggen, die van de arme Naboth is, en hoe graag zij het ook willen kopen en met goud beleggen, de stijfhoofdige Naboth (zou men zeggen) wil het maar niet afstaan; en nu heeft de prachtige koopman ook in vele dagen achtereen geen vrolijkheid, hij heeft zijn hart zo op dat stukje moestuin gezet, dat al zijn overige deftigheid en pracht hem nu niet troosten kan; hij gaat zonder eten naar bed, en is zo treurig alsof hij zijn vader en moeder verloren had. Of, de prachtige Haman heeft een Mordechaï, die niet diep genoeg voor hem buigen wil, en die hem steeds een doorn in het oog is, en zijn gehele vrolijkheid wegneemt. Of er is iets anders, dat hem in plaats van vrolijk treurig doet zijn. Maar de rijke man was prachtig, en hij was er vrolijk bij, en wel alle dagen vrolijk. Zoiets heb ik waarlijk nooit gehoord, en ook nooit gelezen behalve in deze plaats; en het schijnt alsof de Heere Jezus hier een zeer hoog toppunt van wereldvreugde heeft willen voorstellen, om dan nog bij dit alles aan te tonen, hoe arm een rijk mens is, die noch God, noch zijn eigen hart kent, en leeft en sterft zoals hij geboren is. De mens kan hier niet alle dagen prachtig en vrolijk leven, want de aarde waarop hij leeft is van God vervloekt; en nu kan een rijk mens daarop wel prachtig leven, en ook wel vele dagen in een soort van vrolijkheid leven; maar juist alle dagen vrolijk te zijn, dat komt ons bezwaarlijk voor, omdat van iemand hier op aarde te denken. Immers, (behalve de nietige dingen, waarover de groten dezer aarde zich doorgaans verstoord achten) hoe kan de prachtige man vrolijk zijn in zulke dagen, waarin hij dodelijk krank is, of zijn echtgenote hem ontvalt; of zijn kinderen hem door de dood ontrukkt worden; of hij moet zijn vader of moeder ter aarde bestellen; of hem treffen andere zware slagen, waarvan de rijken toch ook niet vrij zijn? Zeker, een mens, hoe groot en rijk ook, hij leeft op deze moeilijke aarde niet alle dagen vrolijk. Maar gesteld het was eens zo, dan is de rijke man zonder God nog ongelukkig, want hij moet sterven; de dood wenkt hem ieder uur, en wat geeft de gedachte daaraan soms al onrust in zijn hart. Een onbekeerd mens heeft geen uur verzekering dat hij niet een volgend uur in de eeuwige verdoemenis zal zijn. Hij wandelt als een blinde man langs de rand van een onpeilbare afgrond en valt hij daarin, dan moet hij voor eeuwig vruchteloos met onze rijke man om een druppel water vragen om zijn gloeiende tong te verkoelen. Ik ken daarin een gelukkiger volk, mijn vrienden, al is het dat zij niet alle dagen vrolijk en prachtig kunnen leven; al is het zelfs, dat zij gedurig tranenbrood moeten eten, en ook gedurig bekommerd moeten zijn vanwege hun zonden. Het volk dat ik bedoel, en hetwelk ik zo gelukkig noem, is het volk des Heeren. Maar, waarom is dat volk zo gelukkig? Is het gelukkig omdat het eenmaal zalig wordt? Ja, zo is het; maar dit is het niet alleen; zij zijn ook gelukkig omdat de Heere reeds hier op aarde met hen is, omdat Hij hen nooit zal begeven of verlaten, omdat alle dingen hun moeten medewerken ten goede, en omdat de Heere altijd goed voor hen is, en hen tot hulp en sterkte is, zelfs in de bangste uren van druk, benauwdheid en tegenspoed. En dat dit zo is, hopen wij thans nader te beschouwen uit Gods Woord.

TEKST: NAHUM 1:7

De Heere is goed, Hij is ter sterkte in de dag der benauwdheid, en Hij kent, die op Hem betrouwen.

Amen! zullen hierop de kinderen des Heeren zeggen: Amen, zo is het, de Heere is goed, en Hij is het waardig dat wij met David, in de 136ste Psalm, wel zes en twintigmaal achtereen uitroepen: Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid, want dag bij dag overlaadt Hij ons, en Hij is ons een God van volkomen zaligheid, (Ps. 68:20). Amen! Het is een waarheid dat Hij ons ter sterkte is, en een veilige toevlucht in de dag der benauwdheid. Ja deze waarheid, wordt in Gods huis telkens ondervonden, en daarom zijn onze tekstwoorden onze nadere overdenking dubbel waardig.

Wij vinden hier dan een drieledig getuigenis van de Profeet Nahum.

- A. *Eerst. De Heere is goed.*
- B. *Ten tweede. Hij is ter sterkte in de dag der benauwdheid.*
- C. *Ten derde. Hij kent degenen, die op Hem betrouwen.*

A. Bij de goedheid des Heeren, moeten wij dan eerst enige ogenblikken met onze gedachten stilstaan. Dat de Heere goed is, toont Hij ook aan ons in velerhande opzichten.

Ten eerste. De Heere is goed, omdat Hij ons nog niet in de hel geworpen heeft. Wie weet hoeveel mensen, die wij gekend hebben en met wie wij gezondigd hebben, nu al in de hel liggen! Ook mijn en ulieder lot had dit al kunnen zijn, want wij hebben de eeuwige dood verdiend, en verdienen die nog dag bij dag, door onze stoute zonden. Het is daarom Goddelijke goedheid dat wij nog niet in de hel zijn. Ik weet wel dat de blinde en hooggevoelige wereldling hierin niet veel goedheid van God zal opmerken, nochtans is het Gods goedheid dat gij nog een plaats op de aarde hebt, en nog niet in de hel ligt, en gij zoudt dit graag toestemmen, als God u aan uw verloren en zondige staat eens beliefde te ontdekken, zodat gij bij Gods licht eens mocht zien, wat monster gij geworden zijt door de zonde.

Ten tweede. De Heere is goed, omdat Hij ons Zijn Woord, en de roepstemmen van Zijn genade geeft. Niet alleen is Hij met het Evangelie de hel voorbij gegaan, maar ook vele duizenden blinde heidenen zijn daar nog tot deze dag toe van verstoken, en buigen zich voor hout en steen. Het is dus Gods grote goedheid, dat Hij aan ons Zijn Woord gegeven heeft, waarin Hij ons van de hel afmaant, en de weg ten hemel aanprijst; waarin Hij ons met onze verplichting bekend maakt, en ons toeroept: *Nu is het de dag der zaligheid! Laat u met God verzoenen! Zoekt nu de Heere en leeft! Waarom zoudt gij sterven?* enz. Een grondige kennis in dat Woord zal ons zeker veel moeite kosten, en dan nog altoos gebrekkig blijven. Nochtans is het onze dure plicht, om dat Woord met veel vlijt, boven al met een biddend hart te onderzoeken, en tevens ook het gehoorzaam te zijn, opdat dit bewijs van des Heeren goedheid, niet tegen ons mocht getuigen in de grote dag.

Ten derde. De Heere is goed, omdat Hij ons land en volk in het algemeen nog zegent met vrede en allerlei voorrechten. De Heere gaf ons een tamelijk vruchtbare zomer en gaf ons overvloed van voedsel voor mensen en beesten, en Hij bewaarde ons nog tot vandaag toe voor binnenlandse en buitenlandse oorlogen, waardoor elders in de laatste jaren zoveel verwoestingen zijn aangericht, en zoveel duizenden mensenlevens zijn verloren. Ons zondig Nederland, waarin allerlei zonden zo hoog geklommen zijn, onder aanzienlijken en geringen, en waarin wij al zo lang de Heere getergd hebben, is dan nog genadig van oorlog gespaard gebleven en blijft nog bij de vrede bewaard. Och, zoekt deze genadige weldaad Gods met een dankbare ziel op te merken, en maakt van deze stille vreedestijd gebruik om vrede met God en met uw eigen geweten te krijgen.

Ten vierde. De Heere is goed, omdat Hij onze huisgezinnen en personen in het bijzonder, nog zoveel zegeningen en weldaden bewijst. Wij zijn nog gezond, leven nog in vrede, genieten nog overvloed van spijs en drank en veel meer andere zegeningen; en velen onzer genieten nog een ruime overvloed van aardse goederen, zodat zij aan geen ding gebrek hebben, en inzonderheid tot zulke mensen moet ik zeggen: O mens! zie er toch des Heeren goedheid in, Die aan allen goed is, en Wiens barmhartigheden over al zijn werken zijn, (Ps. 145:9). Andere mensen moeten hun brood zoeken langs de deuren, of moeten wellicht door de diaconie van de opgezamelde liefdegiften leven, en gij hebt een zacht bed om op te slapen, en een volle tafel om van te eten, en hebt in overvloed om u te voeden en te dekken. Dankt daar de Heere voor, en roemt dag bij dag Zijn goedheid, waardoor gij boven zovelen beweldadigd zijt.

Ten vijfde. De Heere is goed, omdat Hij dit alles geeft aan mensen die kwaad zijn. O mens! God is ten hoogste wijs, maar wij weten weinig; God is ten hoogste goed, maar wij zijn ten uiterste kwaad en boos; God overlaadt ons dag bij dag met zegeningen, en wij misbruiken Zijn zegeningen, tergen Zijn toorn, verwerpen Zijn bevelen, en ontheiligen Zijn Naam. Wij verdienen de hel en niets anders, en nochtans is de Heere lankmoedig, verdraagzaam en goedertieren, en Hij biedt ons Zijn genade in Christus aan tot zaligheid.

Ten zesde. In het bijzonder is de Heere goed voor Zijn uitverkoren volk, dat Hij hier op aarde heeft. Daarom zegt ook een van des Heeren knechten: immers is God Israël goed dengenen die rein van hart zijn (Ps 73:1). Ja, de onbekeerde zondaar geniet hier wel des Heeren algemene goedheid, lankmoedigheid en verdraagzaamheid; maar indien zij die blijken verachten, en onbekeerd gaan sterven, dan zullen zij ook eenmaal ondervinden, dat de Heere een wreker is en zeer grimmig, die de toorn behoudt tegen Zijn vijanden, zoals wij in de vorige oefening gezien hebben. Maar voor de gelovigen is de Heere goed en genadig, tot hun zaligheid, van eeuwigheid tot eeuwigheid. Hij was zó goed en genadig over hen, dat Hij ze van voor de grondlegging der wereld verordeneerde tot zaligheid, dat Hij Zijn lieve Zoon voor hen in de wereld zond om hen uit de hel vrij te kopen, en dat Hij hen in de tijd der minne een nieuw hart gaf. En nu nog verdraagt Hij Vaderlijk hun gebreken, vergeeft hun zonden, vertroost hun zielen, leidt hen door Zijn raad, en neemt hen eindelijk in de eeuwige heerlijkheid in de hemel op. Ook onder de bangste tegenspoed en in de zwaarste kruiswegen, laat Hij hun alles ten goede meewerken, en is hun een uitredder uit duizend noden en benauwdheden.

B. Dit komt ons duidelijk voor, in het tweede lid onzer tekstwoorden, waar de Profeet zegt: *Hij is ter sterkte in de dag der benauwdheden.* In meer dan één opzicht kan het hier op aarde, voor des Heeren volk, een dag der benauwdheid zijn, maar onder alles is hun ook de Heere tot sterkte.

Ten eerste. Het kan een dag der benauwdheid voor hen zijn, als Gods Geest door Zijn woord, hen eerst aan hun verloren en verdoemelijke toestand ontdekt. Vroeger leefden zij met alle andere wereldlingen, rustig en gemakkelijk in de wereld voort, hadden nog een hoge dunk van zichzelf, en vleiden zich met een ijdele hoop van zaligheid, maar nu leert Gods Geest hen kennen dat ze zondaren zijn tot in hun gebeente toe, en leert hen tevens zien dat God, ja, wel goed en genadig, maar tevens ook heilig en rechtvaardig is, dat Hij van Zijn recht niet kan afstaan, en de schuldige niet kan onschuldig houden. O, dit is voor menige bekommerde ziel weleens een dag der benauwdheid; beter maken kan hij het niet; op Gods algemene barmhartigheid zonder Christus te vertrouwen dat mag hij niet, en de verlossingsweg door de grote Middelaar

is hem nog zo donker en gesloten, zodat hij zich dan wel eens op de rand van de hel beschouwd te zijn, en in benauwdheid menigmaal zucht en klaagt. Maar in deze dag der benauwdheid is de Heere hem tot sterkte, niet alleen door Zijn verborgen ondersteuning, waardoor de ziel al roepende en worstelende en biddende blijft, te midden van 's duivels list en zware strijd; maar ook door hem de weg der verlossing te openen, en hem als een doodschuldig zondaar gelovig te leren pleiten op het bloed en de verdiensten van de grote, gewillige en vriendelijke Middelaar Jezus Christus; ja zelfs is de Heere hem in die dag der benauwdheid wel eens tot sterkte, door hem onverwachts in het volle geloofslicht, en in de volle ruimte over te brengen, zodat des Heeren Geest met zijn geest getuigt dat hij een kind van God is.

Ten tweede. Het kan een dag der benauwdheid zijn voor Gods volk, als zijzelf reeds vele jaren na hun bekering, nog zeer te worstelen hebben met moedeloosheid en vertwijfeling aan hun genadestaat. Niet zelden gebeurt het, dat een kind van God nog telkens vreest dat hij zich bedriegen zal voor de eeuwigheid. O! geliefden! dat de Heere menigmaal Zijn aangezicht verbergt voor Zijn volk, dat de duivel hen hevig bestrijdt, en de zonde bij hen van binnen woelt, is een zaak die gedurig op de hemelweg ondervonden wordt; en dan is het zulk een lichte zaak niet om aan zijn weg, en aan de hoop der heerlijkheid vast te houden: nee, dan wordt het voor een Christen weleens een dag der benauwdheid, en dan vreest hij weleens dat hij voor eeuwig zal omkomen.

Maar ook in deze dag der benauwdheid schuilt hij bij de Heere, die hem dan ook weer bij vernieuwing tot sterkte is, hem bemoedigt en vertroost, en min of meer het licht voor hem laat opgaan uit de duisternis.

Ten derde. Gods volk kan wel eens in een dag der benauwdheid verkeren, al betwijfelen ze niet zo zeer hun genadestaat, namelijk als zij van binnen gekweld worden met boze, zondige en Godslasterlijke gedachten, of als de helse verzoeker hen bijzonder aandrijft om deze of gene zonde uit te voeren, en zij moeten dan ten enenmale Gods gevoelige tegenwoordigheid aan het hart missen, en zij kunnen dan geen gebed noch zucht tot God voortbrengen. Weet gij het, mijn vriend of vriendin, wat het is God te missen? Weet gij wat het is, tegen een boos en gruwelijk hart te strijden? Kent gij de listen en lagen van de vorst der duisternis, die ons op de hemelweg steeds zoveel moeite zal aandoen als hem immer mogelijk is? Kent gij hetgeen waarover Paulus zo bitter klaagt in het zevende hoofdstuk van de brief aan de Romeinen? Kent gij de geestelijke strijd van een Christen tegen die zonde die hem toch de dood geworden is? (Rom. 7:13). Dan zult gij ook wel weten, dat hun dit ook weleens een dag der benauwdheid veroorzaakt.

Maar ook in deze dag der benauwdheid is de Heere hen tot sterkte; Hij laat niet toe, dat zij met Demas de tegenwoordige wereld weer lief krijgen en met de hond tot hun vorig uitbraaksel weer terugkeren; Hij ondersteunt hun wankelende gangen op het spoor der gerechtigheid; Hij geeft hun kracht om een gedurige oorlog tegen de zonde te voeren; Hij leert hun jagen naar de volmaaktheid, of ze die ook grijpen mochten. En Hij die trouw is, zal hun voet eerlang uitvoeren uit der bozen netten, en hun altoos genade geven, om aan hun weg vast te houden, zelfs temidden van strijd en gedurige beproeving.

Ten vierde. Een dag der benauwdheid kan het wel eens voor een Christen zijn, als hij moet zuchten onder velerhande tegenspoeden, die aan dit aardse leven verbonden zijn. Kom, stel u eens een Christen voor, die gezeten is met vele kinderen en een zwaar huisgezin; een van die kinderen is zeer roekeloos, en vijandig van de waarheid en godsvrucht, en is langs die weg zijn vrome vader en moeder een bitterheid des geestes; een ander van die kinderen is ziekelijk en kost veel geld, dat aan een

medicijnmeester moet gegeven worden, behalve dat de ouders vrezen dat de dood het einde der ziekte wezen zal. O, wat een dagen en nachten der benauwdheid! Nog meer: in zijn beroep loopt hem alles tegen, zijn zaken gaan achteruit, hij kan zijn schulden niet meer betalen, hij gaat naar zijn vrienden of naar andere mensen, die het goed der wereld hebben, en vraagt om hulp, maar de een kan hem niet geven, en een ander wil niet, terwijl een derde hem enige harde woorden geeft, en hem zo leeg weer wegzendt, en zo moet hij in de nood blijven zitten. Zietdaar, de dag der benauwdheid! De balken in de wanden van zijn huis zijn getuigen van zijn verzuchtingen en tranen: en de vijand van zijn zaligheid neemt hieruit aanleiding, om hem als 't ware toe te roepen: Waar is uw God?! (Ps. 42:4).

Maar ziet, als het water tot aan de lippen komt, dan toont ook in deze weg de Heere, dat Hij ter sterkte is in de dag der benauwdheid. De Heere redt en verlost hem uit de nood langs wonderbare wegen: of indien de Goddelijke Wijsheid en Goedheid het nog beter acht hem niet te redden, dan geeft Hij zóveel troost en licht inwendig, of Hij maakt hem zó klein, arm en onderworpen aan de Goddelijke leiding, dat hij roemen kan in de hoop der heerlijkheid niet alleen, maar ook dat hij kan roemen midden in de verdrukking, en zeggen met Job: de Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen; de naam des Heeren zij geloofd, (Job 1:21).

Ten vijfde. Een dag der benauwdheid kan het voor een Christen wel eens zijn, als zijn vader, of moeder, of echtgenoot, of kinderen, of iemand anders van zijne naaste betrekkingen, ziek zijn tot nabij de dood. Hij ziet daar de arme lijder liggen; de dood schijnt reeds zeer nabij te zijn; het is een lieveling van zijn hart, die hij niet missen kan; hij wil nog gaarne bidden, maar hij kan niet, want zijn hart is gesloten; hij roept met David: Heere, waarom staat Gij van verre? Waarom verbergt Gij U in tijden van benauwdheid? (Ps. 10:1). Des morgens zult gij zeggen: Och dat het avond was! en des avonds zult gij zeggen: Och dat het morgen was! (Deut. 28:67). Maar ook in deze dag der benauwdheid is de Heere hem tot sterkte, want de Heere geeft ruimte en lucht aan zijn benauwd gemoed, of Hij herstelt de zieke zo wonderbaar, dat hij met David zeggen moet: dit is van de Heere geschied, en het is wonderlijk in onze ogen, (Ps. 118:23).

Ten zesde. Ook kan de sterfdag voor een godzalige nog wel eens een dag der benauwdheid zijn, als het donker is vanbinnen. Voorwaar, het sterven is zulk een lichte zaak niet. Wij moeten sterven. Wij worden door de dood voor altoos van onze naaste betrekkingen afgescheiden. Wij moeten in een donkere kuil neerdalen, daarin verrotten, tot stof weerkeren, en daar blijven tot dat de hemelen met een gedruis voorbijgaan. De dood is een gevolg van de zonde, en brengt een algemene verwoesting op aarde teweeg, en is zodanig aangemerkt, een spook voor de menselijke natuur, die uit haar eigen aard, zeer aan het leven gehecht is, en waardoor elk mens genegen is om maar bij zijn ouders, vrouw en kinderen te blijven. Als nu een wedergeboren mens, weinig licht heeft om het zalige en voordelige te beschouwen dat er voor hem over de dood ligt, en bijzonder als hij nog wat wankelende is omtrent de echtheid van zijn genadestaat en deelgenootschap aan Jezus' lijdende liefde, dan is hem niet zelden nog de dag des doods, een dag der benauwdheid. Ik heb van godvruchtige mensen gehoord, dat zij op hun sterfbed nog zodanig door de doodsangsten aangegrepen werden, dat ze de haren uit het hoofd trokken, eer ze de donkere vallei der schaduwen des doods ingingen.

Maar ook in deze dag der benauwdheid is de Heere Zijn volk tot sterkte, want óf Hij vertroost nog vóór het uur van scheiden van hun zielen, óf Hij neemt ze donker weg, en brengt hen dan dadelijk over in het eeuwige licht der heerlijkheid in de hemel.

C. Eindelijk zegt nu de profeet, dat de Heere *kent die op Hem betrouwen*, en dat is nu het laatste stuk, waarbij wij nog enige ogenblikken moeten stilstaan.

Taalkenners zeggen dat het Hebreeuwse woord, dat hier in de grondtaal voorkomt, ook door toevlucht nemen kan vertaald worden, en ook door op de Heere te hopen, zoals onze kanttekens over deze plaats opmerken. Het betrouwen, hopen of toevlucht nemen, zal dan hier de werkzaamheden van zulk een ziel aanduiden, die niets geen goed of heil in zichzelf of bij het scheepsel vindt; die met al zijn ellende, schuld en onmacht, de toevlucht heeft leren nemen tot God in Christus, en vertrouwt dat bij Hem redding, veiligheid en zaligheid te vinden en te verwachten is, op grond van Zijn eigen Woord en de aanbiedinge der genade aan arme snode zondaren. Die zo met de tollenaar een inzien in zijn verloren staat gekregen heeft en om genade en pardon smeekt; die met David hoopt op Jezus' Woord en Borgschap, en pleit op dat eeuwig Goddelijk welbehagen, en graag verlost wordt van zijn zondige verdorvenheid, en graag op 't nauwst verbonden is aan een Drie-enige God en Zijn beminnelijke dienst.

Zulke zielen kent de Heere, zegt de Profeet in de woorden van onze tekst. Hij kent wel alle mensen, want Zijn ogen zijn in alle plaatsen, en beschouwen de kwaden en de goeden, (Spreuk. 15:3). Maar zulke zielen die tot Hem vluchten, die kent Hij in liefde, ontferming en onbezweken getrouwheid. De Heere kent de weg der rechtvaardigen, zegt de Dichter, (Ps. 1:6), dat is: Hij kent ze, gelijk Hij ze reeds van eeuwigheid gekend heeft, in liefde en goedertierenheid, en beschouwde hen altijd met een welgevallig oog. Op een andere plaats zegt David: Gij hebt mijn ellende aangezien, en mijn ziel in benauwdheden gekend, (Ps. 31:8). Dat is: Gij hebt u over mij ontfermd, en met meedogendheid op al mijn zondig gebrek neergezien. Zo kent de Heere Zijn volk, vergeeft Vaderlijk hun zonden, en verdraagt in liefde al hun gebrek. Dan lezen wij weer op een andere plaats: En God zag de kinderen Israëls aan, en God kende hen, (Exod. 2:25). Dat wil zeggen: God kende ze in Zijn getrouwheid, Hij dacht aan Zijn Verbond, erkende hen als Zijn volk, en stond gereed om hen te verlossen. Ziet, de Heere kent al Zijn volk in liefde. Hij kent hen in ontferming, en heeft medelijden met hen als zij in moeilijkheden zijn, en onder het zondenpak zuchten. Hij kent hen in getrouwheid, en zal hen ten aanzien van de gehele wereld als de Zijnen erkennen in de grote dag.

TOEPASSING

Uit de overdenking van deze woorden, komen ons nu drie dingen vóór, tot lering voor het volk van God.

Ten eerste. Vromen! ziet uw weg eens terug. Kunt gij ook niet met Nahum getuigen dat de Heere goed is? Staat er ook niet op elke bladzijde van uw levensgeschiedenis geschreven, dat de Heere ter sterkte is in de dag der benauwdheid? O denkt toch veel aan de dagen van ouds, en aan al het goede dat de Heere u bewezen heeft; aan al die uitreddingen uit donkerheid naar de ziel, en uit rampen en ellende naar het lichaam. Gedenkt aan de daden des Heeren, en laat u dit een aansporing zijn tot dankbaarheid en nederigheid.

Ten tweede. Zoekt er een beetje op te rekenen, dat er hier in dit jammerdal gedurig weer en weer een dag der benauwdheid voor u komen zal, en belooft uzelf hier toch niet teveel gouden bergen en zilveren dalen. Gij moet uit de woorden van de tekst, en uit de eenstemmige leer van de ganse Bijbel opmerken, dat de tegenspoeden der

rechtvaardigen steeds vele zullen zijn, en dat er al eens telkens een dag der benauwdheid voor u komen zal, zolang als gij hier zijt. O! het is zo goed dat gij maar niet weet welke dagen der benauwdheid u nog boven het hoofd hangen, nochtans dit weet gij, het zal altoos wat zijn, en gij moet maar geen volkomen rust verwachten, voordat gij in het hemelse vaderland uw voet aan land zult zetten. En toch mag ik tot uw troost hier bij doen, dat de benauwdheid steeds maar kort zal zijn, omdat de tijd maar kort is. Het is maar een dag der benauwdheid. O geliefden! het kon een jaar der benauwdheid zijn, of een eeuw der benauwdheid, ja wat zeg ik, het kon rechtvaardig *een eeuwigheid der benauwdheid zijn*. En nu maar een korte dag der benauwdheid en een zalige eeuwigheid der volmaakte vertroosting.

Ten derde. Laat het u niet te zeer de moed benemen, dat het telkens voor u een dag der benauwdheid zijn zal; de Heere, die u tot hiertoe gebracht heeft, zal u voorts tot sterkte zijn in elke dag der benauwdheid, die nog voor u aanstaande is. Houdt dan moed oprechten van hart, die het om Jezus en Zijn Geest te doen is. De Heere zal u nooit verlaten, en het werk dat Hij in u begonnen heeft, zal Hij voortzetten en voltooien, want Hij is de eerste en de laatste; de Overste Leidsman niet alleen, maar ook de Voleinder des geloofs, (Hebr. 12:2). Ach, arme heilbegerige zielen, die het uw hoogste zaligheid acht om aan Jezus verbonden te zijn! Vertrouwt het aan uw stuurman toe, uw scheepje zal niet stranden, maar door Jezus eenmaal in de hemelse haven gevoerd worden. Hij kent allen die op Hem betrouwen in liefde en ontferming, en gij hebt geen nood dat Hij zich eenmaal voor u schamen zal; want al zijt gij slechts een gering werkman, of iemand uit de dienstbare stand, gelooft vrij, als eenmaal de dag der dagen komt, zal Hij u beter kennen (hoger achten) dan Koningen en Keizers, die de wereld en de zonde gediend hebben. Mogelijk zijt gij zó arm en gering, dat aanzienlijke mensen u niet kennen willen, en hun hoofd voor u omdraaien, en u de rug toekeren, en u niet zien of achten willen, en nog minder met u verkeren en omgaan; maar Jezus kende u, eer Hij in de stal geboren werd; Hij wil u kennen, en zal u kennen, en zal u kennen in de dag der rechtvaardige vergelding, als Hij tot vele aanzienlijke personen zeggen zal: *gaat weg van Mij, Ik heb u nooit gekend!*

Men kan hier een arm, veracht, gebrekkig en onbegaafd persoon zijn, die niet gekend is in de wereld, en die ook weinig gekend en bemind wordt in de Kerk, en wiens hart toch oprecht tot de vreze des Heeren genegen is. Mogelijk zijt gij een mens die lezen noch schrijven kunt, en die weinig gaven en talenten bezit; mogelijk woont gij in een geringe straat of steeg of afgelegen buurt; mogelijk gaan veel vrome mensen uw deur voorbij; mogelijk zijn er maar weinigen, die u kennen willen. Indien het evenwel uw biddende toeleeg is, om de Heere oprecht te vrezen en met volharding in Zijn wegen te wandelen, dan zal noch uw gelapt kleed, noch uw gering huis, noch uw stamelende tong, noch uw geringe afkomst u enig hinder doen, dat de grote en wonderlijke Heere Jezus, u niet zou willen kennen, of u minder met Zijn liefde zou bezoeken dan wanneer gij in een schoon paleis woonde, en u omringd bevond door vele aanzienlijke vrienden,

O zoete troost! Jezus bemint en kent Zijn volk, al moeten zij met Petrus en Johannes zeggen: *zilver of goud hebben wij niet*; en al woonden zij bij Lot in een spelonk, en al moesten zij zich als weleer de Doper, met sprinkhanen en wilde honing voeden. Weest daarover verheugd, vrome zielen, en verblijdt u ook in een toekomstige eeuwige zaligheid.

Maar gij, arme wereldling. *De Heere is goed, Hij is ter sterkte in de dag der benauwdheid, en Hij kent allen, die op Hem betrouwen.* Maar denkt gij dat de Heere ook u niet kent? Gij zijt zo zorgvuldig om uw zonden voor het menselijk oog te verbergen; maar meent gij dat het Goddelijk oog u niet ziet? O wat een vreselijke

Godverloochening is het toch, dat de arme mensen durven te stelen, te hoereren, en allerlei gruwelen uit te voeren, als zij het slechts voor hun naasten verbergen kunnen. Denkt er toch aan dat God u ziet, en dat Hij de verborgen raadslagen van uw hart kent, en dat er een gedenkboek voor Zijn aangezicht is, hetwelk eenmaal zal geopend worden, en waaruit al uw daden en gedachten eenmaal voor de ganse wereld zullen tevoorschijn gebracht worden; *want er is niets bedekt dat niet zal ontdekt worden, en er is niets verloren, dat niet zal openbaar worden.* Denkt er toch aan, onbekeerde mens! De Heere is goed, en anders waart gij al lang van voor Zijn heilig aangezicht verbannen geweest, en gij hadt al gebrand in de hel, maar nu wordt gij nog vermaand en gebeden, om het heil van uw arme ziel te behartigen en u nog met God te laten verzoenen. Ach, mocht gij dan opgewekt worden om een lankmoedig en goedertieren God te zoeken, eer uw dierbare tijd voor eeuwig voorbij is. Maar nu zijt gij nog blind voor uw eeuwig belang, en gij jaagt en zoekt nog naar de wereld. Ik bid u, merk toch op, dat het goed van deze wereld zo ijdel, zo onvast en zo vergankelijk is. Salomo zegt er van: één komt uit het gevangenhuis om koning te zijn; terwijl een ander, die in zijn koninkrijk geboren is, verarmt, (Pred. 4:14). Ik heb knechten te paard gezien, en vorsten, die als knechten op de aarde gaan, (Pred. 10:7). Vermoei u niet om rijk te worden; want het goed zal zich gewisselijk vleugelen maken, gelijk een arend, die naar de hemel vliegt, (Spreuk. 23:4,5). Paulus noemt de schatten van de wereld een ongestadige rijkdom, (1 Tim. 6:17). Och, mijn vrienden, zoekt dan toch bijtijds de Heere en geeft niet langer uw hart aan de wereld en de zonde; en dat zoveel te meer, omdat gij eerlang een dag der benauwdheid te wachten hebt, en dan zal het wat te zeggen zijn voor degenen, die de Heere niet tot hun sterkte hebben; ik bedoel de bange dag van de dood; en de dag des oordeels die op uw dood volgen zal. O mens, wie gij ook zijt! gij gaat sterven en wellicht binnen korte tijd; mogelijk gaat gij zeer schielijk en plotseling naar de eeuwigheid, gelijk die man, daar gij van leest, (Richt. 4:21), die slapende naar de eeuwigheid ging; mogelijk blijft gij opeens dood, gelijk die vrouw van Lot, daar gij van leest, (Gen. 19:26), die maar zo op de weg gestorven is. Mogelijk zult gij aan zware angsten en pijnen sterven, zoals die koning Agrippa, waar gij van leest, (Hand. 12:23), die in levenden lijve van de wormen gegeten werd. Hoe 't zijn mag, sterven moet gij, en sterven zult gij, want God heeft u de dood laten aanzeggen; en het sterven zal u een dag der benauwdheid zijn, inzonderheid als gij met een ontwaakt geweten heengaat. In die dag zal u de Heere niet tot sterkte, maar wel tot verschrikking zijn; ook zal geen geneeskundige, noch enige van uw vrienden, noch uw geld en goed, u dan tot sterkte zijn in die dag of nacht der uiterste benauwdheid, maar gij zult met een verwaarloosde ziel de eeuwigheid in moeten, en zo voor eeuwig verloren gaan.

Komt dan, jongeling, man of grijsaard! Och, kiest toch voor uw arme ziel het beste deel terwijl de weg nog open staat en een beminnelijke Jezus zich nog aanbiedt. Gaat in door de enge poort, en vliedt nog van de toekomstende toorn, valt voor Jezus neer, en raakt nog eens ernstig aan het roepen om Zijn Geest, opdat gij nog van uw zonde verlost, en op reis mocht raken naar een zalige eeuwigheid. Amen.

VIJFTIENDE OEFENING

OVER PRED. 7:28b

VOORAFSPRAAK

Wij lezen Matth. 13:45,46 van een koopman die schone parels zocht, en eindelijk een parel van grote waarde vond, die hij zich met grote belangstelling eigen maakte. Onder de uitleggers is er verschil van mening wie of wat wij door die parel van grote waarde te verstaan hebben; ik voor mij, zou evenwel diegenen het liefste volgen die er Christus door verstaan, die toch in nadruk bij een parel van grote waarde mag vergeleken worden, naar wie niemand ernstig genoeg zoeken kan, en die, als Hij gevonden is, de arme mens rijk maakt naar ziel en lichaam voor tijd en eeuwigheid.

Och, mochten wij allen toch zoekers zijn naar die ene parel van grote en duurzame waarde! Maar de meeste mensen zijn nog van die ongelukkige kooplieden die schone parelen zoeken in het genot van deze wereld. Men graaft en draaft, men zweet en zorgt, men woelt en tobt, men spreekt en denkt, bij dag en nacht, om schone parelen te zoeken in de mesthoop dezer wereld, maar de parels die men zoekt die worden niet gevonden: nee, want deze wereld is een jammerdal vol rampen; niets is er bestendiger dan een aanhoudende onbestendigheid; 't is hier slechts moeite en verdriet onder rijk en arm; ja, zeker, de wereld is een tranendal! Indien onze kinderen vóór hun geboorte ervan wisten dat er op de wereld zoveel smartelijke arbeid, kommer, zorg en verdriet was, als zij later ondervinden, dan zouden zij er haast breed tegen op zien om door de geboorte de wereld in te stappen, zoals wij er nu tegen opzien, om door de dood de wereld weer uit te stappen.

Nu dan, o koopman! zoek toch niet tevergeefs, want in de wereld zijn geen schone parels te vinden, maar laat mij toe, om u iets anders aan te wijzen en aan te prijzen. Verkoop toch hetgeen gij hebt, en zoek de parel van grote waarde. Leer eens met Maria bedenken: maar één ding is nodig, (Luk. 10:42). Leer eens met David zeggen: één ding heb ik van de Heere begeerd, dat zal ik zoeken, (Ps. 27:4). Zoek de Heere, zoek al biddende, zoek en gij zult vinden.

Ik hoop thans nader te handelen over het zoeken en vinden van de Heere Jezus Christus.

TEKST: PRED. 7:28b

Eén man uit duizend heb ik gevonden, maar een vrouw onder die allen heb ik niet gevonden.

Als de wijze gekroonde Prediker in onze tekst spreekt van een man uit duizend die hij gevonden had, dan bedoelt hij daarmee een man bij uitnemendheid, een man, die een man mag genoemd worden wegens zijn uitstekende deugden en heerlijke eigenschappen. De naam is uitgelezen er dan grote rijkdom, zegt hij, (Spreuk. 22:1) dat wil zeggen, een goede naam. Die een vrouw gevonden heeft, heeft een goede zaak gevonden, en hij heeft welgevallen getrokken van de Heere, zegt hij op een andere

plaats, (Spreuk. 18:22); dat wil zeggen, die een goede en godzalige vrouw gevonden heeft. Evenzo ook hier, *één man uit duizend*, dat wil zeggen: een goede, voortreffelijke, sterke en zeer wijze man. Onder een getal van duizend, dat is volgens de spreektrant van de Heilige Schrift, onder een zeer groot getal, had de Prediker dan maar één zeer voortreffelijk man gevonden, maar onder de vrouwen had hij er ganselijk niet een enige gevonden die den naam van zeer goed, wijs en voortreffelijk toekwam.

Onze tekstwoorden zijn werkelijk bij de eerste opslag niet zeer gemakkelijk te vatten, en worden ook door de Godgeleerden van vroegere dagen, verschillend begrepen. Ik zal eerst de onderscheiden gevoelens die ik over deze tekst heb kunnen nazien eens voorstellen, en dan zeggen welk gevoel mij het beste bevalt, en laat ook aan ulieden vrijheid van denken over.

Niet alleen andere Godgeleerden van de vorige eeuw, maar ook onze hooggeachte kanttekenaars, zijn van oordeel dat de Prediker hier wil zeggen: ik heb onder de mannen er maar zeer weinig gevonden, die de naam van goed en voortreffelijk verdienen; nochtans vond ik er een enkele persoon van die geaardheid onder, die mij als één man uit duizend voorkwam: maar onder vrouwen vond ik er nog minder van die geaardheid, ja zelfs zó weinig dat het mij doet zeggen: *één vrouw onder die allen heb ik niet gevonden!* Dit is de betekenis van onze tekstwoorden naar het gevoelen van onze kanttekenaars, daarom leest gij op de kant in de StatenBijbel aldus: de Prediker wil zeggen dat men zeer weinig mannen vindt, die wijs, goed, voorzichtig en van grote kennis zijn: maar nog veel minder van zulke vrouwen, zie Spreuk. 31:10. De woorden één en géén worden hier genomen voor weinig en minder; te weten, in vergelijking met de anderen. Ziet, dit zijn de woorden, en dus ook het gevoelen van onze kanttekenaars.

Als ik het zeggen mag, (behoudens de eerbied die ik voor onze vaderen heb) dan bevalt mij evenwel dit gevoelen niet; en hoewel dit gevoelen niets ongerijmds bevat, ben ik het toch veel meer eens met die Godgeleerden, van wie ik de opvatting het laatste zal voorstellen. Trouwens, ik denk, als wij acht geven op zoveel godvrezende en wijze vrouwen, waarvan de Schrift spreekt, en op andere, die nog heden in leven zijn, dan komt het mij zó voor, dat er zowel wijze, goede, voorzichtige en godzalige vrouwen als mannen zijn en ook in vorige dagen geweest zijn. Denkt maar eens aan Sara, aan Hanna, de moeder van Samuël, aan Debora, de Richteres in Israël, aan Mirjam, de zuster van Mozes, die een profetes genoemd wordt, aan de profetes Hulda en meer anderen onder het Oude Testament. Denkt verder eens aan Maria, de moeder des Heeren, aan Elizabeth en Anna, de profetes, aan die lieve Galilese vrouwen, die de arme Jezus dienden uit hun goederen, (Luk. 8:3) die wenende bij het kruis stonden, en tot wie de Engel zei: Vreest gijlieden niet: want ik weet, dat gij zoekt Jezus, (Matth. 28:5). Denkt verder aan de vrome Tabita, die zoveel rokken maakte voor de arme vrome weduwen en aan Lydia, van wie de Heere haar hart opende onder de prediking van Paulus, en aan de vier dochters van Filippus, die al profeteerden toen zij nog maagden waren; denkt aan de moeder en grootmoeder van Timotheüs, die het ongeveinsd geloof bezaten, en aan de uitverkoren vrouw, aan wie Johannes zijn tweede brief schreef; en denkt aan zoveel vrome vrouwen die gij gekend hebt, en die nu al in de hemel zijn, en aan anderen die nog in eenvoud leven, en de Heere zoeken en vrezen. Ik zeg, denkt aan die allen, en gij zult, denk ik, met mij geloven dat het niet vast te stellen is, dat er juist meer wijze, voorzichtige en godzalige mannen dan vrouwen zouden zijn.

Andere Godgeleerden denken daarom, dat de prediker het grote getal van zijn hofbedienden en hoge ambtenaren tegenover zijn duizend vrouwen en bijwijven stelt,

en dat hij zeggen wil: één man uit duizend heb ik gevonden: een enkel persoon heb ik onder mijn hovelingen en rijksgroten gevonden, die waarlijk wijs en vroom is; maar een vrouw heb ik onder die allen niet gevonden, ik heb duizend vrouwen, maar niet één heb ik er, waarin ik waarlijk wijsheid en godsvrucht gevonden heb.

Ik wil ook deze verklaring in haar waarde laten, maar toch ben ik het van harte ééns met een andere die ik nu voorstellen zal.

Andere Godgeleerden verstaan dan door deze éne man, die de Prediker gevonden had, de Heere Jezus Christus, de toekomende Borg en Middelaar, die de hoop der heerlijkheid is voor al Zijn volk, en dan zal de betekenis van onze tekstwoorden kort hierop neerkomen: Ik, prediker, zoon van David, en Koning over Israël te Jeruzalem; ik, die met hoge wijsheid boven velen begaafd ben, maar die tegelijk maar een arm zondaar ben met alle mensen; ik heb gevonden en duidelijk gezien dat God de mens recht gemaakt heeft, maar zij hebben vele vonden gezocht en zijn van God afgefallen. Ik nu heb onder al de vrouwen niet een enige goede gevonden, en ook niet onder de mannen, die zowel als de vrouwen samen ondeugend, onnut en stinkende geworden zijn; maar toch heb ik één man uit duizend gevonden, die een man bij uitnemendheid is, een mens uit de mensen, en tevens God boven al te prijzen in der eeuwigheid; het is dat beloofde vrouwenzaad, dat eenmaal een man zal worden gelijk als ik, uitgenomen de zonde: het is die man, die heilig en onnozel zal zijn, onbevlekt, afgescheiden van de zondaren en hoger dan de hemelen geworden.

Met alle vrijmoedigheid neem ik ook deze verklaring van harte aan, te meer omdat die zeer goed overeenkomt met het volgende vers van ons teksthoofdstuk, waarin de prediker spreekt van de algemene ellende van het ganse menselijke geslacht; en daarom zal ik nu nog de volgende dingen uit mijn tekst voorstellen.

Vooreerst. Christus wordt hier *man* genoemd.

Ten tweede. Wel bijzonder *een man uit duizend*.

Ten derde. De prediker had Hem *gevonden*.

Vooreerst dan, Christus wordt hier een *man* genoemd. Als een man is Hij verschenen aan Jakob, en heeft met hem geworsteld, (Gen. 32:24). Als een man kwam Hij op het grondgebied van Jericho staan voor het aangezicht van Jozua, met een uitgetrokken zwaard in zijn hand, (Joz. 5:15). Als een man die gezeten was op een rood paard, verscheen Hij aan Zijn knecht Zacharia, (Cap. 1:8). En Paulus noemt Hem een man welke God verordineerd heeft om op een vastgestelde dag de wereld te oordelen, (Hand. 17:31). Een man wordt Hij hier en elders genoemd, ten dele omdat Hij in de volheid des tijds de menselijke natuur heeft aangenomen en een mens is geworden evenals wij, uitgenomen de zonde, en ook wordt Hij een man genoemd om Zijn hoogheid en grootheid boven alle andere mensen.

Ten tweede. Wel bijzonder wordt Hij in de tekst genoemd een man *uit duizend*. Zo wordt Hij ook elders, in het Hooglied van Salomo, iemand genoemd, *die de banier draagt boven tienduizenden*, en bij Job heet Hij *een gezant, een uitlegger, één uit duizend, om de mens zijn rechte plicht te verkondigen*. Ja, één man uit duizend mag Hij ook genoemd worden wegens Zijn alles overklimmende voortreffelijkheid, algenoegzaamheid, volheid en gepastheid voor de arme zondaar. Als Koning is Hij er één uit duizend, wiens heerschappij en macht is boven alle Koningen der aarde, en die ons niet alleen uit de slavernij der zonde en des satans wil losrukken, maar ons ook kan en wil bewaren tot Zijn eeuwig hemelse Koninkrijk, en Zijn Koninklijke wetten in onze harten wil inschrijven, opdat wij daardoor in staat zouden zijn om Zijn welbehagen te doen. Hij is een Koning uit duizend, die reeds zolang Zijn kerk en volk

heeft bewaard en geleid, en die voor eeuwig zal regeren van geslacht tot geslacht. Als Hogepriester is Hij er één uit duizend en boven duizend; Hij kan meer en doet meer dan Priester Aaron en de ganse schare van zijn nakomelingen met al hun offeren en bloedvergieten doen konden, want Hij heeft met één offerande al de schuld van Zijn volk verzoend, en blijft nu steeds nog een voorbidder voor degenen die ellendig zijn voor de troon van God. Als profeet is Hij ook één uit duizend en boven duizend, want Hij leert arme blinde zondaren als machthebbende en maakt hun in het verborgen wijsheid bekend tot zaligheid. Altijd staat de deur der school van deze vriendelijke Jezus open voor een arm, dwaas en blind volk.

Met één woord, hoe wij Jezus ook beschouwen, aan alle zijden is Hij een Persoon uit duizend, wiens dierbaarheid wij nooit naar waarde kunnen voorstellen noch bewonderen.

Ten derde. Als zulk een man, die één uit duizend en boven duizend is, was Hij door Salomo *gevonden*. Maar nu is de vraag, waar en hoe Salomo deze éne man uit duizend gevonden had? Ik antwoord: hij had Hem gevonden in de moederbelofte, (Gen. 3:15); hij had Hem gevonden in de Schriften van Mozes; hij had Hem gevonden als afgebeeld in de brand- en slachtoffers van de Mozaïsche dienst; hij had Hem gevonden in de steenrots in de woestijn, waar Paulus van zei: *en de steenrots was Christus*. Hij had Hem afgebeeld gevonden in de koperen slang, in het altaar en wasvat, in de persoon van Mozes en Aaron, en in meer andere voorbeeldige dingen, dewelke Hem allen die *ene man uit duizend* aanwezen. Hij had Hem gevonden in de boeken van Jozua en Samuël, en in zoveel dierbare Psalmen van zijn eigen vader. Bovenal had hij Hem gevonden, zoals elk arm zondaar Hem vinden moet, toen de Heilige Geest hem aan zijn verloren staat ontdekte, hem naakt en bloot ontkleedde, en hem zijn zaligheid alleen in de beloofde Borg leerde zoeken; ja toen vond hij deze éne man uit duizend, *deze ene man die Gods metgezel is*, (Zach. 13:7); en zo moeten wij Hem ook tot onze Borg en Koning vinden, en anders staat het niet goed tussen God en onze arme schuldige zielen.

TOEPASSING

Laat ons nu tot een besluit nog enige leerzame opmerkingen uit onze tekst voorstellen. Vooreerst dan, indien gij het met de verklaring van de tekst ééns zijt, dan zult gij het ook daarin ééns zijn, dat wij hier een treffend voorbeeld vinden van de eenheid van de weg der zaligheid in beide Testamenten. Petrus zegt van al de oudvaders tezamen: wij geloven door de genade van de Heere Jezus Christus zalig te worden, op zulke wijze als ook zij, (Hand. 15:11). En Salomo zegt ons hier, dat hij ook geen andere toevlucht kende dan die ene Man uit duizend, die hij gevonden had; Abraham verlangde reeds om zijn dag te zien, en de Profeet Habakuk verkondigde een leven van de rechtvaardige door zijn geloof, (Hab. 2:4). Ziet hier dan, dat de weg naar het hemelse Jeruzalem een zeer oude weg is, die alleen in Christus leidt. Alle wegen van eigengerechtigheid zijn maar bijpaden naar de hel, en wij kunnen alleen als arme, naakte zondaren, door Christus langs de weg van vrije genade behouden worden.

Ten tweede. Ziet hier in onze tekst ook een bewijs van de algemene ellende van het ganse mensdom.

Als gij in onze dagen aan zoveel evangelische vrienden vraagt, of de mens werkelijk zo ellendig, verdoemelijk, walgelijk en ondeugend is, zoals sommigen zeggen, dan zullen zij u antwoorden, dat de mens, ja, wel diep bedorven is geworden door de zonde, maar toch nog wel enige deugd en kennis heeft overgehouden, en nog een aanleg ten goede bezit; en ten bewijs daarvan, zullen zij u wijzen op het goed en

zedelijk gedrag van velen, op de maatschappelijke verenigingen tot Bijbelverspreiding, op vele goede inrichtingen, die in ons vaderland en elders gevonden worden, op de maatschappijen van weldadigheid, op de armenscholen, op de menigte van hervormde lidmaten en de getrouwe bijwoning des avondmaals door duizenden personen, en op meer andere dingen van diezelfde aard.

Als gij integendeel aan de onkundigste onder des Heeren volk vraagt, of de mens nog iets goeds van zichzelf bezit, dan zal die u antwoorden dat de mens van nature tot alle goed werk onbekwaam is, en gans verdoemelijk ligt voor God; hij zal u zeggen, dat al die goede inrichtingen en zogenaamde deugdzaamheden in de natuurlijke mens maar blinkende zonden zijn; hij zal spreken van hun eigen bevindingen, hoe hij zich als zondaar en ellendeling heeft leren kennen, en dagelijks zich zo voor God moet aanklagen tot de dag van zijn dood toe. Hij zal u wijzen op de goddeloosheid van het mensdom; op dat vloeken, zweren en sabbatschenden van jongeren en ouden, rijken en armen; op de verkondiging van een zeer lichte leugenleer en de schandelijke ontheiliging van het avondmaal, door duizenden die daar geen recht toe hebben; op de verhardheid van ons volk onder zegeningen en oordelen en op andere dingen meer.

Maar zegt mij nu eens, welke van die twee getuigenissen moeten wij nu geloven? Wij moeten ze geen van beide voor onfeilbaar houden, maar in eenvoudigheid ons oog wenden naar de uitspraak der Heilige Schrift, en dan zullen wij bevinden dat de laatsten het recht aan hun zijde hebben; dan zullen wij uit onze tekst zien, dat de prediker al mensen onrein voor God had bevonden en dat hij maar één man uit duizend gevonden had die zonder zonde was, namelijk Christus; dan zullen wij zien dat Paulus een ganse lijst van 's mensen ellende opmaakt, (Rom. 3:10-19) en dat hij die zogenaamde verlichte mens beschrijft als verduisterd in het verstand, vervreemd van het leven Gods, door de onwetendheid die in hem is, door de verharding huns harten, (Ef. 4:18). Och, mijn vriend of vriendin! mocht gij dan ook als zulk een uzelf leren kennen bij aanvang of voortgang, en alleen uw zaligheid en vrijdom van de hel leren zoeken in Jezus Christus.

Ten derde. Die Jezus Christus wordt in onze tekst één Man uit duizend genoemd om Zijn grote dierbaarheid en voortreffelijkheid. O geliefden! Hij is er één uit duizend, want Hij bezit het vermogen en de genade om uw ziel te verlichten, niettegenstaande gij nu enkel blindheid en duisternis zijt; Hij is er één uit duizend, want hoe hopeloos uw toestand ook zijn mag, Hij kan en wil u redden; Hij is er één uit duizend, want hoe oud en grijs gij ook zijt, en hoe lang en zwaar gij Hem ook getergd moogt hebben, zo wil Hij nochtans al uw bloedrode zonden genadig vergeven, en u vrede met God en eeuwige zaligheid schenken; Hij is er één uit duizend, want in Hem en bij Hem is wat te vinden dat gij tevergeefs in de gehele wereld met al haar volheid zoeken zult, namelijk ware troost en bestendige zaligheid; Hij is er één uit duizend, want niettegenstaande uw langdurende weigering om Hem open te doen, blijft Hij nog geduldig aan uw deur wachten en kloppen; Hij is er één uit duizend, want Hij heeft medelijden met het gebrek en de zwakheid van zulke zielen, die Hem wel hartelijk begeren, maar toch nog vervuld zijn met zonde en dagelijks in vele struikelen; Hij is er één uit duizend, want Hij is een duurzame voorbidder voor mensen die ellendig zijn, voor de Troon bij Zijn Vader; Hij is er één uit duizend, want Hij zal eenmaal al Zijn schuldig en ellendig volk tot zich opnemen in de eeuwige heerlijkheid. Ja, waar zou ik beginnen, en waar zou ik eindigen, om de voortreffelijkheid van deze éne Man uit duizend naar waarde te beschrijven? Ik kan u het duizendste deel van Zijn dierbaarheid toch nooit voorstellen, en daarom zeg ik nu maar alleen: Och, medezondaar! mocht gij toch op deze éne Man uit duizend nog eens verliefd worden, en u aan Hem leren opdragen en overgeven; dan waart gij gelukkig voor nu en voor eeuwig.

Ten vierde. Één Man uit duizend heb ik gevonden, zegt de prediker in onze tekst. En nu, laat ons dan hier ook opmerken, dat het vinden een ernstig zoeken veronderstelt, en dan hebben wij reden om te klagen dat er zo weinig zoekers zijn naar deze éne Man uit duizend. Zeg mij eens, onbekeerd medezondaar, die dit leest of hoort, wat zoekt gij toch? Gij zoekt nog de Heere Jezus niet, maar wellicht zoekt gij de eer en gunst van mensen; maar die zult gij nooit vinden, want die het meest naar eer zoekt, zal de meeste oneer en schande vinden; en die al wat eer en aanzien of grootheid onder de mensen vindt, die zal eenmaal gewaar worden dat dit alles maar een nietige ijdelheid is. Heden wordt hij wellicht geprezen, maar morgen nog veel meer veracht; heden is hij schijnbaar een hoveling, maar morgen een verachte verschoppeling. Of zoekt gij wellicht schatten en rijkdom in de wereld? Of zoekt gij naar vermaak en genoeg in de dienst der zonde? Ook dit zult gij niet vinden: en al vindt gij een ruim deel aards goed, wat nut zal het u geven op uw bange doodsbed?

Het einde van de dienst der zonde en der wereld is toch de eeuwige dood. De afgrond, de hel, het verderf, de eeuwigdurende gevangenis zal bij de dood uw lot zijn, als gij God niet vreest en Jezus niet leert zoeken, en dan zult gij eeuwig berouw hebben, dat gij in uw gezonde dagen die éne Man uit duizend niet gezocht hebt, maar Zijn uitnodigingen hebt veracht en het nietige goed der aarde boven Jezus en Zijn zaligheid hebt gekozen. O! mocht gij het eens zien, hoe diep ongelukkig het is dat gij zo gerust en wel tevreden kunt zijn zonder dat gij Jezus gevonden hebt. Gij wandelt naar het graf zonder leidsman, naar de eeuwigheid zonder hoop, ja, naar de hel met een zorgeloos hart. Wee u! want eerlang zal u alles begeven waarin gij nu nog uw vermaak zoekt, dan moet gij komen voor het gericht van God, en dan zal die éne Man uit duizend u geen genade meer bewijzen: maar u voor eeuwig wegzenden naar de hel. Wee u! want eenmaal komt die grote dag der dagen, dan zult gij boven u een onverbiddelijke Rechter zien, onder u een wijdigapend verderf, rondom een brandende wereld, achter u een al te jammerlijk verzuimde genadetijd, en vóór u een nimmer eindigende en ontzagelijke eeuwigheid.

Och! laat u dan nu nog vermanen om nog heden het leven boven de dood te zoeken, en nog naar die éne Man uit duizend uit te zien, eer het voor eeuwig te laat is.

Ten vijfde. Zijn er nu ook zulke mensen onder mijn lezers, die op een gezonde grond met de prediker kunnen zeggen: ook ik heb die éne Man uit duizend gevonden? O vrienden! u moet ik geluk wensen met uw zeer voordelige buit. Jezus is toch die parel van grote waarde, en aan die parel hebt gij genoeg om uw reis te volbrengen door deze woestijn naar de hemel. Nu gij die éne Man uit duizend maar gevonden hebt, laat het nu maar zo zijn dat gij arm en veracht zijt op de wereld; God is uw deel, en dat is genoeg voor tijd en eeuwigheid. Nu gij Hem gevonden hebt, laat het nu maar zo zijn, dat gij nog dagelijks over uw zonden klagen moet; de zonden zullen u niet uit de hemel houden, want Jezus heeft u met God verzoend, en daarom zal Hij ook nimmer op u toornen noch u schelden. Nu gij Hem maar gevonden hebt, zijt gij geborgen voor de eeuwigheid, en zult eenmaal volkomen zalig worden, want Hij heeft gezegd: *daar Ik ben, zal ook Mijn dienaar zijn.* En wederom: *Vader, Ik wil, dat daar Ik ben, ook diegenen bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid aanschouwen, die Ik bij U had eer de wereld was.*

Maar mijn waarde vrienden! ziet nu ook toe dat gij uw dure roeping en verplichting niet vergeet. Nu behoort gij uw tijd in des Heeren dienst en vreze te besteden. Gij zijt er één uit duizend, wie de Heere uit genade verwaardigd heeft om die éne Man uit duizend te vinden; en nu moet gij ook wandelen als één uit duizend, want dat is Gods bevel. O geliefden! durft gij zulk een belijdenis te doen, durft gij vrij uit te zeggen dat gij Jezus gevonden hebt, dat Hij uw schuld betaald heeft, en dat gij door de ogen uws

geloofs uw hemelse erfenis reeds ziet liggen aan de overzijde des graf; durft, en kunt, en moogt, en moet gij naar uw verplichting zulk eene taal spreken? Weest dan verzekerd dat er ook een leven van blinkende godzaligheid van u verwacht wordt, en dat allerlei ogen op u gevestigd staan. De ogen des Heeren zien op u, en Hij eist van u dat gij veel vrucht draagt, en dat gij met uw ganse hart en wandel Zijn deugden zult verkondigen, want Hij heeft u geformeerd om Zijn lof te vertellen. Ook de ogen der kleingelovigen zijn op u gevestigd, en zij verwachten meer heiligheid van u dan van zichzelf en huns gelijken. Ziet dan toe, dat gij door een losse en ontere wandel zulken niet bedroefd, om wie Christus gestorven is. Gij zijt zeer groot in de ogen der zwakken: stelt dan uzelf niet aan als kleinen en zwakken, door een onvoorzichtige en ontere wandel. Van u wordt het verwacht dat gij een vurige liefde zult hebben, en betonen aan al het volk van God, en dat gij met Paulus zelfs tot zeer gebrekkige vromen zult kunnen zeggen: ik zal zeer gaarne de kosten doen, en voor uw zielen te koste gegeven worden; hoewel ik u overvloediger beminne, weniger bemind word, (2 Cor. 12:15). Van u wordt het verwacht dat gij zachtmoedig en nederig van hart zult zijn, verloochend aan het aardse, vertrouwend op de Heere, levend bij de dag, en stervend aan de zonde. O! denkt dan toch steeds aan de les van Paulus waar hij zegt: zo hebt dan acht op uzelf, (Hand. 20:28). En niet alleen zijn de ogen der kleingelovigen op u, maar ook tegelijk de ogen van de onbekeerde mensen, die u kennen en die u ook wel eens van uw hemelse erfenis hebben horen spreken. Zij zullen er op letten of gij ook wat oneerlijk zijt in uw handel of wat stuurs en onvriendelijk in uw omgang, en indien gij dit zijt, dan zullen zij Paulus' woord gebruiken, waar hij zegt: *een dienstknecht van Jezus Christus moet vriendelijk zijn tegen allen*. Zij zullen erop letten of gij u ook met haarvlechtingen bezig houdt, of u zich sierlijk oppronkt in uw kleding en huissieraad; ja, zij zullen in alles op uw gangen letten, en uw zwakten niet onopgemerkt laten voorbijgaan.

Och, mocht dit alles u dan zeer over uw hart en wandel leren waken, en mocht gij veel aan de Heere vragen dat de bedachtzaamheid over u de wacht mocht houden. Of zegt gij mogelijk: ik kan de haat en laster der wereld toch niet ontgaan! Dat is zo, mijn vrienden, maar laat mij u eens indachtig maken wat Paulus tot u zegt, namelijk: weest zonder aanstoot te geven, en de Joden, en de Grieken, en der gemeente Gods, (1 Cor. 10:32).

Nu heb ik eindelijk nog een enkel woord tot zulke zielen, die wel geleerd hebben om naar die éne Man uit duizend te zoeken, maar die nog niet vrijmoedig durven te zeggen dat ze Hem gevonden hebben.

Geliefden! Ik weet wel wat u nog ontbreekt. Gij kunt nog niet zeggen dat gij u aan Jezus kwijt bevindt. Op het zoeken van de Persoon Christus zal nochtans zeker het vinden eenmaal volgen. In de natuur is dit geenszins altijd het geval; maar in het geestelijke is dit zó zeker, dat de Heere zelfs aan het zoeken van Hem de zaligheid heeft vastgemaakt, en gezegd: zoekt mij en leeft, (Amos 5:4-6). Daarom zegt ook een zeker Dichter:

God zoekt een ziel eerst, eer zij Hem zoeken konden;
de ziel die God zoekt, die is van Hem gevonden.

Ik raad u nochtans niet aan om op dit standpunt te blijven staan, maar om bij Jezus aan te houden met zoeken en worstelen, totdat Hij u zelf door Zijn Woord en Heilige Geest tot de volle verzekerdheid der hoop brengt, en laat het nochtans aan het vrijmachtige believe van de Heere, langs welk een weg Hij u daartoe brengen wil, en hoe groot een mate van verzekering Hij u geven wil. Gij moogt er wel naar staan, om een krachtige verzekering en verzegeling van de Heere te ondervinden; maar ziet toe, dat het bij u geen ongeduldig dwingen wordt, om tot zulk een mate van verzekering te

moeten komen, of anders alles te verdenken en te verwerpen wat de Heere ooit aan uw ziel gedaan heeft. Dit is naar mijn inzien een weg langs welke vele, anders oprechte zielen, zichzelf tot een beul zijn, terwijl zij *de dag der kleine dingen verachten*, en altoos blijven zeggen: terwijl ik nog niet geheel ken, daarom ken ik ook nog niet ten dele, omdat ik nog niet alles heb, daarom heb ik nog niets; omdat ik nog niet volmaakt ben, daarom jaag ik er ook nog niet naar. Foei! doet zo niet, maar dankt al telkens de Heere liever, dat uw enige hoop en uitzicht gegrond is in Jezus en de vrije genade door Zijn bloed; en dat Hij u op de eerste, of tweede, of derde sport van de ladder Jakobs gezet heeft, en zoekt onder biddend uitzien naar de Heere al hoger en hoger op te klimmen, totdat gij vroeg of laat boven aankomt, en zo langs deze ladder de zalige hemel binnen klimt.

Nu, ik hoop dat de Heere dit nog tot nut en vrucht zal doen zijn bij mijn leven, en ook als ik reeds lang dood en weg zal zijn, en dat er nog velen door mochten worden opgewekt om naar Jezus te zoeken, opdat ze eenmaal ook met de Prediker mochten kunnen zeggen: Een Man uit duizend heb ik gevonden. En deze is mijn God! Ik heb hem verwacht, en Hij zal mij zalig maken. Deze is de Heere, ik heb Hem verwacht, en ik zal mij verheugen en verblijden in Zijn zaligheid, (Jes. 25:9). Amen.

ZESTIENDE OEFENING.

OVER PRED. 7:28

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in Zach. 13:7, dat de Heere zegt: Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden. Kleinen worden des Heeren kinderen genoemd, omdat zij klein zijn in getal; omdat ze klein zijn in eer en achting bij de wereld; omdat ze klein zijn in moed en troost menigmaal. Met dubbele reden wordt er tot hen gezegd: verblijdt u in de Heere ten allen tijde; wederom zeg ik: verblijdt u, (Fil. 4:4). Altijd hebben zij reden om moed te houden, en zich te troosten met hun heil in God, en met hun zalig lot in de toekomst. Maar ach, zij zijn nochtans menigmaal zo moedeloos, treurig en twijfelmoedig, omdat zij gekweld worden, ja dag bij dag gekweld worden door hun inwendige zonden, en gedurig aangevallen worden door de vorst der duisternis. O! door de zware inwendige strijd wordt menigmaal hun hart bewogen gelijk de bomen des wouds bewogen worden door de wind, (Jes. 7:2). Kleinen worden zij ook genoemd omdat ze klein zijn van kracht. God weet wat van Zijn maaksel zij te wachten; hoe zwak van moed en klein zij zijn van krachten, en dat zij stof van jongsaf zijn geweest. Gij hebt kleine kracht, zei Jezus daarom tot de Zijnen, (Openb. 3:8). Nog eens: kleinen worden zij genoemd, omdat ze klein zijn in wijsheid en verstand en weleens met Agur moeten zeggen: voorwaar ik ben onvernuftiger dan iemand; ook heb ik geen wijsheid geleerd, en ik heb geen mensenverstand, (Spreuk. 30:2,3). Daarom wordt ook dat volk weleens bij kinderen en zuigelingen vergeleken, (Ps. 8:2,3) en zij worden kinderkens genoemd tegenover de wijzen en verstandigen, (Matth. 11:25). En door Jezus worden zij bestraft als onverstandigen en tragen van hart, (Luk. 24:25). Nog eens: kleinen worden zij ook genoemd, omdat genade hun geleerd heeft om arm en klein bij zichzelf te zijn en laag van zichzelf te gevoelen.

Maar nu zegt de bovenstaande tekst, dat de Heere tot die kleinen Zijn hand wenden zal, hetwelk de volgende troostelijke zaken zal insluiten.

Ten eerste. Is dit volk klein in getal; Hij zal nochtans zorgen dat het niet geheel uitsterft of van de aarde vergaat. Altijd heeft de Heere een kerk en volk op deze aarde gehad, hoe klein ook soms hun getal zijn mocht, en ook altijd zal er een overblijfsel naar de verkiezing der genade blijven, tot aan de voleinding van de wereld toe. In de dagen van Elia de Profeet, meende deze man bijna alleen een aanhanger van Israëls God te zijn; in de dagen van Abraham waren er geen tien rechtvaardigen in de ganse streken van Sodom en Gomorra; in Davids dagen moest die man zeggen dat de goedertierene was vergaan, en dat de getrouwen weinige waren geworden onder de mensenkinderen, (Ps. 12:1). In de dagen van Noach was de gehele kerk in een enig houten vaartuig besloten; in de dagen van de profeet Jesaja was de dochter Sions overgebleven als een hutje in de wijngaard; als een nachthutje in de komkommerhof, (Jes. 1:8). En nochtans is de Koning Zijner kerk nooit zonder onderdanen geweest, en Hij zal ook altijd blijven zorgen dat Hij een volk op aarde houdt; en als degenen die nu leven naar de hemel gegaan zijn, dan zal God zorgen dat er weer anderen in Sion geboren zullen worden, zodat Hij in alle eeuwen een volk op aarde hebben zal.

Ten tweede. Is dit volk klein in rang en achting bij de wereld, de Heere zal Zijn hand tot hen wenden, en toont dus dat Hij er een dierbare betrekking op heeft, waarom Hij ook zegt: Tast mijn gezalfden niet aan, en doet mijn profeten geen kwaad, (Ps.

105:15). En, zo wie een van deze kleinen ergert, het ware hem beter dat een molensteen aan zijn hals gehangen ware, en dat hij verzonken ware in de diepte der zee.

Ten derde. Is dit volk klein in moed en troost, de Heere zal Zijn hand tot hen wenden door hen inwendig te bemoedigen en op te beuren, zodat zij weer telkens mogen ondervinden dat het goed is dat het hart gesterkt wordt door genade, (Hebr. 13:9) en dat de Heere hun inwendig zoveel troost en ruimte geeft, dat zij mogen juichen over hun heil, en de vaandels opsteken in de naam huns Gods, (Ps. 20:6), en dat zij met David mogen zeggen: Door U zullen wij onze vijanden met hoornen stoten; in Uw naam zullen wij vertreden degenen die tegen ons opstaan, (Ps. 46:6). Gelijk zulke inwendige vertroosting en moedgevingen op de weg ten hemel telkens ondervonden worden.

Ten vierde. Is dit volk klein van kracht: de Heere zal ze ook in dezen voorzien en Zijn hand tot hen wenden door hen tegenover al hun vijanden, en al hun inwonende zonden te bewaren en wonderbaar staande te houden; daarom zei één van die kleinen: Het is de Heere die mij met kracht omgordt, (Ps. 18:33). En een ander: Het is de Heere die de struikelende met sterkte omgordt, (1 Sam. 2:4). Och, wat zou er anders van dit arme struikelende volk worden, indien de Heere Zijn hand niet tot hen wendde en hen voor afval en goddeloosheid bewaarde?

Ten vijfde. Is dit volk klein in wijsheid: de Heere zal Zijn hand tot hen wenden, om hen door Woord en Geest in Zijn school te onderwijzen. Hij zal raad geven en Zijn oog zal op hen zijn, (Ps. 32:8). En eindelijk zal de Heere Zijn hand tot hen wenden, als zij hier Zijn raad hebben uitgediend, om hen dan door middel van de dood op te nemen in het hemelse Paradijs, waar zij vrij van alle zonde, moeite en strijd, in het genot van storeloze hemelvreugde God volmaakt zullen kunnen dienen tot in alle eeuwigheid.

O vrienden! mochten wij en onze huisgenoten nu eens allen behoren tot het kleine getal van deze kleinen, aan welke de Heere zulke grote dingen belooft. Hoe is het met ulieden, hebt gij hier nog al werk mee in het eenzame voor de Heere? Kent gij het, om al biddende het oog te wenden tot Hem, die Zijn hand zal wenden tot de kleinen? Beseft gij wel ernstig dat gij leeft voor de grote eeuwigheid; en dat gij een arm zondaar zijt, onmachtig om uzelf te helpen en onwaardig om door Jezus geholpen te worden? Och onbekeerde medezondaar! haast u toch om tot de Heere Jezus te vluchten, en u aan Zijn voeten neer te werpen, en daar om waarheid in het binnenste te vragen, want alle uitstel en zorgeloosheid is in deze zo gevaarlijk, en zou zo licht voor u de weg kunnen zijn tot uw eeuwige rampzaligheid. Och, ziet dan toe, dat gij niet zoals de farizeeën, de raad Gods tegen uzelf verwerpt, (Luk. 7:30), maar haast u, om alleen in Christus uw redding en zaligheid te zoeken, eer het voor eeuwig te laat zal zijn.

Maar iemand van u zal wellicht genegen zijn, om te zeggen: „wat kan ik er aan doen, terwijl ik toch onmachtig ben, om mijzelf te redden." Hierop antwoord ik: o mens, behelpt u toch niet met deze uitvlucht, want velen verpraten hun tijd over hun onmacht, totdat er geen redden meer aan is. Hoort eens wat de dierbare vader A. Comrie aangaande deze zaak zegt in zijn A. B. C. des geloofs: Is iemand verlegen om tot Christus te komen, zegt hij, en gevoelt hij zich daar te lam en onmachtig toe, dan zeg ik u: daar Jezus maar pogingen ziet, om te willen komen, en maar kermen hoort om getrokken te worden, daar zal Hij zelf toeschieten om de machteloze ziel te hulp te komen, en door Zijn alvermogen genade te trekken, en tot zich over te brengen. O vrienden! dit waarachtige en dierbare zeggen is mij aangenaam, zo dikwijls als ik er aan denk, maar het zal ook uw verdoemenis verzwaren als gij blijft voortgaan, om de

raad Gods tegen uzelf te verwerpen. O! zoekt dan de Heere terwijl Hij te vinden is, want de Heere zal niet verlaten degenen, die Hem zoeken, (Ps. 9:11).

Maar kom, hetgeen ik tot hiertoe gezegd heb begint de lengte van een voorafpraak enigszins te buiten te gaan. Ik hoop dan nader te handelen over het zoeken en vinden van een zoete en zeer vriendelijke Jezus, die Zijn hand tot de kleinen wendt, en geen arme zondaren afwijst, en die ons daarom als één uit duizend in de Schrift voorkomt.

TEKST: PRED. 7:28. *Eén man uit duizend heb ik gevonden.*

De vorige maal heb ik over deze woorden gehandeld, en toen heb ik de betekenis daarvan, zo goed ik kon, verklaard. Voor ditmaal zal ik mij daarmee dan niet ophouden, maar nu mijn verhandeling in de volgende twee hoofdzaken verdelen.

A. In de *eerste* plaats beschouwen wij nog kort de Heere Jezus, als die éne Man uit duizend en boven duizend.

B. En in de *tweede* plaats zullen wij zien, wat er al in de ziel van een arm zondaar omgaat, als hij die éne Man uit duizend komt te vinden.

A. Onze lieve Zaligmaker wordt dan hier en elders één Man uit duizend genoemd. Hij is een wonderlijk Persoon, vol van genade en waarheid; Hij is een Heer der Heerlijkheid, wiens vermaken nochtans zijn met de arme mensenkinderen; Hij is er één uit duizend in de volgende opzichten:

Ten eerste. Deze wonderlijke Persoon is er één uit duizend, omdat Hij tezamen God en mens is in één persoon. Hij moest God zijn, om aan Zijn lijden en Borggehoorzaamheid een oneindige waarde bij te zetten; Hij moest God zijn, opdat Zijn Goddelijke natuur de menselijke in Zijn lijden mocht ondersteunen; Hij moest God zijn, om door Zijn Goddelijke kracht de Zijnen, die Hem van de Vader tot een loon op Zijn arbeid gegeven waren, uit het moordgeweld des duivels te kunnen verlossen; Hij moest God zijn, om eeuwig over hen te regeren, en hen altoos getrouw te kunnen bewaren, zodat niemand hen uit Zijn hand rukken kan.

Hij moest ook mens zijn, omdat de menselijke natuur gezondigd had, onder de vloek lag en dus ook voor de zonde moest gestraft worden; Hij moest mens zijn, om zo als een barmhartig Hogepriester, een waar medelijden te kunnen hebben met het gebrek en de zwakheden van Zijn volk; Hij moest mens zijn, en zo de bruidegom en broeder wezen van al Zijn volk, en daarom schaamt Hij zich ook niet om hen Zijn broeders te noemen, (Hebr. 2:11). Wat dunkt u, is zulk een wonderlijk Persoon die tezamen God en mens is, dan niet één uit duizend?

Ten tweede. Hij is er één uit duizend, vanwege Zijn onbegrijpelijke zondaarsliefde. Paulus zegt van Hem: gij weet de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden, (2 Kor. 8:9). Hij heeft om zondaren te behouden Zijn Hemeltroon verlaten, en moest hier op aarde klagen; de vossen hebben holen, en de vogels des hemels nesten, maar de Zoon des mensen heeft niets waar Hij het hoofd nederlegge, (Matth. 8:20). Deze onbegrijpelijke mensenliefde heeft Hij getoond door Zijn gehele leven, maar inzonderheid in Gethsemané en op de kruisberg, waar Hij een pijnlijke en vervloekte dood gestorven is en zo Zijn ziel gegeven tot een rantsoen voor velen, (Matth. 20:28), en dat wel voor Zijn geslagen vijanden, welker toelag het was om God van Zijn troon te dringen en zichzelf daarop te plaatsen. Wat dunkt u, is deze genadige Jezus dan niet één uit duizend?

Ten derde. Deze zeer wonderbare Persoon is ook één uit duizend, als wij acht geven op de wijsheid, macht en wonderbare genade die Hij heeft, om zelfs de allerslechtste

en gruwelijkste zondaren uit des duivels boze net en gruwelijk moordgeweld te verlossen, en tot Zijn zalige gemeenschap metterdaad over te brengen. O geliefden, niemands toestand is voor Jezus te reddeloos; Hij belooft wel eens met de daad te tonen dat het zo is, als de Apostel zegt: waar de zonde meerder is geworden, daar is genade Gods veel meer overvloedig geweest, (Rom 5:20). Ik heb mensen gekend die in de top de duivel, de wereld en de zonde dienden, en die met hun vloeken en zweren, en andere gruwelijke zonden, ballasten waren in de menselijke maatschappij; maar wat is er gebeurd? Die éne man uit duizend heeft Zijn Goddelijk alvermogen en wonderbare genade aan hen verheerlijkt en heeft hen bekeerd, zodat ik diezelfde mensen later gekend heb als opgerichte toonbeelden van Gods wonderbare genade en bewoners van des Heeren huis en heiligdom; en sommigen van hen hebben reeds wandelingen onder degenen die voor de troon staan in de hemel, (Zach. 3:7). Ja, laat ik u niet alleen wijzen op zulken die ik ken of gekend heb, maar bijzonder op zoveel Bijbelse voorbeelden van de almacht en genade van deze éne Man uit duizend. Denkt maar aan een Manasse, aan een Paulus, die vroeger een Godslasteraar en vervolger was, aan een Maria Magdalena, waaruit Jezus zeven duivelen geworpen heeft; denkt aan dat geslacht der Priesters, die verraders en moordenaars van Jezus geworden waren, en die als 't ware met een groot welgevallen hun handen verfden in het bloed van de Heer der Heerlijkheid, en in boosheid uitriepen: weg van de aarde met deze; het is niet behoorlijk dat hij leve; zijn bloed kome over ons en onze kinderen! Hoe is het toch met deze bloeddorstige priesters gegaan; zijn ze allen in de hel gevallen? O nee! maar de heilige schrijver zegt: een grote schare der priesters werd het geloof gehoorzaam, (Hand. 6:7). Dus velen van degenen die moorddadig Jezus ombrachten, kregen later door Gods vrije genade een naam en een plaats in Gods huis en binnen Zijn muren, en zijn nu reeds vele eeuwen lang in de hemel onder de gelukzalige heirscharen, die God en het Lam de eeuwige eer van hun zaligheid toebrengen. Ja, om de onbegrijpelijke genade, macht en liefde, van deze éne Man uit duizend, die Hij in het bekeren van zondaren geopenbaard heeft, des te meer te doen uitsteken, moet ik u nog wijzen op vele Corinthische zondaren, die door Jezus bekeerd zijn. De stad Corinthe was vroeger een stad vol gruwelen en afgoderij, waarvan een geleerd man ons verhaalt, dat inzonderheid de zonde van hoererij en ontucht daar zo algemeen was, en zo vrij uit werd toegelaten, dat het gerucht van Korinthe's ontucht zich overal verspreidde, en iemand die in gruwelijke onreinheid en ontucht leefde, werd gezegd op zijn Korinthisch te leven. Evenwel zijn daar later veel zielen tot God bekeerd geworden; daarom zei ook de Godspraak in een nachtgezicht tot Paulus: Ik heb veel volks in deze stad, daarom spreekt en zwijgt niet, want ik ben met u, en niemand zal de hand aan u leggen, (Hand. 18:9,10). En later zei Paulus tot de gelovigen uit deze stad, dat geen hoereerders noch andere ergerlijke zondaren zouden ingaan in Gods Koninkrijk, en dan voegt hij daarbij: En dit waart gij sommigen; maar gij zijt afgewassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd, in de naam van de Heere Jezus, en door de Geest onzes Gods, (1 Kor. 6:11). Nu dan, indien zulke zondaren nog bekeerd geworden zijn, dan is Jezus wel één uit duizend van Goedertierenheid en Genade, en dan mag ik u, die onder het gevoel van de grootheid uwer zonde gebukt gaat, ook wel met Paulus toeroepen: laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, om genade te vinden en geholpen te worden ter bekwaamer tijd, (Hebr. 4:16).

Ten vierde. De Heere Jezus is er ook één uit duizend in Zijn goedheid, getrouwheid, liefde en lankmoedigheid, dewelke Hij aan diegenen bewijst, die reeds Zijn volk geworden zijn. De onderdanen van Koning Jezus zijn een zeer gebrekkig en trouweloos volk, die dagelijks dwalen met het hart, en niet één plicht betrachten kunnen

zonder gebrek; al hun deugden getuigen tegen hen; in geloof en in gehoorzaamheid zijn zij beide zeer gebrekkig en onvolkomen; over beide kanten gaan ze kreupel, mank en kwalijk tot aan hun dood toe, en steeds moeten zij hun gebrek betreuren. Maar meent gij dat Jezus hen daarom verlaat? Denkt gij dat Zijn goedertierenheid en liefde immer van hen wijken zal? O nee! Deze éne Man uit duizend wist reeds van alle eeuwigheid wie ze zijn zouden. Hij is met Zijn volk niet bedrogen, maar weet wat van Zijn maaksel is te wachten, gedachtig zijnde dat ze stof zijn. En dewijl Hij de Zijnen heeft lief gehad, zo heeft Hij ze lief gehad tot het einde toe, (Joh. 13:1). Ja niettegenstaande al hun zondig gebrek, betoont en bewijst Hij telkens aan hun zielen Zijn uitnemende liefde, die beter is dan wijn. Wat dunkt u, is Jezus, de goede, lankmoedige en zeer genadige Jezus, dan niet één Man uit duizend? Zou er onder duizend Vorsten wel één gevonden worden, die zoveel gebrek in zijn onderdanen, met die mate van geduld en lankmoedigheid wilde verdragen en verschonen, gelijk Jezus gunstig verdraagt en verschoont in Zijn weerspannig volk?

Ten vijfde. Jezus is er ook één uit duizend, omdat Hij al Zijn volk zo almachtig en getrouw bewaart voor afvallen en omkomen.

De Koning Xerxes had duizendmaal duizend soldaten, maar hij kon ze niet bewaren, want toen hij eens op de top van een hoge berg stond en zijn leger overzag, begon hij te huilen omdat eerlang dit gehele schone leger door de dood van de aarde weggenomen moest worden, en dat hij daarvoor noch zichzelf, noch zijn leger bewaren kon. Maar Koning Jezus heeft nog veel meer onderdanen, en Hij zal ze alle tot in der eeuwigheid bewaren, en niet één zal er gemist worden in de hemelse heerlijkheid. O! indien dit waar is, gelijk het is, dan is Jezus wel één Man uit duizend en boven duizend, die alle macht bezit in de hemel en op aarde.

Ten zesde. Één uit duizend zal Jezus blijken te zijn in heerlijkheid, rechtvaardigheid, genade, macht en majesteit, als Hij eenmaal op de wolken komen zal om de doden op te wekken, en alle redelijke schepselen rechtvaardig te oordelen. Dan zal Hij uit de hemel wederkomen met de bazuin van groot geluid, en omgeven door de heerlijke hofstoet van Zijn heilige Engelen, om verheerlijkt te worden in al Zijn heiligen, en wonderbaar in allen die geloven. Dan zullen de goddelozen door Hem veroordeeld en verworpen worden, en de rechtvaardigen zullen Hem met blijmoedigheid tot in alle eeuwigheid verheerlijken.

B. Ziet daar, zo heb ik u dan in enige opzichten voorgesteld dat Jezus één uit duizend is, hoewel ik alles daarvan op geen duizend delen na zeggen kan. Laat ons nu in onze tweede hoofdzaak eens zien wat het al in zich heeft om te kunnen zeggen met de Prediker; *ik heb Hem gevonden*. Het woordje *gevonden* doet ons dadelijk denken aan een voorafgaand zoeken naar deze dierbare Persoon, en daaruit blijkt ons dan zeer duidelijk dat zulke mensen Hem niet gevonden hebben, die nooit heilbegerig naar Hem hebben leren zoeken. Het zoeken en het vinden zal dan hier nauw aan elkaar verbonden zijn, en daarom willen wij hierover kort de volgende dingen in opmerking nemen.

Ten eerste. Zulken die oprecht naar Jezus zullen leren zoeken die worden eerst door God gevonden. De Heere laat de zondaar niet blijven zoals Hij hem vindt, maar indien gij vraagt hoe God een zondaar vindt, en hoe zulk een gesteld is als Gods eeuwige genade hem komt opzoeken, dan zeg ik u: de Heere vindt hem dood, blind, naakt, ellendig, en tot alle goed werk ondeugend, (Tit. 1:17), onwijs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde, en elkander hatende, (Tit. 3:3). De Heere vindt hem verduisterd in het verstand, vervreemd zijnde van het leven Gods, door de

onwetendheid die in hem is, en door de verharding zijns harten, (Ef. 4:18). Ziet eens hoe dit alles toch veelbetekenende woorden zijn, die ons naakt en klaar des zondaars diepe ellende en afval van God voorstellen en vraagt eens aan de vromen of ze zich ook niet zo bevonden toen ze door God werden opgezocht.

Ten tweede. Als de Heere zo een uitverkoren zondaar komt opzoeken met Zijn genade, hem toeroept, Adam waar zijt gij? hem aan zijn verloren staat ontdekt en hem leert zuchten en klagen over zijn zonde en zondige aard, waaronder hij levenslang te worstelen heeft, dan moet gij wel in het oog houden, dat dit altijd onverdiend, en ook ten volle onverdienbaar is. Het is geen voorgezien geloof, of buigzaamheid des harten: het is alleen een vrucht van de vrije genade en het eeuwig welbehagen Gods.

Ten derde. Zulk een mens wordt dan ook in zijn hart krachtig veranderd en omgezet, zodat zulk een gezochte ziel nu ook een zoekende ziel wordt. Al biddende begint hij aanstonds naar God en naar die éne Man uit duizend te zoeken. Hij zoekt Jezus als de grote Profeet, omdat hij nu met zijn onbeschrijfelijke botheid en blindheid in alle geestelijke zaken bekend wordt. Hij zoekt Jezus als een Priester uit duizend, en heeft als een arme schuldenaar dorst naar Zijn verzoenend Middelaarsbloed; en tevens zoekt hij naar Jezus als een Koning uit duizend, machtig om de banden der zonde en des ongeloofs in hem te verbreken, en Zijn heilige wetten zo in zijn hart te schrijven, dat Hij voortaan in alles Koning Jezus eerbiedig mag dienen en gehoorzaam zijn. O! dit zoeken is reeds zo zalig, en wat moet het volkomen vinden dan eens zijn, hier, en vooral aan de overkant van dood en graf.

Ten vierde. Zulk een zoekende ziel kan soms vrij lang zoekende blijven, zonder dat hij met volle vrijmoedigheid durft zeggen, dat hij Jezus tot zijn deel gevonden heeft. Evenwel eenmaal zal hij zeker vinden, en ook wordt hij telkens in de strijd ondersteund en vertroost en ontvangt zoveel moed en sterkte van de Heere, dat hij zo al zoekende en worstelende blijft voortgaan, omdat het hem toch om die éne Man uit duizend te doen is, tot Wie hij met Petrus zegt: Heere, tot wie zullen wij heengaan, Gij hebt de woorden des eeuwigens levens, (Joh. 6:68).

Ten vijfde. Het vinden van die éne Man uit duizend, of het verzekerd zijn van zijn aandeel aan Jezus, is een zaak, dewelke zeer in trappen is en ook bij allen niet eveneens toegaat. Er is een middelijke verzekering, en ook een onmiddelijke, die doorgaans wat zeldzamer is onder des Heeren volk. In de middelijke verzekering gaat een ziel op deze wijze te werk: hij zet zijn hart op de menigvuldige vermaningen die er in Gods Woord gevonden worden, om zichzelf te onderzoeken of men in het geloof is, en om zich te benaastigen om zijn roeping en verkiezing vast te maken. Daarop stelt hij zich al biddende voor het aangezicht des Heeren, onderzoekt of Hij ook kennis heeft aan dat zien op Jezus, begeren van Jezus, lopen tot Jezus, aanbidden en toevertrouwen van zichzelf aan Jezus, als een arme, naakte, ellendige, geheel ontblote, hongerige en dorstige.

Behaagt het nu de Heere om Zijn licht over zijn eigen werk te laten schijnen, zodat hij dit alles in zich bevindt, dan pleit hij op Gods belofte, die aan zulken de zaligheid beloofd heeft in Zijn Woord, dat toch eeuwig zeker is en hem niet misleiden kan; en zo maakt hij al biddende de sluitreden op, dat ook hij genade tot zaligheid gevonden heeft in de ogen des Heeren, zodat Hij weleens met Maria zeggen kan, grote dingen heeft aan mij gedaan Hij, die machtig is, en heilig is Zijn naam, (Luk. 1:49). Maar dan is er ook nog een andere verzekering, die de Godgeleerden onmiddellijk noemen; als namelijk de Heere een heilbegerig hart op het onverwachts krachtig komt te vertroosten, en op een buitengewone wijze Zijn beloften op hun zielen drukt, en hun bevinding geeft van een gevoelig overgaan met God in een Verbond, en hun doet gevoelen een krachtige verzekering van hun volkomen vrij spraak door Christus,

hetwelk hen dan zo uitnemend vertroost, dat zij zich als 't ware met de bruid in het Goddelijk wijnhuis bevinden en dronken worden van de vettigheden van Gods huis, en tevens ook dronken zijn van liefde tot de Heere, en nederige begeerte hebben, om Hem in alles welbehaaglijk te zijn.

Lees van de verzekering der Godzaligen in het brede meer bij de grote Johan Verschuur, de zevende samenspraak in de bevindelijke Godgeleerdheid, blz. 216 of 238.

TOEPASSING

Hoe staat het nu tussen God en uw zielen? Kunt gij nu ook met onze Prediker zeggen: *één Man uit duizend heb ik gevonden?* Hebt gij Jezus gevonden, mijn vrienden, of niet? Gij immers niet, die nooit naar Hem zoekt, maar uit al uw macht de dingen der wereld nadraaft, en Jezus laat blijven die Hij is, zonder u met Hem te bemoeien.

Gij ook niet, die rust op uw doop, belijdenis, kerkgaan en avondmaal vieren, gepaard met een zedelijk gedrag naar het uitwendige. Meent toch niet dat belijdenis en avondmaalsviering u een Christen of Christin maakt; nee, veeleer zal dit een artikel in uw eeuwig doodvonnis zijn als gij onbekeerd sterft. Maar iemand zegt mogelijk: daarom doe ik geen belijdenis, en ik blijf van het avondmaal af. Maar, lieve mens, meent gij dat gij dan daarmee geholpen zijt? Gij blijft van het avondmaal af en gij blijft ook van Christus af, en daarom zijt gij een arm verloren schepsel, dat gerust en zorgeloos een nare eeuwigheid tegemoet stapt. O mens! bedenkt toch nog heden, wat tot uw vrede dient, want eerlang zal het voor eeuwig te laat zijn.

Maar ook gij hebt die éne man uit duizend nog niet gevonden, die maar eens telkens tot Hem roept als gij in doodsgevaar verkeert, maar die Jezus weer geheel missen kunt in gezondheid en voorspoed. Gij zoekt toch Jezus niet tot uw Heer en Meester, maar gij wilt Hem maar alleen tot uw dienstknecht hebben, om u uit de hel en het verderf te verlossen: terwijl gij intussen vrede hebt met de zonde en oorlog met dat volk, dat lust heeft om de nauwe weg der Godzaligheid te bewandelen. Voor u staat er een vreselijk woord in de Bijbel, namelijk waar Paulus zegt: zo iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking, Maranatha, (1 Kor. 16:22).

Ik ben een mens van grote ondervinding, zal mogelijk een ander zeggen, en daarom geloof ik het goed van mijzelf. Nu, zeg eens op, wat hebt gij ondervonden? Gij zegt mogelijk; Ik ben vreselijk benauwd geweest over mijn zonden; ik heb de duivel gezien en heb hem op mij en in mij gevoeld; ik ben door een leger Engelen omringd geweest, en die heb ik horen zingen; ik heb nog veel meer gehoord en gezien, dat ik nimmer aan iemand vertellen kan. O vrienden! is dat uw grond? Ik vrees dat gij dit alles maar gedroomd hebt, of dat het maar ongelukkige inbeeldingen van u geweest zijn. Maar laat het alles waarheid zijn, dan behoort het nog geenszins tot het wezen der zaak, en het maakt u geen ware Christen, wat gij ook denken moogt. Een Christen moet op Christus en op Hem alleen bouwen, en anders heeft de mens een verkeerde grondslag, die hem in het bange doodsuur ontzinken zal.

Een ander zal mogelijk zeggen: Ik heb veel dierbare beloften gekregen, en ben wel eens uitnemend door de Heere vertroost; ik ben weleens in het wijnhuis geweest, ik heb veel kennis aan de onmiddellijke verzekering. Nu, mijn vriend, dit kan best waar zijn, en ik zoek u dit niet te ontnemen of te betwisten, en toch kan ik niet nalaten u de volgende drie dingen te vragen.

Vooreerst, is uw grond voor de eeuwigheid wel geheel Christus, alleen Christus, en niemand dan Christus?

Ten tweede. Werd uw ziel waarlijk arm en klein, toen gij die belofte kreeg? Of ging gij ermee naar de hoogte, en bracht het u tot zelfverheffing? Indien het laatste waarheid is, dan is uw staat gevaarlijker dan gij denkt.

Ten derde. Toen gij die belofte en zoete vertroostingën ontvangen hebt, kon gij toen uw verbond met de zonde nog houden; of werdt gij hemelsgezind en Godgezind, en was het uw vurige lust, om nu voortaan hoe heiliger hoe liever voor de Heere te leven? Indien het eerste waarheid is, dan zijn al uw beloften maar vruchten van een ongelukkig tijdgeloof, dat u nimmer in de hemel brengen zal.

O vrienden! handelt toch getrouw met uzelf, want wij gaan allen naar de eeuwigheid en moeten eerlang een stap doen, die nimmer overgedaan kan worden.

Is het iemand van u inderdaad om Jezus, en om het leven voor Jezus, in Jezus en met Jezus te doen? Vreest dan niet! want dan zal het u eeuwig welgaan; ofschoon gij nu nog een arme, donkere en bekommerde ziel moogt zijn; maar mist gij ook dit nog, dan is uw staat zeer ongelukkig en gevaarlijk.

Gij allen dan, die dit hoort of ooit komt te lezen; ik bid u, zoekt Jezus tot uw Borg en Leidsman, smeekt aanhoudend om Zijn goede Geest, bedenkt dat gij leeft voor de deur der eeuwigheid; zoekt te geloven dat Jezus u alleen redden kan, en blijft Hem daartoe aanhoudend zoeken, totdat gij met de Prediker zeggen kunt: *één Man uit duizend heb ik gevonden*. En dan zult gij er ook met David mogen bijvoegen: Ik zal niet sterven, maar leven; en ik zal de werken des Heeren vertellen, (Ps. 118:17).